

Χρηματοδότηση του δικτύου Natura 2000

Τεχνικός οδηγός

Ευρωπαϊκή Επιτροπή

Συντάκτες:
Clare Miller, Marianne Kettunen, IEEP

Επιμελητής:
Peter Torkler, WWF
Με την υποστήριξη των
Stefanie Lang, Andreas Baumuller WWF

Σχεδίαση τίτλου:
Rudiger Puntke

Μετάφραση στα ελληνικά
Γεωργία Σαμαρά
Επιμέλεια μετάφρασης
Δήμητρα Ζακυνθινού

Φωτογραφίες εξωφύλλου
© WWF-Canon / Anton VORAUER / Michel GUNTHER / Jean-Luc RAY
© WWF / M. Czasnojć / G. Bobrowicz / E. Peissker / P. Torkler
© Island Microlight Club Malta

Για περισσότερες πληροφορίες:

Peter Torkler

WWF Γερμανίας
Τηλ.: +49 30 30 87
torkler@wwf.de

Κωνσταντίνος Λιαρικός

Ιόλη Χριστοπούλου

WWF Ελλάς
Τηλ: +30 210 3314 893
i.christopoulou@wwf.gr

Χρηματοδότηση του δικτύου

Natura 2000

Τεχνικός Οδηγός

Ανάθεση: Γενική Διεύθυνση
Περιβάλλοντος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής

«Καθοδήγηση και σεμινάρια
για τη χρηματοδότηση του Natura 2000»

Αναφορά: ENV .B.2/SER/2005/0020

Αναφορά Επίσημης Εφημερίδας: S 73 -070009

Το παρόν κείμενο έχει συνταχθεί
στο πλαίσιο δημόσιας σύμβασης υπηρεσιών και
δεν είναι νομικά δεσμευτικό

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. ΠΡΟΛΟΓΟΣ.....	4
2. Εισαγωγή: NATURA 2000 ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ NATURA	5
3. ΣΕ ΠΟΙΟΥΣ ΑΠΕΥΘΥΝΕΤΑΙ Ο ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΟΔΗΓΟΣ, ΠΟΙΟΣ ΕΙΝΑΙ Ο ΣΚΟΠΟΣ ΤΟΥ ΚΑΙ ΠΟΙΑ ΤΑ ΟΦΕΛΗ ΤΟΥ.....	7
4. ΟΡΙΣΜΟΙ ΚΑΙ ΠΕΡΙΓΡΑΦΕΣ, ΔΟΜΗ, ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΓΗ	9
5. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΩΝ ΤΑΜΕΙΩΝ.....	15
6. ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΕΣ ΕΠΙΛΟΓΕΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΤΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ NATURA 2000	34
7. ΑΝΑΦΟΡΕΣ, ΒΑΣΙΚΕΣ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΕΙΣ, ΒΑΣΙΚΕΣ ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΕΣ	119

Πίνακες

Πίνακας 1: Ομάδες-στόχοι της ανάλυσης των πόρων	10
Πίνακας 2: Τύποι περιοχών Natura 2000	10
Πίνακας 4: Άξονες προτεραιοτήτων του ΕΓΤΑΑ	17
Πίνακας 5: Βασικές ημερομηνίες στη διαδικασία εφαρμογής για το ΕΓΤΑΑ.....	18
Πίνακας 6: Λίστα βασικών άρθρων του Κανονισμού του ΕΓΤΑΑ σε σχέση με το δίκτυο Natura 2000	19
Πίνακας 7: Βασικές ημερομηνίες στη διαδικασία εφαρμογής του ΕΤΑ.....	20
Πίνακας 8: Λίστα βασικών άρθρων στον Κανονισμό του ΕΤΑ σε σχέση με το δίκτυο Natura 2000.....	21
Πίνακας 9: Βασικές ημερομηνίες στη διαδικασία εφαρμογής του ΕΤΠΑ	24
Πίνακας 10: Λίστα βασικών άρθρων του Κανονισμού του ΕΤΠΑ σε σχέση με το δίκτυο Natura 2000	24
Πίνακας 11: Βασικές ημερομηνίες στη διαδικασία εφαρμογής του ΕΚΤ	27
Πίνακας 12: Λίστα βασικών άρθρων του Κανονισμού του ΕΚΤ σε σχέση με το δίκτυο Natura 2000.....	27
Πίνακας 13: Βασικές ημερομηνίες στη διαδικασία υλοποίησης για το Ταμείο Συνοχής	29
Πίνακας 14: Λίστα βασικών άρθρων στον Κανονισμό του Ταμείου Συνοχής σε σχέση με το δίκτυο Natura 2000.....	29
Πίνακας 15: Βασικές ημερομηνίες στη διαδικασία υλοποίησης για το ταμείο LIFE+.....	31

Δραστηριότητες

Δραστηριότητα 1: ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ ΕΠΙΛΟΓΗΣ.....	41
Δραστηριότητα 2: ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ ΜΕΛΕΤΕΣ/ΚΑΤΑΛΟΓΟΙ ΑΠΟΓΡΑΦΗΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟ ΠΕΡΙΟΧΩΝ.....	42
Δραστηριότητα 3: ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΑΡΧΙΚΟΥ ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟΥ ΚΑΙ ΔΙΑΦΗΜΙΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ	44
Δραστηριότητα 4: ΠΙΛΟΤΙΚΑ ΕΡΓΑ.....	48
Δραστηριότητα 5: ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΣΧΕΔΙΩΝ ΚΑΙ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΩΝ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ.....	53
Δραστηριότητα 6: ΣΥΣΤΑΣΗ ΦΟΡΕΩΝ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ	55
Δραστηριότητα 7: ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΚΤΥΩΣΗ – ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΣΥΣΚΕΨΕΙΣ, ΔΙΚΤΥΩΣΗ, ΣΥΝΔΕΣΜΟΙ ΜΕ ΓΑΙΟΚΤΗΜΟΝΕΣ.....	57
Δραστηριότητα 8: ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗ ΣΧΕΔΙΩΝ ΚΑΙ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΩΝ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ.....	61
Δραστηριότητα 9: ΤΡΕΧΟΥΣΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ ΦΟΡΕΩΝ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ	63
Δραστηριότητα 10: ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΚΟΙΝΟ – ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΚΑΙ ΧΡΗΣΗ ΠΕΡΙΟΧΩΝ	64
Δραστηριότητα 11: ΤΡΕΧΟΥΣΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ	66
Δραστηριότητα 12: ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ – ΟΙΚΟΤΟΠΟΙ	67
Δραστηριότητα 13: ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ - ΕΙΔΗ	75
Δραστηριότητα 14: ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ- Εισβάλλοντα ξένα είδη	81
Δραστηριότητα 15: ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΣΧΕΔΙΩΝ ΚΑΙ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ.....	86
Δραστηριότητα 16: ΠΑΡΟΧΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ, ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΗ ΓΙΑ ΠΑΡΑΙΤΗΣΗ ΑΠΟ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΚΑΙ ΑΠΩΛΕΙΑ ΕΣΟΔΩΝ	92
Δραστηριότητα 17: ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΚΑΙ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ	94
Δραστηριότητα 18: ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΙΝΔΥΝΩΝ	97
Δραστηριότητα 19: (ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΗ) ΕΠΙΤΗΡΗΣΗ ΠΕΡΙΟΧΩΝ	100
Δραστηριότητα 20: ΠΑΡΟΧΗ ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟΥ ΚΑΙ ΔΙΑΦΗΜΙΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ.....	102
Δραστηριότητα 21: ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	106
Δραστηριότητα 22: ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΘΑΡΡΥΝΣΗ ΤΗΣ ΧΡΗΣΗΣ ΕΠΙΣΚΕΠΤΩΝ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΠΕΡΙΟΧΩΝ NATURA 2000	110
Δραστηριότητα 23: ΑΓΟΡΑ ΓΑΙΩΝ, ΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΟΜΕΝΗΣ ΤΗΣ ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΗΣ ΓΙΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	112
Δραστηριότητα 24: ΥΠΟΔΟΜΗ ΠΟΥ ΑΠΑΙΤΕΙΤΑΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΟΙΚΟΤΟΠΩΝ Ή ΕΙΔΩΝ	113
Δραστηριότητα 25: ΥΠΟΔΟΜΗ ΓΙΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΠΡΟΣΒΑΣΗ	116

1. ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Βιοποικιλότητα σημαίνει η ποικιλότητα της ζωής σε όλες της τις μορφές – ποικιλότητα ειδών, γενετικών διαφορών ανάμεσα στα είδη, και οικοσυστημάτων. Η βιοποικιλότητα παρέχει ευρύ φάσμα ωφελειών στην ανθρωπότητα – για παράδειγμα αγαθά (όπως ξυλεία και φαρμακευτικά προϊόντα) και βασικές υπηρεσίες (όπως η ανακύκλωση και η αποθήκευση του άνθρακα, καθαρό νερό, μετριασμό των κλιματικών αλλαγών και των φυσικών καταστροφών, και επικοινωνία).

Η συνεχιζόμενη απώλεια της βιοποικιλότητας έχει αναγνωριστεί ως ένα από τα πιο πιεστικά περιβαλλοντικά προβλήματα που αντιμετωπίζει η κοινωνία μας. Ο πλούτος της άγριας ζωής της Ευρώπης και των ενδιαιτημάτων που τη στηρίζουν, είναι ένα πολύτιμο συστατικό της ποιότητας της ζωής μας. Επιπλέον, και πιο σημαντικό, αυτές οι περιοχές παίζουν καθοριστικό ρόλο στη ρύθμιση των φυσικών συστημάτων (κύκλος νερού, κλίμα) και κάποιων από τους φυσικούς πόρους από τους οποίους εξαρτάται η κοινωνία μας. Η οικονομική αξία αυτών των «περιβαλλοντικών υπηρεσιών» είναι συντριπτικά υψηλότερη από το κόστος προστασίας και διατήρησής τους. Έχουμε, όμως, την τάση να θεωρούμε αυτά τα συστήματα δεδομένα. Η αξία τους συνήθως εκτιμάται μόνο όταν καταρρέουν και οδηγούν σε κάποια φυσική καταστροφή – πλημμύρες, παλιρροϊκά κύματα, κτλ. Ως Γενικός Διευθυντής Περιβάλλοντος, καλωσορίζω την αυξανόμενη αναγνώριση

του περιβαλλοντικού ζητήματος της βιοποικιλότητας. Η διατήρηση και η αειφόρος χρήση της βιοποικιλότητας είναι εξαιρετικής σημασίας για το μέλλον του πλανήτη μας. Όμως -δυστυχώς- δεν συνοδεύονται ακόμη από το αντίστοιχο ενδιαφέρον και δράσεις.

Την ίδια στιγμή, οι πολίτες μας ενδιαφέρονται ιδιαίτερα για τη φύση και την άγρια ζωή. Ντοκιμαντέρ για την άγρια ζωή στην τηλεόραση είναι εξαιρετικά δημοφιλή και οι μη κυβερνητικές οργανώσεις που στηρίζουν την προστασία της φύσης έχουν πολλά εκατομμύρια υποστηρικτές σε όλη την Ευρώπη. Όμως, αυτό το διάχυτο ενδιαφέρον περιμένει ακόμη να μεταφραστεί σε αποφασισμένη και συντονισμένη πολιτική προσπάθεια.

Τα τελευταία χρόνια έχουμε κάνει σημαντική πρόοδο θεσμοθετώντας σύγχρονες, εναρμονισμένες και αποδοτικές πολιτικές που θα εξασφαλίσουν ένα πιο καθαρό και υγιές περιβάλλον για τους πολίτες μας, ενώ παράλληλα ενθαρρύνουν την καινοτομία. Η προστασία του φυσικού μας περιβάλλοντος για τις επόμενες γενιές είναι ένα συνεχές έργο, και ακόμη έχουμε πολλά να κάνουμε. Είναι ένα καθήκον το οποίο έχω δεσμευτεί να υπηρετήσω με σθένος στα επόμενα χρόνια. Από τη φύση θα αντλήσουμε ευχαρίστηση, ικανοποίηση, έμπνευση και παρηγοριά. Η φύση είναι θεμελιώδης για τον πολιτισμό μας, τη γλώσσα μας, τη ψυχική και πνευματική μας υγεία.

Το Natura 2000 είναι το ευρωπαϊκό οικολογικό δίκτυο περιοχών σύμφωνα με

την Οδηγία των Οικότοπων. Ο βασικός του στόχος είναι η προστασία των τύπων οικοτόπων, των ειδών φυτών και ζώων Κοινοτικού ενδιαφέροντος στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Το Natura 2000 συμβάλλει σημαντικά στο μακροπρόθεσμο στόχο της προστασίας της Κοινοτικής βιοποικιλότητας. Έχει σημειωθεί σημαντική πρόοδος στη δημιουργία του δικτύου Natura 2000 με την επιλογή από τα κράτη-μέλη περισσότερων από 18.000 περιοχών. Τώρα που το δίκτυο οδεύει προς την ολοκλήρωσή του, είναι αποφασιστικής σημασίας η προσοχή να στραφεί περισσότερο προς τη διαχείριση των περιοχών. Η υλοποίηση διαχειριστικών σχεδίων θέτει σαφώς το ζήτημα της διαθεσιμότητας των οικονομικών και άλλων απαραίτητων πόρων.

Μέσω αυτού του Τεχνικού Οδηγού θα μπορέσετε καλύτερα να μάθετε πώς να χρησιμοποιήσετε τους Κοινοτικούς πόρους για το Natura 2000, οι οποίοι θα συμβάλλουν στην υλοποίηση του Natura 2000 και άρα στο συνολικό στόχο της προστασίας της βιοποικιλότητας της Ευρώπης.

Mogens Peter Carl

2. Εισαγωγή: NATURA 2000 ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ NATURA

Το Natura συνοπτικά

Το δίκτυο Natura 2000 είναι το θεμέλιο προστασίας της φύσης στην Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ). Η σύσταση του δικτύου Natura 2000 (δίκτυο ΦΥΣΗ 2000) εγκαινιάστηκε το 1992 με την υιοθέτηση της Οδηγίας των Οικότοπων. Μαζί με την Οδηγία για τα Πουλιά, η Οδηγία των Οικότοπων παρέχει ένα κοινό πλαίσιο για την προστασία της άγριας πανίδας και των οικότοπων μέσα στην ΕΕ και αποτελεί τη βασική ευρωπαϊκή πρωτοβουλία για τη διατήρηση της βιοποικιλότητας στα κράτη-μέλη.

Οι περιοχές που εμπεριέχονται στο δίκτυο Natura 2000 αυτή τη στιγμή, καλύπτουν περίπου 15-30% της επικράτειας των κρατών-μελών της ΕΕ – ήδη, μια συνολική έκταση μεγαλύτερη από τη Γερμανία.

Το Natura 2000 θα αποτελέσει ένα οικολογικό δίκτυο περιοχών προστασίας σε όλη την ΕΕ, με στόχο τη διατήρηση και την αποκατάσταση οικότοπων σε κίνδυνο και ειδών Κοινοτικού ενδιαφέροντος. Για τη σύσταση του δικτύου Natura 2000, η ΕΕ διαιρέθηκε σε επτά βιο-γεωγραφικές περιφέρειες: την Πανονία, τη Βόρεια, την Ηπειρωτική, την Ατλαντική, την Αλπική, τη Μακαρονησιακή και τη Μεσογειακή περιφέρεια. Για κάθε περιφέρεια, τα κράτη-μέλη προτείνουν στην Επιτροπή μια λίστα περιοχών που έχουν επιλεγεί με βάση τα

κριτήρια τα οποία περιέχονται στην Οδηγία των Οικότοπων. Με τη συνδρομή του Ευρωπαϊκού Κέντρου Θεμάτων Βιολογικής Ποικιλότητας, ανεξάρτητων επιστημόνων, ειδημόνων των κρατών-μελών και Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων (ΜΚΟ), η Ευρωπαϊκή Επιτροπή στη συνέχεια αξιολογεί αυτές τις προτάσεις, προκειμένου να δημιουργήσει ένα συνεπές, συνεκτικό και αντιπροσωπευτικό οικολογικό δίκτυο περιοχών. Όταν η Επιτροπή υιοθετήσει τους Κοινοτικούς καταλόγους με τις περιοχές Natura 2000, τα κράτη-μέλη (εντός μιας ορισμένης μεταβατικής περιόδου) είναι υπεύθυνα για τη λήψη όλων των απαραίτητων μέτρων για την εξασφάλιση της προστασίας των περιοχών τους και την αποτροπή της επιδείνωσής τους.

Προκειμένου να εκπληρώσουν τις υποχρεώσεις τους για τη λήψη των απαραίτητων μέτρων προστασίας, τα Κράτη-μέλη απαιτείται να ξεκινήσουν ή να συνεχίσουν επενδύσεις σε υποδομή, δραστηριότητες, προσωπικό ή/και θεσμούς. Απαιτείται ευρεία ποικιλία δραστηριοτήτων για την αποτελεσματική διαχείριση περιοχών, π.χ. κατάρτιση σχεδίων διαχείρισης, αποκατάσταση οικότοπων και ενεργές δραστηριότητες διαχείρισης, όπως ο θερισμός ή η επίβλεψη των ειδών. Αυτές οι δραστηριότητες επιβαρύνουν οικονομικά τα κράτη-μέλη και πρέπει να καλύπτονται κυρίως από εθνικούς προϋπολογισμούς, με βάση την αρχή της επικουρικότητας. Ωστόσο, το Άρθρο 8 της Οδηγίας των Οικότοπων παρέχει τη δυνατότητα Κοινοτικής

συγχρηματοδότησης τέτοιων δραστηριοτήτων, όπου χρειάζεται.

Εκτός από τη βελτίωση των προσπαθειών προστασίας της φύσης, η σύσταση του δικτύου Natura 2000 μπορεί επίσης να αποφέρει σημαντικά οικονομικά και κοινωνικά οφέλη. Αυτά περιλαμβάνουν, για παράδειγμα, την παροχή υπηρεσιών οικοσυστήματος, την παροχή τροφής και προϊόντων ξυλείας, τη δημιουργία ευκαιριών απασχόλησης (π.χ. στον οικότουρισμό), τη διαφοροποίηση των τοπικών οικονομιών, την ενίσχυση της κοινωνικής σταθερότητας και τη βελτίωση του βιοτικού επιπέδου, καθώς και την άμβλυση των τοπικών περιβαλλοντικών προβλημάτων, όπως η ρύπανση των υδάτων.

Προετοιμασίες για το δίκτυο Natura 2000 γίνονται και στη Βουλγαρία και τη Ρουμανία, χώρες που θα ενταχθούν στην ΕΕ το 2007. Επί του παρόντος, αυτές οι χώρες προετοιμάζουν τους καταλόγους των περιοχών τους.

Χρηματοδότηση του Natura 2000

Στην *Ανακοίνωση για τη Χρηματοδότηση του Natura 2000* προς το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο¹ – που υιοθετήθηκε στις 15 Ιουλίου 2004 - η Επιτροπή παρουσιάζει τις ιδέες της για το πώς μπορούν οι χρηματοδοτικές ανάγκες του Natura 2000 να ενσωματωθούν στους διάφορους Κοινοτικούς Πόρους και ποια

¹ COM (2004) 431 τελικό, 15η Ιουλίου 2004

μέτρα μπορούν ενδεχομένως να χρηματοδοτηθούν από αυτούς.

Κατά την προετοιμασία της Ανακοίνωσης, η Επιτροπή, με τη συνδρομή μιας Ομάδας Εργασίας Εμπειρογνομόνων για το Άρθρο 8, την οποία αποτελούσαν αντιπρόσωποι των κρατών-μελών και εμπειρογνώμονες από εμπλεκόμενους φορείς, υπολόγισαν τις πιθανές χρηματοδοτικές ανάγκες ενός δικτύου με σωστή διαχείριση. Η τελική εκτίμηση των €6,1 δισεκατομμυρίων ανά έτος για την ΕΕ των 25 βασίστηκε στις απαντήσεις των κρατών-μελών σε ένα ερωτηματολόγιο, καθώς και στη μέχρι τώρα εμπειρία για τις δαπάνες που προκύπτουν από περιοχές που έχουν ήδη υποβληθεί σε διαχείριση.

Στην Ανακοίνωση, προτείνεται ότι η μελλοντική συγχρηματοδότηση πρέπει, σύμφωνα με την τρέχουσα πρακτική, να διευθετηθεί με τα υπάρχοντα χρηματοδοτικά μέσα – "η επιλογή της ένταξης". Παρουσιάζονται οι ακόλουθοι λόγοι για την επιλογή της ένταξης:

- Θα διασφαλίσει ότι η διαχείριση των περιοχών του Natura 2000 είναι μέρος των ευρύτερων πολιτικών διαχείρισης γαιών της ΕΕ. Συνεπώς, οι καλλιέργειες μέσα στις περιοχές Natura θα εμπόδιζαν στην οικονομική υποστήριξη της Κοινής Γεωργικής Πολιτικής και των διαρθρωτικών παρεμβάσεων, ως μέρος των πολιτικών αγροτικής και περιφερειακής ανάπτυξης. Αυτή η συμπληρωματική προσέγγιση θα επιτρέψει στο δίκτυο περιοχών Natura

να διαδραματίσει το ρόλο του στην προστασία της βιοποικιλότητας της Ευρώπης καλύτερα παρά αν οι περιοχές Natura θεωρηθούν απομονωμένες ή διαφορετικές από το ευρύτερο πλαίσιο πολιτικής.

- Θα επιτρέψει στα κράτη-μέλη να ορίσουν προτεραιότητες και να αναπτύξουν πολιτικές και μέτρα που αντικατοπτρίζουν τις εθνικές και περιφερειακές τους ιδιαιτερότητες.
- Θα αποφύγει την περιττή επανάληψη και επικάλυψη των διαφορετικών Κοινοτικών χρηματοδοτικών μέσων, καθώς και τις συνεπαγόμενες διοικητικές περιπλοκές και δαπάνες συναλλαγών.

Ένας "νέος κόσμος" για την ευρωπαϊκή χρηματοδότηση της φύσης

Πολλοί από εκείνους που χρησιμοποιούν αυτόν τον Οδηγό ενδέχεται να έχουν εμπειρία στο σχεδιασμό της χρηματοδότησης για έργα στο δίκτυο Natura 2000, χρησιμοποιώντας ενδεχομένως τα χρηματοδοτικά μέσα που ίσχυαν κατά την περίοδο 2000-2006. Είναι σημαντικό να αναγνωριστεί ότι για την περίοδο 2007-2013 η Κοινοτική χρηματοδότηση για την προστασία της φύσης έχει αναθεωρηθεί σημαντικά. Αυτό σημαίνει ότι όσοι στοχεύουν στην εξασφάλιση επαρκούς χρηματοδότησης για τα έργα που αφορούν στη φύση πρέπει να αναζητήσουν ενεργά νέες ευκαιρίες στους Κοινοτικούς πόρους, όπως αναλύονται σε αυτόν τον Οδηγό, συνεχίζοντας παράλληλα

να επιδιώκουν άλλου είδους χρηματοδότηση σε εθνικό επίπεδο.

Οι παροχές των νέων πόρων για την περίοδο 2007-2013 καθιστούν δυνατή τη διεύρυνση της χρηματοδότησης για τα έργα που αφορούν στη φύση. Οι ανάγκες για τη χρηματοδότηση του δικτύου Natura προσδιορίστηκαν με σαφήνεια σε όλους τους σχετικούς κανονισμούς χρηματοδότησης που παρουσιάστηκαν από την Επιτροπή, στο πλαίσιο των προτάσεων του Προϋπολογισμού για την περίοδο 2007-2013.

Ωστόσο, προκειμένου να επωφεληθούν πλήρως από αυτήν τη δυνατότητα, τα κράτη-μέλη και όσοι συμμετέχουν στη διαχείριση έργων που αφορούν στη φύση πρέπει να συνεργαστούν για να διασφαλίσουν ότι αξιοποιούν τις ευκαιρίες που παρέχονται από τους Κοινοτικούς πόρους. Αυτό σημαίνει ότι οι εθνικοί και περιφερειακοί φορείς που σχεδιάζουν τα προγράμματα χρηματοδότησης, μαζί με τους διαχειριστές των περιοχών Natura 2000 και των γαιών που περιλαμβάνονται στις περιοχές Natura 2000 πρέπει να σκέπτονται όλο και περισσότερο τον τρόπο ενσωμάτωσης των στόχων προστασίας της φύσης και διαχείρισης Natura 2000 στην ευρύτερη έννοια της περιφερειακής, αγροτικής και θαλάσσιας ανάπτυξης.

3. ΣΕ ΠΟΙΟΥΣ ΑΠΕΥΘΥΝΕΤΑΙ Ο ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΟΔΗΓΟΣ, ΠΟΙΟΣ ΕΙΝΑΙ Ο ΣΚΟΠΟΣ ΤΟΥ ΚΑΙ ΠΟΙΑ ΤΑ ΟΦΕΛΗ ΤΟΥ

Σε ποιους απευθύνεται ο Τεχνικός Οδηγός;

Αυτός ο Τεχνικός Οδηγός («ο Οδηγός») προορίζεται κυρίως για τους φορείς των κρατών-μελών που είναι υπεύθυνοι για τη διαμόρφωση των εθνικών και περιφερειακών προγραμμάτων κατά την περίοδο 2007-13. Ο Οδηγός στοχεύει να βοηθήσει τους φορείς να προσδιορίσουν τις ευκαιρίες για συγχρηματοδότηση του δικτύου **Natura 2000** από την ΕΕ και να ενθαρρύνει την πλήρη ενσωμάτωση αυτών των ευκαιριών στα εθνικά και περιφερειακά χρηματοδοτικά προγράμματα.

Ο Οδηγός μπορεί επίσης να αποβεί χρήσιμος για τους φορείς που συμμετέχουν στην κατάρτιση σχεδίων διαχείρισης για συγκεκριμένες περιοχές, καθώς μπορεί να παρέχει πολύτιμες ιδέες για τη δυνατότητα μελλοντικής χρηματοδότησης συγκεκριμένων μέτρων διαχείρισης.

Χρησιμοποιώντας αυτόν τον Οδηγό, οι εθνικοί και περιφερειακοί φορείς καλούνται να λάβουν υπόψη όλες τις πιθανές ομάδες-στόχους (δηλαδή τους «τελικούς αποδέκτες» των Κοινοτικών πόρων, οι οποίοι στην πραγματικότητα επιδίδονται σε δραστηριότητες που σχετίζονται με τις περιοχές Natura), συμπεριλαμβανομένων των διοικήσεων, των γεωργών, των

δασοκόμων, των αλιέων και των υδατοκαλλιεργητών, ιδιωτικών γαιοκτημόνων, δημόσιων γαιοκτημόνων, διαχειριστών γαιών, μη κυβερνητικών οργανώσεων (ΜΚΟ), εκπαιδευτικών οργανισμών και μικρών και μικρομεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ). Παρότι το περιεχόμενο του παρόντος Οδηγού δεν απευθύνεται άμεσα σε αυτές τις ομάδες, θα συμβάλει στην καλύτερη ενημέρωση τόσο αυτών των ομάδων όσο και των οργανώσεων που τις εκπροσωπούν όσον αφορά στο σχεδιασμό που καταρτίζεται από εθνικούς και περιφερειακούς φορείς. Επιπλέον, όσοι διαχειρίζονται περιοχές Natura 2000 γνωρίζουν αρκετά καλά ποια μέτρα είναι σημαντικά και πρέπει να χρηματοδοτηθούν και θα μπορούσαν να προσφέρουν από την εμπειρία τους την ανάλογη ενημέρωση στους αρμόδιους φορείς που είναι υπεύθυνοι για τη διαμόρφωση των εθνικών και περιφερειακών προγραμμάτων.

Η ανάλυση των πόρων που παρουσιάζεται στην ενότητα «Επιλογές χρηματοδότησης για τις δραστηριότητες διαχείρισης του δικτύου Natura 2000» καλύπτει διαφορετικούς τύπους περιοχών Natura, που περιλαμβάνουν: γεωργικές εκτάσεις, δάση, άλλες χερσαίες εκτάσεις, εσωτερικά ύδατα, υγρότοπους, παράκτιες και θαλάσσιες ζώνες. Η ανάλυση επισημαίνει επίσης τις ευκαιρίες για τις διαφορετικές ομάδες-στόχους που αναφέρονται παραπάνω. Λεπτομέρειες για αυτές τις ομάδες και τους τύπους περιοχών δίνονται στην ενότητα που περιέχει τους ορισμούς και τις περιγραφές.

Ποιος είναι ο σκοπός του Οδηγού;

Στο μέλλον, το μεγαλύτερο μέρος της Κοινοτικής συγχρηματοδότησης για το δίκτυο ΦΥΣΗ 2000 θα παρέχεται μέσω των υφιστάμενων Κοινοτικών πόρων, με στόχο την ενίσχυση της αγροτικής, περιφερειακής και θαλάσσιας ανάπτυξης στην ΕΕ. Η διασφάλιση της βιώσιμης χρήσης των πόρων και η ενίσχυση των συνεργιών μεταξύ της περιβαλλοντικής προστασίας και της ανάπτυξης ενθαρρύνονται επίσης στο πλαίσιο της Στρατηγικής της Λισσαβόνας. Επομένως, κατά την περίοδο 2007-2013, τα προγράμματα εθνικής/περιφερειακής ανάπτυξης και συνοχής που υποστηρίζονται από Κοινοτικούς πόρους θα χρειαστεί επίσης να ενσωματώσουν όλο και περισσότερα περιβαλλοντικά θέματα (π.χ. Natura 2000) στις χρηματοδοτικές τους προτεραιότητες².

Ο Οδηγός αυτός στοχεύει στο να αποτελέσει μία ακριβή και ενημερωμένη πηγή στους εθνικούς και περιφερειακούς φορείς, προκειμένου αυτοί να προσδιορίσουν τις ευκαιρίες συγχρηματοδότησης από την ΕΕ για το Natura 2000 κατά την περίοδο χρηματοδότησης 2007-2013. Εστιάζει στα

² Δείτε: Ολοκληρωμένες κατευθυντήριες Γραμμές για την ανάπτυξη και την Απασχόληση (2005-2008) (COM(2005)141): Μικροοικονομικές κατευθυντήριες γραμμές – κατευθυντήρια γραμμή 14; Ανακοίνωση από την Επιτροπή: Πολιτική Συνοχής για τη Στήριξη της Ανάπτυξης και της Απασχόλησης: Στρατηγικές Κατευθυντήριες Γραμμές της Κοινότητας, 2007-2013 (COM (2005) 299).

κύρια χρηματοδοτικά μέσα της ΕΕ που θα εφαρμοστούν στη διάρκεια αυτών των ετών και τα οποία περιλαμβάνουν:

- Τα Διαρθρωτικά Ταμεία (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ) και Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ)),
- Το Ταμείο Συνοχής (ΤΣ),
- Το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο για την Αγροτική Ανάπτυξη (ΕΓΤΑΑ),
- Το Ευρωπαϊκό Ταμείο Αλιείας (ΕΤΑ),
- Το Χρηματοδοτικό Μέσο για το Περιβάλλον (LIFE+), και
- Το 7^ο Πρόγραμμα Πλαισίου Έρευνας (ΠΕ7).

Η ιδέα είναι να προσδιοριστεί η συμπληρωματικότητα και οι συνεργίες μεταξύ των διάφορων χρηματοδοτικών μέσων, αποφεύγοντας τις περιττές επαναλήψεις και επικαλύψεις.

Πρέπει να σημειωθεί ότι ο Οδηγός παρουσιάζει τις επιλογές χρηματοδότησης της ΕΕ που είναι, κυρίως, διαθέσιμες στο εθνικό και περιφερειακό επίπεδο. **Ωστόσο, οι πραγματικές χρηματοδοτικές δυνατότητες για το Natura 2000 κατά την περίοδο 2007-2013 θα καθοριστούν από τα εθνικά και περιφερειακά προγράμματα που θα προετοιμαστούν από τα κράτη-μέλη.** Ο Οδηγός δεν καλύπτει τη χρηματοδότηση για όλα τα μέτρα που είναι απαραίτητα για την υλοποίηση των Οδηγιών των Οικότοπων και των Άγριων Πουλιών (π.χ. εκπόνηση σχεδίων δράσης ειδών ξεχωριστά από τη διαχείριση περιοχών). Η κάλυψή του

περιορίζεται **μόνο στις δραστηριότητες που σχετίζονται με περιοχές Natura.**

Συνοπτικά, ο Οδηγός:

- Επισημαίνει τις χρηματοδοτικές δυνατότητες για το Natura 2000 στο επίπεδο της ΕΕ
- Συμβάλλει στην κατανόηση των νέων Κανονισμών σε επιχειρησιακό επίπεδο
- Προσελκύει την προσοχή στις γενικές χρηματοδοτικές επιλογές που μπορεί να μην είναι άμεσα προφανείς.

Τα οφέλη του Τεχνικού Οδηγού

Τα κύρια οφέλη του τεχνικού οδηγού θεωρούνται ότι είναι τα εξής:

- Η δυνατότητα να ελεγχθεί αν έχουν γίνει όλες οι απαραίτητες ενέργειες και αν είναι γνωστές και χρησιμοποιούνται όλες οι ευκαιρίες χρηματοδότησης
- Υποστήριξη για τη μελλοντική αναθεώρηση προγραμμάτων
- Σημαντικές πληροφορίες βάσης, κατά την ανάπτυξη σχεδίων διαχείρισης.

Αν και κάποιο μέρος του σχεδιασμού των εθνικών προγραμμάτων για το 2007-2013 έχει ήδη οριστικοποιηθεί, η συνολική διαδικασία της κατάρτισης, της έγκρισης και της υλοποίησης προγραμμάτων και της επιλογής έργων εξακολουθεί να βρίσκεται σε πρώιμο στάδιο. Ο Οδηγός θα προωθηθεί ενεργά με σεμινάρια σε εθνικό επίπεδο και θα εισαχθεί στη διαδικασία χρηματοδότησης. Η εκπόνηση του Οδηγού και η περαιτέρω διανομή του στα κράτη-

μέλη μέσω της διεξαγωγής σεμιναρίων πρέπει να εκληφθεί ως ένα βήμα σε μια συνεχιζόμενη διαδικασία. Στο παρελθόν, η Κοινοτική χρηματοδότηση για ζητήματα περιβαλλοντικής προστασίας παρέχόταν κυρίως από το πρόγραμμα LIFE, με στόχο μεμονωμένα έργα. Οι χρηματοδοτικές ευκαιρίες στο Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης και τα Διαρθρωτικά Ταμεία δεν χρησιμοποιήθηκαν ευρέως σε προηγούμενες χρηματοδοτικές περιόδους. Η ενσωμάτωση της συγχρηματοδότησης του δικτύου Natura 2000 στα υπάρχοντα Κοινοτικά χρηματοδοτικά μέσα όπως προτείνεται από την Επιτροπή για την περίοδο 2007-2013 είναι, επομένως, μια νέα προσέγγιση για τους περισσότερους φορείς και ενδιαφερόμενους. Η υλοποίηση αυτού του νέου συστήματος σε εθνικό επίπεδο θα απαιτήσει οπωσδήποτε χρόνο. Συνεπώς, ο Οδηγός στοχεύει να συμβάλει στην προετοιμασία των τρεχόντων εθνικών προγραμμάτων, καθώς και να υποστηρίξει μακροπρόθεσμα την καλύτερη υλοποίηση της ενοποιημένης προσέγγισης.

4. ΟΡΙΣΜΟΙ ΚΑΙ ΠΕΡΙΓΡΑΦΕΣ, ΔΟΜΗ, ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΓΗ

Ορισμοί και περιγραφές

Ομάδες στόχοι

Αυτό το κείμενο στοχεύει να δώσει συμβουλές στους αρμόδιους φορείς των κρατών-μελών για τη διαμόρφωση των εθνικών και περιφερειακών προγραμμάτων κατά τη χρηματοδοτική περίοδο 2007-2013. Οι αρχές καλούνται να λάβουν υπόψη όλες τις πιθανές ομάδες-στόχους που θα μπορούσαν να επιδοθούν σε δραστηριότητες που σχετίζονται με τις περιοχές του Natura 2000. Ο Πίνακας 1 ορίζει τις κατηγορίες των ομάδων-στόχων που περιλαμβάνονται. Οι κατηγορίες έχουν οριστεί, προκειμένου να διαχωρίσουν εκείνους με νόμιμα συμφέροντα στις εκτάσεις (π.χ. ιδιοκτήτες, μισθωτές), από τους υπόλοιπους.

Τύποι περιοχών Natura

Ο πίνακας 2, ορίζει τους τύπους περιοχών του δικτύου Natura που συμπεριλήφθηκαν στην ανάλυση των κανονισμών που παρουσιάζονται στην επόμενη ενότητα. Ο Οδηγός καλεί τους εθνικούς και περιφερειακούς φορείς να εξετάσουν τους παρακάτω τύπους περιοχών του δικτύου Natura.

Πίνακας 1: Ομάδες-στόχοι της ανάλυσης των πόρων

Δημόσιες διοικήσεις	Οι δημόσιες διοικήσεις είναι κυβερνητικά και δημόσια συμβουλευτικά σώματα, σε εθνικό, περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο. Οι δημόσιες διοικήσεις περιλαμβάνουν: κυβερνητικά γραφεία, όπως τμήματα και υπουργεία, περιφερειακά σώματα, όπως τοπική αυτοδιοίκηση, αρχές υδάτων, αρχές υγείας κ.λπ. Οι συμβουλές κάτω από αυτήν την επικεφαλίδα απευθύνονται σε διοικήσεις που γνωμοδοτούν για τη διαχείριση γαιών, αλλά δεν έχουν στην ιδιοκτησία τους γη.
Γεωργοί	Ιδιώτες ή οργανισμοί που επιδίδονται σε εμπορικές γεωργικές δραστηριότητες.
Δασοκόμοι	Ιδιώτες ή οργανισμοί που επιδίδονται σε εμπορικές δραστηριότητες δασοκομίας.
Ιδιώτες γαιοκτήμονες	Ιδιώτες ή ιδιωτικοί οργανισμοί που έχουν στην ιδιοκτησία τους γη. Μπορεί να περιλαμβάνει εκείνους που επιδίδονται σε μη εμπορικές δραστηριότητες στη γη (όχι γεωργούς και δασοκόμους).
Δημόσιοι γαιοκτήμονες	Δημόσιοι οργανισμοί και διοικήσεις που έχουν στην ιδιοκτησία τους γη.
Αλιείς & υδατοκαλλιεργητές	Ιδιώτες ή οργανισμοί που επιδίδονται σε εμπορικές αλιευτικές και υδατοκαλλιεργητικές δραστηριότητες.
Διαχειριστές γαιών	Ιδιώτες ή οργανισμοί που διαχειρίζονται γη, αλλά δεν την έχουν στην ιδιοκτησία τους. Μπορεί να περιλαμβάνει εκείνους που επιδίδονται σε μη εμπορικές δραστηριότητες στη γη (όχι γεωργούς και δασοκόμους).
ΜΚΟ	Μη κυβερνητικές οργανώσεις που δεν έχουν στην ιδιοκτησία τους ούτε διαχειρίζονται γη, αλλά θέλουν να υποστηρίξουν το Natura 2000.
ΜΜΕ	Μικρές και μικρομεσαίες επιχειρήσεις, όπως ορίζονται στη Σύσταση της Επιτροπής 2003/361/ΕΚ της 6ης Μαΐου 2003 που αφορά στον ορισμό των πολύ μικρών, μικρών και μικρομεσαίων επιχειρήσεων, ΟJ L 124, σ. 36-41, 20 Μαΐου 2003.
Εκπαιδευτικοί οργανισμοί	Οργανισμοί που παρέχουν εκπαιδευτικά προγράμματα.
Άλλοι	Άλλοι ιδιώτες ή οργανισμοί που δεν εμπίπτουν σε καμία από τις προηγούμενες κατηγορίες.

Πίνακας 2: Τύποι περιοχών Natura 2000

Γεωργικές εκτάσεις	Μόνο καλλιεργούμενες γεωργικές εκτάσεις, που περιλαμβάνουν τα καλλιεργούμενα αγροκήπια.
Δάση	Δάση, που περιλαμβάνουν τους δασικούς σχηματισμούς <i>dehesa</i> και <i>montado</i> .
Άλλες χερσαίες εκτάσεις	Περιλαμβάνει αλπικές εκτάσεις, θάμνους, όλες τις άλλες εκτάσεις που δεν περιλαμβάνονται στις υπόλοιπες κατηγορίες (π.χ. λιβάδια που δεν ταξινομούνται ως καλλιεργούμενες γεωργικές εκτάσεις). Περιλαμβάνει εγκαταλελειμμένες γεωργικές εκτάσεις και αγροκήπια.
Εσωτερικά ύδατα	Ποταμοί, λίμνες, εσωτερικά (γλυκά) ύδατα.
Υγρότοποι	Έλη, βάλτοι, τέλματα, εκβολές ποταμών [μπορεί να υπάρχει κάποια επικάλυψη με τις παράκτιες ζώνες].
Παράκτιες ζώνες	Αμμόλοφοι, παραλίες, λασπώτοποι, παράκτια ύδατα (μέχρι τα 12 ναυτικά μίλια) [μπορεί να υπάρχει κάποια επικάλυψη με τους υγρότοπους].
Θαλάσσιες ζώνες	Παράκτιες θαλάσσιες ζώνες (πέρα από τα 12 ναυτικά μίλια).

Πίνακας 3: Κατάλογος δραστηριοτήτων διαχείρισης στο δίκτυο Natura 2000

Κατηγοριοποίηση	Αρ.	Τύποι δραστηριοτήτων	Περαιτέρω περιγραφή
Οριστικοποίηση περιοχών	1	Διαχείριση της διαδικασίας επιλογής περιοχών	Χρηματοδότηση για φορείς που υλοποιούν τη διαδικασία επιλογής.
	2	Επιστημονικές μελέτες/κατάλογοι απογραφής για τον προσδιορισμό των περιοχών – έρευνες, κατάλογοι απογραφής, χαρτογράφηση, αξιολόγηση συνθηκών	Επιστημονικές μελέτες, ερευνητικό προσωπικό, εργαστήρια και συσκέψεις, συγκρότηση βάσεων δεδομένων κ.λπ.
	3	Προετοιμασία αρχικού ενημερωτικού και διαφημιστικού υλικού	Περιλαμβάνονται εγχειρίδια, σεμινάρια, εργαστήρια, υλικά επικοινωνίας για επιμόρφωση και κατάρτιση.
	4	Πιλοτικά έργα	Αρχικά «δοκιμαστικά» έργα στις περιοχές.
Σχεδιασμός διαχείρισης	5	Προετοιμασία σχεδίων και στρατηγικών διαχείρισης	Εκπόνηση ή/και ενημέρωση σχεδίων διαχείρισης και δράσης, σχεδίων χρήσης της γης κ.λπ.
	6	Σύσταση φορέων διαχείρισης	Χρηματοδότηση έναρξης, μελέτες σκοπιμότητας, σχέδια διαχείρισης κ.λπ.
	7	Διαβούλευση – δημόσιες συσκέψεις, σύνδεσμος με γαιοκτήμονες	Περιλαμβάνει τις δαπάνες για τη διοργάνωση συσκέψεων και εργαστηρίων, τη δημοσίευση των αποτελεσμάτων διαβούλευσης, την οικονομική υποστήριξη των ενδιαφερόμενων κ.λπ. Μπορεί να περιλαμβάνει δραστηριότητες δικτύωσης (μετακινήσεις, συσκέψεις, εργαστήρια).
	8	Αναθεώρηση σχεδίων διαχείρισης, στρατηγικών και πλάνων	Αναθεώρηση και ενημέρωση των σχεδίων διαχείρισης και στρατηγικών.
	9	Λειτουργικές δαπάνες των φορέων διαχείρισης (συντήρηση των κτηρίων και του εξοπλισμού)	Περιλαμβάνονται: λειτουργικές δαπάνες για την κάλυψη της φθοράς των υποδομών, αναλώσιμα, έξοδα μετακίνησης, ενοίκια, μισθωτήρια κ.λπ.
	10	Συντήρηση εγκαταστάσεων για δημόσια πρόσβαση και χρήση των περιοχών, εργασίες ερμηνείας, παρατηρητήρια και στέγαστρα κ.λπ.	Περιλαμβάνει δαπάνες που σχετίζονται με οδηγούς, χάρτες, σχετικό προσωπικό.
	11	Προσωπικό (υπάλληλοι προστασίας/έργων, αγροφύλακες/δασικοί υπάλληλοι, εργάτες)	Τρέχουσες δαπάνες προσωπικού.

Διαρκής διαχείριση και επίβλεψη οικότοπων	12	Διαχειριστικά μέτρα προστασίας – συντήρηση και βελτίωση της καλής κατάστασης διατήρησης των οικότοπων	Περιλαμβάνει εργασίες αποκατάστασης, περάσματα άγριας ζωής, διαχείριση ειδικών οικότοπων, προετοιμασία σχεδίων διαχείρισης.
	13	Διαχειριστικά μέτρα προστασίας – συντήρηση και βελτίωση της καλής κατάστασης διατήρησης των ειδών	Περιλαμβάνει εργασίες αποκατάστασης, περάσματα άγριας ζωής, διαχείριση συγκεκριμένων ειδών (χλωρίδα και πανίδα), σχέδια.
	14	Διαχειριστικά μέτρα προστασίας σε σχέση με εισβάλλοντα ξένα είδη (ΕΞΕ)	Περιλαμβάνει εργασίες αποκατάστασης, υποδομή, διαχείριση συγκεκριμένων ειδών, προετοιμασία σχεδίων διαχείρισης.
Συνεχής διαχείριση οικότοπων και παρακολούθηση	15	Υλοποίηση πλάνων διαχείρισης και συμφωνιών με ιδιοκτήτες και διαχειριστές γαιών ή υδάτων για την ακολούθηση συγκεκριμένων διαδικασιών	Περιλαμβάνει: <ul style="list-style-type: none"> • <i>Γεωργοπεριβαλλοντικά μέτρα</i>, π.χ. μεθόδους παραγωγής φιλικές προς την άγρια ζωή, αποκατάσταση οικότοπων σε γεωργικές εκτάσεις, εκτατική κτηνοτροφία, προστασία λειμώνων κ.λπ. • <i>Δασοπεριβαλλοντικά μέτρα</i>, π.χ. δημιουργία ζωνών μη εκμετάλλευσης, διατήρηση νεκρού ξύλου, έλεγχος ή εξάλειψη των εισβαλλόντων ξένων ειδών, διαδικασίες δεντροφύτευσης ή αναδάσωσης, διαχείριση ειδικής βλάστησης κ.λπ. • <i>Υδατοπεριβαλλοντικά μέτρα</i>, π.χ. διατήρηση οικότοπων σε υδατοκαλλιεργητικές ζώνες κ.λπ. (σχετίζεται περισσότερο με την υδατοκαλλιέργεια παρά με την αλιεία).
	16	Παροχή υπηρεσιών, αποζημίωση για παραίτηση από δικαιώματα και απώλεια εσόδων, ανάπτυξη «συνδέσμου» αποδοχής με τους γείτονες	Δαπάνες αποζημίωσης π.χ. προς τους γεωργούς, τους δασοκόμους ή άλλους γαιοκτήμονες ή χρήστες γαιών για παραίτηση από έσοδα, ως αποτέλεσμα των διαδικασιών διαχείρισης που απαιτούνται για το δίκτυο Natura 2000.
	17	Επίβλεψη και επιτήρηση	Αναφέρεται κυρίως σε εφάπαξ δαπάνες που σχετίζονται με δραστηριότητες επίβλεψης και επιτήρησης, π.χ. ανάπτυξη σχεδίων παρακολούθησης, μεθόδους και εξοπλισμό, επιμόρφωση του προσωπικού.
	18	Διαχείριση κινδύνων (πρόληψη και έλεγχος πυρκαγιών, πλημμύρες κ.λπ.)	Περιλαμβάνει την προετοιμασία σχεδίων επίβλεψης και πυροπροστασίας, την ανάπτυξη σχετικών υποδομών και την αγορά εξοπλισμού.
	19	Επιτήρηση των περιοχών	Περιλαμβάνει διαρκείς δραστηριότητες επιτήρησης, επίβλεψης και περιπολίας. Μπορεί να περιλαμβάνει δαπάνες προσωπικού, αναλώσιμα, μετακινήσεις κ.λπ., προκειμένου να υλοποιηθούν δραστηριότητες επιτήρησης και περιφρούρησης, περιλαμβανομένης της επιτήρησης για τον έλεγχο επιβλαβών ψυχαγωγικών και οικονομικών δραστηριοτήτων, και την προστασία από καταστροφικές πυρκαγιές.
	20	Παροχή ενημερωτικού και διαφημιστικού υλικού	Περιλαμβάνει τη σύσταση δικτύων επικοινωνίας, την παραγωγή ενημερωτικών δελτίων και υλικών ευαισθητοποίησης και ενημέρωσης, τη δημιουργία και τη διατήρηση ιστοσελίδων κ.λπ.

	21	Επιμόρφωση και εκπαίδευση	Περιλαμβάνει την παραγωγή εγχειριδίων, σεμιναρίων, εργαστηρίων, υλικών επικοινωνίας.
	22	Εγκαταστάσεις που ενθαρρύνουν τη χρήση επισκεπτών και την εκτίμηση των περιοχών Natura 2000	
Επενδυτικές δαπάνες	23	Αγορά γης, που περιλαμβάνει αποζημίωση για δικαιώματα ανάπτυξης	Αγορά γης για την εξυπηρέτηση της περιβαλλοντικής προστασίας και των πλάνων διαχείρισης.
	24	Υποδομή που απαιτείται για την αποκατάσταση οικότοπων ή ειδών	Περιλαμβάνει ένα σύνολο μέτρων για τη δημιουργία ειδικών υποδομών για τη διαχείριση του περιβάλλοντος, π.χ. για τη διαχείριση των υδάτων σε τυρφοειδείς βούρκους και βάλτους. Μπορεί να περιλαμβάνει την αγορά εξοπλισμού (σχετικά με τη λειτουργία ιδρυμάτων και δράσεων προστασίας και διαχείρισης, όπως εξοπλισμός γραφείου και τεχνολογιών πληροφορικής, υλικά επίβλεψης, σκάφη, καταδυτικός εξοπλισμός, φωτογραφικές μηχανές κ.λπ.)
	25	Υποδομή για δημόσια πρόσβαση, εργασίες ερμηνείας, παρατηρητήρια και στέγαστρα κ.λπ.	Υποδομή για δημόσια χρήση που συντελεί στην περιβαλλοντική διαχείριση και προστασία (π.χ. υποδομή που αυξάνει την άνεση και ψυχαγωγική αξία των περιοχών, όπως η σήμανση, τα μονοπάτια, οι πλατφόρμες παρατήρησης και τα κέντρα επισκεπτών). Μπορεί να περιλαμβάνει την αγορά εξοπλισμού (για τη λειτουργία ιδρυμάτων και δράσεων προστασίας και διαχείρισης, όπως εξοπλισμός γραφείου και τεχνολογιών πληροφορικής, υλικά επίβλεψης, σκάφη, καταδυτικός εξοπλισμός, φωτογραφικές μηχανές κ.λπ.)

Τύποι δραστηριοτήτων

Ο βαθμός καταλληλότητας για χρηματοδότηση των δραστηριοτήτων που σχετίζονται με τη διαχείριση των περιοχών Natura θα ποικίλλει. Γι' αυτόν το λόγο, οι δραστηριότητες έχουν κατηγοριοποιηθεί και οριστεί στον παρακάτω πίνακα. Αυτή η λίστα με τις 25 δραστηριότητες έχει υιοθετηθεί από τη λίστα που περιλαμβάνεται στο Παράρτημα 3 στην Ανακοίνωση της Επιτροπής για τη χρηματοδότηση του Natura 2000 (COM(2004)431 τελικό), η οποία με τη σειρά της προέκυψε από τη λίστα κατηγοριών που καθορίστηκαν από την Ομάδα Εργασίας για το Άρθρο 8 και συμπεριλήφθηκαν στην Τελική Αναφορά της για τη χρηματοδότηση του Natura 2000³.

Η ομάδα εργασίας αναγνώρισε ότι ο ορισμός του τύπου και του πεδίου δραστηριοτήτων δεν είναι σαφής και ότι τα κράτη-μέλη μπορεί να υιοθετήσουν αρκετά διαφορετικές προσεγγίσεις στην κατηγοριοποίηση και την περιγραφή τους. Αυτό το σημείο αναγνωρίζεται και από τους συντάκτες του παρόντος Οδηγού. Εάν οι φορείς του κράτους-μέλους ενδιαφέρονται να λάβουν Κοινοτική συγχρηματοδότηση για μια δραστηριότητα διαχείρισης που δεν φαίνεται να καλύπτεται στην παρακάτω λίστα, συνιστάται να επικοινωνήσουν με το

³ Δείτε: http://europa.eu.int/comm/environment/nature/nature_conserva-tion/natura_2000_network/financing_natura_2000/art8_worki-ng_group/pdf/final_report_en.pdf. Κάποιες αλλαγές/προσθήκες έχουν γίνει σε αυτόν τον κατάλογο, σύμφωνα με υπόδειξη της Συνοδού Ομάδας Εργασίας αυτού του προγράμματος.

προσωπικό στη Γενική Διεύθυνση Περιβάλλοντος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, το οποίο θα είναι σε θέση να τους βοηθήσει σε θέματα ερμηνείας.

Δομή & περιεχόμενο:

Πληροφορίες για τις χρηματοδοτικές δυνατότητες από τους διάφορους Κοινοτικούς πόρους παρουσιάζονται για καθέναν από τους 25 **τύπους δραστηριότητας** σε μια σειρά πινάκων. Κάθε πίνακας παρέχει αναφορές στα **Άρθρα** των Κανονισμών της ΕΕ που σχετίζονται με τη συγκεκριμένη δραστηριότητα. Σχετικά με κάθε Άρθρο, παρέχονται οι ακόλουθες πληροφορίες:

- 1) Αριθμός άρθρου
- 2) Θέμα άρθρου (τίτλος)
- 3) Πιθανές ομάδες-στόχοι*
- 4) Πιθανοί τύποι περιοχής*
- 5) Περιορισμοί περιοχής όσον αφορά στην καταλληλότητα (π.χ. περιορισμοί περιοχής για τα Διαρθρωτικά Ταμεία)
- 6) Άλλοι πιθανοί περιορισμοί/σημειώσεις
- 7) Πιθανά παραδείγματα χρήσης του Άρθρου στη διαχείριση των περιοχών Natura

*Αυτές οι πληροφορίες δεν περιλαμβάνονται στους πίνακες για τα Διαρθρωτικά Ταμεία/Ταμείο Συνοχής, επειδή δεν μπορούν να εφαρμοστούν λόγω της μορφής αυτών των Κανονισμών.

Εφαρμογή

Τα Ευρωπαϊκά Ταμεία που αναλύθηκαν για την παραγωγή του παρόντος Οδηγού λειτουργούν σύμφωνα με τα συστήματα και

τις απαιτήσεις που ορίζονται στους συγκεκριμένους Κανονισμούς τους. Η ανάλυση ευκαιριών που παρουσιάζεται στους πίνακες που ακολουθούν στην Ενότητα 5 βασίζεται στο κείμενο των Κανονισμών της ΕΕ (σχέδιο ή τελικό, όπου είναι διαθέσιμο) για κάθε μεμονωμένο Ταμείο.

Για τα Ταμεία που λειτουργούν σύμφωνα με μια διαδικασία προγραμματισμού, είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι η διαθεσιμότητα των πόρων για μια συγκεκριμένη «επιτόπια» δραστηριότητα, θα εξαρτηθεί από το περιεχόμενο διάφορων στρατηγικών και επιχειρησιακών εγγράφων, που περιλαμβάνουν:

- α) Το κείμενο του Κανονισμού, όπως δημοσιεύτηκε στην Επίσημη Εφημερίδα.
- β) Τα περιεχόμενα «στρατηγικών» προγραμμάτων και σχεδίων (π.χ. εθνικών στρατηγικών σχεδίων για το ΕΤΑ, σχεδίων εθνικής στρατηγικής για το ΕΓΤΑΑ, εθνικών στρατηγικών πλαισίων αναφοράς για το ΕΤΠΑ και το ΕΚΤ. Αυτά καταρτίζονται από τα κράτη-μέλη.
- γ) Τα περιεχόμενα «επιχειρησιακών» εθνικών ή περιφερειακών προγραμμάτων (π.χ. προγραμμάτων αγροτικής ανάπτυξης με το ΕΓΤΑΑ, εθνικών επιχειρησιακών προγραμμάτων με το ΕΤΑ, επιχειρησιακών προγραμμάτων με τα Διαρθρωτικά Ταμεία και το Ταμείο Συνοχής, εθνικών ετήσιων προγραμμάτων εργασίας με το LIFE+).

Αυτά τα «επίπεδα» λεπτομερειακού προγραμματισμού επιτρέπουν σε κάθε

κράτος-μέλος ή/και περιφέρεια να προσδιορίσει τα ζητήματα με το μεγαλύτερο τοπικό ενδιαφέρον και να βάλει προτεραιότητα στα κονδύλια, προκειμένου να αντιμετωπιστούν αυτά τα ζητήματα. Το πλήθος λεπτομερειών που περιλαμβάνονται σε κάθε επίπεδο ποικίλλει ανάλογα με το Ταμείο. Για παράδειγμα, τα προγράμματα αγροτικής ανάπτυξης που θα αναπτυχθούν με το ΕΓΤΑΑ θα περιέχουν πολύ λεπτομερείς περιγραφές μεμονωμένων μέτρων που μπορούν να χρηματοδοτηθούν. Αντίθετα, τα σχέδια και τα προγράμματα που απαιτούνται για το ΕΤΠΑ, το ΕΚΤ και το Ταμείο Συνοχής είναι πιο στρατηγικά και δεν θα περιέχουν λεπτομερείς περιγραφές των μέτρων. Σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο, η Επιτροπή δεν έχει πρωταρχική ευθύνη για τον καθορισμό των περιεχομένων των προγραμμάτων, αλλά μπορεί να διαδραματίζει ρόλο στον έλεγχο της συμμόρφωσης των προγραμμάτων με τις προτεραιότητες της Κοινότητας, όπως αυτές ορίζονται στους Κανονισμούς ή στις Στρατηγικές Κατευθυντήριες Γραμμές. Στο παρελθόν, τα Υπουργεία Οικονομίας, Περιβάλλοντος, Γεωργίας και Ανάπτυξης (μεταξύ άλλων) έχουν συμμετάσχει στην κατάρτιση προγραμμάτων για χρήση των Κοινοτικών Πόρων.

Οι χρήστες του Οδηγού πρέπει να σημειώσουν ότι τα άρθρα που αναγράφονται στους Πίνακες δεν οδηγούν όλα τα κράτη-μέλη σε πανομοιότυπες ευκαιρίες αναφορικά στις συγκεκριμένες δραστηριότητες. Οι χρηματοδοτικές δυνατότητες υπόκεινται πάντα στο ευρύτερο πλαίσιο και τους στόχους του Κανονισμού (π.χ. περιφερειακή

ανάπτυξη) και, σε ορισμένες περιπτώσεις, το ίδιο το Άρθρο μπορεί να περιοριστεί σε ένα συγκεκριμένο περιεχόμενο (π.χ. πρόληψη κινδύνων, ανανεώσιμες ενέργειες). Η διαχείριση των περιοχών Natura 2000 εύλογα αποτελείται από ένα σύνολο μέτρων που, ανάλογα με την εν λόγω περιοχή, μπορεί να χρηματοδοτηθούν μέσω διαφορετικών Ευρωπαϊκών Ταμείων και διαφορετικών Άρθρων. Στην πραγματικότητα, οι διαχειριστές θα χρειαστούν ισχυρές ικανότητες στην αξιολόγηση πόρων και προγραμμάτων, προκειμένου να αντιστοιχίσουν τις χρηματοδοτικές ανάγκες για το Natura 2000 με όλους τους υπάρχοντες χρηματοδοτικούς πόρους της ΕΕ και εκτός ΕΕ.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: ο συγκεκριμένος Οδηγός δεν προορίζεται να αντικαταστήσει τη διεξαγωγή τοπικής έρευνας σχετικά με τις χρηματοδοτικές ευκαιρίες – πολλά κράτη-μέλη χειρίζονται χρηματοδοτικά προγράμματα που είναι ανεξάρτητα από τους Κοινοτικούς πόρους, αλλά μπορούν να εφαρμοστούν στις περιοχές Natura 2000. Ο Οδηγός αυτός περιέχει πληροφορίες μόνο για τους κύριους Κοινοτικούς πόρους.

5. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΩΝ ΤΑΜΕΙΩΝ

Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο για την Αγροτική Ανάπτυξη (ΕΓΤΑΑ)

Κανονισμός Συμβουλίου (ΕΚ) Αρ. 1698/2005 της 20 Σεπτεμβρίου 2005 για τη στήριξη της αγροτικής ανάπτυξης από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο για την Αγροτική Ανάπτυξη (ΕΓΤΑΑ). Επίσημη Εφημερίδα L 277/2 21.10.2005.

Δείτε επίσης: Στρατηγικές Κατευθυντήριες Γραμμές της Κοινότητας για την Αγροτική Ανάπτυξη. Επίσημη Εφημερίδα L.55/20 25.02.2006.

Στόχοι

Οι στόχοι του ΕΓΤΑΑ ορίζονται στο Άρθρο 4. Η στήριξη της αγροτικής ανάπτυξης θα συμβάλει στην επίτευξη των ακόλουθων στόχων:

(α) βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της γεωργίας και της δασοκομίας μέσω της παροχής στήριξης για αναδιάρθρωση, ανάπτυξη και καινοτομία·

(β) βελτίωση του περιβάλλοντος και της υπαίθρου, παρέχοντας στήριξη στη διαχείριση της γης·

(γ) βελτίωση της ποιότητας ζωής στις αγροτικές περιοχές και ενθάρρυνση της διαφοροποίησης της οικονομικής δραστηριότητας.

Προγραμματισμός

Το ΕΓΤΑΑ θα λειτουργήσει σύμφωνα με μια προσέγγιση προγραμματισμού για τη χρηματοδοτική περίοδο 2007-13. Οι φορείς

των κρατών-μελών απαιτείται να αναπτύξουν Εθνικά Σχέδια Στρατηγικής (ΕΣΣ) και Προγράμματα Αγροτικής Ανάπτυξης (ΠΑΑ), τοποθετώντας έτσι τις Κοινοτικές προτεραιότητες, όπως εμπεριέχονται στον Κανονισμό και τις Στρατηγικές Κατευθυντήριες Γραμμές, στο εθνικό/περιφερειακό πλαίσιο. Σε πολλές περιπτώσεις, θα υπάρχουν εθνικές ή περιφερειακές προτεραιότητες για συγκεκριμένα προβλήματα.

Ο Κανονισμός του ΕΓΤΑΑ ορίζει την απαιτούμενη διαδικασία για την ανάπτυξη και την υιοθέτηση των ΕΣΣ και των ΠΑΑ, καθώς και τα απαιτούμενα περιεχόμενα/δομή (βλ. Τίτλους II και III). Οι δραστηριότητες που δεν περιλαμβάνονται στα προγράμματα Αγροτικής Ανάπτυξης δεν μπορούν να χρηματοδοτηθούν από το ΕΓΤΑΑ. **Επομένως, είναι σημαντικό οι ανάγκες και οι στόχοι που αφορούν στη διαχείριση των περιοχών του δικτύου Natura 2000 να ενσωματωθούν στα Εθνικά Σχέδια Στρατηγικής και, ακολούθως, οι σχετικές ενέργειες/μέτρα να περιληφθούν στα ΠΑΑ, σε περίπτωση που οι φορείς προτίθενται να χρησιμοποιήσουν το ΕΓΤΑΑ για τη συγχρηματοδότηση τέτοιων δραστηριοτήτων.**

Οι εφαρμοστικοί Κανονισμοί για το ΕΓΤΑΑ δεν έχουν οριστικοποιηθεί ακόμα. Αυτοί οι κανονισμοί θα παρέχουν περισσότερες λεπτομέρειες σχετικά με τον τρόπο εφαρμογής των μέτρων του Αρ. Κανονισμού 1698/2005 από τα κράτη-μέλη.

Χρηματοδότηση

Το ΕΓΤΑΑ έχει δομηθεί σύμφωνα με 4 «άξονες» αγροτικής ανάπτυξης και οι ελάχιστες δαπάνες για κάθε άξονα ποικίλλουν, ως εξής:

Τα κράτη-μέλη έχουν την ευελιξία να διαμοιράσουν τις δαπάνες στους τέσσερις άξονες, εφόσον τηρούνται τα ελάχιστα όρια. Ο άξονας 4 για το Leader αναπτύσσεται ως εγκάρσια προσέγγιση, που μπορεί να οδηγήσει σε ολοκληρωμένη αγροτική ανάπτυξη, καλύπτοντας πτυχές κάθε άξονα ή και των τριών (βλ. πλαίσιο). Πρέπει να σημειωθεί ότι ενδέχεται να υπάρχει ανταγωνισμός για τη χρηματοδότηση μεταξύ των μέτρων σε εθνικό επίπεδο, εξαιτίας του μεγέθους του συνολικού προϋπολογισμού της ΕΕ για την περίοδο 2007-2013. Τα μέτρα που στηρίζουν το δίκτυο Natura πρέπει να προωθηθούν δυναμικά από τους ενδιαφερόμενους έναντι άλλων ανταγωνιστικών μέτρων. Επομένως, η ανάγκη για δυναμική θεώρηση είναι πρωταρχικής σημασίας. Οι ενδιαφερόμενοι και οι εθνικές διοικήσεις πρέπει να επιδιώκουν τη χρήση των διαθέσιμων επιλογών στα πλαίσια του ΕΓΤΑΑ, προκειμένου να παρέχουν ολοκληρωμένη αγροτική ανάπτυξη. Αυτό σημαίνει επιλογή μέτρων που συνεπάγονται οφέλη όχι μόνο για το περιβάλλον και το δίκτυο Natura, αλλά και για την τοπική οικονομία και κοινωνία.

LEADER

Το Leader συνιστά τον τέταρτο άξονα του ΕΓΤΑΑ και θα συμβάλει στις προτεραιότητες των πρώτων τριών Αξόνων (δηλ. βελτίωση της ανταγωνιστικότητας, του περιβάλλοντος, της υπαίθρου και της ποιότητας της αγροτικής ζωής και διαφοροποίηση της αγροτικής οικονομίας), καθώς και στην ενθάρρυνση της αγροτικής ανάπτυξης «από κάτω προς τα πάνω» και της βελτιωμένης διακυβέρνησης. Περίπου το 5% των συνολικών πόρων του ΕΓΤΑΑ θα διανεμηθεί στον άξονα Leader.

Οι τοπικές στρατηγικές του Leader βασίζονται σε περιοχές, για να κάνουν βέλτιστη χρήση των υπαρχόντων πόρων και να επωφεληθούν από μια κοινή ταυτότητα. Οι εταιρικές σχέσεις δημόσιου-ιδιωτικού τομέα, που ονομάζονται ομάδες τοπικής δράσης (ΟΤΔ), προσδιορίζουν τις αναπτυξιακές τους ανάγκες μέσα στις δικές τους αγροτικές κοινότητες. Κατόπιν, αυτές ορίζονται σε ένα σχέδιο ανάπτυξης. Η χρηματοδότηση του Leader βοηθά αυτές τις ομάδες τοπικής δράσης να ενθαρρύνουν και να στηρίξουν την ανάπτυξη καινοτόμων έργων μικρής κλίμακας, που ικανοποιούν τις ανάγκες τοπικής ανάπτυξης με βιώσιμο τρόπο. Το Leader προωθεί τη συνεργασία μεταξύ των ΟΤΔ σε διάφορες ευρωπαϊκές χώρες, για την κοινή ανάπτυξη έργων και τη δημιουργία δικτύων σε περιφερειακό και εθνικό επίπεδο, καθώς και στο επίπεδο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Σε παλιότερες περιόδους προγραμματισμού, πολλά έργα του Leader είχαν σαφή οφέλη για το Natura 2000.

Το βασικό όφελος του Leader δεν έγκειται στο μεγάλο ποσό της χρηματοδότησης για μεμονωμένα μέτρα στο δίκτυο Natura αλλά στην προσέγγιση, που προωθεί τη συνεργασία τοπικών παραγόντων και την ανάπτυξη ολοκληρωμένων έργων. Επομένως, ενδείκνυται ιδιαίτερα για περιοχές με στρατηγικές που συνδυάζουν την προστασία της φύσης και τη χρήση γαιών με βιώσιμο τρόπο, όπως η ενίσχυση της αξίας των περιοχών του Natura 2000, π.χ. με τον οικοτουρισμό ή την προώθηση βιώσιμων τοπικών προϊόντων.

Παραδείγματα παλαιότερων έργων και προγραμμάτων του Leader, καθώς και περισσότερες πληροφορίες, βρίσκονται στη διεύθυνση: http://europa.eu.int/comm/agriculture/rur/leaderplus/index_en.htm

Πίνακας 4: Άξονες προτεραιότητας του ΕΓΤΑΑ

Άξονας	Ελάχιστες δαπάνες (%)
1. Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας στον τομέα της γεωργίας και της δασοκομίας.	10
2. Βελτίωση του περιβάλλοντος και της υπαίθρου.	25
3. Ποιότητα ζωής στις αγροτικές περιοχές και διαφοροποίηση της αγροτικής οικονομίας.	10
4. Leader	5

Πίνακας 5: Βασικές ημερομηνίες στη διαδικασία εφαρμογής για το ΕΓΤΑΑ

Δράση	Ημερομηνία
Γνωμοδότηση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου για τις Στρατηγικές Κατευθυντήριες Γραμμές της Κοινότητας για την Αγροτική Ανάπτυξη, Υιοθέτηση από το Συμβούλιο των Στρατηγικών Κατευθυντήριων Γραμμών της Κοινότητας	Φεβρουάριος 2006
Διαβούλευση των κρατών-μελών για τα ΕΣΣ	Ιανουάριος – Μάρτιος 2006
Υιοθέτηση των Κανονισμών υλοποίησης από την Επιτροπή	Απρίλιος–Ιούνιος 2006
Υποβολή των ΕΣΣ από τα κράτη-μέλη	Μάρτιος – Μάιος 2006, δηλ. το πολύ 3 μήνες μετά την υιοθέτηση των Στρατηγικών Κατευθυντήριων Γραμμών της Κοινότητας, αλλά εξαρτάται από την υιοθέτηση του γενικού Κανονισμού για τα Διαρθρωτικά Ταμεία.
Υποβολή των ΠΑΑ από τους αρμόδιους φορείς	Τουλάχιστον 2 μήνες – το πολύ 4 μήνες μετά την υποβολή των ΕΣΣ
Διαπραγμάτευση των ΠΑΑ μεταξύ της Επιτροπής και των κρατών-μελών	6 μήνες μετά την υποβολή των ΠΑΑ
Έναρξη των ΕΣΣ και των ΠΑΑ	1 Ιανουαρίου 2007

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Ο παραπάνω πίνακας παρέχει ημερομηνίες κατά προσέγγιση μόνο, δεδομένου ότι η μόνη σίγουρη ημερομηνία είναι η 1η Ιανουαρίου 2007 για την έναρξη των ΕΣΣ και των ΠΑΑ. Περαιτέρω καθυστέρηση στην οριστικοποίηση των Χρηματοδοτικών Προοπτικών θα μπορούσε να οδηγήσει στην αναβολή της οριστικοποίησης των ΕΣΣ και των ΠΑΑ εκ μέρους των κρατών-μελών, έως ότου υπάρξει ένα σαφές πλαίσιο προϋπολογισμού, σύμφωνα με το οποίο μπορούν να λειτουργήσουν τα Προγράμματά τους.

Πίνακας 6: Λίστα βασικών άρθρων του Κανονισμού του ΕΓΤΑΑ σε σχέση με το δίκτυο Natura 2000⁴

Άρθρο	Κείμενο
20(α)(i)	Επαγγελματική κατάρτιση και δράσεις ενημέρωσης, συμπεριλαμβανομένης της διάδοσης επιστημονικών γνώσεων και καινοτόμων πρακτικών, για τα άτομα που απασχολούνται στους τομείς της γεωργίας, των τροφίμων και της δασοκομίας
20(α)(v)	Η στήριξη για την ανταγωνιστικότητα του γεωργικού και δασικού τομέα θα αφορά σε: οργάνωση διαχείρισης αγροκτημάτων, υπηρεσίες αποκατάστασης και συμβουλευτικές υπηρεσίες αγροκτημάτων, καθώς και συμβουλευτικές υπηρεσίες δασοκομίας.
20(β)(ii)	Βελτίωση της οικονομικής αξίας των δασών
20(β)(iii)	Προστιθέμενη αξία γεωργικών και δασοκομικών προϊόντων.
20(β)(vi)	Αποκατάσταση του γεωργικού παραγωγικού δυναμικού που έχει πληγεί από φυσικές καταστροφές και εισαγωγή των κατάλληλων προληπτικών μέτρων
36(α)(i)	Ενισχύσεις λόγω μειονεκτήματος σε γεωργούς ορεινών περιοχών
36(α)(ii)	Ενισχύσεις λόγω μειονεκτήματος σε γεωργούς εκτός ορεινών περιοχών
36(α)(iii)	Ενισχύσεις Natura 2000 και ενισχύσεις που συνδέονται με την οδηγία 2000/60/ΕΚ,
36(α)(iv)	Αγροπεριβαλλοντικές αποζημιώσεις
36(α)(vi)	Στήριξη για μη παραγωγικές επενδύσεις [γεωργικές εκτάσεις]
36(β)(i)	Πρώτη δάσωση γεωργικών γαιών
36(β)(ii)	Πρώτη εγκατάσταση γεωργοδασοκομικών συστημάτων σε γεωργική γη
36(β)(iii)	Πρώτη δάσωση μη γεωργικών γαιών
36(β)(iv)	Ενισχύσεις Natura 2000 [δάση]
36(β)(v)	Δασοπεριβαλλοντικές ενισχύσεις
36(β)(vi)	Αποκατάσταση δασοκομικού δυναμικού και εισαγωγή μέτρων πρόληψης
36(β)(vii)	Στήριξη για μη παραγωγικές επενδύσεις [δάση]
52(α)(i)	Διαφοροποίηση προς μη γεωργικές δραστηριότητες
52(α)(ii)	Στήριξη της δημιουργίας και ανάπτυξης πολύ μικρών επιχειρήσεων με στόχο την προώθηση της επιχειρηματικότητας και την ανάπτυξη του οικονομικού ιστού
52(α)(iii)	Ενθάρρυνση τουριστικών δραστηριοτήτων
52(β)(iii)	Διατήρηση και αναβάθμιση της αγροτικής κληρονομιάς
52(γ)	Ένα μέτρο κατάρτισης και ενημέρωσης για οικονομικούς φορείς, οι οποίοι δραστηριοποιούνται στους τομείς που καλύπτονται από τον άξονα 3
52(δ)	Ένα μέτρο απόκτησης δεξιοτήτων και συντονισμού με στόχο την προπαρασκευή και υλοποίηση μιας στρατηγικής τοπικής ανάπτυξης
63	Leader

⁴ ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Αυτός ο Τεχνικός Οδηγός δεν πρέπει να χρησιμοποιηθεί σε αντικατάσταση των δημοσιευμένων Κανονισμών που περιέχουν το πλήρες νομικό κείμενο που διέπει τη λειτουργία των Ταμείων.

Ευρωπαϊκό Ταμείο Αλιείας

Σύμφωνα με το Διοργανικό αρχείο 2004/0169 (CNS).

Στόχοι

Οι στόχοι του Ευρωπαϊκού Ταμείου Αλιείας (ΕΤΑ) ορίζονται στο Άρθρο 4. Περιλαμβάνουν (μεταξύ άλλων):

- τη στήριξη της Κοινής Αλιευτικής Πολιτικής (ΚΑΠ),
- τη συμβολή στην προστασία του περιβάλλοντος και των φυσικών πόρων, όπου σχετίζονται με τον τομέα της αλιείας,
- την ενθάρρυνση της αιφόρου ανάπτυξης και τη βελτίωση της ποιότητας ζωής σε περιοχές με δραστηριότητες στον τομέα της αλιείας.

Προγραμματισμός

Για τη χρηματοδοτική περίοδο 2007-13 το ΕΤΑ θα λειτουργήσει σύμφωνα με μια προσέγγιση προγραμματισμού. Θα ζητηθεί από τους φορείς των κρατών-μελών να αναπτύξουν και να υιοθετήσουν Εθνικά Στρατηγικά Σχέδια (ΕΣΣ), που θα ορίζουν μια στρατηγική για τους αλιευτικούς τομείς τους σε σχέση με την ΚΑΠ, καθώς και Εθνικά Επιχειρησιακά Προγράμματα (ΕΕΠ), που θα προσδιορίζουν τον τρόπο διάθεσης των χρημάτων του ΕΤΑ σύμφωνα με τα ΕΣΣ.

Ο προτεινόμενος Κανονισμός του ΕΤΑ ορίζει την απαιτούμενη διαδικασία για την ανάπτυξη και την υιοθέτηση των ΕΣΣ και τα απαιτούμενα περιεχόμενα/δομή (βλ. Άρθρο 14). Τα ΕΕΠ είναι πιο εξειδικευμένα και

εστιασμένα σε σύγκριση με τα ΕΣΣ και θα ορίζουν τον τρόπο με τον οποίο τα κράτη-μέλη προτίθενται να αξιοποιήσουν τους πόρους του ΕΤΑ. Επομένως, θα ορίζουν το πλαίσιο για την υλοποίηση των πολιτικών και των προτεραιοτήτων που θα συγχρηματοδοτηθούν από το ΕΤΑ. Συνεπώς, μια δραστηριότητα δεν πρέπει να χρηματοδοτηθεί από το ΕΤΑ, αν δεν περιλαμβάνεται στο ΕΕΠ. **Κατά συνέπεια, είναι σημαντικό οι δραστηριότητες που αφορούν στη διαχείριση των περιοχών Natura 2000 να περιλαμβάνονται στα ΕΕΠ, αν οι φορείς προτίθενται να χρησιμοποιήσουν το ΕΤΑ για τη συγχρηματοδότηση τέτοιων δραστηριοτήτων.**

Πίνακας 7: Βασικές ημερομηνίες στη διαδικασία εφαρμογής του ΕΤΑ

Δράση	Ημερομηνία
Υποβολή των ΕΣΣ από τα κράτη-μέλη	Το αργότερο, κατά την υποβολή των ΕΕΠ
Υποβολή των ΕΕΠ από τα κράτη-μέλη	Μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 2006
Η Επιτροπή μπορεί να ζητήσει από τα κράτη-μέλη να τροποποιήσουν τα ΕΕΠ	Εντός δύο μηνών από την υποβολή του ΕΕΠ
Έγκριση των ΕΕΠ από την Επιτροπή	Μέχρι τέσσερις μήνες μετά την υποβολή των συμφωνημένων ΕΕΠ
Έναρξη των ΕΕΠ	1 Ιανουαρίου 2007
Διάλογος για τις εμπειρίες υλοποίησης των ΕΣΣ, που διοργανώνεται από την Επιτροπή και βασίζεται σε έγγραφες υποβολές των κρατών-μελών	21 Δεκεμβρίου 2011

Πίνακας 8: Λίστα βασικών άρθρων στον Κανονισμό του ΕΤΑ σε σχέση με το δίκτυο Natura 2000⁵

Άρθρο	Κείμενο
4	Στόχοι
20	Φάσμα μέτρων για τον Άξονα Προτεραιοτήτων 1: αναφ. 20(γ) κοινωνικοοικονομική αποζημίωση για στήριξη της διαχείρισης στόλου, που περιλαμβάνει επαγγελματική κατάρτιση
26(1)(α)	Το Ταμείο μπορεί να συμβάλει στη χρηματοδότηση κοινωνικοοικονομικών μέτρων που προτείνονται από τα κράτη-μέλη για τους αλιείς που επηρεάζονται από εξελίξεις στην αλιεία και τα οποία περιλαμβάνουν: 1(α) τη διαφοροποίηση δραστηριοτήτων με σκοπό την προώθηση πολλαπλών θέσεων απασχόλησης για αλιείς
26(1)(γ)	Το Ταμείο μπορεί να συμβάλει στη χρηματοδότηση κοινωνικοοικονομικών μέτρων που προτείνονται από τα κράτη-μέλη για τους αλιείς που επηρεάζονται από εξελίξεις στην αλιεία και τα οποία περιλαμβάνουν: 1(γ) σχέδια για επανεκπαίδευση σε επαγγέλματα εκτός της θαλάσσιας αλιείας
27	Φάσμα μέτρων για τον Άξονα Προτεραιοτήτων 2: αναφ. – παρέμβαση στην παραγωγή υδατοκαλλιέργειας
28(1)(β)	Υλοποίηση μεθόδων υδατοκαλλιέργειας που μειώνουν σημαντικά τον αρνητικό αντίκτυπο ή ενισχύουν τον θετικό αντίκτυπο στο περιβάλλον, σε σύγκριση με τη συνήθη πρακτική στον τομέα της υδατοκαλλιέργειας,
28(1)(γ)	Στήριξη παραδοσιακών δραστηριοτήτων υδατοκαλλιέργειας, σημαντικών για τη διατήρηση και την ανάπτυξη του οικονομικού και κοινωνικού πλέγματος και του περιβάλλοντος,
29(2)(α)	Μορφές υδατοκαλλιέργειας που συνίστανται στην προστασία και τη βελτίωση του περιβάλλοντος, των φυσικών πόρων και της γενετικής ποικιλίας, καθώς και στη διαχείριση των χαρακτηριστικών τοπίου και των παραδοσιακών χαρακτηριστικών των ζωνών υδατοκαλλιέργειας,
29(2)(δ)	Βιώσιμη υδατοκαλλιέργεια, συμβατή με συγκεκριμένους περιβαλλοντικούς περιορισμούς, που προκύπτουν από το χαρακτηρισμό των περιοχών Natura 2000 σύμφωνα με την Οδηγία 92/43/ΕΟΚ
33	Φάσμα παρεμβάσεων για τον Άξονα προτεραιοτήτων 3, μέτρα κοινού ενδιαφέροντος
34(α)	Βιώσιμη συμβολή στην καλύτερη διαχείριση ή προστασία των πόρων,
34(β)	Προώθηση επιλεκτικών αλιευτικών μεθόδων ή εργαλείων και μείωση των παραλιευμάτων,
34(γ)	Απομάκρυνση απολεσθέντων αλιευτικών εργαλείων από το θαλάσσιο βυθό, προκειμένου να αντιμετωπιστεί το πρόβλημα των εγκαταλελειμμένων δικτύων
34(ζ)	Ανάπτυξη, αναδιάρθρωση ή βελτίωση των περιοχών υδατοκαλλιέργειας,
34(θ)	Αναβάθμιση επαγγελματικών ικανοτήτων ή ανάπτυξη νέων μεθόδων και εργαλείων επιμόρφωσης,
34(ι)	Προώθηση συνεργασιών μεταξύ επιστημόνων και επιχειρηματιών στον αλιευτικό τομέα,
35(2)(α)	Ανέγερση ή τοποθέτηση σταθερών ή κινητών εγκαταστάσεων, με στόχο την προστασία και την ανάπτυξη της υδρόβιας πανίδας και χλωρίδας
35(2)(β)	Αποκατάσταση των εσωτερικών υδάτων, περιλαμβανομένων των περιοχών ωτοκίας και των μεταναστευτικών οδών για τα αποδημητικά είδη

⁵ ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Αυτός ο Τεχνικός Οδηγός δεν πρέπει να χρησιμοποιηθεί σε αντικατάσταση των δημοσιευμένων Κανονισμών, που περιέχουν το πλήρες νομικό κείμενο που διέπει τη λειτουργία των Ταμείων.

35(2)(γ)	Όπου αφορούν άμεσα τις αλιευτικές δραστηριότητες, για την προστασία και βελτίωση του περιβάλλοντος στο πλαίσιο του Natura, χωρίς να περιλαμβάνονται λειτουργικά έξοδα
38(2)(β)	Πιλοτικά έργα: δυνατότητα εκτέλεσης δοκιμών στα σχέδια διαχείρισης και στα σχέδια κατανομής αλιευτικών προσπαθειών, που περιλαμβάνουν, αν είναι αναγκαίο, τη θέσπιση ζωνών απαγόρευσης αλιείας, για την αξιολόγηση των βιολογικών και οικονομικών συνεπειών, και τον πειραματικό τεχνητό εμπλουτισμό του αποθέματος
38(2)(γ)	Πιλοτικά έργα: ανάπτυξη και δοκιμή μεθόδων για βελτίωση της επιλεκτικότητας των εργαλείων, μείωση των παραλιευμάτων, των απορριπτόμενων αλιευμάτων ή του αντίκτυπου στο περιβάλλον, ειδικά στο θαλάσσιο βυθό
40	Φάσμα παρεμβάσεων για τον Άξονα προτεραιοτήτων 4, ειδ. αναφ. (2)(β), (γ), (δ)
41(1)(β)	Αναδιάρθρωση και ανακατεύθυνση οικονομικών δραστηριοτήτων, με ιδιαίτερη έμφαση στον οικοτουρισμό, υπό τον όρο ότι αυτές οι δράσεις δεν συνεπάγονται αύξηση των αλιευτικών προσπαθειών,
41(1)(γ)	Διαφοροποίηση δραστηριοτήτων μέσω της προώθησης πολλαπλής απασχόλησης για τους αλιείς, με δημιουργία θέσεων απασχόλησης εκτός του αλιευτικού τομέα
41(1)(ε)	Στήριξη υποδομής που σχετίζεται με μικρές αλιευτικές περιοχές και τον τουρισμό, προς όφελος των κοινοτήτων μικρών αλιευτικών περιοχών
41(1)(στ)	Προστασία του περιβάλλοντος στις αλιευτικές περιοχές για τη διατήρηση της ελκυστικότητάς τους, ανάπτυξη και ανάπτυξη παράκτιων κωμοπόλεων και χωριών με αλιευτικές δραστηριότητες και προστασία και βελτίωση της φυσικής και αρχιτεκτονικής κληρονομιάς
41(1)(η)	Προώθηση της διαπεριφερειακής και διεθνικής συνεργασίας μεταξύ παραγόντων σε αλιευτικές περιοχές, κυρίως μέσω της δικτύωσης και διάδοσης βέλτιστων πρακτικών
41(1)(θ)	Κατάρτιση και διευκόλυνση της προετοιμασίας και της υλοποίησης της στρατηγικής τοπικής ανάπτυξης.
42	Συμμετοχή στη βιώσιμη ανάπτυξη των «τοπικών οντοτήτων ή ομάδων» των αλιευτικών περιοχών, που εκπροσωπούν δημόσιους και ιδιωτικούς εταίρους.

ΕΤΠΑ, ΕΚΤ και Ταμείο Συνοχής

Η πολιτική συνοχής στοχεύει κυρίως στη στήριξη της πραγματικής σύγκλισης και στη μείωση των κοινωνικοοικονομικών και εδαφικών ανισοτήτων. Αυτό το πετυχαίνει με τη συγχρηματοδότηση επενδύσεων και άλλων μέτρων στις λιγότερο αναπτυγμένες χώρες, περιφέρειες και περιοχές της ΕΕ. Για την περίοδο 2007-2013, το επίκεντρο θα είναι η ανανεωμένη ατζέντα της Λισσαβόνας και οι κατηγορίες επενδύσεων που συντελούν ιδιαίτερα στην πρόοδο, όπως έρευνα και καινοτομία, υποδομές, τεχνολογίες φιλικές προς το περιβάλλον,

ανθρώπινο δυναμικό και γνώση. Οι Στρατηγικές Κατευθυντήριες Γραμμές της Κοινότητας (ΣΚΓΚ)⁶ περιλαμβάνουν την προστασία της φύσης και των ειδών μέσα στο πλαίσιο της περιβαλλοντικής νομοθεσίας.

Ο προτεινόμενος γενικός Κανονισμός για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ), το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ) και το Ταμείο Συνοχής (ΤΣ) ορίζει τις κοινές αρχές, τους κανόνες και τα πρότυπα για την εφαρμογή και των τριών ταμείων. Επιπλέον, πιο συγκεκριμένοι όροι για κάθε ταμείο ορίζονται σε τρεις ξεχωριστούς ειδικούς Κανονισμούς.

⁶ COM(2005) 299 «Πολιτική Συνοχής για τη Στήριξη της Ανάπτυξης και της Απασχόλησης: Στρατηγικές Κατευθυντήριες Γραμμές της Κοινότητας, 2007-2013»

Για την περίοδο προγραμματισμού 2007-2013, προτάθηκε μια αρκετά σημαντική απλοποίηση από την Επιτροπή. Η Πολιτική Συνοχής θα συμπεριλάβει **τρία Ταμεία**: το ΕΤΠΑ, το ΤΣ και το ΕΚΤ και **τρεις Στόχους**: 1^{ος} στόχος: «Σύγκλιση», που θα χρηματοδοτηθεί από το ΕΤΠΑ, το ΕΚΤ και το ΤΣ. 2^{ος} στόχος: «Περιφερειακή ανταγωνιστικότητα και απασχόληση», που θα χρηματοδοτηθεί από το ΕΤΠΑ και το ΕΚΤ, και 3^{ος} στόχος: «Εδαφική συνεργασία», που θα χρηματοδοτηθεί από το ΕΤΠΑ. Οι περιφέρειες σύγκλισης είναι εκείνες όπου το κατά κεφαλήν ΑΕΠ είναι κατώτερο του 75% του μέσου όρου της ΕΕ. Όλες οι άλλες περιφέρειες είναι πιθανοί υποψήφιοι για το 2^ο στόχο.

Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ)

Σύμφωνα με τις προτάσεις της Επιτροπής για το γενικό Κανονισμό για τα Διαρθρωτικά Ταμεία και το Ταμείο Συνοχής (COM(2004)492) και για τον Κανονισμό του ΕΤΠΑ (COM(2004)495).

Στόχοι

Το ΕΤΠΑ θα συμβάλει στην ενίσχυση της οικονομικής, κοινωνικής και εδαφικής

συνοχής εντός της ΕΕ, μειώνοντας τις περιφερειακές ανισότητες και στηρίζοντας τη διαρθρωτική ανάπτυξη και την προσαρμογή των περιφερειακών οικονομιών. Ειδικότερα, το ΕΤΠΑ στοχεύει να ενισχύσει την ανταγωνιστικότητα και τη καινοτομία, να δημιουργήσει βιώσιμες θέσεις απασχόλησης και να προωθήσει τη περιβαλλοντικά ορθή ανάπτυξη.

Το ΕΤΠΑ εστιάζει τη βοήθειά του σε ένα πλήθος θεματικών προτεραιοτήτων που αντικατοπτρίζουν τους στόχους της Πολιτικής Συνοχής της ΕΕ (Άρθρα 4, 5 και 6 του Κανονισμού του ΕΤΠΑ). Γενικά, το ΕΤΠΑ συμβάλλει στη χρηματοδότηση διαφορετικών περιφερειακών αναπτυξιακών πρωτοβουλιών (π.χ. παραγωγικές επενδύσεις και υποδομές).

Προγραμματισμός

Το ΕΤΠΑ θα λειτουργήσει σύμφωνα με μια προσέγγιση προγραμματισμού για τη χρηματοδοτική περίοδο 2007-13. Γενικά, ο ορισμός στρατηγικών προσανατολισμών και ο προγραμματισμός για τα Διαρθρωτικά Ταμεία και το Ταμείο Συνοχής θα πραγματοποιηθεί σε τρία βήματα: 1) Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο υιοθετεί τις **Στρατηγικές Κατευθυντήριες Γραμμές**,

όπως έχουν προταθεί από την Επιτροπή για τη χρηματοδότηση, 2) Τα κράτη-μέλη αναπτύσσουν **εθνικά στρατηγικά πλαίσια αναφοράς** (ΕΣΠΑ) που ορίζουν τη στρατηγική με θεματικές και τοπικές προτεραιότητες για τη συμβολή στους Κοινοτικούς στόχους, 3) Τα κράτη-μέλη προετοιμάζουν **επιχειρησιακά προγράμματα (ΕΠ)** που θα ορίζουν τις συγκεκριμένες δραστηριότητες στο πλαίσιο του ΕΤΠΑ (καθώς και στα πλαίσια του ΕΚΤ και του Ταμείου Συνοχής) σε επίπεδο κράτους-μέλους. Το ΕΣΠΑ και τα ΕΠ καλύπτουν την περίοδο από 1 Ιανουαρίου 2007 έως 31 Δεκεμβρίου 2013. Και τα δύο υποβάλλονται στην Επιτροπή προς έγκριση.

Τα επιχειρησιακά προγράμματα θα ορίζουν τον τρόπο με τον οποίο τα κράτη-μέλη προτίθενται να αξιοποιήσουν τους πόρους του ΕΤΠΑ. Επομένως, θα ορίζουν το πλαίσιο για την υλοποίηση των πολιτικών και των προτεραιοτήτων που θα συγχρηματοδοτηθούν από το Ταμείο. Οι δραστηριότητες που δεν περιλαμβάνονται στα επιχειρησιακά προγράμματα δεν πρέπει, επομένως, να χρηματοδοτηθούν από το ΕΤΠΑ.

Πίνακας 9: Βασικές ημερομηνίες στη διαδικασία εφαρμογής του ΕΤΠΑ

Δράση	Ημερομηνία
Κατάρτιση των Στρατηγικών Κατευθυντήριων Γραμμών της Κοινότητας για τα Διαρθρωτικά Ταμεία	
Τα κράτη-μέλη προετοιμάζουν και υποβάλλουν τα ΕΣΠΑ	Μέσα σε πέντε μήνες μετά την υιοθέτηση των Στρατηγικών Κατευθυντήριων Γραμμών της Κοινότητας
Τα κράτη-μέλη προετοιμάζουν και υποβάλλουν προτάσεις επιχειρησιακών προγραμμάτων στα πλαίσια του ΕΤΠΑ	Όχι σε περισσότερο από πέντε μήνες μετά την απόφαση της Επιτροπής για το ΕΣΠΑ (Γενικός Κανονισμός, Άρθρο 31.3), εν τέλει ταυτόχρονα με την παρουσίαση του ΕΣΠΑ (Άρθρο 26.2).
Η Επιτροπή μπορεί να ζητήσει από το κράτος-μέλος να αναθεωρήσει το προτεινόμενο πρόγραμμα	
Η Επιτροπή θα υιοθετήσει κάθε επιχειρησιακό πρόγραμμα	Το συντομότερο δυνατό αλλά όχι αργότερα από τέσσερις μήνες μετά την επίσημη υποβολή από το κράτος-μέλος (Άρθρο 31).
Έναρξη των επιχειρησιακών προγραμμάτων του ΕΤΠΑ	1 Ιανουαρίου 2007
Τα κράτη-μέλη παρουσιάζουν στην Επιτροπή μια έκθεση για την πρόοδο στην υλοποίηση των ΕΣΠΑ	Τέλη 2009 και 2012

Πίνακας 10: Λίστα βασικών άρθρων του Κανονισμού του ΕΤΠΑ σε σχέση με το δίκτυο Natura 2000⁷

Άρθρο	Κείμενο
	Στόχος σύγκλισης
4 (2)	Κοινωνία των πληροφοριών, που περιλαμβάνει την ανάπτυξη υπηρεσιών και εφαρμογών τοπικού περιεχομένου, τη βελτίωση της πρόσβασης και την ανάπτυξη δημόσιων διαδικτυακών υπηρεσιών, ενίσχυση και παροχή υπηρεσίες σε ΜΜΕ για την υιοθέτηση και την αποτελεσματική χρήση των τεχνολογιών πληροφοριών και επικοινωνιών
4 (3)	Περιβάλλον, που περιλαμβάνει επενδύσεις που συνδέονται με τη διαχείριση αποβλήτων, υδροδότηση, κατεργασία λυμάτων και ποιότητα του αέρα αστικών περιοχών, ενοποιημένη πρόληψη και έλεγχο της ρύπανσης, αποκατάσταση μολυσμένων χώρων και γης, προώθηση της βιοποικιλότητας και της προστασίας της φύσης, ενίσχυση ΜΜΕ για την προώθηση βιώσιμων τρόπων παραγωγής μέσω της εισαγωγής αποτελεσματικών από πλευράς κόστους περιβαλλοντικών συστημάτων διαχείρισης και της υιοθέτησης και χρήσης τεχνολογιών πρόληψης της ρύπανσης.
4 (4)	Αποτροπή κινδύνων, περιλαμβάνοντας την ανάπτυξη και υλοποίηση σχεδίων για την πρόληψη και την αντιμετώπιση φυσικών και τεχνολογικών κινδύνων
4 (5)	Τουρισμός, που περιλαμβάνει προώθηση φυσικών και πολιτιστικών πόρων ως δυνατότητα για την ανάπτυξη βιώσιμου τουρισμού, προστασία και ενίσχυση της πολιτιστικής κληρονομιάς ως μέσο στήριξης της οικονομικής ανάπτυξης, ενισχύσεις για τη βελτίωση της παροχής τουριστικών υπηρεσιών μέσω παροχής νέων υπηρεσιών υψηλότερης προστιθέμενης αξίας
4 (6)	Επενδύσεις στις μεταφορές, που περιλαμβάνουν διευρωπαϊκά δίκτυα και ενιαίες στρατηγικές αστικών περιοχών για καθαρές αστικές συγκοινωνίες, οι οποίες συμβάλλουν στη [...] μείωση των επιπτώσεων στο περιβάλλον

⁷ ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Αυτός ο Τεχνικός Οδηγός δεν πρέπει να χρησιμοποιηθεί σε αντικατάσταση των δημοσιευμένων Κανονισμών, που περιέχουν το πλήρες νομικό κείμενο που διέπει τη λειτουργία των Ταμείων.

Άρθρο	Κείμενο
4(7)	Ενέργεια, συμπεριλαμβανομένων διευρωπαϊκών δικτύων, που συμβάλουν [...] σε μια ενοποιημένη αντιμετώπιση των προβληματισμών για το περιβάλλον, τη βελτίωση της αποδοτικότητας της ενέργειας και την ανάπτυξη ανανεώσιμων πηγών ενέργειας
4(8)	Επενδύσεις στην εκπαίδευση, που συμβάλλουν στην αύξηση της ελκυστικότητας και της ποιότητας ζωής στις περιφέρειες
4(10)	Άμεσες ενισχύσεις των επενδύσεων στις ΜΜΕ, που συμβάλουν στη δημιουργία και τη διασφάλιση θέσεων εργασίας
	Στόχος περιφερειακής ανταγωνιστικότητας και απασχόλησης
5(2)α	Περιβάλλον και πρόληψη κινδύνων και ειδικότερα: τόνωση επενδύσεων για την απορρύπανση μολυσμένων περιοχών και εδάφους και προώθηση της ανάπτυξης υποδομών που σχετίζονται με τη βιοποικιλότητα και το Natura 2000, συμβάλλοντας στη βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη και τη διαφοροποίηση των αγροτικών περιοχών
5(2)β	Περιβάλλον και πρόληψη των κινδύνων και ειδικότερα: τόνωση της ενεργειακής αποδοτικότητας και της παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές
5(2)δ	Περιβάλλον και πρόληψη των κινδύνων και ειδικότερα: ανάπτυξη σχεδίων και μέτρων για την πρόληψη και την αντιμετώπιση φυσικών και τεχνολογικών κινδύνων
5(3)α	Πρόσβαση, έξω από τα μεγάλα αστικά κέντρα, σε υπηρεσίες μεταφορών και τηλεπικοινωνιών γενικού οικονομικού συμφέροντος
	Στόχος ευρωπαϊκής εδαφικής συνεργασίας
6(1)α	Ανάπτυξη διασυνοριακών οικονομικών και κοινωνικών δραστηριοτήτων μέσω κοινών στρατηγικών για βιώσιμη εδαφική ανάπτυξη: ενθάρρυνση επιχειρηματικότητας και, ειδικότερα, ανάπτυξη των ΜΜΕ, στους τομείς του τουρισμού, των πολιτιστικών δραστηριοτήτων και του διασυνοριακού εμπορίου
6(1)β	Ανάπτυξη διασυνοριακών οικονομικών και κοινωνικών δραστηριοτήτων μέσω κοινών στρατηγικών για βιώσιμη εδαφική ανάπτυξη: ενθάρρυνση της προστασίας και της κοινής διαχείρισης του περιβάλλοντος
6(1)	Ανάπτυξη διασυνοριακών οικονομικών και κοινωνικών δραστηριοτήτων μέσω κοινών στρατηγικών για βιώσιμη εδαφική ανάπτυξη: μείωση της απομόνωσης μέσω της καλύτερης πρόσβασης στα δίκτυα και στις υπηρεσίες μεταφορών, πληροφοριών και επικοινωνιών και σε διασυνοριακά συστήματα ύδρευσης, διαχείρισης αποβλήτων και ενέργειας
6(1)δ	Ανάπτυξη διασυνοριακών οικονομικών και κοινωνικών δραστηριοτήτων μέσω κοινών στρατηγικών για βιώσιμη εδαφική ανάπτυξη: ανάπτυξη της συνεργασίας, των δυνατοτήτων και της κοινής χρήσης υποδομών ειδικότερα σε τομείς όπως η υγεία, ο πολιτισμός και η εκπαίδευση.
6(2)α	Καθιέρωση και ανάπτυξη διεθνικής συνεργασίας, συμπεριλαμβανομένης και της διμερούς συνεργασίας μεταξύ θαλάσσιων περιφερειών, μέσω της χρηματοδότησης δικτύων και δράσεων που οδηγούν σε ενοποιημένη ανάπτυξη του εδάφους, με τις ακόλουθες προτεραιότητες: διαχείριση των υδάτων με σαφή διεθνική διάσταση, συμπεριλαμβανομένης της προστασίας και διαχείρισης λεκανών απορροής, παράκτιων ζωνών, θαλάσσιων πόρων, υπηρεσιών υδροδότησης και υγροβιότοπων
6(2)γ	Καθιέρωση και ανάπτυξη διεθνικής συνεργασίας, συμπεριλαμβανομένης και της διμερούς συνεργασίας μεταξύ θαλάσσιων περιφερειών, μέσω της χρηματοδότησης δικτύων και δράσεων που οδηγούν σε ενοποιημένη ανάπτυξη του εδάφους, με τις ακόλουθες προτεραιότητες: πρόληψη κινδύνων
6(3)	Ενίσχυση της αποτελεσματικότητας της περιφερειακής πολιτικής με την προώθηση της δικτύωσης και της ανταλλαγής εμπειριών μεταξύ περιφερειακών και τοπικών αρχών και με εστίαση στα θέματα που αναφέρονται στο Άρθρο 5(1) και (2) και στο Άρθρο 8.
8	Αστικές διαστάσεις: αποκατάσταση του φυσικού περιβάλλοντος, αξιοποίηση εγκαταλελειμμένων βιομηχανικών εκτάσεων και διατήρηση και ανάπτυξη της ιστορικής και πολιτιστικής κληρονομιάς [...]
9	Οικονομική διαφοροποίηση σε αγροτικές περιοχές και περιοχές που εξαρτώνται από την αλιεία
10	Περιοχές με φυσικά μειονεκτήματα: βελτίωση των συνθηκών πρόσβασης σε αυτές, προώθηση και ανάπτυξη οικονομικών δραστηριοτήτων που σχετίζονται με την πολιτιστική κληρονομιά τους, προώθηση της βιώσιμης χρήσης των φυσικών πόρων και τόνωση του τουριστικού τομέα

Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ)

Σύμφωνα με τις προτάσεις της Επιτροπής για το γενικό Κανονισμό για τα Διαρθρωτικά Ταμεία και το Ταμείο Συνοχής (COM(2004)492) και για τον Κανονισμό του ΕΚΤ (COM(2004)493).

Στόχοι

Το ΕΚΤ θα στηρίξει πολιτικές και προτεραιότητες που στοχεύουν στην επίτευξη προόδου ως προς την πλήρη απασχόληση, τη βελτίωση της ποιότητας και της παραγωγικότητας στην εργασία και την προώθηση της κοινωνικής ένταξης και συνοχής (στην Ευρωπαϊκή Στρατηγική για την Απασχόληση (ΕΣΑ)). Ειδικότερα, το ΕΚΤ θα λάβει υπόψη τους στόχους της Κοινότητας στα πεδία της κοινωνικής ένταξης, της εκπαίδευσης και της επιμόρφωσης και της ισότητας μεταξύ γυναικών και ανδρών. Το ΕΚΤ εστιάζει τη βοήθειά του σε ένα πλήθος θεματικών προτεραιοτήτων που αντικατοπτρίζουν τους στόχους της Πολιτικής Συνοχής της ΕΕ (Άρθρο 3 του Κανονισμού του ΕΚΤ).

Προγραμματισμός

Για τη χρηματοδοτική περίοδο 2007-13 το ΕΚΤ θα λειτουργήσει σύμφωνα με μια προσέγγιση προγραμματισμού. Γενικά, ο ορισμός στρατηγικών προσανατολισμών και ο προγραμματισμός για τα Διαρθρωτικά Ταμεία και το Ταμείο Συνοχής θα πραγματοποιηθεί σε τρία βήματα: 1) Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο θεσπίζει τις **Στρατηγικές Κατευθυντήριες Γραμμές της**

Κοινότητας για τη χρηματοδότηση, 2) Τα κράτη-μέλη αναπτύσσουν **εθνικά στρατηγικά πλαίσια αναφοράς** (ΕΣΠΑ) που ορίζουν τη στρατηγική για τη συμβολή στους Κοινοτικούς στόχους, 3) Τα κράτη-μέλη προετοιμάζουν **επιχειρησιακά προγράμματα** που θα ορίζουν τις συγκεκριμένες δραστηριότητες στα πλαίσια του ΕΚΤ (καθώς και στα πλαίσια του ΕΤΠΑ και του Ταμείου Συνοχής) σε επίπεδο κράτους-μέλους. Το ΕΣΠΑ και τα επιχειρησιακά προγράμματα καλύπτουν την περίοδο από 1 Ιανουαρίου 2007 έως 31 Δεκεμβρίου 2013.

Τα επιχειρησιακά προγράμματα του ΕΚΤ θα αντικατοπτρίζουν στρατηγικές επιλογές και προτεραιότητες, επομένως το πεδίο για τη συμπερίληψη μιας λεπτομερούς λίστας δραστηριοτήτων θα είναι περιορισμένο. Ωστόσο, θα είναι δυνατό να συμπεριληφθούν στα προγράμματα περιβαλλοντικές προτεραιότητες, και αυτές οι προτεραιότητες μπορεί να σχετίζονται με τομείς που θα μπορούσαν να στηρίξουν την υλοποίηση του Natura 2000 (π.χ. αναμόρφωση της διοίκησης ενός κράτους-μέλους όσον αφορά στην περιβαλλοντική διαχείριση).

Πίνακας 11: Βασικές ημερομηνίες στη διαδικασία εφαρμογής του ΕΚΤ

Δράση	Ημερομηνία
Κατάρτιση των Στρατηγικών Κατευθυντήριων Γραμμών της Κοινότητας για τα Διαρθρωτικά Ταμεία	
Τα κράτη-μέλη προετοιμάζουν και υποβάλλουν τα ΕΣΠΑ	Το συντομότερο δυνατό μετά την υιοθέτηση των Στρατηγικών Κατευθυντήριων Γραμμών της Κοινότητας
Τα κράτη-μέλη προετοιμάζουν και υποβάλλουν προτάσεις επιχειρησιακών προγραμμάτων στα πλαίσια του ΕΚΤ	Το συντομότερο δυνατό μετά την απόφαση της Επιτροπής για το ΕΣΠΑ (Γενικός Κανονισμός, Άρθρο 26) ή ταυτόχρονα με την παρουσίαση του ΕΣΠΑ.
Η Επιτροπή μπορεί να ζητήσει από το κράτος-μέλος να αναθεωρήσει το προτεινόμενο πρόγραμμα	
Η Επιτροπή θα υιοθετήσει κάθε επιχειρησιακό πρόγραμμα	Το συντομότερο δυνατό μετά την επίσημη υποβολή από το κράτος-μέλος.
Έναρξη των επιχειρησιακών προγραμμάτων του ΕΚΤ	1 Ιανουαρίου 2007
Τα κράτη-μέλη παρουσιάζουν στην Επιτροπή μια έκθεση για την πρόοδο στην υλοποίηση των ΕΣΠΑ	Για πρώτη φορά το 2008 και το αργότερο μέχρι την 1 Οκτωβρίου κάθε έτους
Λήξη των επιχειρησιακών προγραμμάτων του ΕΚΤ	31 Δεκεμβρίου 2013

Πίνακας 12: Λίστα βασικών άρθρων του Κανονισμού του ΕΚΤ σε σχέση με το δίκτυο Natura 2000⁸

Άρθρο	Κείμενο
	Στόχοι σύγκλισης, περιφερειακής ανταγωνιστικότητας και απασχόλησης
3(1)α ii	Σύλληψη και διάδοση καινοτόμων και παραγωγικότερων μορφών οργάνωσης εργασίας, συμπεριλαμβανομένης της καλύτερης υγείας και ασφάλειας, προσδιορισμός των μελλοντικών απαιτήσεων όσον αφορά στην απασχόληση και την ειδίκευση, και ανάπτυξη ειδικών υπηρεσιών απασχόλησης, εκπαίδευσης και υποστήριξης για εργαζόμενους στα πλαίσια της αναδιάρθρωσης εταιριών και των διαφόρων τομέων.
	Στόχος σύγκλισης
3(2)β i	Ενίσχυση των θεσμικών δυνατοτήτων και της αποτελεσματικότητας των δημόσιων διοικήσεων και των δημόσιων υπηρεσιών [...]: καλός σχεδιασμός, παρακολούθηση και αξιολόγηση πολιτικών και προγραμμάτων μέσω μελετών, στατιστικών και ειδίκευσης, στήριξη της πολυκλαδικού συντονισμού και του διαλόγου μεταξύ των σχετικών δημόσιων και ιδιωτικών φορέων
3(2)β ii	Ενίσχυση των θεσμικών δυνατοτήτων και της αποτελεσματικότητας των δημόσιων διοικήσεων και των δημόσιων υπηρεσιών [...]: ανάπτυξη ικανοτήτων για την υλοποίηση πολιτικών και προγραμμάτων, συμπεριλαμβανομένων και αυτών που αφορούν στην εφαρμογή της νομοθεσίας, ιδίως μέσω της εκπαίδευσης του διευθυντικού και υπόλοιπου στελεχιακού δυναμικού και της ειδικής ενίσχυσης ζωτικών υπηρεσιών, επιθεωρήσεων και κοινωνικοοικονομικών φορέων, συμπεριλαμβανομένων και των κοινωνικών εταιριών και των συναφών μη κυβερνητικών οργανώσεων.

⁸ ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Αυτός ο Τεχνικός Οδηγός δεν πρέπει να χρησιμοποιηθεί σε αντικατάσταση των δημοσιευμένων Κανονισμών, που περιέχουν το πλήρες νομικό κείμενο που διέπει τη λειτουργία των Ταμείων.

Ταμείο Συνοχής

Σύμφωνα με τις προτάσεις της Επιτροπής για το γενικό Κανονισμό για τα Διαρθρωτικά Ταμεία και το Ταμείο Συνοχής (COM(2004)492) και για τον Κανονισμό σύστασης του Ταμείου Συνοχής (COM(2004)494).

Δεν είναι ιδιαίτερα πιθανό να χρησιμοποιηθεί το Ταμείο Συνοχής για απευθείας χρηματοδότηση του δικτύου Natura 2000, παράλα αυτά, θα μπορούσαν να υπάρξουν περιπτώσεις που οι περιοχές Natura θα επωφεληθούν έμμεσα από έργα που θα χρηματοδοτηθούν από το Ταμείο Συνοχής.

Στόχοι

Η βοήθεια από το Ταμείο Συνοχής θα δοθεί:

- 1) Στα διευρωπαϊκά δίκτυα μεταφορών, ειδικότερα στα έργα προτεραιότητας ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος (Αρ. Απόφασης 1692/96/ΕΚ),

- 2) Στην επίτευξη των στόχων του Άρθρου 174 της Συνθήκης, οι οποίοι εμπίπτουν στις προτεραιότητες που ορίζονται για την Κοινοτική πολιτική για την προστασία του περιβάλλοντος, σύμφωνα με το πρόγραμμα πολιτικής και δράσης για το περιβάλλον,
- 3) Στις περιοχές που μπορούν να αναπτυχθούν σε βιώσιμη βάση και παρουσιάζουν σαφή περιβαλλοντικά οφέλη, δηλαδή ενεργειακή αποτελεσματικότητα και ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και, στον τομέα μεταφορών έξω από τα διευρωπαϊκά δίκτυα, τις σιδηροδρομικές, ποτάμιες και θαλάσσιες μεταφορές, συστήματα διατροφικής μεταφοράς και τη διαλειτουργικότητά τους, διαχείριση της οδικής και εναέριας κυκλοφορίας, καθαρές αστικές και δημόσιες μεταφορές.

Προγραμματισμός

Το Ταμείο Συνοχής θα λειτουργήσει σύμφωνα με μια προσέγγιση προγραμματισμού για τη χρηματοδοτική

περίοδο 2007-13. Ο προγραμματισμός των κρατών-μελών για τα Διαρθρωτικά Ταμεία και το Ταμείο Συνοχής θα γίνει σε δύο βήματα: 1) Τα κράτη-μέλη αναπτύσσουν **εθνικά στρατηγικά πλαίσια αναφοράς** (ΕΣΠΑ) που ορίζουν τη στρατηγική βιώσιμης ανάπτυξης για συμβολή στους Κοινοτικούς στόχους, 2) Τα κράτη-μέλη προετοιμάζουν **επιχειρησιακά προγράμματα (ΕΠ)** που θα ορίζουν ένα συνεκτικό σύνολο προτεραιοτήτων για επίτευξη με τη βοήθεια ενός Ταμείου. Κάθε άξονας προτεραιοτήτων αποτελείται από μια ομάδα δραστηριοτήτων. Το ΕΣΠΑ και τα επιχειρησιακά προγράμματα θα καλύψουν την περίοδο από 1 Ιανουαρίου 2007 μέχρι 31 Δεκεμβρίου 2013. Τα ΕΠ υιοθετούνται από την ΕΚ.

Οι δραστηριότητες που δεν περιλαμβάνονται στο πλαίσιο των αξόνων προτεραιοτήτων δεν μπορούν να συγχρηματοδοτηθούν.

Πίνακας 13: Βασικές ημερομηνίες στη διαδικασία υλοποίησης για το Ταμείο Συνοχής

Δράση	Ημερομηνία
Νομοθετικό πακέτο	Μέχρι τα μέσα του 2006
Στρατηγικές Κατευθυντήριες Γραμμές της Κοινότητας	Υιοθέτηση από το Συμβούλιο μετά τη διαβούλευση για το ΕΠ μέχρι το Φθινόπωρο του 2006
Υποβολή των ΕΣΠΑ από τα κράτη-μέλη	5 μήνες μετά τις Στρατηγικές Κατευθυντήριες Γραμμές της Κοινότητας
Τα κράτη-μέλη υποβάλλουν το επιχειρησιακό πρόγραμμα	4 μήνες μετά το προηγούμενο.

Έχουν ήδη ξεκινήσει ανεπίσημες διαπραγματεύσεις με τα κράτη-μέλη για τη συζήτηση του ΕΣΠΑ.

Πίνακας 14: Λίστα βασικών άρθρων στον Κανονισμό του Ταμείου Συνοχής σε σχέση με το δίκτυο Natura 2000⁹

Άρθρο	Κείμενο
2 (2)	Επίτευξη των στόχων του Άρθρου 174 της Συνθήκης, που εμπίπτουν στις προτεραιότητες που έχουν καθορισθεί για την κοινοτική πολιτική προστασίας του περιβάλλοντος στα πλαίσια της πολιτικής του προγράμματος δράσης για το περιβάλλον
2 (3)	Τομείς που μπορούν να αναπτυχθούν σε βιώσιμη βάση και παρουσιάζουν σαφή περιβαλλοντικά οφέλη, όπως ενεργειακή αποδοτικότητα και ανανεώσιμη ενέργεια, και στον τομέα των μεταφορών, εκτός των διευρωπαϊκών δικτύων, οι τομείς των σιδηροδρόμων, της θαλάσσιας και εσωτερικής ναυσιπλοΐας, των πολυτροπικών μεταφορών και της διαλειτουργικότητάς τους, της διαχείρισης της οδικής και εναέριας κυκλοφορίας, των καθαρών αστικών συγκοινωνιών και των μέσων μαζικής μεταφοράς.

⁹ ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Αυτός ο Τεχνικός Οδηγός δεν πρέπει να χρησιμοποιηθεί σε αντικατάσταση των δημοσιευμένων Κανονισμών, που περιέχουν το πλήρες νομικό κείμενο που διέπει τη λειτουργία των Ταμείων.

Χρηματοδοτικό Μέσο για το Περιβάλλον (LIFE+)

Το Σεπτέμβριο του 2004, η Επιτροπή υιοθέτησε την πρόταση για τη ρύθμιση του LIFE+ που θα λειτουργήσει από το 2007-2013, αντικαθιστώντας το προηγούμενο πρόγραμμα LIFE III. Η πρόταση LIFE+ αποτελεί ακόμα θέμα συζήτησης μεταξύ των ευρωπαϊκών οργάνων, και το κείμενο της ρύθμισης δεν έχει οριστικοποιηθεί. Ως εκ τούτου, η ανάλυση σε αυτό το σημείο βασίζεται σε μια συμβιβαστική πρόταση, κείμενο με αριθμό 15375/05.

Το LIFE+ θα αποτελείται από τρία στοιχεία: LIFE+ Φύση και Βιοποικιλότητα, LIFE+ Περιβαλλοντική Πολιτική και Διακυβέρνηση και LIFE+ Πληροφόρηση και Επικοινωνία.

Στόχοι

Οι συγκεκριμένοι στόχοι του LIFE+ Φύση και Βιοποικιλότητα ορίζονται στο Άρθρο 4:

(α) συμβολή στην εφαρμογή της Κοινοτικής πολιτικής και νομοθεσίας για τη φύση και τη βιοποικιλότητα [...] και στήριξη της περαιτέρω ανάπτυξης και υλοποίησης του δικτύου Natura 2000, συμπεριλαμβανομένων των παράκτιων και των θαλάσσιων οικοτόπων και ειδών,

(β) συμβολή στην παγίωση της γνωστικής βάσης για την ανάπτυξη, την εκτίμηση, την παρακολούθηση και την αξιολόγηση της Κοινοτικής πολιτικής και νομοθεσίας για τη φύση και τη βιοποικιλότητα,

(γ) στήριξη του σχεδιασμού και της εφαρμογής προσεγγίσεων και μέσων πολιτικής για την παρακολούθηση και την

αξιολόγηση της φύσης και της βιοποικιλότητας και των παραγόντων, των πιέσεων και των αντιδράσεων που τις επηρεάζουν, σε σχέση, ιδίως, με την επίτευξη του στόχου της ανάσχεσης της απώλειας βιοποικιλότητας εντός της Κοινότητας μέχρι το 2010,

(δ) στήριξη της βελτίωσης της περιβαλλοντικής διακυβέρνησης, με τη διεύρυνση της συμμετοχής ενδιαφερομένων, συμπεριλαμβανομένων μη κυβερνητικών οργανώσεων, στο πλαίσιο διαβουλεύσεων για την πολιτική και τη νομοθεσία σχετικά με τη φύση και τη βιοποικιλότητα και για την υλοποίησή τους.

Προγραμματισμός

Το Ταμείο LIFE+ θα λειτουργήσει σύμφωνα με μια προσέγγιση προγραμματισμού. Η Επιτροπή θα εκπονήσει πολυετή στρατηγικά προγράμματα για τα έτη 2007 έως 2010 και 2011 έως 2013. Αυτά τα προγράμματα θα ορίζουν τους κύριους στόχους, τις περιοχές προτεραιότητας δράσης, τον τύπο μέτρων και τα αναμενόμενα αποτελέσματα για την Κοινοτική χρηματοδότηση. Θα

περιλαμβάνουν εντάξεις πόρων ανά κράτος-μέλος και θα υποδεικνύουν τα σημεία του προϋπολογισμού που υπόκεινται σε κεντρική άμεση και έμμεση διαχείριση. Μέσα στο πλαίσιο αυτών των πολυετών στρατηγικών προγραμμάτων, τα κράτη-μέλη θα υποβάλουν σχέδια εθνικών ετήσιων προγραμμάτων εργασίας προς την Επιτροπή για κάθε έτος. Οι απαιτήσεις για αυτά τα προγράμματα εργασίας ορίζονται στο Άρθρο 6. **Είναι σημαντικό οι δραστηριότητες που σχετίζονται με τη διαχείριση των**

περιοχών του Natura 2000 να περιλαμβάνονται στα εθνικά ετήσια προγράμματα εργασίας, αν οι φορείς προτίθενται να χρησιμοποιήσουν το LIFE+ για τη συγχρηματοδότηση τέτοιων δραστηριοτήτων.

Εξαίρεση από επιλεξιμότητα: Το Άρθρο 10 του Κειμένου του LIFE+ ορίζει: «Με τον παρόντα Κανονισμό δεν χρηματοδοτούνται μέτρα τα οποία υπόκεινται στα κριτήρια επιλεξιμότητας άλλων Κοινοτικών χρηματοδοτικών μέσων- συμπεριλαμβανομένων του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης, του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου, του Ταμείου Συνοχής, του Ευρωπαϊκού Γεωργικού Ταμείου Αγροτικής Ανάπτυξης, του Προγράμματος Πλαισίου για την Ανταγωνιστικότητα και Καινοτομία, του Ευρωπαϊκού Αλιευτικού Ταμείου και του 7ου Προγράμματος Πλαισίου για την Έρευνα- ή λαμβάνουν συνδρομή για τον ίδιο σκοπό από αυτά». Αυτό σημαίνει ότι το LIFE+ **δεν μπορεί** να χρησιμοποιηθεί για τη χρηματοδότηση δραστηριοτήτων που είναι επιλέξιμες για χρηματοδότηση από άλλους Κοινοτικούς πόρους οι οποίοι αναλύονται σε αυτόν τον Οδηγό.

Πίνακας 15: Βασικές ημερομηνίες στη διαδικασία υλοποίησης για το ταμείο LIFE+

Δράση	Ημερομηνία
Η Επιτροπή εκπονεί το πρώτο πολυετές στρατηγικό πρόγραμμα για την περίοδο 2007-2010 και κάνει διαβουλεύσεις με το κράτος-μέλος	Θα υιοθετηθεί το πολύ 3 μήνες μετά την έναρξη ισχύος του Κανονισμού.
Το κράτος-μέλος υποβάλλει εθνικά ετήσια προγράμματα εργασίας	Το πρώτο πρόγραμμα το αργότερο 3 μήνες μετά την υιοθέτηση του πρώτου πολυετούς στρατηγικού προγράμματος, τα άλλα σύμφωνα με το χρονοδιάγραμμα στους κανόνες εφαρμογής.
Έναρξη λειτουργίας του Ταμείου LIFE+	Περί τα μέσα του 2007

Βασικά άρθρα στον Κανονισμό LIFE+ σε σχέση με το δίκτυο Natura 2000¹⁰.

Το βασικό άρθρο στον Κανονισμό του LIFE+ σε σχέση με το Natura 2000 είναι το **Άρθρο 3**, που ορίζει τα κριτήρια επιλεξιμότητας για τα μέτρα και τα έργα που θα χρηματοδοτηθούν από τον Κανονισμό:

«... 2. Τα μέτρα που προβλέπονται στα πολυετή στρατηγικά προγράμματα τα οποία εκπονούνται σύμφωνα με το Άρθρο 6 παράγραφος 1, τα εθνικά ετήσια προγράμματα εργασίας που θεσπίζονται σύμφωνα με το Άρθρο 6 παράγραφος 5 και τα έργα που υλοποιούνται σύμφωνα με τα προγράμματα αυτά πρέπει να πληρούν τα ακόλουθα κριτήρια:

(α) να παρουσιάζουν Κοινοτικό ενδιαφέρον, συμβάλλοντας σημαντικά στην επίτευξη του γενικού στόχου του LIFE+, που καθορίζεται στο Άρθρο 1 παράγραφος 2, και
 (β) να είναι συνεκτικά από τεχνική και οικονομική άποψη, εφικτά και αποδοτικά σε σχέση με το κόστος τους.

3. Επιπλέον, για να εξασφαλίζεται ευρωπαϊκή προστιθέμενη αξία και να αποφευχθεί η χρηματοδότηση [...] επαναλαμβανόμενων δραστηριοτήτων, τα μέτρα που προβλέπονται στα ετήσια εθνικά προγράμματα εργασίας και τα έργα που υλοποιούνται βάσει των προγραμμάτων αυτών πρέπει να πληρούν ένα τουλάχιστον από τα ακόλουθα κριτήρια. Πρέπει να είναι:

(α) Μέτρα και έργα βέλτιστης πρακτικής ή μέτρα και έργα επίδειξης για την εφαρμογή της Οδηγίας 79/409/ΕΟΚ του Συμβουλίου περί της διατήρησης των άγριων πτηνών ή της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ για τη διατήρηση των φυσικών οικοτόπων, καθώς και της άγριας χλωρίδας και πανίδας,

(β) ή καινοτόμα μέτρα και έργα ή μέτρα και έργα επίδειξης που σχετίζονται με τους Κοινοτικούς περιβαλλοντικούς στόχους, συμπεριλαμβανομένης της ανάπτυξης ή της διάδοσης τεχνικών, τεχνογνωσίας ή τεχνολογιών βέλτιστης πρακτικής, αλλά και εκστρατείες ευαισθητοποίησης καθώς και ειδική εκπαίδευση των υπαλλήλων που συμμετέχουν σε παρεμβάσεις πρόληψης των πυρκαϊών,
 (γ) ή μέτρα και έργα για την ανάπτυξη και την υλοποίηση Κοινοτικών στόχων που αφορούν στην ευρεία, εναρμονισμένη, γενική και μακροπρόθεσμη παρακολούθηση των δασών και των περιβαλλοντικών αλληλεπιδράσεων.»

Επιπλέον, το Άρθρο 10, που θέτει τα όρια επιλεξιμότητας, είναι πολύ σημαντικό (αναλύεται παραπάνω).

¹⁰ ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Αυτός ο Τεχνικός Οδηγός δεν πρέπει να χρησιμοποιηθεί σε αντικατάσταση των δημοσιευμένων Κανονισμών, που περιέχουν το τελικό νομικό κείμενο που διέπει τη λειτουργία των Ταμείων.

7ο Πρόγραμμα Πλαίσιο Έρευνας (ΠΠ7)

Σύμφωνα με την πρόταση της Επιτροπής για Απόφαση που αφορά το 7^ο πρόγραμμα πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Κοινότητας για την έρευνα, την τεχνολογική ανάπτυξη και τις δραστηριότητες επίδειξης (2007-2013) (COM(2005) 119).

Στόχοι

Το 7^ο Πρόγραμμα Πλαίσιο Έρευνας (ΠΠ7) ορίζει τις Κοινοτικές προτεραιότητες και δραστηριότητες στο πεδίο της έρευνας και της τεχνολογικής ανάπτυξης για την περίοδο από 1 Ιανουαρίου 2007 έως 31 Δεκεμβρίου 2013. Οι στόχοι του ΠΠ7 αφορούν ειδικά τη στήριξη των στόχων της ατζέντας της Λισσαβόνας μέσω ερευνητικών δραστηριοτήτων με Κοινοτική χρηματοδότηση.

Μεταξύ άλλων, το ΠΠ7 θα στηρίξει την υπερεθνική έρευνα σε μια ποικιλία θεματικών πεδίων, π.χ. περιβάλλον (Άρθρο 2 της Απόφασης). Τα βασικά περιβαλλοντικά θέματα για το ΠΠ7 είναι 1) πρόβλεψη των αλλαγών του κλίματος καθώς και των οικολογικών, των χερσαίων και των ωκεάνιων συστημάτων, 2) εργαλεία και τεχνολογίες παρακολούθησης, πρόληψης και μετριασμού των περιβαλλοντικών πιέσεων και κινδύνων, μεταξύ άλλων για την υγεία και 3) τη διατήρηση του φυσικού και του ανθρωπογενούς περιβάλλοντος.

Προγραμματισμός

Το ΠΠ7 θα καλύψει την περίοδο από 1 Ιανουαρίου 2007 έως 31 Δεκεμβρίου 2013. Μεμονωμένες προτάσεις έργων του ΠΠ7 έχουν ως έναυσμα προσκλήσεις προς τους ερευνητές για υποβολή προτάσεων έργων που αφορούν σε ένα συγκεκριμένο πεδίο του Προγράμματος Πλαισίου. Οι προσκλήσεις υποβολής προτάσεων θα δημοσιεύονται στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Περισσότερες πληροφορίες μπορούν να βρεθούν στις ιστοσελίδες Euroρα και Cordis¹¹.

¹¹ Δείτε:

http://europa.eu.int/comm/research/future/index_en.cfm
και <http://www.cordis.lu/fp7/>

Πίνακας 16: Βασικές ημερομηνίες στη διαδικασία υλοποίησης για το 7^ο ΠΠ Έρευνας

Δράση	Ημερομηνία
Έναρξη του ΠΠ7	Τέλη 2006, αρχές 2007
Πρώτες προσκλήσεις υποβολής προτάσεων για το ΠΠ7 και έναρξη των πρώτων έργων του ΠΠ7	Από αρχές 2007
Συνέχιση των προσκλήσεων υποβολής προτάσεων και εκτέλεση έργων του ΠΠ7	2007-2013
Τέλος του ΠΠ7	2013

Πίνακας 17: Λίστα βασικών άρθρων στο 7^ο ΠΠ Έρευνας σε σχέση με το δίκτυο Natura 2000¹².

Άρθρο	Κείμενο
2(2) f	Συνεργασία: υποστηρίζονται οι πάσης φύσεως ερευνητικές δραστηριότητες που αναπτύσσονται, στο πλαίσιο διακρατικής συνεργασίας στους ακόλουθους θεματικούς τομείς: Περιβάλλον (συμπεριλαμβανομένης της αλλαγής του κλίματος)
2(2) g	Συνεργασία: υποστηρίζονται οι πάσης φύσεως ερευνητικές δραστηριότητες που αναπτύσσονται, στο πλαίσιο διακρατικής συνεργασίας στους ακόλουθους θεματικούς τομείς: μεταφορές (π.χ. χερσαίες μεταφορές με σεβασμό στο περιβάλλον)
Το πρόγραμμα Κατάρτισης μπορεί επίσης να σχετίζεται με π.χ. τις υποδομές (Άρθρο 2(5)). Τα θέματα της βιοτεχνολογίας, γεωργίας και τροφίμων, μπορεί να σχετίζονται με το πρόγραμμα συνεργασίας (Άρθρο 2(2)b).	

¹² ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Αυτός ο Τεχνικός Οδηγός δεν πρέπει να χρησιμοποιηθεί σε αντικατάσταση των δημοσιευμένων Κανονισμών, που περιέχουν το πλήρες νομικό κείμενο που διέπει τη λειτουργία των Ταμείων.

6. ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΕΣ ΕΠΙΛΟΓΕΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΤΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ NATURA 2000

Παρακάτω περιγράφονται διάφορα υποθετικά έργα προστασίας μεγάλης κλίμακας, όπου οι Κοινοτικοί πόροι θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν ώστε να συμβάλλουν σε διάφορες πτυχές της διαχείρισης. Τα συγκεκριμένα μέτρα που αναλύονται στα παραδείγματα περιλαμβάνονται στους πίνακες που ακολουθούν. Προσδιορίζοντας τους τρόπους με τους οποίους αυτά τα παραδείγματα θα μπορούσαν να λάβουν χρηματοδότηση, ελπίζουμε ότι οι φορείς που συμμετέχουν σε έργα προστασίας και διατήρησης της φύσης στην Ευρώπη θα αναγνωρίσουν τις ποικίλες ευκαιρίες που είναι διαθέσιμες μέσω της νέας ολοκληρωμένης προσέγγισης χρηματοδότησης, αλλά και την ανάγκη ενεργής αναζήτησης πόρων από διάφορες πηγές.

Παράδειγμα 1: Προστασία της αρκούδας σε περιοχές Natura 2000

Η καφέ αρκούδα (*Ursus arctos*) είναι η πιο διαδεδομένη αρκούδα στον κόσμο. Οι καφέ αρκούδες έχουν μεγάλο κεφάλι και μικρό ρύγχος, στρογγυλά, μαζεμένα αυτιά, μικρά μάτια, κοντή ουρά και βαρύ σκελετό, με κυρτούς ώμους που προεξέχουν. Οι αρκούδες έχουν χαμηλό ρυθμό αναπαραγωγής και είναι ευάλωτες σε θνησιμότητα που προκαλείται από ανθρώπινες δραστηριότητες. Είναι παμφάγες και χρειάζονται μεγάλα ενδιαίτηματα, γεγονός που τις καθιστά ευάλωτες σε μεταβολές στη χρήση της γης. Ο καλύτερος οικότοπος για τις αρκούδες έχει ήδη εξαφανιστεί στην Ευρώπη εξαιτίας της υλοτομίας και της εκχέρσωσης δασών. Οι βασικές περιοχές και οι διάδρομοι που χρησιμοποιούν οι αρκούδες πρέπει να διαχειρίζονται και να προστατεύονται επαρκώς. Ωστόσο, δεν είναι μόνο η παρουσία των οικότοπων που είναι σημαντική για την επιβίωση της καφέ αρκούδας. Η αποδοχή και η προσαρμοσμένη διαχείριση της καφέ αρκούδας είναι σημαντική για το μέλλον αυτού του είδους. Απαιτείται ευαισθητοποίηση και εκπαίδευση του κοινού, ώστε να ενημερωθούν οι κάτοικοι σε περιοχές όπου υπάρχουν αρκούδες σχετικά με τη συμπεριφορά και την οικολογία του είδους. Οι κτηνοτρόφοι πρέπει να ενθαρρύνονται να χρησιμοποιούν παραδοσιακές τεχνικές φύλαξης για τα ζώα που εκτρέφουν, ώστε να μειωθούν οι διαμάχες που προκύπτουν από την αρπαγή των ζώων αυτών.

Δραστηριότητες που θα μπορούσαν να απαιτηθούν για την «Προστασία της αρκούδας σε περιοχές του δικτύου Natura 2000» [ο αριθμός δραστηριότητας αναφέρεται στον αριθμό του αντίστοιχου φύλλου στους ακόλουθους πίνακες]:

- ο Επιμόρφωση προσωπικού που ασχολείται με την προστασία της αρκούδας [δραστηριότητες 3, 21]
- ο Ανάπλαση περιοχών, βελτίωση οικότοπων για τις αρκούδες (π.χ. φύτευση παραδοσιακών βρώσιμων φυτών, όπως τα σπυροφόρα δέντρα) [δραστηριότητες 13, 15]
- ο Μακροχρόνια παρακολούθηση μεμονωμένων ατόμων αρκούδας [δραστηριότητες 17, 19]
- ο Απογραφή του πληθυσμού της αρκούδας [δραστηριότητα 2]
- ο Εκπαίδευση του ευρύτερου πληθυσμού [δραστηριότητα 20, 21]
- ο Ανάπτυξη και πώληση προϊόντων φιλικών προς την αρκούδα [δραστηριότητες 15, 16]
- ο Δικτύωση με έργα που αφορούν την αρκούδα στη γειτονική περιφέρεια [δραστηριότητα 20]
- ο Μετριασμός των εμποδίων που προκαλούν υποδομές στους διαδρόμους της αρκούδας (πράσινες γέφυρες, υπόγειες διαβάσεις) [δραστηριότητα 13]
- ο Εντατικές δημόσιες σχέσεις, για να διασφαλιστεί η αποδοχή των αρκούδων [δραστηριότητα 20]
- ο Αξιολόγηση των δημόσιων σχέσεων [δραστηριότητα 20]
- ο Άσκηση πολιτικής πίεσης και ενημέρωση των ομάδων που ασχολούνται και εμπλέκονται [δραστηριότητα 20]
- ο Ανάπτυξη ή/και ενημέρωση σχεδίων διαχείρισης με τη συμμετοχή ενδιαφερόμενων φορέων [δραστηριότητες 5, 8]
- ο Μέτρα πρόληψης ζημιών (ηλεκτρικοί φράκτες, σκύλοι φύλαξης) [δραστηριότητα 15, 24]
- ο Δημιουργία περιφερειακών ζωνών, φιλικών προς τις αρκούδες, γύρω από την περιοχή (στις γεωργικές εκτάσεις) [δραστηριότητες 15, 16]
- ο Κατασκευή και συντήρηση εκπαιδευτικών μονοπατιών/διαδρομών μέσα στην περιοχή [δραστηριότητες 22, 25]
- ο Κατασκευή τουριστικής υποδομής (κέντρο επισκεπτών) [δραστηριότητα 25]
- ο Κατασκευή υποδομής για συγκεκριμένα είδη (χώροι παραμονής για αποκατάσταση) [δραστηριότητα 24]
- ο Πρόληψη κινδύνων στην περιοχή (μέτρα πυροπροστασίας στα δάση) [δραστηριότητα 18]

Τα μέτρα που σχετίζονται με αυτό το έργο φέρουν τη σήμανση [αρκούδα] στους πίνακες που ακολουθούν.

Παράδειγμα 2: Ζωή από δασοκομία και γεωργία σε περιοχές Natura 2000

Το κτήμα «Ζωή» αποτελείται από διάφορες γεωργικές εκτάσεις που βρίσκονται στη μία πλευρά ενός ποταμιού, ένα δάσος οξιάς με κάποιες συστάδες κωνοφόρων, και μια υγρή περιοχή με πηγές. Το αρχικό σχέδιο φύτευσης του δάσους περιελάμβανε ομήλικα ώριμα δέντρα και εξυπηρετούσε μια κλασική δομή παραγωγής. Ορισμένα αγροτεμάχια προοδευτικά τροποποιήθηκαν, προκειμένου η φυτεία να μετατραπεί σε δάσος με υποορόφους.

Άλλα αγροτεμάχια είναι αφιερωμένα στην παραγωγή ποιοτικής ξυλείας. Μέρος από τα κατάλοιπα του δάσους χρησιμοποιείται για την παραγωγή ενέργειας.

Ένα από τα αγροτεμάχια βρίσκεται στην υγρή περιοχή, που περιλαμβάνει πολλές πηγές. Η προηγούμενη φυτεία με κωνοφόρα υλοτομήθηκε πλήρως και τα αυλάκια γεμίστηκαν με κατάλοιπα, προκειμένου να αποκατασταθεί το αρχικό επίπεδο υγρασίας. Η δασοκαλλιέργεια που επιλέχθηκε είναι η φυσική αναγέννηση και εκεί όπου η ανάπτυξη δεν είναι αρκετά γρήγορη, μπορούν να φυτευτούν προσαρμοσμένα δασικά είδη, για να συμπληρώσουν τα κενά. Η χλωρίδα και η πανίδα μπορούν να αναγεννηθούν και ο ημι-φυσικός οικοτόπος μπορεί να αποκατασταθεί. Αυτός ο τύπος διαχείρισης θεωρείται βιώσιμος και επιτρέπει αύξηση της βιοποικιλότητας σε όλα τα αγροτεμάχια, καθώς και διατήρηση της κερδοφορίας από το δάσος.

Οι γεωργικές εκτάσεις θερίζονται σε ετήσια βάση. Ορισμένες προορίζονται για την παραγωγή τροφής και άλλες είναι λιβάδια που προορίζονται για την παραγωγή χορτονομής. Η διαχείριση αυτών των εκτάσεων σέβεται τα γεωργοπεριβαλλοντικά μέτρα και περιλαμβάνει αναχώματα για τα σκαθάκια.

Δραστηριότητες που θα μπορούσαν να απαιτηθούν για το παράδειγμα «Ζωή από δασοκομία και γεωργία σε περιοχές Natura 2000» [ο αριθμός δραστηριότητας αναφέρεται στον αριθμό του αντίστοιχου φύλλου στους ακόλουθους πίνακες]:

1. Δασοκομία

- ο Φύτευση προσαρμοσμένη στην περιοχή, με χρήση διαφορετικών ειδών δέντρων για τη δημιουργία δασικής δομής με υπο-ορόφους [δραστηριότητα 12]
- ο Διατήρηση παλιών και νεκρών δέντρων [δραστηριότητα 12]
- ο Έλεγχος ξενικών ειδών που θα μπορούσαν να καταστρέψουν τους οικοτόπους [δραστηριότητα 14]
- ο Ανάμειξη ειδών (γενετική διαφοροποίηση) [δραστηριότητα 12]
- ο Μεταβλητή απόσταση ανάμεσα στα δέντρα που φυτεύτηκαν πρόσφατα [δραστηριότητα 12]
- ο Απομάκρυνση αποστραγγιστικών καναλιών σε ζώνες με πηγές [δραστηριότητα 12]
- ο Παρακολούθηση της υγιεινής/ζωτικότητας των αγροτεμαχίων [δραστηριότητα 14]
- ο Πρόγραμμα επιμόρφωσης προσωπικού [δραστηριότητα 21]
- ο Ανάπτυξη υποδομής (δημιουργία μονοπατιών πρόσβασης, χρήση φρακτών για την προστασία από θηράματα κ.λπ.) [δραστηριότητα 25]

2. Γεωργία

- ο Δημιουργία περιφερειακών ζωνών γύρω από τα χωράφια [δραστηριότητα 12]
- ο Αναβολή του θερισμού της χορτονομής με μετακίνηση όλων των αποβλήτων κοπής [δραστηριότητα 12]
- ο Περιτροπή των περιοχών βόσκησης και θερισμού στη διάρκεια του έτους [δραστηριότητα 12]
- ο Διατήρηση σχεδίου δεντροστοιχίων, επίσης για την παροχή καταφυγίου στα βοοειδή [δραστηριότητα 12]

3. Ενημέρωση και επικοινωνία

- ο Εκστρατεία επικοινωνίας και ενημέρωσης που απευθύνεται στο κοινό και στα σχολεία, σε συνεργασία με ερευνητικά κέντρα [δραστηριότητες 20, 21]
- ο Εγκατάσταση πινακίδων και πινάκων ανακοινώσεων [δραστηριότητα 22]
- ο Δημιουργία της υποδομής για δημόσια χρήση (παραδείγματα: αίθουσα έκθεσης τοπικών προϊόντων, φράκτες κ.λπ.) [δραστηριότητα 22]

Τα μέτρα που σχετίζονται με αυτό το έργο φέρουν τη σήμανση [γεωργοπερ] στους πίνακες που ακολουθούν.

Παράδειγμα 3: Βιώσιμη διαχείριση ποταμών, περιλαμβανομένης της διατήρησης των οικότοπων της βίδρας, με τουριστικές δραστηριότητες σε περιοχές Natura 2000

Ο Γαλαζοπόταμος είναι ένας από τους ωραιότερους ποταμούς της Ευρώπης. Κάποια μέρη του ποταμού έχουν χαρακτηριστεί ως περιοχές Natura 2000, επειδή φιλοξενούν οικότοπους και είδη που αναγράφονται στην Οδηγία των Οικότοπων. Για παράδειγμα, υπάρχει ένας οικότοπος βίδρας, καθώς και ακρίδες στη χαλικώδη όχθη του και πολλές λιβελούλες ζουν στις ορεινές μικρολίμνες που συνδέονται με τον ποταμό. Στα παιδιά αρέσει να παίζουν δίπλα στο ποτάμι, επειδή εκεί υπάρχουν πολλά πράγματα που μπορεί να ανακαλύψει κανείς. Ο τουρισμός αυξάνεται επειδή η φύση στην περιφέρεια είναι πλούσια και προσφέρει πολλές ευκαιρίες για δραστηριότητες στη φύση, όπως πεζοπορία, ποδηλασία, ράφτινγκ και παρατήρηση ζώων (βίδρα) κ.λπ. Λόγω των φραγμάτων που έχουν κατασκευαστεί στο επάνω μέρος του ποταμού, η ροή του έχει επιταχυνθεί και, επομένως, ο ποταμός βαθιάει συνεχώς. Αυτό έχει προκαλέσει προβλήματα στους σημαντικούς οικότοπους που συνδέονται με τον ποταμό. Πολλές ορεινές μικρολίμνες έχουν ξεραθεί και ο ποταμός έχει πλέον ταχύτερη ροή και λιγότερους παραποτάμους. Έτσι έχει αυξηθεί και η πίεση από τους επισκέπτες στους τελευταίους εναπομείναντες φυσικούς οικότοπους. Η λεκάνη απορροής του ποταμού ανήκει εδαφικά σε δύο διαφορετικά κράτη-μέλη.

Δραστηριότητες που θα μπορούσαν να απαιτηθούν για τη «Βιώσιμη διαχείριση ποταμών, περιλαμβανομένης της διατήρησης των οικότοπων της βίδρας, με τουριστικές δραστηριότητες στις περιοχές Natura 2000»: [ο αριθμός δραστηριότητας αναφέρεται στο αντίστοιχο φύλλο στους ακόλουθους πίνακες]

- ο Εκπαίδευση του τοπικού πληθυσμού, ώστε να αυξηθεί η αποδοχή για την αποκατάσταση του ποταμού [δραστηριότητα 20]
- ο Κατεδάφιση/απομάκρυνση φραγμάτων [δραστηριότητα 12]
- ο Αγορά γης για αποκατάσταση του ποταμού [δραστηριότητα 23]
- ο Εγκατάσταση περασμάτων για την ιχθυοπανίδα [δραστηριότητα 24]
- ο Κατασκευή κέντρου επισκεπτών [δραστηριότητα 25]
- ο Διαμόρφωση χώρου με ψησταριές κοντά στον ποταμό για τους τουρίστες (για να ελαχιστοποιηθεί ο κίνδυνος από τις παράνομες φωτιές) [δραστηριότητα 22]
- ο Παραγωγή φυλλαδίου για τους τουρίστες [δραστηριότητες 3, 20]
- ο Εγκατάσταση ποδηλατοδρόμου παραπλεύρως του ποταμού [δραστηριότητα 22]
- ο Παρακολούθηση των πληθυσμών της λιβελούλας και της ακρίδας [δραστηριότητα 17]
- ο Απελευθέρωση ενδημικών ποταμοκαραβίδων [δραστηριότητα 13]
- ο Προώθηση του νεκρού ξύλου στο αλλουβιακό δάσος [δραστηριότητα 12]

Τα μέτρα που σχετίζονται με αυτό το έργο φέρουν τη σήμανση [ποταμός] στους πίνακες.

Παράδειγμα 4: Έργο προστασίας της φώκαινας

Η φώκαινα (*Phocoena phocoena*) είναι ένα από τα μικρότερα κητώδη στον κόσμο, με μέσο μήκος 1,55 μέτρα και βάρος 55 κιλά. Γενικά, οι φώκαινες ζουν σε παράκτια ύδατα και το κοινό αγγλικό τους όνομα (harbour porpoise) προέρχεται από την τακτική εμφάνισή τους σε κόλπους, εκβολές και λιμάνια. Οι πληθυσμοί της φώκαινας, σε όλο το εύρος της εξάπλωσής τους, απειλούνται από θνησιμότητα που σχετίζεται με την αλιεία. Η χημική ρύπανση και η ηχορύπανση, καθώς και η κυκλοφορία σκαφών και η έλλειψη τροφής μπορεί επίσης να συνιστά απειλή για το είδος. Απαιτούνται περισσότερες γνώσεις σχετικά με τις βασικές περιοχές για τις φώκαινες και οι προσδιορισμένες περιοχές πρέπει να έχουν επαρκή διαχείριση και προστασία. Οι αλιείς πρέπει να ενθαρρυνθούν ώστε να αναπτύξουν και να χρησιμοποιούν αλιευτικά εργαλεία που ελαχιστοποιούν την παρεμπόδιση αλιείας της φώκαινας. Είναι σημαντικό να ληφθούν ενεργά μέσα προειδοποίησής τους για την παρουσία δικτυού και απομάκρυνσής τους από αυτό, π.χ. αναπτύσσοντας συσκευές ηχητικής απώθησης (ringers).

Δραστηριότητες που θα μπορούσαν να απαιτηθούν για το «Έργο προστασίας της φώκαινας»: [ο αριθμός δραστηριότητας αναφέρεται στο αντίστοιχο φύλλο στους ακόλουθους πίνακες]:

- ο Προσδιορισμός και χαρακτηρισμός σημαντικών περιοχών για τη φώκαινα [δραστηριότητα 2]
- ο Έρευνα για την κατανομή και τη συμπεριφορά του είδους [δραστηριότητα 13]
- ο Μακροχρόνια παρακολούθηση της φώκαινας [δραστηριότητα 17]
- ο Ανάπτυξη και χρήση αλιευτικών εργαλείων που ελαχιστοποιούν την παρεμπόδιση αλιείας (αλιείς και επιστήμονες) [δραστηριότητες 4, 13]
- ο Βελτίωση της ποιότητας των υδάτων, π.χ. έλεγχος ρύπανσης [δραστηριότητα 12]
- ο Δοκιμές για την προστασία και διαχείριση των πηγών τροφής για τις φώκαινες, π.χ. ψάρια και κεφαλόποδα [δραστηριότητα 12]
- ο Επιμόρφωση του προσωπικού που θα ασχοληθεί με την προστασία της φώκαινας [δραστηριότητα 13, 21]
- ο Δίκτυα με σχετικά έργα από γειτονικές περιφέρειες [δραστηριότητα 7]
- ο Εκπαίδευση και ενημέρωση των ενδιαφερόμενων μερών, π.χ. αλιέων, ακτοφυλακής [δραστηριότητες 3, 20]
- ο Ενημέρωση του ευρύτερου κοινού, για αύξηση της ευαισθητοποίησης σχετικά με τη φώκαινα [δραστηριότητα 3, 20]
- ο Κατασκευή κέντρου επισκεπτών [δραστηριότητα 25]

Τα μέτρα που σχετίζονται με αυτό το έργο φέρουν τη σήμανση [φώκαινα] στους πίνακες.

Παράδειγμα 5: Διαχείριση ξηρών χορτολιβαδικών εκτάσεων σε περιοχές Natura 2000

«Πλούτος λουλουδιών» –είναι το σύνθημα που χρησιμοποιείται για τον Ανθόλοφο, μια λοφώδη περιοχή Natura. Οι γεωργοί διαχειρίζονται τη γη με παραδοσιακό και βιώσιμο τρόπο. Το μεγαλύτερο μέρος της χορτολιβαδικής έκτασης είναι πολύ ξηρό και άγονο. Ορισμένα μέρη της θερίζονται μόνο μία φορά το χρόνο. Σε ορισμένα μέρη της χορτολιβαδικής έκτασης, χρησιμοποιούνται αίγες για βόσκηση. Το γάλα τους είναι καλό, λόγω της υψηλής ποιότητας της χορτολιβαδικής έκτασης, ωστόσο δεν υπάρχει επαρκής τοπική ζήτηση για να πωληθεί όλο. Πριν αρκετά χρόνια, ορισμένοι γεωργοί αποφάσισαν να φυτεύσουν δέντρα στο υγρότερο μέρος της περιοχής. Ορισμένα δεν αναπτύχθηκαν πολύ καλά, αλλά κάποια τοπικά είδη είχαν πολύ καλή ανάπτυξη και οι γεωργοί χρησιμοποιούν το ξύλο τους για καυσόξυλα και οικοδομική ξυλεία. Είναι δύσκολο να πειστούν οι νέοι γεωργοί να συνεχίσουν αυτήν την παραδοσιακή διαχείριση της γεωργίας και της δασοκομίας. Κάποιοι από αυτούς θα ήθελαν να καλλιεργούν κρασοστάφυλα και άλλοι έχουν ήδη εγκαταλείψει την αγροτική ζωή. Ορισμένοι γεωργοί απασχολούνται σε μερική βάση, επομένως κάποια μέρη της ξηρής χορτολιβαδικής έκτασης δεν υπόκεινται σε διαχείριση. Σε αυτές τις περιοχές, αναπτύσσονται θάμνοι και δέντρα. Κάποιες σπάνιες πεταλούδες, που χρειάζονται αυτούς τους ξηρούς οικότοπους χωρίς δέντρα και θάμνους, έχουν σχεδόν εξαφανιστεί από την περιοχή.

Δραστηριότητες που θα μπορούσαν να απαιτηθούν για δραστηριότητες που αναφέρονται στη «Διαχείριση ξηρών χορτολιβαδικών εκτάσεων σε περιοχές Natura»: [ο αριθμός δραστηριότητας αναφέρεται στο αντίστοιχο φύλλο στους ακόλουθους πίνακες]:

- ο Ανάπτυξη σχεδίου διαχείρισης για την ξηρή χορτολιβαδική έκταση [δραστηριότητα 5]
- ο Αγορά αιγών για βόσκηση [δραστηριότητα 13]
- ο Κατασκευή κοινού στάβλου για τις αίγες [δραστηριότητα 12]
- ο Εγκατάσταση ξύλινου φράκτη για τη ξηρή χορτολιβαδική έκταση [δραστηριότητα 12]
- ο Κίνητρο για το θερισμό των μερών της χορτολιβαδικής έκτασης που δεν έχουν βοσκηθεί με χορτοκοπτική μηχανή μία φορά το χρόνο [δραστηριότητα 13]
- ο Αγορά χορτοκοπτικής μηχανής για τους γεωργούς [δραστηριότητα 12]
- ο Κοπή των θάμνων που αναπτύσσονται στην ξηρή χορτολιβαδική έκταση που δεν υποβάλλεται σε διαχείριση [δραστηριότητα 12]
- ο Κίνητρο για βιώσιμη διαχείριση των αυτοφυών δασών [δραστηριότητα 13]
- ο Ανάπτυξη κάποιας μικρής υποδομής (δρόμων) στο δάσος και τη χορτολιβαδική έκταση [δραστηριότητα 10]
- ο Διοργάνωση συνεδρίου με θέμα τη «διαχείριση ξηρών χορτολιβαδικών εκτάσεων» [δραστηριότητα 7]
- ο Ανάπτυξη λογοτύπου και συνθήματος για τα προϊόντα των τοπικών παραγωγών (π.χ. γάλα) [δραστηριότητα 20]
- ο Επιμόρφωση επικοινωνίας για το διαχειριστή της περιοχής του Natura 2000 [δραστηριότητα 21]
- ο Εγκατάσταση χώρου έκθεσης τοπικών προϊόντων στη δημοτική αίθουσα [δραστηριότητα 20]

Τα μέτρα που σχετίζονται με αυτό το έργο φέρουν τη σήμανση [άνθη] στους πίνακες.

Παράδειγμα 6: Διαχείριση ποταμιών με γεωργία, υδατοκαλλιέργειας και τουριστικές δραστηριότητες σε περιοχές Natura 2000

Ένα ποτάμι διαρρέει μια κοιλάδα στην ύπαιθρο που αποτελείται από πλούσιες γεωργικές εκτάσεις, αγροκήπια, κωνοφόρα και πλατύφυλλα δέντρα, μονάδες ιχθυοκαλλιέργειας και τουριστικές περιοχές. Μια πόλη που βρίσκεται στην όχθη του ποταμιού απορρίπτει ένα μέρος των ανεπεξέργαστων λυμάτων της στο ποτάμι. Έργα ανακύκλωσης υδάτων βρίσκονται σε εξέλιξη. Περάσματα, μικρές ειδικές περιοχές του ποταμιού που χρησιμοποιούνται από υδρόβια αποδημητικά είδη, έχουν καθοριστεί σε αποστάσεις 20 χλμ. περίπου κατά μήκος του ποταμιού. Οι βιομηχανικές και αγροτικές δραστηριότητες κοντά σε αυτές τις περιοχές υπόκεινται σε κανονισμούς και η πρόσβαση του κοινού είναι περιορισμένη. Τα περάσματα έχουν σχεδιαστεί σε ευαίσθητες περιοχές που χρησιμοποιούνται από προστατευόμενα είδη (περιοχές σίπησης, ανάπαυσης και αναπαραγωγής). Συγκεκριμένα είδη πανίδας και χλωρίδας που διαβιούν στο ποτάμι και στις όχθες του παρακολουθούνται, σε συνεργασία με ερευνητικά κέντρα, καθώς και με οργανώσεις αλιείας, ναυσιπλοΐας και γαιοκτημόνων. Προκειμένου να αποφευχθεί η διάβρωση και οι συνέπειές της στην ποιότητα του ποταμιού, οι διαχειριστές παρακείμενων γαιών φυτεύουν δέντρα και φράκτες από θάμνους. Ένα μέρος του ποταμού περιλαμβάνει λεκάνες για ιχθυοκαλλιέργεια.

Δραστηριότητες που θα μπορούσαν να απαιτηθούν για δραστηριότητες που αναφέρονται στη «Διαχείριση ποταμών με δραστηριότητες γεωργίας, υδατοκαλλιέργειας και τουρισμού σε περιοχές Natura»: [ο αριθμός δραστηριότητας αναφέρεται στο αντίστοιχο φύλλο στους ακόλουθους πίνακες]:

- ο Αστικός σχεδιασμός, έργο ανακύκλωσης λυμάτων [δραστηριότητες 12, 25]
- ο Διαχείριση και παρακολούθηση των περασμάτων [δραστηριότητες 12, 13, 14]
- ο Διαχείριση και παρακολούθηση της πανίδας και της χλωρίδας του ποταμιού [δραστηριότητες 12, 13, 14]
- ο Δημιουργία συμφωνητικών «ποταμού» με τους ιδιοκτήτες των εκτάσεων δίπλα στον ποτάμι [δραστηριότητα 12]
- ο Κατασκευή φρακτών που προστατεύουν τις όχθες, κυρίως κοντά στις ευαίσθητες περιοχές [δραστηριότητα 12]
- ο Επιμόρφωση προσωπικού για την περιβαλλοντική διαχείριση της ιχθυοκαλλιέργειας και του ποταμιού [δραστηριότητα 20]
- ο Εκπαίδευση του τοπικού πληθυσμού και συνεργασία με εκπαιδευτικά ιδρύματα [δραστηριότητες 3, 21]
- ο Δημοτικά συμβούλια, συνέδρια με τους ενδιαφερόμενους [δραστηριότητα 20]
- ο Υποδομή για την αλιεία και τη ναυσιπλοΐα, περιλαμβανομένων εγκαταστάσεων για τα εμποδιζόμενα άτομα [δραστηριότητα 22]
- ο Σύστημα ειδοποίησης σε περίπτωση ασθενειών ή προβλημάτων των υδάτων [δραστηριότητα 17]
- ο Ανάπτυξη πακέτων διακοπών με θέμα την αλιεία/φύση [δραστηριότητα 20]
- ο Τουριστική υποδομή (π.χ. προβλήτες, μονοπάτια) [δραστηριότητα 22]

Τα μέτρα που σχετίζονται με αυτό το έργο φέρουν τη σήμανση [αγρο-υδάτινα] στους πίνακες.

Δραστηριότητα 1: ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ ΕΠΙΛΟΓΗΣ

Πόρος	Περιγραφή	Ομάδες στόχου	Τύποι γαιών	Περιορισμοί περιοχής	Σημειώσεις/άλλοι περιορισμοί	Παραδείγματα
ΕΓΤΑΑ						
κανένας						
ΕΤΑ						
κανένας						

LIFE+						
3	Κριτήρια επιλογής	όλες οι πιθανές	όλοι οι πιθανοί	Κανένας	Δεν είναι γενικά επιλέξιμη, εφόσον πρέπει να έχει ολοκληρωθεί μέχρι την ημερομηνία ένταξης - εκτός από τις θαλάσσιες περιοχές.	
ΠΠ7						
κανένας						

Πόρος	Περιγραφή	Περιορισμοί περιοχής	Σημειώσεις/άλλοι περιορισμοί	Παραδείγματα
ΕΤΠΑ				
κανένας				
ΕΚΤ				
κανένας				
ΤΣ				
κανένας				

Δραστηριότητα 2: ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ ΜΕΛΕΤΕΣ/ΚΑΤΑΛΟΓΟΙ ΑΠΟΓΡΑΦΗΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟ ΠΕΡΙΟΧΩΝ

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 2: ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ ΜΕΛΕΤΕΣ/ΚΑΤΑΛΟΓΟΙ ΑΠΟΓΡΑΦΗΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟ ΠΕΡΙΟΧΩΝ

Πόρος	Περιγραφή	Ομάδες στόχου	Τύποι γαιών	Περιορισμοί περιοχής	Σημειώσεις/άλλοι περιορισμοί	Παραδείγματα
ΕΓΤΑΑ						
52(δ)	ένα μέτρο απόκτησης δεξιοτήτων και συντονισμού, με στόχο την προπαρασκευή και υλοποίηση μιας στρατηγικής τοπικής ανάπτυξης	Όλες οι πιθανές	το μέτρο δεν αφορά συγκεκριμένο τύπο γαιών		Ανατρέξτε στο Άρθ. 59 Η στήριξη που αναφέρεται στο Άρθρο 52(δ) θα καλύψει: (α) μελέτες της συγκεκριμένης περιοχής , (β) μέτρα για την παροχή πληροφοριών σχετικά με την περιοχή και τη στρατηγική τοπικής ανάπτυξης [...]	
63	Leader	Όλες οι πιθανές (μέσα σε αγροτικές περιοχές)	Όλες οι επιλεγμένες αγροτικές περιοχές	Κανένας	Ανατρέξτε στα Άρθ. 61-65.	Στο πλαίσιο μιας στρατηγικής τοπικής ανάπτυξης, στο επίπεδο της Ομάδας Τοπικής Δράσης, η δημόσια/ιδιωτική συνεργασία θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί για την εκτέλεση έρευνας στους καταλόγους απογραφής περιοχών και θα μπορούσε να περιλαμβάνει απογραφή ειδών, επιτρέποντας την ανάπτυξη τοπικών δεξιοτήτων και διευκολύνοντας μελλοντικές οικονομικές ευκαιρίες για τη συγκεκριμένη περιοχή [αρκούδα].
ΕΤΑ						
34(ι)	προώθηση συνεργασιών μεταξύ επιστημόνων και επιχειρηματιών στον αλιευτικό τομέα,	αλιείς, άλλοι	παράκτιες, θαλάσσιες, εσωτερικά ύδατα, υγρότοποι	Κανένας	Άρθ. 34: Συλλογικές δράσεις: πρέπει να υλοποιηθούν με την ενεργή υποστήριξη των ίδιων των επιχειρηματιών ή από οργανώσεις που δρουν για λογαριασμό των παραγωγών ή άλλες οργανώσεις που αναγνωρίζονται από το κράτος-μέλος...	Μια συνεργασία μεταξύ αλιέων και επιστημόνων θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί για επισκοπήσεις της θαλάσσιας άγριας ζωής. Οι πληροφορίες των αλιέων θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν ως μέρος της εκτίμησης της κατάστασης. Τα δεδομένα αλιείας θα μπορούσαν να περιληφθούν στο απογραφικό δελτίο των περιοχών [φώκαινα].
LIFE+						
3	Κριτήρια επιλογής	όλες οι πιθανές	όλοι οι πιθανοί	Κανένας	Δεν είναι γενικά επιλέξιμο, εφόσον πρέπει να έχει ολοκληρωθεί μέχρι την ημερομηνία ένταξης - εκτός από τις θαλάσσιες περιοχές.	
ΠΠ7						
2(2)(f)	Στόχοι και Δραστηριότητες: Περιβάλλον (συμπεριλαμβανομένης και της αλλαγής του κλίματος)	όλες οι πιθανές	όλοι οι πιθανοί	Διεθνική συνεργασία	Πλαίσιο: έρευνα – ανατρέξτε στο Παράρτημα 1 για περισσότερες λεπτομέρειες σχετικά με το θέμα του Περιβάλλοντος	Θα μπορούσε να χρηματοδοτήσει μια διασυνοριακή μελέτη που να συγκρίνει παρόμοιες περιοχές. Οι πληροφορίες που συλλέγονται θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν για τον προσδιορισμό περιοχών προτεραιότητας. Η μελέτη θα μπορούσε να αναπτύξει μια βελτιωμένη μέθοδο για τον προσδιορισμό περιοχών (π.χ. στα κράτη υπό ένταξη).

Πόρος	Περιγραφή	Περιορισμοί περιοχής	Σημειώσεις/άλλοι περιορισμοί	Παραδείγματα
ΕΤΠΑ				
Κανένας				
ΕΚΤ				
Κανένας				
ΤΣ				
Κανένας				

Δραστηριότητα 3: ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΑΡΧΙΚΟΥ ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟΥ ΚΑΙ ΔΙΑΦΗΜΙΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 3: ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΑΡΧΙΚΟΥ ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟΥ ΚΑΙ ΔΙΑΦΗΜΙΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ

Πόρος	Περιγραφή	Ομάδες στόχου	Τύποι γαιών	Περιορισμοί περιοχής	Σημειώσεις/άλλοι περιορισμοί	Παραδείγματα
ΕΓΤΑ Α						
20(α) (i)	δράσεις επαγγελματικής κατάρτισης και ενημέρωσης, συμπεριλαμβανομένης της διάδοσης επιστημονικών γνώσεων και καινοτόμων πρακτικών, για τα άτομα που απασχολούνται στους τομείς της γεωργίας, των τροφίμων και της δασοκομίας	γεωργοί, δασοκόμοι	το μέτρο δεν αφορά συγκεκριμένο τύπο γαιών	Κανένας	Άρθ. 21: Η στήριξη δεν περιλαμβάνει μαθήματα διδασκαλίας τα οποία αποτελούν μέρος συνήθων προγραμμάτων ή συστημάτων γεωργικής και δασοκομικής εκπαίδευσης σε δευτεροβάθμιο ή ανώτερο επίπεδο.	Παραγωγή επιμορφωτικού υλικού για γεωργούς και δασοκόμους, που περιγράφουν μεθόδους γεωργίας και δασοκομίας φιλικές για την αρκούδα [αρκούδα].
52(α) (iii)	ενθάρρυνση τουριστικών δραστηριοτήτων	όλες οι πιθανές	το μέτρο δεν αφορά συγκεκριμένο τύπο γαιών	Κανένας	Ανατρέξτε στο Άρθ. 55.	Παραγωγή αρχικής σειράς «φυλλαδίων» περιοχών, που απευθύνονται σε τουρίστες φύσης, επισημαίνοντας μεμονωμένες περιοχές Natura 2000 ή το εθνικό ή περιφερειακό δίκτυο. [ποταμός]
52(γ)	ένα μέτρο κατάρτισης και ενημέρωσης για οικονομικούς φορείς που δραστηριοποιούνται στους τομείς που καλύπτονται από τον άξονα 3.	Όλες οι πιθανές	Το μέτρο δεν αφορά συγκεκριμένο τύπο γαιών	Κανένας	Ανατρέξτε στο Άρθ. 58.	Προγράμματα επιμορφωτικών μαθημάτων για ιδιώτες ταξιδιωτικούς οδηγούς, για αύξηση της γνώσης και της ευαισθητοποίησης σχετικά με τις προστατευόμενες περιοχές, καθώς και ενημέρωση για ιδιώτες διοργανωτές διακοπών σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις
52(β) (iii)	διατήρηση και αναβάθμιση της αγροτικής κληρονομιάς	όλες οι πιθανές	το μέτρο δεν αφορά συγκεκριμένο τύπο γαιών	Κανένας	Ανατρέξτε στο Άρθ. 57.	Προετοιμασία εκθέσεων σχετικά με τη φυσική κληρονομιά και την παραδοσιακή χρήση της γης που σχετίζεται με τις περιοχές Natura 2000 Επαγγελματική κατάρτιση για διαχειριστές προστατευόμενων περιοχών σχετικά με τις φυσικές αξίες του πολιτιστικού τοπίου/ τις παραδοσιακές μορφές χρήσης γαιών
52(δ)	ένα μέτρο απόκτησης δεξιοτήτων και συντονισμού, με στόχο την προπαρασκευή και υλοποίηση μιας στρατηγικής τοπικής ανάπτυξης	Όλες οι πιθανές	το μέτρο δεν αφορά συγκεκριμένο τύπο γαιών	Κανένας	Ανατρέξτε στο Άρθ. 59.	Παραγωγή επιμορφωτικού υλικού για τα οφέλη του δικτύου Natura, τις πιθανές επιδράσεις του Natura 2000 στην τοπική ανάπτυξη – θα μπορούσε να εμπλέκει το προσωπικό που είναι υπεύθυνο για τη στρατηγική τοπικής ανάπτυξης και ένα περιφερειακό ή ευρύτερο δίκτυο φορέων που συμμετέχουν σε εταιρικές σχέσεις δημόσιου-ιδιωτικού τομέα για την τοπική ανάπτυξη.
63	Leader	Όλες οι πιθανές (μέσα σε αγροτικές περιοχές)	Όλες οι επιλεγμένες αγροτικές περιοχές	Πρέπει να βρίσκεται μέσα σε ένα συγκεκριμένο οροθετημένο υποπεριφερειακό ή αγροτικό έδαφος, όπως ορίζεται από μια στρατηγική τοπικής ανάπτυξης.	Ανατρέξτε στα Άρθ. 61-65.	Ανάπτυξη στρατηγικών τοπικής ανάπτυξης για συγκεκριμένες περιοχές, που υπολογίζουν τα συμφέροντα του Natura μαζί με τα κοινωνικά και οικονομικά συμφέροντα, για να προωθηθούν τα κατάλληλα έργα Leader που παράγουν υλικό κατάρτισης σε αγροτικές περιοχές, π.χ. ανάπτυξη ευκαιριών οικοτουρισμού.

Πόρος	Περιγραφή	Ομάδες στόχου	Τύποι γαιών	Περιορισμοί περιοχής	Σημειώσεις/άλλοι περιορισμοί	Παραδείγματα
ETA						
26(1)(α)	διαφοροποίηση δραστηριοτήτων με σκοπό την προώθηση πολλαπλών θέσεων απασχόλησης για τους αλιείς,	αλιείς	το μέτρο δεν αφορά συγκεκριμένο τύπο γαιών	κανένας	κανένας	Παροχή ενημέρωσης για τη διευκόλυνση της ανάπτυξης του θαλάσσιου και παράκτιου οικότουρισμού, π.χ. επιμόρφωση των αλιέων στον προσδιορισμό χαρακτηριστικών τοπικών ειδών.
26(1)(γ)	σχέδια για επανεκπαίδευση σε επαγγέλματα εκτός της θαλάσσιας αλιείας,	αλιείς	το μέτρο δεν αφορά συγκεκριμένο τύπο γαιών	κανένας	κανένας	Παραγωγή επιμορφωτικής ενημέρωσης αναφορικά με τις θαλάσσιες περιοχές και είδη, για διευκόλυνση της ανάπτυξης τοπικών οικότουριστικών δραστηριοτήτων, σχέδια επιμόρφωσης για στήριξη της εξόδου από τη βιομηχανία για τους αλιείς που επηρεάζονται από το Natura 2000.
34(θ)	αναβάθμιση επαγγελματικών ικανοτήτων ή ανάπτυξη νέων μεθόδων και εργαλείων επιμόρφωσης,	αλιείς, άλλοι	το μέτρο δεν αφορά συγκεκριμένο τύπο γαιών	κανένας	Άρθ. 34: Συλλογικές δράσεις: πρέπει να υλοποιηθούν με την ενεργή στήριξη των ίδιων των επιχειρηματιών ή από οργανώσεις που δρουν για λογαριασμό των παραγωγών ή άλλων οργανώσεων που αναγνωρίζονται από το Κράτος-Μέλος...	Ανάπτυξη νέας επιμορφωτικής ενημέρωσης για τους αλιείς αναφορικά με μεθόδους αλιείας που είναι συμβατές με τη διαχείριση της φύσης στις περιοχές Natura 2000, π.χ. εργαλεία χαμηλού αντίκτυπου ή εναλλακτικά εργαλεία. [φώκαινα]
41(1)(β)	αναδιάρθρωση και ανακατεύθυνση οικονομικών δραστηριοτήτων, με ιδιαίτερη έμφαση στον οικότουρισμό, υπό τον όρο ότι αυτές οι δράσεις δεν συνεπάγονται αύξηση των αλιευτικών προσπαθειών,	εργαζόμενοι στον αλιευτικό τομέα ή σε σχετικούς με αυτόν	το μέτρο δεν αφορά συγκεκριμένο τύπο γαιών	Άρθ. Αναφ. 40(3),(4)	Αναφ.: Άρθρα 40(3),(4) και 41(4) για λεπτομέρειες σχετικά με τις απαιτήσεις για περιοχές και δικαιούχους.	Παροχή επιμορφωτικού και ενημερωτικού υλικού σχετικά με την πιθανή συμβολή του δικτύου Natura σε οικονομικές δραστηριότητες στο θαλάσσιο και παράκτιο περιβάλλον – διοργάνωση σεμιναρίου για τους αλιείς που ενδιαφέρονται για διαφοροποίηση σε δραστηριότητες οικότουρισμού.
41(1)(γ)	διαφοροποίηση δραστηριοτήτων μέσω της προώθησης πολλαπλής απασχόλησης για τους αλιείς, με τη δημιουργία θέσεων απασχόλησης εκτός του αλιευτικού τομέα	εργαζόμενοι στον αλιευτικό τομέα ή σε σχετικούς με αυτόν	το μέτρο δεν αφορά συγκεκριμένο τύπο γαιών	Άρθ. Αναφ. 40(3),(4)	Αναφ.: Άρθρα 40(3),(4) και 41(4) για λεπτομέρειες σχετικά με τις απαιτήσεις για περιοχές και δικαιούχους.	
41(1)(θ)	κατάρτιση και διευκόλυνση της προετοιμασίας και της υλοποίησης της στρατηγικής τοπικής ανάπτυξης.	υπεύθυνοι δημόσιας διοίκησης, ΜΜΕ, άλλοι	το μέτρο δεν αφορά συγκεκριμένο τύπο γαιών	Άρθ. Αναφ. 40(3),(4)	Αναφ.: Άρθρα 40(3),(4) και 41(4) για λεπτομέρειες σχετικά με τις απαιτήσεις για περιοχές και δικαιούχους.	Παραγωγή επιμορφωτικού υλικού για τα οφέλη του Natura 2000 (στο θαλάσσιο και το παράκτιο περιβάλλον), τις πιθανές επιδράσεις του Natura στην τοπική ανάπτυξη – θα μπορούσε να περιλαμβάνει την ανάπτυξη ενός περιφερειακού ή ευρύτερου δικτύου φορέων που συμμετέχουν στην τοπική ανάπτυξη.
LIFE+						
3	Κριτήρια επιλογής	όλες οι πιθανές	όλοι οι πιθανοί	κανένας	Δεν είναι γενικά επιλέξιμο, εφόσον πρέπει να ολοκληρωθεί μέχρι την ημερομηνία ένταξης - εκτός από τις θαλάσσιες περιοχές.	
ΠΠ7						
κανένας						

Πόρος	Περιγραφή	Περιορισμοί περιοχής	Σημειώσεις/άλλοι περιορισμοί	Παραδείγματα
ΕΤΠΑ ¹³				
4(3)	Υποστήριξη του εκσυγχρονισμού και της διαφοροποίησης των περιφερειακών οικονομικών δομών. Προτεραιότητα: Περιβάλλον, που περιλαμβάνει την προώθηση της βιοποικιλότητας και της προστασίας της φύσης	Περιφέρειες στόχου σύγκλισης	Πλαίσιο: οικονομική διαφοροποίηση/ εκσυγχρονισμός (π.χ. κατάρτιση)	Μέσα σε ένα ευρύτερο (για παράδειγμα) έργο οικότουρισμού, θα μπορούσε να χρηματοδοτήσει την ανάπτυξη αρχικού διαφημιστικού υλικού.
4(5)	Τουρισμός , που περιλαμβάνει προώθηση φυσικών και πολιτιστικών πόρων ως δυνατότητας για την ανάπτυξη βιώσιμου τουρισμού, προστασία και ενίσχυση της πολιτιστικής κληρονομιάς ως μέσου υποστήριξης της οικονομικής ανάπτυξης, ενισχύσεις για τη βελτίωση της παροχής τουριστικών υπηρεσιών μέσω παροχής νέων υπηρεσιών υψηλότερης προστιθέμενης αξίας	Περιφέρειες στόχου σύγκλισης	Πλαίσιο: προώθηση/ανάπτυξη τουρισμού	Θα μπορούσε να χρηματοδοτήσει την ανάπτυξη ενημερωτικού υλικού για τους τουρίστες, π.χ. φυλλάδια, χάρτες.
4(8)	Επενδύσεις στην εκπαίδευση , που συμβάλλουν στην αύξηση της ελκυστικότητας και της ποιότητας ζωής στις περιφέρειες	Περιφέρειες στόχου σύγκλισης		Παραγωγή εκπαιδευτικού υλικού σχετικά με τις περιοχές Natura 2000, τα οποία θα χρησιμοποιηθούν στα τοπικά σχολεία, ως μέρος μιας ευρύτερης εκπαιδευτικής πρωτοβουλίας. [φώκινα, αγρο-υδάτινα]
4(10)	Άμεση ενίσχυση των επενδύσεων στις ΜΜΕ, που συμβάλουν στη δημιουργία και τη διασφάλιση θέσεων εργασίας	Περιφέρειες στόχου σύγκλισης	Πλαίσιο: δημιουργία θέσεων εργασίας (π.χ. τουρισμός)	Για ΜΜΕ που σχετίζονται με τον τουρισμό – παραγωγή ενημερωτικού υλικού.
6(1)α	Ενθάρρυνση της επιχειρηματικότητας και, ιδίως της ανάπτυξης ΜΜΕ στους τομείς του τουρισμού, των πολιτιστικών δραστηριοτήτων και του διασυνοριακού εμπορίου	Ευρωπαϊκή εδαφική συνεργασία για διασυνοριακή συνεργασία (βλ. Άρθ. 19)	Πλαίσιο: δημιουργία θέσεων εργασίας (π.χ. τουρισμός)	Για διασυνοριακά έργα, θα μπορούσε να χρηματοδοτήσει την παραγωγή ενημερωτικών για το ευρύτερο δίκτυο των περιοχών Natura για τον τουρισμό, την πώληση προϊόντων που σχετίζονται με το δίκτυο Natura κ.λπ.
6(1)β	Ενισχύσεις για την ανάπτυξη διασυνοριακών οικονομικών και κοινωνικών δραστηριοτήτων μέσω κοινών στρατηγικών για βιώσιμη εδαφική ανάπτυξη, κυρίως: ενθάρρυνση της προστασίας και της κοινής διαχείρισης του περιβάλλοντος	Ευρωπαϊκή εδαφική συνεργασία για διασυνοριακή συνεργασία (βλ. Άρθ. 19)	Πλαίσιο: ανάπτυξη πρωτοβουλιών απασχόλησης και επιμόρφωσης	Θα μπορούσε να περιλαμβάνει ενημέρωση σχετικά με τη διαχείριση των λεκανών απορροής ποταμών, παράκτιων ζωνών ή/και υγρότοπων, καθώς αυτές οι περιοχές σχετίζονται ιδιαίτερα με τη διασυνοριακή διαχείριση.
6(2)α	Διμερής συνεργασία μεταξύ θαλάσσιων περιφερειών, μέσω της χρηματοδότησης δικτύων και δράσεων που οδηγούν σε ενοποιημένη ανάπτυξη του εδάφους με τις ακόλουθες προτεραιότητες: διαχείριση υδάτων, με σαφή διεθνική διάσταση, συμπεριλαμβανομένης της προστασίας και διαχείρισης λεκανών απορροής, παράκτιων ζωνών, θαλάσσιων πόρων, υπηρεσιών υδροδότησης και υγροβιότοπων	Ευρωπαϊκή εδαφική συνεργασία για διασυνοριακή συνεργασία (βλ. Άρθ. 19)	Οι περιοχές πρέπει να συνδέονται με λεκάνες απορροής ποταμών/ υγρότοπους/θαλάσσιες/ παράκτιες περιοχές	Θα μπορούσαν να είναι ευκαιρίες για την παραγωγή υλικού σχετικά με την κατάρτιση και τη δικτύωση φορέων – ανταλλαγή εμπειριών, παροχή καθοδήγησης από τα 'παλιά' προς τα 'νέα' κράτη, ανάπτυξη δικτύων για περιφερειακή διαχείριση περιοχών.
6(3)	Προώθηση της δικτύωσης και της ανταλλαγής εμπειριών μεταξύ περιφερειακών και τοπικών αρχών και με εστίαση στη βιοποικιλότητα και το Natura 2000, συμπεριλαμβανομένων προγραμμάτων για δίκτυα συνεργασίας και δράσεων που περιλαμβάνουν μελέτες, συλλογή δεδομένων και την παρακολούθηση και ανάλυση των αναπτυξιακών τάσεων στην Κοινότητα.	Ευρωπαϊκή εδαφική συνεργασία για διασυνοριακή συνεργασία (βλ. Άρθ. 19)		

¹³ Η χρηματοδότηση του ΕΤΠΑ έχει στόχο τις παραγωγικές επενδύσεις (π.χ. υποδομές). Επομένως, οι δράσεις που σχετίζονται με το δίκτυο Natura 2000/ περιοχές Natura πρέπει να ενσωματωθούν σε ένα ευρύτερο πλαίσιο ανάπτυξης.

Πόρος	Περιγραφή	Περιορισμοί περιοχής	Σημειώσεις/άλλοι περιορισμοί	Παραδείγματα
ΕΚΤ				
3(1)aii	Αύξηση της προσαρμοστικότητας εργαζόμενων και επιχειρήσεων, π.χ. ανάπτυξη ειδικών υπηρεσιών απασχόλησης, εκπαίδευσης και υποστήριξης για εργαζόμενους στα πλαίσια της αναδιάρθρωσης εταιριών και διαφόρων τομέων.		Πλαίσιο: Δημιουργία θέσεων εργασίας (π.χ. στην περίπτωση της αναδιάρθρωσης τομέα)	Θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί στο πλαίσιο έργων δημιουργίας θέσεων εργασίας για την ανάπτυξη εκπαιδευτικού υλικού για όσους πρόκειται να εργαστούν στις περιοχές Natura 2000 ή σε σχετικές επιχειρήσεις.
3(2)βi	Ενίσχυση των θεσμικών δυνατοτήτων και της αποτελεσματικότητας των δημόσιων διοικήσεων και των δημόσιων υπηρεσιών για τον καλό σχεδιασμό πολιτικών και προγραμμάτων , την παρακολούθηση και αξιολόγηση τους, μέσω μελετών, στατιστικών και εμπειρογνώμοσύνης, στήριξης του πολυκλαδικού συντονισμού και του διαλόγου μεταξύ των σχετικών δημόσιων και ιδιωτικών φορέων	Περιφέρειες στόχου σύγκλισης		Θα μπορούσαν να είναι ευκαιρίες για την παραγωγή υλικού σχετικά με την κατάρτιση και τη δικτύωση των σχετικών αρχών – ανταλλαγή εμπειριών, παροχή καθοδήγησης από τα «παλιά» προς τα «νέα» κράτη, ανάπτυξη δικτύων για περιφερειακή διαχείριση περιοχών. Ευκαιρίες σε υψηλό στρατηγικό και σε επιχειρησιακό επίπεδο.
3(2)βii	Ενίσχυση των θεσμικών δυνατοτήτων και της αποτελεσματικότητας των δημόσιων διοικήσεων και των δημόσιων υπηρεσιών στην ανάπτυξης ικανοτήτων για την υλοποίηση πολιτικών και προγραμμάτων	Περιφέρειες στόχου σύγκλισης		
ΤΣ				
κανένας				

Δραστηριότητα 4: ΠΙΛΟΤΙΚΑ ΕΡΓΑ

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 4: ΠΙΛΟΤΙΚΑ ΕΡΓΑ

Πόρος	Περιγραφή	Ομάδες στόχου	Τύποι γαιών	Περιορισμοί περιοχής	Σημειώσεις/άλλοι περιορισμοί	Παραδείγματα
ΕΓΤΑΑ						
63	Leader	Όλες οι πιθανές (μέσα σε αγροτικές περιοχές)	Όλες οι επιλεγμένες αγροτικές περιοχές	Κανένας	Ανατρέξτε στα Άρθ. 61-65.	Πιλοτική συμμετοχή τοπικών κοινοτήτων στη διαχείριση της φύσης, εκπαιδευτικό σχέδιο, σχέδιο για την αύξηση του τουρισμού ή την ανάπτυξη περιοχών γύρω από περιοχές Natura. Πρέπει να ενσωματωθεί στη στρατηγική τοπικής ανάπτυξης.
ΕΤΑ						
26(1) (α)	διαφοροποίηση δραστηριοτήτων με σκοπό την προώθηση πολλαπλών θέσεων απασχόλησης για τους αλιείς,	αλιείς	το μέτρο δεν αφορά συγκεκριμένο τύπο γαιών	κανένας	κανένας	
26(1) (γ)	σχέδια για επανεκπαίδευση σε επαγγέλματα εκτός της θαλάσσιας αλιείας,	αλιείς	το μέτρο δεν αφορά συγκεκριμένο τύπο γαιών	κανένας	κανένας	Πιλοτικό σχέδιο για την ενθάρρυνση της ανάπτυξης του οικότουρισμού από αλιείς, που περιλαμβάνει επανεκπαίδευση στην εξυπηρέτηση πελατών και στη διαχείριση μικρών επιχειρήσεων και οδηγεί στη μείωση των αλιευτικών προσπαθειών και σε πιο βιώσιμη χρήση πόρων.
34(α)	βιώσιμη συμβολή στην καλύτερη διαχείριση ή προστασία των πόρων,	αλιείς, άλλοι	παράκτιες, θαλάσσιες, εσωτερικά ύδατα, υγρότοποι	κανένας	Άρθ. 34: Συλλογικές δράσεις: πρέπει να υλοποιηθούν με την ενεργή στήριξη των ιδίων των επιχειρήσεων ή από οργανώσεις που δρουν για λογαριασμό των παραγωγών ή άλλων οργανώσεων που αναγνωρίζονται από το Κράτος-Μέλος...	
34(β)	προώθηση επιλεκτικών αλιευτικών μεθόδων ή εργαλείων και μείωση των παραλιευμάτων,	αλιείς, άλλοι	παράκτιες, θαλάσσιες, εσωτερικά ύδατα	κανένας	Άρθ. 34: Συλλογικές δράσεις: πρέπει να υλοποιηθούν με την ενεργή στήριξη των ιδίων των επιχειρήσεων ή από οργανώσεις που δρουν για λογαριασμό των παραγωγών ή άλλων οργανώσεων που αναγνωρίζονται από το Κράτος-Μέλος...	Πιλοτικό έργο για νέα αλιευτικά εργαλεία, φιλικά προς τη φύση, για την εκτίμηση του αντίκτυπου στα παρεμπόδιοντα αλιεύματα και την καταλληλότητα της χρήσης μέσα στις περιοχές Natura 2000. [φώκαινα]
34(γ)	απομάκρυνση απολεσθέντων αλιευτικών εργαλείων από το θαλάσσιο βυθό, προκειμένου να αντιμετωπιστεί το πρόβλημα των εγκαταλελειμμένων δικτυών,	αλιείς, άλλοι	παράκτιες, θαλάσσιες, εσωτερικά ύδατα	κανένας	Άρθ. 34: Συλλογικές δράσεις: πρέπει να υλοποιηθούν με την ενεργή στήριξη των ιδίων των επιχειρήσεων ή από οργανώσεις που δρουν για λογαριασμό των παραγωγών ή άλλων οργανώσεων που αναγνωρίζονται από το Κράτος-Μέλος...	Πιλοτικό έργο για τη διερεύνηση της σκοπιμότητας της απομάκρυνσης εργαλείων από συγκεκριμένες περιοχές Natura 2000.
34(ζ)	ανάπτυξη, αναδιάρθρωση ή βελτίωση των περιοχών υδατοκαλλιέργειας,	αλιείς, άλλοι	παράκτιες, θαλάσσιες, εσωτερικά ύδατα, υγρότοποι	κανένας	Άρθ. 34: Συλλογικές δράσεις: πρέπει να υλοποιηθούν με την ενεργή στήριξη των ιδίων των επιχειρήσεων ή από οργανώσεις που δρουν για λογαριασμό των παραγωγών ή άλλων οργανώσεων που αναγνωρίζονται από το Κράτος-Μέλος...	Πιλοτικές τεχνικές υδατοκαλλιέργειας, φιλικές προς τη φύση.
34(θ)	αναβάθμιση επαγγελματικών ικανοτήτων ή ανάπτυξη νέων μεθόδων και εργαλείων επιμόρφωσης,	αλιείς, άλλοι	το μέτρο δεν αφορά συγκεκριμένο τύπο γαιών	κανένας	Άρθ. 34: Συλλογικές δράσεις: πρέπει να υλοποιηθούν με την ενεργή στήριξη των ιδίων των επιχειρήσεων ή από οργανώσεις που δρουν για λογαριασμό των παραγωγών ή άλλων οργανώσεων που αναγνωρίζονται από το κράτος-μέλος...	Πιλοτικό εκπαιδευτικό σχέδιο για τους αλιείς σχετικά με τις περιοχές Natura 2000, τα οφέλη για τις κοινότητες και τη συμπερίληψη ευκαιριών τουρισμού.

Πόρος	Περιγραφή	Ομάδες στόχου	Τύποι γαιών	Περιορισμοί περιοχής	Σημειώσεις/άλλοι περιορισμοί	Παραδείγματα
34(ι)	προώθηση συνεργασιών μεταξύ επιστημόνων και επιχειρηματιών στον αλιευτικό τομέα,	αλιείς, άλλοι	παράκτιες, θαλάσσιες, εσωτερικά ύδατα, υγράτοποι	κανένας	Άρθ. 34: Συλλογικές δράσεις: πρέπει να υλοποιηθούν με την ενεργή στήριξη των ίδιων των επιχειρήσεων ή από οργανώσεις που δρουν για λογαριασμό των παραγωγών ή άλλων οργανώσεων που αναγνωρίζονται από το κράτος-μέλος...	Πιλοτικό σχέδιο για τη βοήθεια της συνεργασίας μεταξύ επιστημόνων και αλιέων, π.χ. προώθηση έργων συλλογής και ανάλυσης δεδομένων, τα οποία θα μπορούσαν να ωφελήσουν την κοινότητα και τη διαχείριση των περιοχών Natura
ETA						
38(2) (β)	Πιλοτικά έργα: δυνατότητα εκτέλεσης δοκιμών στα σχέδια διαχείρισης και στα σχέδια κατανομής αλιευτικών προσπαθειών, που περιλαμβάνουν, αν είναι απαραίτητο, τη θέσπιση ζωνών απαγόρευσης αλιείας, για την αξιολόγηση των βιολογικών και οικονομικών συνεπειών, και την πειραματική αναπαραγωγή	αλιείς, άλλοι, MME	παράκτιες, θαλάσσιες, εσωτερικά ύδατα, υγράτοποι	κανένας	38(1) πιλοτικά έργα που θα εκτελεστούν από έναν οικονομικό φορέα, έναν αναγνωρισμένο εμπορικό σύνδεσμο ή άλλον αρμόδιο φορέα που έχει διοριστεί για το σκοπό αυτόν από το Κράτος-Μέλος, σε συνεργασία με έναν επιστημονικό ή τεχνικό φορέα.	Έργο για την εκτίμηση των επιπέδων αποθεμάτων αλιευμάτων μέσα και έξω από περιοχές Natura υπό διαφορετικά καθεστώτα διαχείρισης.
38(2) (γ)	Πιλοτικά έργα: ανάπτυξη και δοκιμή μεθόδων για βελτίωση της επιλεκτικότητας των εργαλείων, μείωση των παραλιευμάτων, των απορριπτόμενων αλιευμάτων ή του αντίκτυπου στο περιβάλλον, ειδικά στο θαλάσσιο βυθό	αλιείς, άλλοι, MME	παράκτιες, θαλάσσιες, εσωτερικά ύδατα	κανένας	38(1) πιλοτικά έργα που θα εκτελεστούν από έναν οικονομικό φορέα, έναν αναγνωρισμένο εμπορικό σύνδεσμο ή άλλον αρμόδιο φορέα που έχει διοριστεί για το σκοπό αυτόν από το Κράτος-Μέλος, σε συνεργασία με έναν επιστημονικό ή τεχνικό φορέα.	Πιλοτικό έργο για νέα αλιευτικά εργαλεία, φιλικά προς τη φύση, για την εκτίμηση του αντίκτυπου στα παρεμπόδιοντα αλιεύματα και την καταλληλότητα της χρήσης μέσα στις περιοχές Natura 2000.
41(1) (γ)	διαφοροποίηση δραστηριότητας μέσω της προώθησης πολλαπλής απασχόλησης για τους αλιείς, με τη δημιουργία θέσεων απασχόλησης εκτός του αλιευτικού τομέα	εργαζόμενοι στον αλιευτικό τομέα ή σε σχετικούς με αυτόν	το μέτρο δεν αφορά συγκεκριμένο τύπο γαιών	Άρθ. Αναφ. 40(3),(4)	Αναφ.: Άρθρα 40(3),(4) και 41(4) για λεπτομέρειες σχετικά με τις απαιτήσεις για περιοχές και δικαιούχους.	Πιλοτικό σχέδιο για την ενθάρρυνση της ανάπτυξης του τουρισμού από τους αλιείς, που περιλαμβάνει επανεκπαίδευση στην εξυπηρέτηση πελατών και στη διαχείριση μικρών επιχειρήσεων ή/και διαχείριση περιοχών Natura.
LIFE+						
κανένας						
ΠΠ7						
2(2) f	Περιβάλλον, π.χ. αλλαγή του κλίματος, ρύπανση και κίνδυνοι, προστασία και βιώσιμη διαχείριση φυσικών και ανθρωπογενών πόρων (π.χ. διατήρηση και διαχείριση της βιοποικιλότητας), περιβάλλον και τεχνολογίες (π.χ. περιβαλλοντική αποκατάσταση)	όλες οι πιθανές	το μέτρο δεν αφορά συγκεκριμένο τύπο γαιών	Διεθνική συνεργασία	Πλαίσιο: έρευνα	Ερευνητικό έργο για τη δοκιμή νέων μεθόδων διαχείρισης, π.χ. σύγκριση καθεστώτων διαχείρισης χορτολιβαδικών εκτάσεων, για να προσδιοριστεί ποια από αυτά αποφέρουν μεγαλύτερα οφέλη για τις αυτόχθονες πεταλούδες και σκώρους σε όλη την Ευρώπη.
2(2)g	Θέμα: μεταφορές (π.χ. χειραίες μεταφορές με σεβασμό στο περιβάλλον)	όλες οι πιθανές	το μέτρο δεν αφορά συγκεκριμένο τύπο γαιών	Διεθνική συνεργασία	Πλαίσιο: έρευνα για την προσαρμογή/βελτίωση της υποδομής μεταφορών, για το μετριασμό της επίδρασης στις περιοχές του Natura	Έρευνα για την αποτελεσματικότητα της υποδομής μεταφορών χαμηλού αντίκτυπου, π.χ. την αποτελεσματικότητα των υπόγειων διαβάσεων για ερπετά.

Πόρος	Περιγραφή	Περιορισμοί περιοχής	Σημειώσεις/άλλοι περιορισμοί	Παραδείγματα
ΕΤΠΑ ¹⁴				
4(3)	Υποστήριξη του εκσυγχρονισμού και της διαφοροποίησης των περιφερειακών οικονομικών δομών. Προτεραιότητα: Περιβάλλον, που περιλαμβάνει την προώθηση της βιοποικιλότητας και της προστασίας της φύσης	Περιφέρειες στόχου σύγκλισης		Πιλοτική αποκατάσταση μολυσμένου εδάφους για την παροχή επαγγελματικών εγκαταστάσεων παράλληλα με την αποκατάσταση των οικοτόπων – π.χ. φύτευση νέων δασών/ανάπτυξη υγροτοπικών περιοχών/παροχή συστημάτων επεξεργασίας νερού προς όφελος των οικοτόπων και των ειδών σε γειτονικές περιοχές Natura.
4(4)	Πρόληψη κινδύνων , που περιλαμβάνουν ανάπτυξη και υλοποίηση σχεδίων για την πρόληψη και αντιμετώπιση φυσικών και τεχνολογικών κινδύνων	Περιφέρειες στόχου σύγκλισης	Πλαίσιο: ανάπτυξη σχεδίων και μέτρων για τη διαχείριση κινδύνων	Πιλοτική αποκατάσταση οικοτόπων μέσω της φύτευσης τοπικών δέντρων χαμηλού κινδύνου πυρκαγιάς (μεγάλες εκτάσεις) ή αποκατάσταση ειδών που διαβιούν σε υγρότοπους ή εκβολές ποταμών ή παρόχθιων ειδών, για μείωση του κινδύνου πλημμύρας και διάβρωσης. Θα χρειαζόταν να περιληφθεί σε ευρύτερο πλαίσιο έργων.
4(7)	Ενέργεια: περιλαμβάνει τα διευρωπαϊκά δίκτυα, που εξασφαλίζουν τον σεβασμό του περιβαλλοντικού προβληματισμού, τη βελτίωση της αποδοτικότητας της ενέργειας και την ανάπτυξη των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας	Περιφέρειες στόχου σύγκλισης	Πλαίσιο: ανανεώσιμες πηγές ενέργειας	Θα μπορούσε να χρηματοδοτήσει πιλοτικό έργο για τη διερεύνηση της σκοπιμότητας χρήσης της αποκατάστασης και της διαχείρισης πλημμυρικών πεδιάδων για υδροηλεκτρική ενέργεια ή για τη διερεύνηση των πλεονεκτημάτων μικρής κλίμακας μονάδων βιομάζας σε καταφύγια άγριας φύσης. Στο πλαίσιο περιφερειακών σχεδίων για χρήση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας.
4(8)	Επενδύσεις στην εκπαίδευση , που συμβάλλουν στην αύξηση της ελκυστικότητας και της ποιότητας ζωής στις περιφέρειες	Περιφέρειες στόχου σύγκλισης	Πλαίσιο: ευρύτερο πλαίσιο εκπαίδευσης	Ανάπτυξη και πιλοτική εκτέλεση προγράμματος εκπαίδευσης για την αύξηση της περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης και βελτίωση της ποιότητας ζωής.
5(2)β	Προτεραιότητα: περιβάλλον και πρόληψη των κινδύνων: ενθάρρυνση της ενεργειακής αποδοτικότητας της παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές	Περιφέρειες στόχου περιφερειακής ανταγωνιστικότητας και απασχόλησης	Πλαίσιο: ανανεώσιμες πηγές ενέργειας	Θα μπορούσε να χρηματοδοτήσει πιλοτικό έργο για τη διερεύνηση της σκοπιμότητας χρήσης της αποκατάστασης και της διαχείρισης πλημμυρικών πεδιάδων για την παροχή υδροηλεκτρικής ενέργειας ή για τη διερεύνηση των πλεονεκτημάτων μικρής κλίμακας μονάδων βιομάζας σε καταφύγια άγριας φύσης. Στο πλαίσιο περιφερειακών σχεδίων για χρήση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας.
5(2)δ	Περιβάλλον και πρόληψη των κινδύνων : ανάπτυξη σχεδίων και μέτρων για την πρόληψη και την αντιμετώπιση φυσικών και τεχνολογικών κινδύνων.	Περιφέρειες στόχου περιφερειακής ανταγωνιστικότητας και απασχόλησης	Πλαίσιο: ανάπτυξη σχεδίων και μέτρων για τη διαχείριση κινδύνων	Πιλοτική αποκατάσταση οικοτόπων μέσω της φύτευσης τοπικών ειδών δέντρων με χαμηλό κίνδυνο πυρκαγιάς (μεγάλες εκτάσεις) ή αποκατάσταση ειδών που διαβιούν σε υγρότοπους ή εκβολές ποταμών ή παρόχθιων ειδών, για μείωση του κινδύνου πλημμύρας και διάβρωσης. Θα χρειαζόταν να περιληφθεί σε ευρύτερο πλαίσιο έργων.
6(1)α	Ενθάρρυνση της επιχειρηματικότητας και, ιδίως της ανάπτυξης ΜΜΕ στους τομείς του τουρισμού, των πολιτιστικών δραστηριοτήτων και του διασυνοριακού εμπορίου	Ευρωπαϊκή εδαφική συνεργασία για διασυνοριακή συνεργασία (βλ. Άρθ. 19)	Πλαίσιο: δημιουργία θέσεων εργασίας (π.χ. τουρισμός)	Πιλοτικό δίκτυο οικοτουρισμού, που περιλαμβάνει διασυνοριακή συνεργασία εστιασμένη στις περιοχές Natura 2000.

¹⁴ Η χρηματοδότηση του ΕΤΠΑ έχει στόχο τις παραγωγικές επενδύσεις (π.χ. υποδομές). Επομένως, οι δράσεις που σχετίζονται με το δίκτυο Natura 2000/ περιοχές Natura πρέπει να ενσωματωθούν σε ένα ευρύτερο πλαίσιο ανάπτυξης.

Πόρος	Περιγραφή	Περιορισμοί περιοχής	Σημειώσεις/άλλοι περιορισμοί	Παραδείγματα
6(1)β	Ενισχύσεις για την ανάπτυξη διασυνοριακών οικονομικών και κοινωνικών δραστηριοτήτων μέσω κοινών στρατηγικών για βιώσιμη εδαφική ανάπτυξη, κυρίως: ενθάρρυνση της προστασίας και της κοινής διαχείρισης του περιβάλλοντος	Ευρωπαϊκή εδαφική συνεργασία για διασυνοριακή συνεργασία (βλ. Άρθ. 19)		Πιλοτικό σχέδιο δημιουργίας θέσεων εργασίας στις περιοχές Natura 2000, στο πλαίσιο της ανάπτυξης περιβαλλοντικά βιώσιμων ευκαιριών απασχόλησης σε μια περιφέρεια.
6(1) τέλος	Επιπλέον, προώθηση της ενοποίησης των διασυνοριακών αγορών εργασίας, των τοπικών πρωτοβουλιών απασχόλησης, των ίσων ευκαιριών, της εκπαίδευσης και της κοινωνικής ένταξης και της κοινής χρήσης ανθρωπίνων πόρων και εγκαταστάσεων για E& TA.	Ευρωπαϊκή εδαφική συνεργασία για διασυνοριακή συνεργασία (βλ. Άρθ. 19)		Πιλοτική διασυνοριακή αγορά εργασίας για όσους εργάζονται σε θέσεις που σχετίζονται με τη φύση, για τη διευκόλυνση του μερισμού της κατάρτισης και της κοινής χρήσης των πόρων. Στο πλαίσιο της συνολικής ανάπτυξης βιώσιμων και περιβαλλοντικά φιλικών θέσεων απασχόλησης.
6(2)α	Διμερής συνεργασία μεταξύ θαλάσσιων περιφερειών, μέσω της χρηματοδότησης δικτύων και δράσεων που οδηγούν σε ενοποιημένη ανάπτυξη του εδάφους με τις ακόλουθες προτεραιότητες: διαχείριση υδάτων, με σαφή διεθνική διάσταση, συμπεριλαμβανομένης της προστασίας και διαχείρισης λεκανών απορροής, παράκτιων ζωνών, θαλάσσιων πόρων, υπηρεσιών υδροδότησης και υδροβιότοπων	Ευρωπαϊκή εδαφική συνεργασία για διασυνοριακή συνεργασία (βλ. Άρθ. 19)	Οι περιοχές πρέπει να συνδέονται με λεκάνες απορροής ποταμών/ υγράτοπους/ θαλάσσιες/παράκτιες περιοχές	Πιλοτικό έργο για την περιβαλλοντικά βιώσιμη διαχείριση των λεκανών απορροής ποταμών, περιλαμβανομένης της διαχείρισης περιοχών του Natura 2000. Θα μπορούσε να περιλαμβάνει θεώρηση των υπηρεσιών οικοσυστήματος από τις περιοχές Natura και πιλοτικά οικονομικά εργαλεία, για τη διευκόλυνση της επαρκούς αναγνώρισης του οφέλους από τέτοιες υπηρεσίες.
6(3)	Προώθηση της δικτύωσης και της ανταλλαγής εμπειριών μεταξύ περιφερειακών και τοπικών αρχών και με εστίαση στη βιοποικιλότητα και το Natura 2000, συμπεριλαμβανομένων προγραμμάτων για δίκτυα συνεργασίας και δράσεων που περιλαμβάνουν μελέτες, συλλογή δεδομένων και την παρακολούθηση και ανάλυση των αναπτυξιακών τάσεων στην Κοινότητα.	Ευρωπαϊκή εδαφική συνεργασία για διασυνοριακή συνεργασία (βλ. Άρθ. 19)		Πιλοτικό πρόγραμμα για την εκπαίδευση και το μερισμό της κατάρτισης μεταξύ των φορέων που συμμετέχουν στη διαχείριση του Natura 2000.
9	Οικονομική διαφοροποίηση των αγροτικών περιοχών και των περιοχών που εξαρτώνται από την αλιεία, και περιλαμβάνει: ανάπτυξη νέων οικονομικών δραστηριοτήτων σε τομείς εκτός της γεωργίας και της αλιείας, ανάπτυξη του τουρισμού και των διευκολύνσεων σε αγροτικές περιοχές	Μόνο αγροτικές περιοχές και περιοχές που εξαρτώνται από την αλιεία.	Πλαίσιο: οικονομική διαφοροποίηση	Πιλοτική πρωτοβουλία οικοτουρισμού, που περιλαμβάνει την πρωτοβουλία τουρισμού παρακολούθησης κητωδών και θαλάσσιων πτηνών, που υλοποιείται από πρώην αλιείς.
10	Χρηματοδότηση επενδύσεων που στοχεύουν στη βελτίωση της πρόσβασης, στην προώθηση και ανάπτυξη οικονομικών δραστηριοτήτων που σχετίζονται με την πολιτιστική κληρονομιά, στην προώθηση της βιώσιμης χρήσης των φυσικών πόρων και στην τόνωση του τουριστικού τομέα.	Μόνο περιοχές με φυσικά μειονεκτήματα.		Πιλοτική πρωτοβουλία οικοτουρισμού, που περιλαμβάνει περιγραφές πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς και βελτίωση της πρόσβασης, π.χ. ανάπτυξη, με ευαισθησία προς το περιβάλλον, νέου παρόχθιου δρόμου περιπάτου ή ποδηλατοδρόμου μέσα σε περιοχές κληρονομιάς, περιλαμβανομένων των περιοχών Natura 2000 και επισκέψεων σε περιοχές με φυσικά μειονεκτήματα.
EKT				
κανένας				

Πόρος	Περιγραφή	Περιορισμοί περιοχής	Σημειώσεις/άλλοι περιορισμοί	Παραδείγματα
ΤΣ ¹⁵				
2(2)	Επίτευξη των στόχων του Άρθρου 174 της συνθήκης, που εμπίπτουν στις προτεραιότητες που έχουν καθορισθεί για την κοινοτική πολιτική προστασίας του περιβάλλοντος στα πλαίσια της πολιτικής του προγράμματος δράσης για το περιβάλλον.	Περιφέρειες στόχου σύγκλισης		Θα μπορούσε να αναπτύξει μικρά πιλοτικά έργα παράλληλα με μεγαλύτερα έργα ανάπτυξης – π.χ. δοκιμή νέων ιχθυοειδίων παράλληλα με κατασκευές φραγμάτων.
2(3)	Τομείς που ευνοούν τη συνεχή ανάπτυξη και παρουσιάζουν σαφή περιβαλλοντικά διάσταση, π.χ. ενεργειακή αποδοτικότητα, ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και τομέας μεταφορών	Περιφέρειες στόχου σύγκλισης	Πλαίσιο: Υποδομή και επενδύσεις που σχετίζονται με τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και τις μεταφορές	Πιλοτικές νέες μέθοδοι ανάπτυξης φιλικών προς τη φύση/χαμηλού κινδύνου, οδών μεταφοράς (π.χ. νέα τεχνολογία για υπέργειες και υπόγειες διαβάσεις). Θα μπορούσε να εκτελεστεί μόνο ως μέρος μεγαλύτερων έργων δικτύων μεταφορών.

¹⁵ Οι δραστηριότητες που σχετίζονται με το δίκτυο Natura 2000/ περιοχές Natura πρέπει συχνά να ενσωματώνονται σε ένα ευρύτερο πλαίσιο ανάπτυξης.

Δραστηριότητα 5: ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΣΧΕΔΙΩΝ ΚΑΙ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΩΝ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Πόρος	Περιγραφή	Ομάδες στόχου	Τύποι γαιών	Περιοχή περιορισμοί	Σημειώσεις/άλλοι περιορισμοί	Παραδείγματα
ΕΓΤΑΑ						
52(β)(iii)	διατήρηση και αναβάθμιση της αγροτικής κληρονομιάς	όλες οι πιθανές	το μέτρο δεν αφορά συγκεκριμένο τύπο γαιών	Κανένας	57: Η στήριξη που αναφέρεται στο Άρθρο 52(β)(iii) θα καλύψει: (α) την εκπόνηση σχεδίων προστασίας και διαχείρισης που αφορούν στις περιοχές Natura 2000 και άλλες τοποθεσίες με υψηλή φυσική αξία, ενέργειες και επενδύσεις περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης που σχετίζονται με τη συντήρηση, την αποκατάσταση και την αναβάθμιση της φυσικής κληρονομιάς και με την ανάπτυξη περιοχών υψηλής φυσικής αξίας [...]	Θα μπορούσε να χρηματοδοτήσει την ανάπτυξη σχεδίου διαχείρισης για μια μεγάλη περιοχή σε οποιαδήποτε αγροτική έκταση – π.χ. ένα εθνικό πάρκο με δάση, υγρότοπο, παραποτάμιες εκτάσεις. Θα μπορούσε να περιλαμβάνει διαχείριση παραγωγικών εκτάσεων. [άνθη]
63	Leader	Όλες οι πιθανές (μέσα σε αγροτικές περιοχές)	Όλες οι επιλεγμένες αγροτικές περιοχές	Κανένας	Ανατρέξτε στα Άρθ. 61-65.	Οι Ομάδες Τοπικής Δράσης θα μπορούσαν να περιλαμβάνουν την ανάπτυξη σχεδίων διαχείρισης περιοχών ως στόχους στρατηγικής τοπικής ανάπτυξης. Στη συνέχεια, θα μπορούσαν να αναπτυχθούν έργα που ενθαρρύνουν τη βιώσιμη διαχείριση περιβαλλοντικά ευαίσθητων οικότοπων.
ΕΤΑ						
κανένας						
LIFE+						
3	Κριτήρια επιλογής	όλες οι πιθανές	όλοι οι πιθανοί	κανένας	Το LIFE+ δεν θα χρηματοδοτήσει μέτρα που υπόκεινται στα κριτήρια επιλογής άλλων Κοινοτικών χρηματοδοτικών μέσων ή λαμβάνουν συνδρομή για τον ίδιο σκοπό από αυτά (βλ. Άρθ. 10). Επιλέξιμο, αν πληροί τα κριτήρια προστιθέμενης αξίας του άρθρου 3 και τα μέτρα του παραρτήματος 1.	
ΠΠ7						
κανένας						

Πόρος	Περιγραφή	Περιορισμοί περιοχής	Σημειώσεις/άλλοι περιορισμοί	Παραδείγματα
ΕΤΠΑ ¹⁶				
4(4)	Πρόληψη κινδύνων , που περιλαμβάνουν ανάπτυξη και υλοποίηση σχεδίων για την πρόληψη και αντιμετώπιση φυσικών και τεχνολογικών κινδύνων	Περιφέρειες στόχου σύγκλισης	Πλαίσιο: ανάπτυξη σχεδίων και μέτρων για τη διαχείριση κινδύνων	Θα μπορούσε να χρηματοδοτήσει την ανάπτυξη σχεδίου διαχείρισης, αλλά μόνο όπου η διαχείριση μιας περιοχής Natura είναι βασική για τη διαχείριση κινδύνων (π.χ. πρόληψη πλημμύρων).
5(2)δ	Περιβάλλον και πρόληψη των κινδύνων : ανάπτυξη σχεδίων και μέτρων για την πρόληψη και την αντιμετώπιση φυσικών και τεχνολογικών κινδύνων.	Περιφέρειες στόχου περιφερειακής ανταγωνιστικότητας και απασχόλησης	Πλαίσιο: ανάπτυξη σχεδίων και μέτρων για τη διαχείριση κινδύνων	Θα μπορούσε να χρηματοδοτήσει την ανάπτυξη σχεδίου διαχείρισης, αλλά μόνο όπου η διαχείριση μιας περιοχής Natura είναι βασική για τη διαχείριση κινδύνων (π.χ. πρόληψη πλημμύρων).
6(1)β	Ενισχύσεις για την ανάπτυξη διασυνοριακών οικονομικών και κοινωνικών δραστηριοτήτων μέσω κοινών στρατηγικών για βιώσιμη εδαφική ανάπτυξη, κυρίως: ενθάρρυνση της προστασίας και της κοινής διαχείρισης του περιβάλλοντος	Ευρωπαϊκή εδαφική συνεργασία για διασυνοριακή συνεργασία (βλ. Άρθ. 19)	Πλαίσιο: μεμονωμένες περιοχές Natura ως μέρος ενός ευρύτερου δικτύου	Θα μπορούσε να περιλαμβάνει ανάπτυξη σχεδίων διαχείρισης για ένα διασυνοριακό δίκτυο περιοχών ή μεμονωμένη διασυνοριακή περιοχή (π.χ. λεκάνη απορροής ποταμού, παρόχθια ζώνη). Πρέπει να εντάσσεται στο πλαίσιο ευρύτερων σχεδίων περιφερειακής ανάπτυξης. [αρκούδα]
6(2)α	Διμερής συνεργασία μεταξύ θαλάσσιων περιφερειών, μέσω της χρηματοδότησης δικτύων και δράσεων που οδηγούν σε ενοποιημένη ανάπτυξη του εδάφους με τις ακόλουθες προτεραιότητες: διαχείριση υδάτων, με σαφή διεθνική διάσταση, συμπεριλαμβανομένης της προστασίας και διαχείρισης λεκανών απορροής, παράκτιων ζωνών, θαλάσσιων πόρων, υπηρεσιών υδροδότησης και υγροβιότοπων	Ευρωπαϊκή εδαφική συνεργασία για διασυνοριακή συνεργασία (βλ. Άρθ. 19)	Οι περιοχές πρέπει να συνδέονται με λεκάνες απορροής ποταμών/ υγρότοπους/θαλάσσιες/ παράκτιες περιοχές	
6(2)γ	Πρόληψη κινδύνων θαλάσσιων περιφερειών , περιλαμβανομένης της προώθησης της θαλάσσιας ασφάλειας και της προστασίας από πλημμύρες, θαλάσσια ρύπανση και ρύπανση εσωτερικών υδάτων, και πρόληψη και προστασία από διάβρωση, σεισμούς και χιονοστιβάδες.	Ευρωπαϊκή εδαφική συνεργασία για διασυνοριακή συνεργασία (βλ. Άρθ. 19)	Οι περιοχές πρέπει να συνδέονται με λεκάνες απορροής ποταμών/ υγρότοπους/θαλάσσιες/ παράκτιες περιοχές	Θα μπορούσε να χρηματοδοτήσει την ανάπτυξη σχεδίου διαχείρισης, αλλά μόνο όπου η διαχείριση μιας περιοχής Natura είναι βασική για τη διαχείριση κινδύνων (π.χ. πρόληψη πλημμύρων).
ΕΚΤ				
3(2)βι	Ενίσχυση των θεσμικών δυνατοτήτων και της αποτελεσματικότητας των δημόσιων διοικήσεων και των δημόσιων υπηρεσιών για τον καλό σχεδιασμό πολιτικών και προγραμμάτων , την παρακολούθηση και αξιολόγηση τους, μέσω μελετών, στατιστικών και εμπειρογνωμοσύνης, στήριξης του πολυκλαδικού συντονισμού και του διαλόγου μεταξύ των σχετικών δημόσιων και ιδιωτικών φορέων	Περιφέρειες στόχου σύγκλισης		Θα μπορούσε να χρηματοδοτήσει την κατάρτιση προσωπικού σε διοικήσεις που θα είναι υπεύθυνες για την ανάπτυξη σχεδίων διαχείρισης (για μεμονωμένες περιοχές ή περιφερειακά δίκτυα περιοχών).
ΤΣ				
κανένας				

¹⁶ Η χρηματοδότηση του ΕΤΠΑ έχει στόχο τις παραγωγικές επενδύσεις (π.χ. υποδομή). Επομένως, οι δραστηριότητες που σχετίζονται με το δίκτυο Natura 2000/ περιοχές Natura πρέπει να ενσωματωθούν σε ένα ευρύτερο πλαίσιο ανάπτυξης.

Δραστηριότητα 6: ΣΥΣΤΑΣΗ ΦΟΡΕΩΝ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Πόρος	Περιγραφή	Ομάδες στόχου	Τύποι γαιών	Περιορισμοί περιοχής	Σημειώσεις/άλλοι περιορισμοί	Παραδείγματα
ΕΓΤΑΑ						
52(δ)	Ένα μέτρο απόκτησης δεξιοτήτων και συντονισμού, με στόχο την προπαρασκευή και υλοποίηση μιας στρατηγικής τοπικής ανάπτυξης	Όλες οι πιθανές	Το μέτρο δεν αφορά συγκεκριμένο τύπο γαιών	Κανένας	Ανατρέξτε στο Άρθ. 59(ε)	
63	Leader	Όλες οι πιθανές (μέσα σε αγροτικές περιοχές)	Όλες οι αγροτικές περιοχές	Κανένας	Ανατρέξτε στα Άρθ. 61-65.	Στο πλαίσιο μιας στρατηγικής τοπικής ανάπτυξης, θα μπορούσαν να συσταθούν φορείς διαχείρισης για συγκεκριμένες περιοχές Natura, ενδεχομένως με τη μορφή δημόσιων/ιδιωτικών συνεργασιών.
ΕΤΑ						
κανένας						

LIFE+						
κανένας						
ΠΠ7						
κανένας						

Πόρος	Περιγραφή	Περιορισμοί περιοχής	Σημειώσεις/ άλλοι περιορισμοί	Παραδείγματα
ΕΤΠΑ¹⁷				
4(3)	Υποστήριξη του εκσυγχρονισμού και της διαφοροποίησης των περιφερειακών οικονομικών δομών. Προτεραιότητα: Περιβάλλον, που περιλαμβάνει την προώθηση της βιοποικιλότητας και της προστασίας της φύσης	Περιφέρειες στόχου σύγκλισης		Θα μπορούσε να στηρίξει τη σύσταση περιφερειακού φορέα διαχείρισης, για την προώθηση της βιώσιμης χρήσης της βιοποικιλότητας και της προστασίας της φύσης.
6(1)δ	Ανάπτυξη διασυνοριακών οικονομικών και κοινωνικών δραστηριοτήτων μέσω κοινών στρατηγικών για τη βιώσιμη εδαφική ανάπτυξη και κυρίως: ανάπτυξη της συνεργασίας, των δυνατοτήτων και της κοινής χρήσης υποδομών ιδιαίτερα σε τομείς όπως η υγεία, ο πολιτισμός και η εκπαίδευση.	Ευρωπαϊκή εδαφική συνεργασία για διασυνοριακή συνεργασία (βλ. Άρθ. 19)	Πλαίσιο: ευρείες διαμεθοριακές πρωτοβουλίες δικτύωσης	Θα μπορούσε να επιτρέψει τη σύσταση διαμεθοριακού φορέα διαχείρισης – θα μπορούσε να συμβάλει στη διαχείριση των περιοχών Natura, αλλά από την προοπτική της υγείας, του πολιτισμού, της εκπαίδευσης κ.λπ.
6(2)α	Διμερής συνεργασία μεταξύ θαλάσσιων περιφερειών, μέσω της χρηματοδότησης δικτύων και δράσεων που οδηγούν σε ενοποιημένη ανάπτυξη του εδάφους με τις ακόλουθες προτεραιότητες: διαχείριση υδάτων, με σαφή διεθνική διάσταση, συμπεριλαμβανομένης της προστασίας και διαχείρισης λεκανών απορροής, παράκτιων ζωνών, θαλάσσιων πόρων, υπηρεσιών υδροδότησης και υγροβιότοπων	Ευρωπαϊκή εδαφική συνεργασία για διασυνοριακή συνεργασία (βλ. Άρθ. 19)	Πλαίσιο: ευρείες διαμεθοριακές πρωτοβουλίες δικτύωσης. Οι περιοχές πρέπει να συνδέονται με λεκάνες απορροής ποταμών/ υγρότοπους/ θαλάσσιες/παράκτιες περιοχές	Θα μπορούσε να συστήσει διαμεθοριακό φορέα με ευθύνη για τη διαχείριση διαμεθοριακών λεκανών απορροής ποταμών/υγρότοπων/παράκτιων ζωνών. Θα σχετιζόταν πρωτίστως με τη διαχείριση σωματίων νερού ή/και τη διαχείριση κινδύνων, αλλά θα περιλάμβανε τη διαχείριση περιοχών του δικτύου Natura ως μέρος αυτού.
6(2)γ	Πρόληψη κινδύνων θαλάσσιων περιφερειών , περιλαμβανομένης της προώθησης της θαλάσσιας ασφάλειας και της προστασίας από πλημμύρες, θαλάσσια ρύπανση και ρύπανση εσωτερικών υδάτων, και της πρόληψης και προστασίας από διάβρωση, σεισμούς και χιονοστιβάδες.	Ευρωπαϊκή εδαφική συνεργασία για διασυνοριακή συνεργασία (βλ. Άρθ. 19)	Πλαίσιο: ευρείες διαμεθοριακές πρωτοβουλίες δικτύωσης. Οι περιοχές πρέπει να συνδέονται με λεκάνες απορροής ποταμών/ υγρότοπους/ θαλάσσιες/παράκτιες περιοχές	
ΕΚΤ				
3(2)βι	Ενίσχυση των θεσμικών δυνατοτήτων και της αποτελεσματικότητας των δημόσιων διοικήσεων και των δημόσιων υπηρεσιών για τον καλό σχεδιασμό πολιτικών και προγραμμάτων , την παρακολούθηση και αξιολόγηση τους, μέσω μελετών, στατιστικών και εμπειρογνωμοσύνης, στήριξης του πολυκλαδικού συντονισμού και του διαλόγου μεταξύ των σχετικών δημόσιων και ιδιωτικών φορέων	Περιφέρειες στόχου σύγκλισης		Θα μπορούσε να επιτρέψει την αναδιάρθρωση συστημάτων/φορέων, προκειμένου να δημιουργηθούν κατάλληλες δομές για περιφερειακή περιβαλλοντική διαχείριση (περιλαμβανομένης της διαχείρισης Natura 2000).
ΤΣ¹⁸				
κανένας				

¹⁷ Η χρηματοδότηση του ΕΤΠΑ έχει στόχο τις παραγωγικές επενδύσεις (π.χ. υποδομή). Επομένως, οι δραστηριότητες που σχετίζονται με το δίκτυο Natura 2000/ περιοχές Natura πρέπει να ενσωματωθούν σε ένα ευρύτερο πλαίσιο ανάπτυξης.

¹⁸ Οι δραστηριότητες που σχετίζονται με το δίκτυο Natura 2000/ περιοχές Natura πρέπει συχνά να ενσωματώνονται σε ένα ευρύτερο πλαίσιο ανάπτυξης.

Δραστηριότητα 7: ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΚΤΥΩΣΗ – ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΣΥΣΚΕΨΕΙΣ, ΔΙΚΤΥΩΣΗ, ΣΥΝΔΕΣΜΟΙ ΜΕ ΓΑΙΟΚΤΗΜΟΝΕΣ

Πόρος	Περιγραφή	Ομάδες στόχου	Τύποι γαιών	Περιορισμοί περιοχής	Σημειώσεις/άλλοι περιορισμοί	Παραδείγματα
ΕΓΤΑΑ						
52(δ)	Ένα μέτρο απόκτησης δεξιοτήτων και συντονισμού με στόχο την προπαρασκευή και υλοποίηση μιας στρατηγικής τοπικής ανάπτυξης	Όλες οι πιθανές	το μέτρο δεν αφορά συγκεκριμένο τύπο γαιών		Ανατρέξτε στο Άρθ. 59.	Θα μπορούσε να στηρίξει τη δικτύωση και την κατάρτιση, εφόσον αυτό μπορεί να συνδεθεί με έναν περιβαλλοντικό στόχο στη στρατηγική τοπικής ανάπτυξης.
63	Leader	Όλες οι πιθανές (μέσα σε αγροτικές περιοχές)	Όλες οι αγροτικές περιοχές		Ανατρέξτε στα Άρθ. 61-65.	Θα μπορούσε να στηρίξει τη δικτύωση σε περιφερειακή ή ευρύτερη βάση (σε σχέση με σχέδια τοπικής ανάπτυξης), για να ενθαρρύνει την κατανόηση της βέλτιστης πρακτικής. Θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί (για παράδειγμα) για την ανταλλαγή εμπειριών των αγροτικών κοινοτήτων όσον αφορά στη διαχείριση του δικτύου Natura, για την επισήμανση εμπορικών και κοινωνικών ευκαιριών ή για την ενημέρωση των γαιοκτημόνων. [άνθη]
ΕΤΑ						
34(θ)	αναβάθμιση επαγγελματικών ικανοτήτων ή ανάπτυξη νέων μεθόδων και εργαλείων επιμόρφωσης,	αλιείς, άλλοι	το μέτρο δεν αφορά συγκεκριμένο τύπο γαιών	κανένας	Άρθ. 34: Συλλογικές δράσεις: πρέπει να υλοποιηθούν με την ενεργή στήριξη των ίδιων των επιχειρηματιών ή από οργανώσεις που δρουν για λογαριασμό των παραγωγών ή άλλων οργάνωσεων που αναγνωρίζονται από το Κράτος-Μέλος...	Θα μπορούσε να διευκολύνει την ανάπτυξη δικτύων ανταλλαγής πληροφοριών, για την ενημέρωση σχετικά με αλιευτικές τεχνικές χαμηλού αντίκτυπου/ υδατοκαλλιέργεια φιλική προς το περιβάλλον κ.λπ.
34(ι)	προώθηση συνεργασιών μεταξύ επιστημόνων και επιχειρηματιών στον αλιευτικό τομέα,	αλιείς, άλλοι	παράκτιες, θαλάσσιες, εσωτερικά ύδατα, υγράτοποι	κανένας	Άρθ. 34: Συλλογικές δράσεις: πρέπει να υλοποιηθούν με την ενεργή στήριξη των ίδιων των επιχειρηματιών ή από οργανώσεις που δρουν για λογαριασμό των παραγωγών ή άλλων οργάνωσεων που αναγνωρίζονται από το Κράτος-Μέλος...	Θα μπορούσε να χρηματοδοτήσει τη συμμετοχή επιστημόνων σε αλιευτικά δίκτυα και την ανάπτυξη ιδεών για συνεργασίες στους τομείς αλιείας/επιστήμης.
41(1)(η)	προώθηση της διαπεριφερειακής και της διεθνικής συνεργασίας μεταξύ φορέων στις αλιευτικές περιοχές, κυρίως μέσω της δικτύωσης και της διάδοσης των βέλτιστων πρακτικών	υπεύθυνοι δημόσιας διοίκησης, ΜΜΕ, άλλοι	το μέτρο δεν αφορά συγκεκριμένο τύπο γαιών	Άρθ. Αναφ. 40(3),(4)	Αναφ.: Άρθρα 40(3),(4) και 41(4) για λεπτομέρειες σχετικά με τις απαιτήσεις για περιοχές και δικαιούχους.	Θα μπορούσε να στηρίξει τη διαπεριφερειακή και διεθνική δικτύωση όσον αφορά αλιευτικές πρακτικές φιλικές προς το περιβάλλον και το ρόλο των αλιέων και των υδατοκαλλιεργητών σε σχέση με το Natura 2000. [φώκαινα]
41(1)(θ)	κατάρτιση και διευκόλυνση της προετοιμασίας και της υλοποίησης της στρατηγικής τοπικής ανάπτυξης.	υπεύθυνοι δημόσιας διοίκησης, ΜΜΕ, άλλοι	το μέτρο δεν αφορά συγκεκριμένο τύπο γαιών	Άρθ. Αναφ. 40(3),(4)	Αναφ.: Άρθρα 40(3),(4) και 41(4) για λεπτομέρειες σχετικά με τις απαιτήσεις για περιοχές και δικαιούχους.	Θα μπορούσε να στηρίξει τη δικτύωση και την κατάρτιση, εφόσον αυτό μπορεί να συνδεθεί με έναν περιβαλλοντικό στόχο στη στρατηγική τοπικής ανάπτυξης.

Πόρος	Περιγραφή	Περιορισμοί περιοχής	Σημειώσεις/άλλοι περιορισμοί	Παραδείγματα	
LIFE+					
3	Κριτήρια επιλογής	όλες οι πιθανές	όλοι οι πιθανοί	κανένας	Το LIFE+ δεν θα χρηματοδοτήσει μέτρα που υπόκεινται στα κριτήρια επιλογής άλλων Κοινοτικών χρηματοδοτικών μέσων ή λαμβάνουν συνδρομή για τον ίδιο σκοπό από αυτά (βλ. Άρθ. 10). Επιλέξιμο, αν πληροί τα κριτήρια προστιθέμενης αξίας του άρθρου 3 και τα μέτρα του παραρτήματος 1.
ΠΠ7					
2(2) f	Περιβάλλον, π.χ. αλλαγή του κλίματος, ρύπανση και κίνδυνοι, προστασία και βιώσιμη διαχείριση φυσικών και τεχνητών πόρων (π.χ. προστασία και διαχείριση της βιοποικιλότητας), περιβάλλον και τεχνολογίες (π.χ. περιβαλλοντική αποκατάσταση)	όλες οι πιθανές	το μέτρο δεν αφορά συγκεκριμένο τύπο γαιών	Υπερεθνική συνεργασία	Πλαίσιο: ως μέρος του ερευνητικού έργου, όταν απαιτείται συμμετοχή του ενδιαφερόμενου Το ερευνητικό έργο για τη διαχείριση του Natura θα μπορούσε να περιλαμβάνει διαβούλευση των ενδιαφερόμενων, εκτίμηση της αποδοχής των πρακτικών διαχείρισης, οφέλη που προκύπτουν από τις περιοχές Natura κ.λπ.

Πόρος	Περιγραφή	Περιορισμοί περιοχής	Σημειώσεις/άλλοι περιορισμοί	Παραδείγματα
ΕΤΠΑ ¹⁹				
4(3)	Υποστήριξη του εκσυγχρονισμού και της διαφοροποίησης των περιφερειακών οικονομικών δομών. Προτεραιότητα: Περιβάλλον, που περιλαμβάνει την προώθηση της βιοποικιλότητας και της προστασίας της φύσης	Περιφέρειες στόχου σύγκλισης	Πλαίσιο: ως μέρος του έργου/πρωτοβουλίας, όταν απαιτείται συμμετοχή του ενδιαφερόμενου	Θα μπορούσε να στηρίξει περιφερειακά δίκτυα, καθώς και την ανταλλαγή θετικών εμπειριών για τη γνωστοποίηση των οικονομικών οφελών των περιοχών Natura.
4(4)	Πρόληψη κινδύνων , που περιλαμβάνουν ανάπτυξη και υλοποίηση σχεδίων για την πρόληψη και αντιμετώπιση φυσικών και τεχνολογικών κινδύνων	Περιφέρειες στόχου σύγκλισης	Πλαίσιο: ως μέρος του έργου/πρωτοβουλίας, όταν απαιτείται συμμετοχή του ενδιαφερόμενου (διαχείριση κινδύνων)	Θα μπορούσε να χρηματοδοτήσει τη σύσταση δικτύων όσον αφορά τη «συμβολή του Natura στην πρόληψη κινδύνων». Θα μπορούσε να περιλαμβάνει τη συνεργασία με γειτονικούς γαιοκτήμονες.
4(5)	Τουρισμός , που περιλαμβάνει προώθηση φυσικών και πολιτιστικών πόρων, ως δυνατότητας για: την ανάπτυξη βιώσιμου τουρισμού, προστασία και ενίσχυση της πολιτιστικής κληρονομιάς ως μέσο υποστήριξης της οικονομικής ανάπτυξης, ενισχύσεις για τη βελτίωση της παροχής τουριστικών υπηρεσιών μέσω παροχής νέων υπηρεσιών υψηλότερης προστιθέμενης αξίας	Περιφέρειες στόχου σύγκλισης	Πλαίσιο: ως μέρος του έργου/πρωτοβουλίας, όταν απαιτείται συμμετοχή του ενδιαφερόμενου (τουρισμός)	Θα μπορούσε να στηρίξει δίκτυα για την ανάπτυξη ενός περιφερειακού σχεδίου τουρισμού, περιλαμβανομένων συζητήσεων για τα οφέλη και τις ευκαιρίες από το Natura 2000 σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο.

¹⁹ Η χρηματοδότηση του ΕΤΠΑ έχει στόχο τις παραγωγικές επενδύσεις (π.χ. υποδομή). Επομένως, οι δραστηριότητες που σχετίζονται με το δίκτυο Natura 2000/ περιοχές Natura πρέπει να ενσωματωθούν σε ένα ευρύτερο πλαίσιο ανάπτυξης.

Πόρος	Περιγραφή	Περιορισμοί περιοχής	Σημειώσεις/άλλοι περιορισμοί	Παραδείγματα
4(8)	Επενδύσεις στην εκπαίδευση , που συμβάλλουν στην αύξηση της ελκυστικότητας και της ποιότητας ζωής στις περιφέρειες	Περιφέρειες στόχου σύγκλισης	Πλαίσιο: ως μέρος του έργου/ πρωτοβουλίας, όταν απαιτείται συμμετοχή του ενδιαφερόμενου (εκπαίδευση)	Περιφερειακά δίκτυα και διαβούλευση σχετικά με την περιβαλλοντική εκπαίδευση, χρησιμοποιώντας το δίκτυο Natura 2000 ως εκπαιδευτικό πόρο.
4(10)	Άμεση ενίσχυση των επενδύσεων στις ΜΜΕ, που συμβάλουν στη δημιουργία και τη διασφάλιση θέσεων εργασίας	Περιφέρειες στόχου σύγκλισης	Πλαίσιο: ως μέρος του έργου/ πρωτοβουλίας, όταν απαιτείται συμμετοχή του ενδιαφερόμενου (δημιουργία θέσεων απασχόλησης)	Θα μπορούσε να επιτρέψει δίκτυα ΜΜΕ που δραστηριοποιούνται σε περιοχές Natura 2000, για την ανταλλαγή εμπειριών και τη συμμετοχή τοπικών και περιφερειακών φορέων που εμπλέκονται με τη δημιουργία θέσεων απασχόλησης.
5(2)α	Περιβάλλον και πρόληψη κινδύνων: ενθάρρυνση επενδύσεων για την εξυγίανση μολυσμένων χώρων και γης και προώθηση της ανάπτυξης υποδομών που συνδέονται με την βιοποικιλότητα και το Natura 2000 και συμβάλουν στη βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη και τη διαφοροποίηση των αγροτικών περιοχών.	Περιφέρειες στόχου περιφερειακής ανταγωνιστικότητας και απασχόλησης	Πλαίσιο: ως μέρος του έργου/ πρωτοβουλίας, όταν απαιτείται συμμετοχή του ενδιαφερόμενου	Θα μπορούσε να περιλαμβάνει διαβούλευση των τοπικών ενδιαφερόμενων που θα επηρεάζονταν από την κατασκευή υποδομής στις περιοχές Natura 2000.
5(2)δ	Περιβάλλον και πρόληψη των κινδύνων : ανάπτυξη σχεδίων και μέτρων για την πρόληψη και την αντιμετώπιση φυσικών και τεχνολογικών κινδύνων.	Περιφέρειες στόχου περιφερειακής ανταγωνιστικότητας και απασχόλησης	Πλαίσιο: ως μέρος του έργου/ πρωτοβουλίας, όταν απαιτείται συμμετοχή του ενδιαφερόμενου (διαχείριση κινδύνων)	Θα μπορούσε να χρηματοδοτήσει τη δικτύωση όσον αφορά στη «συμβολή του Natura στην πρόληψη κινδύνων». Θα μπορούσε να περιλαμβάνει τη συνεργασία με γειτονικούς γαιοκτήμονες.
6(1)α	Ενθάρρυνση της επιχειρηματικότητας και ιδίως της ανάπτυξης ΜΜΕ στους τομείς του τουρισμού, των πολιτιστικών δραστηριοτήτων και του διασυνοριακού εμπορίου	Ευρωπαϊκή εδαφική συνεργασία για διασυνοριακή συνεργασία (βλ. Άρθ. 19)	Πλαίσιο: ως μέρος του έργου/ πρωτοβουλίας, όταν απαιτείται συμμετοχή του ενδιαφερόμενου	Θα μπορούσε να στηρίξει δίκτυα για συμβολή στην ανάπτυξη περιφερειακού σχεδίου τουρισμού, περιλαμβανομένων συζητήσεων για τα οφέλη και τις ευκαιρίες από το Natura 2000 σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο.
6(1)β	Ενισχύσεις για την ανάπτυξη διασυνοριακών οικονομικών και κοινωνικών δραστηριοτήτων μέσω κοινών στρατηγικών για βιώσιμη εδαφική ανάπτυξη, κυρίως: ενθάρρυνση της προστασίας και της κοινής διαχείρισης του περιβάλλοντος	Ευρωπαϊκή εδαφική συνεργασία για διασυνοριακή συνεργασία (βλ. Άρθ. 19)	Πλαίσιο: ως μέρος του έργου/ πρωτοβουλίας, όταν απαιτείται συμμετοχή του ενδιαφερόμενου	Θα μπορούσε να συμβάλει στην ανάπτυξη διασυνοριακών δικτύων για την κατάρτιση περιφερειακών σχεδίων για βιώσιμη περιβαλλοντική διαχείριση, εκπαίδευση ή/και προστασία της φύσης, περιλαμβανομένης της διαχείρισης του Natura 2000.
6(1)δ	Ανάπτυξη διασυνοριακών οικονομικών και κοινωνικών δραστηριοτήτων μέσω κοινών στρατηγικών για βιώσιμη εδαφική ανάπτυξη και κυρίως: ανάπτυξη της συνεργασίας, των δυνατοτήτων και της κοινής χρήσης υποδομών ιδιαίτερα σε τομείς όπως η υγεία, ο πολιτισμός και η εκπαίδευση.	Ευρωπαϊκή εδαφική συνεργασία για διασυνοριακή συνεργασία (βλ. Άρθ. 19)	Πλαίσιο: ευρείες πρωτοβουλίες διαμεθοριακής εκπαίδευσης (εκπαίδευση)	
6(1) τέλος	Επιπλέον, προώθηση της ενοποίησης των διασυνοριακών αγορών εργασίας, των τοπικών πρωτοβουλιών απασχόλησης, των ίσων ευκαιριών, της επιμόρφωσης και της κοινωνικής ένταξης και της κοινής χρήσης ανθρώπινων πόρων και εγκαταστάσεων για την έρευνα και την ανάπτυξη.	Ευρωπαϊκή εδαφική συνεργασία για διασυνοριακή συνεργασία (βλ. Άρθ. 19)	Πλαίσιο: ως μέρος του έργου/ πρωτοβουλίας, όταν απαιτείται συμμετοχή του ενδιαφερόμενου	Θα μπορούσε να στηρίξει διασυνοριακά δίκτυα για να επιτρέψει την αποτελεσματική χρήση των ανθρώπινων πόρων στην περιφέρεια για το Natura 2000.
6(2)α	Διμερής συνεργασία μεταξύ θαλάσσιων περιφερειών, μέσω της χρηματοδότησης δικτύων και δράσεων που οδηγούν σε ενοποιημένη ανάπτυξη του εδάφους με τις ακόλουθες προτεραιότητες: διαχείριση υδάτων, με σαφή διεθνική διάσταση, συμπεριλαμβανομένης της προστασίας και διαχείρισης λεκανών απορροής, παράκτιων ζωνών, θαλάσσιων πόρων, υπηρεσιών υδροδότησης και αγροβιότοπων	Ευρωπαϊκή εδαφική συνεργασία για διασυνοριακή συνεργασία (βλ. Άρθ. 19)	Πλαίσιο: ως μέρος του έργου/ πρωτοβουλίας, όταν απαιτείται συμμετοχή του ενδιαφερόμενου. Οι περιοχές πρέπει να συνδέονται με λεκάνες απορροής ποταμών/ υγρότοπους/ θαλάσσιες/ παράκτιες περιοχές	

Πόρος	Περιγραφή	Περιορισμοί περιοχής	Σημειώσεις/άλλοι περιορισμοί	Παραδείγματα
6(2)γ	Πρόληψη κινδύνων θαλάσσιων περιφερειών, περιλαμβανομένης της προώθησης της θαλάσσιας ασφάλειας και της προστασίας από πλημμύρες, θαλάσσια ρύπανση και ρύπανση εσωτερικών υδάτων, και της πρόληψης και προστασίας από διάβρωση, σεισμούς και χιονοστιβάδες.	Ευρωπαϊκή εδαφική συνεργασία για διασυνοριακή συνεργασία (βλ. Άρθ. 19)	Πλαίσιο: ως μέρος του έργου/ πρωτοβουλίας, όταν απαιτείται συμμετοχή του ενδιαφερόμενου (πρόληψη κινδύνων). Οι περιοχές πρέπει να συνδέονται με λεκάνες απορροής ποταμών/ υγρότοπους/ θαλάσσιες/ παράκτιες περιοχές	Θα μπορούσε να στηρίξει τη διαβούλευση και τη σύσταση δικτύων όσον αφορά διασυνοριακά σχέδια διαχείρισης ή/και σχέδια διαχείρισης κινδύνων για λεκάνες απορροής ποταμών/ υγρότοπους/ παράκτιες περιοχές, περιλαμβανομένων πτυχών διαχείρισης του Natura 2000.
6(3)	Προώθηση της δικτύωσης και της ανταλλαγής εμπειριών μεταξύ περιφερειακών και τοπικών αρχών με εστίαση στη βιοποικιλότητα και το Natura 2000, συμπεριλαμβανομένων προγραμμάτων για δίκτυα συνεργασίας και δράσεων που περιλαμβάνουν μελέτες, συλλογή δεδομένων και την παρακολούθηση και ανάλυση των αναπτυξιακών τάσεων στην Κοινότητα.	Απαίτηση «ευρωπαϊκής εδαφικής συνεργασίας» για διασυνοριακή συνεργασία (βλ. Άρθ. 19)		Θα μπορούσε να στηρίξει την ανάπτυξη μεγάλων δικτύων σε σχέση με τη διαχείριση του Natura 2000, για να επιτρέψει την ανταλλαγή εμπειριών, εμπειρογνωμοσύνης και πληροφοριών. Θα μπορούσε να διευκολύνει την περιφερειακή συνεργασία και καθοδήγηση, καθώς και την κατάρτιση για τα 'νέα' κράτη-μέλη.
8	Αποκατάσταση του φυσικού περιβάλλοντος, π.χ. διατήρηση και ανάπτυξη της ιστορικής και πολιτιστικής κληρονομιάς με μέτρα προώθησης της επιχειρηματικότητας, της τοπικής απασχόλησης και της ανάπτυξης των τοπικών κοινοτήτων		Πλαίσιο: ως μέρος του έργου/ πρωτοβουλίας, όταν απαιτείται συμμετοχή του ενδιαφερόμενου. Απαίτηση: Αστικές διαστάσεις.	Θα μπορούσε να χρηματοδοτήσει τη διαβούλευση κοινοτήτων/ενδιαφερόμενων για αστικές περιοχές Natura 2000 που εντάσσονται σε ένα ευρύτερο έργο αστικής ανάπτυξης.
9	Οικονομική διαφοροποίηση των αγροτικών περιοχών και των περιοχών που εξαρτώνται από την αλιεία, και περιλαμβάνει: ανάπτυξη νέων οικονομικών δραστηριοτήτων σε τομείς εκτός της γεωργίας και της αλιείας, ανάπτυξη του τουρισμού και των διευκολύνσεων σε αγροτικές περιοχές	Μόνο αγροτικές περιοχές και περιοχές που εξαρτώνται από την αλιεία.	Πλαίσιο: ως μέρος του έργου/ πρωτοβουλίας, όταν απαιτείται συμμετοχή του ενδιαφερόμενου (οικονομική διαφοροποίηση)	Θα μπορούσε να στηρίξει δίκτυα πρώην αλιέων που τώρα επιδίδονται σε δραστηριότητες διαχείρισης περιοχών Natura ή που έχουν μετακινηθεί σε δραστηριότητες που βασίζονται στις περιοχές Natura (π.χ. οικότουρισμός).
10	Χρηματοδότηση επενδύσεων που στοχεύουν στη βελτίωση της πρόσβασης, στην προώθηση και ανάπτυξη οικονομικών δραστηριοτήτων που σχετίζονται με την πολιτιστική κληρονομιά, στην προώθηση της βιώσιμης χρήσης των φυσικών πόρων και στην τόνωση του τουριστικού τομέα.	Μόνο περιοχές με φυσικά μειονεκτήματα.	Πλαίσιο: ως μέρος του έργου/ πρωτοβουλίας, όταν απαιτείται συμμετοχή του ενδιαφερόμενου	Δίκτυα περιοχών με φυσικά μειονεκτήματα, για τη διευκόλυνση της ανταλλαγής εμπειριών και ιδεών σχετικά με τη συμβολή του δικτύου Natura στην οικονομική ανάπτυξη της περιφέρειας.
EKT				
3(2)βι	Ενίσχυση της θεσμικής νομικής ισχύος και της αποτελεσματικότητας των δημόσιων διοικήσεων και των δημόσιων υπηρεσιών για τον καλό σχεδιασμό πολιτικής και προγραμμάτων, παρακολούθηση και αξιολόγηση, μέσω μελετών, στατιστικών και εμπειρογνωμοσύνης, στήριξη της διατμηματικής συνεργασίας και του διαλόγου μεταξύ των αρμόδιων δημόσιων και ιδιωτικών φορέων	Περιφέρειες στόχου σύγκλισης		Δίκτυα μεταξύ δημόσιων και ιδιωτικών φορέων, τμημάτων, δημόσιων διοικήσεων και δημόσιων υπηρεσιών κ.λπ., σε σχέση με την περιβαλλοντική διαχείριση και συγκεκριμένα με το Natura 2000.
3(2)βii	Ενίσχυση των θεσμικών δυνατοτήτων και της αποτελεσματικότητας των δημόσιων διοικήσεων και των δημόσιων υπηρεσιών στην ανάπτυξης ικανοτήτων για την υλοποίηση πολιτικών και προγραμμάτων	Περιφέρειες στόχου σύγκλισης	Πλαίσιο: ως μέρος του έργου/ πρωτοβουλίας, όταν απαιτείται συμμετοχή του ενδιαφερόμενου	
ΤΣ²⁰				
Κανένας				

²⁰ Οι δραστηριότητες που σχετίζονται με το δίκτυο Natura 2000/ περιοχές Natura πρέπει συχνά να ενσωματώνονται σε ένα ευρύτερο πλαίσιο ανάπτυξης.

Δραστηριότητα 8: ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗ ΣΧΕΔΙΩΝ ΚΑΙ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΩΝ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Πόρος	Περιγραφή	Ομάδες στόχου	Τύποι γαιών	Περιορισμοί περιοχής	Σημειώσεις/άλλοι περιορισμοί	Παραδείγματα
ΕΓΤΑΑ						
52(β)(iii)	διατήρηση και αναβάθμιση της αγροτικής κληρονομιάς	όλες οι πιθανές	το μέτρο δεν αφορά συγκεκριμένο τύπο γαιών	Κανένας	57: Η στήριξη που αναφέρεται στο Άρθρο 52(β)(iii) θα καλύψει: (α) την εκπόνηση σχεδίων προστασίας και διαχείρισης σχετικά με περιοχές Natura 2000 και άλλες τοποθεσίες με υψηλή φυσική αξία, ενέργειες και επενδύσεις περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης που σχετίζονται με τη συντήρηση, την αποκατάσταση και την αναβάθμιση της φυσικής κληρονομιάς και με την ανάπτυξη περιοχών υψηλής φυσικής αξίας	
63	Leader	Όλες οι πιθανές (μέσα σε αγροτικές περιοχές)	Όλες οι επιλεγμένες αγροτικές περιοχές	Κανένας	Ανατρέξτε στα Άρθ. 61-65.	Θα μπορούσε να στηρίξει την αναθεώρηση σχεδίων όπου αυτό είναι σχετικό για τους στόχους τοπικής ανάπτυξης – π.χ. αναθεώρηση σχεδίων διαχείρισης, για να επιτρέψει μεγαλύτερη εστίαση στη συμμετοχή των κοινοτήτων και στις εκπαιδευτικές ευκαιρίες (σε συνεργασία με τους αρμόδιους φορείς).
ΕΤΑ						
κανένας						
LIFE+						
3	Κριτήρια επιλογής	όλες οι πιθανές	όλοι οι πιθανοί	κανένας	Το LIFE+ δεν θα χρηματοδοτήσει μέτρα που υπόκεινται στα κριτήρια επιλογής άλλων Κοινοτικών χρηματοδοτικών μέσων ή λαμβάνουν συνδρομή για τον ίδιο σκοπό από αυτά (βλ. Άρθ. 10). Επιλέξιμο, αν πληροί τα κριτήρια προστιθέμενης αξίας του άρθρου 3 και τα μέτρα του παραρτήματος 1.	
ΠΠ7						
2(2) f	Περιβάλλον, π.χ. αλλαγή του κλίματος, ρύπανση και κίνδυνοι, προστασία και βιώσιμη διαχείριση φυσικών και τεχνητών πόρων (π.χ. προστασία και διαχείριση της βιοποικιλότητας), περιβάλλον και τεχνολογίες (π.χ. περιβαλλοντική αποκατάσταση)	όλες οι πιθανές	το μέτρο δεν αφορά συγκεκριμένο τύπο γαιών	Υπερεθνική συνεργασία	Πλαίσιο: έρευνα	Ερευνητικά προγράμματα που στοχεύουν στον προσδιορισμό της αποτελεσματικότητας των αρχικών σχεδίων διαχείρισης και στην ανάπτυξη ιδεών που θα περιληφθούν στη μελλοντική διαχείριση των περιοχών και του δικτύου Natura σε ένα ευρύτερο πλαίσιο. [αρκούδα]

Πόρος	Περιγραφή	Περιορισμοί περιοχής	Σημειώσεις/ άλλοι περιορισμοί	Παραδείγματα
ΕΤΠΑ ²¹				
4(4)	Πρόληψη κινδύνων , περιλαμβανομένης της ανάπτυξης και της υλοποίησης σχεδίων για την πρόληψη και την αντιμετώπιση φυσικών και τεχνολογικών κινδύνων	Περιφέρειες στόχου σύγκλισης	Πλαίσιο: ανάπτυξη σχεδίων και μέτρων για τη διαχείριση κινδύνων	Αναθεώρηση σχεδίων περιοχών Natura στο πλαίσιο της συμβολής στην περιφερειακή διαχείριση κινδύνων.
5(2)δ	Περιβάλλον και πρόληψη των κινδύνων : ανάπτυξη σχεδίων και μέτρων για την πρόληψη και την αντιμετώπιση φυσικών και τεχνολογικών κινδύνων.	Περιφέρειες στόχου περιφερειακής ανταγωνιστικότητας και απασχόλησης	Πλαίσιο: ανάπτυξη σχεδίων και μέτρων για τη διαχείριση κινδύνων	Αναθεώρηση σχεδίων περιοχών Natura στο πλαίσιο της συμβολής στην περιφερειακή διαχείριση κινδύνων.
6(1)β	Ενισχύσεις για την ανάπτυξη διασυνοριακών οικονομικών και κοινωνικών δραστηριοτήτων μέσω κοινών στρατηγικών για βιώσιμη εδαφική ανάπτυξη, κυρίως: ενθάρρυνση της προστασίας και της κοινής διαχείρισης του περιβάλλοντος	Ευρωπαϊκή εδαφική συνεργασία για διασυνοριακή συνεργασία (βλ. Άρθ. 19)	Πλαίσιο: μεμονωμένες περιοχές του Natura ως μέρος ενός ευρύτερου δικτύου	Αναθεώρηση σχεδίων, που θα επιτρέψει τις διασυνοριακές συνεργίες – π.χ. αναθεώρηση σχεδίων που αφορούν περιοχές κοντά στα σύνορα μεταξύ γειτονικών χωρών (π.χ. λεκάνες απορροής ποταμών, παρόχθιες ζώνες).
6(2)α	Διμερής συνεργασία μεταξύ θαλάσσιων περιφερειών, μέσω της χρηματοδότησης δικτύων και δράσεων που οδηγούν σε ενοποιημένη ανάπτυξη του εδάφους με τις ακόλουθες προτεραιότητες: διαχείριση υδάτων με σαφή διεθνική διάσταση, συμπεριλαμβανομένης της προστασίας και διαχείρισης λεκανών απορροής, παράκτιων ζωνών, θαλάσσιων πόρων, υπηρεσιών υδροδότησης και υγροβιότοπων	Ευρωπαϊκή εδαφική συνεργασία για διασυνοριακή συνεργασία (βλ. Άρθ. 19)	Οι περιοχές πρέπει να συνδέονται με λεκάνες απορροής ποταμών/υγρότοπους/θαλάσσιες/παράκτιες περιοχές	
9	Οικονομική διαφοροποίηση των αγροτικών περιοχών και των περιοχών που εξαρτώνται από την αλιεία, που περιλαμβάνει: ανάπτυξη νέων οικονομικών δραστηριοτήτων σε τομείς εκτός της γεωργίας και της αλιείας, ανάπτυξη του τουρισμού και των διευκολύνσεων σε αγροτικές περιοχές	Μόνο αγροτικές περιοχές και περιοχές που εξαρτώνται από την αλιεία.	Πλαίσιο: οικονομική διαφοροποίηση	Αναθεώρηση σχεδίων διαχείρισης Natura 2000 που θα επιτρέψει τη συμβολή στον οικότουρισμό και τη συμμετοχή γεωργικών ή αλιευτικών κοινοτήτων μετά την αναδιάρθρωση.
ΕΚΤ				
κανένας				
ΤΣ ²²				
κανένας				

²¹ Η χρηματοδότηση του ΕΤΠΑ έχει στόχο τις παραγωγικές επενδύσεις (π.χ. υποδομή). Επομένως, οι δραστηριότητες που σχετίζονται με το δίκτυο Natura 2000/περιοχές Natura πρέπει να ενσωματωθούν σε ένα ευρύτερο πλαίσιο ανάπτυξης.

²² Οι δραστηριότητες που σχετίζονται με το δίκτυο Natura 2000/περιοχές Natura πρέπει συχνά να ενσωματώνονται σε ένα ευρύτερο πλαίσιο ανάπτυξης.

Δραστηριότητα 9: ΤΡΕΧΟΥΣΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ ΦΟΡΕΩΝ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 9: ΤΡΕΧΟΥΣΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ ΦΟΡΕΩΝ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Πόρος	Ομάδες στόχου	Τύποι γαιών	Περιορισμοί περιοχής	Σημειώσεις/άλλοι περιορισμοί	Παραδείγματα
ΕΓΤΑΑ					
52(δ)	Ένα μέτρο απόκτησης δεξιοτήτων και συντονισμού με στόχο την προπαρασκευή και υλοποίηση μιας στρατηγικής τοπικής ανάπτυξης	Όλες οι πιθανές	Το μέτρο δεν αφορά συγκεκριμένο τύπο γαιών	Κανένας	Ανατρέξτε στο Άρθ. 59(ε)
ΕΤΑ					
κανένας					
LIFE+					
κανένας					
ΠΠ7					
κανένας					

Πόρος	Περιορισμοί περιοχής	Σημειώσεις/άλλοι περιορισμοί	Παραδείγματα
ΕΤΠΑ ²³			
κανένας		Η χρηματοδότηση δεν είναι διαθέσιμη για συνεχιζόμενες δραστηριότητες	
ΕΚΤ			
κανένας		Η χρηματοδότηση δεν είναι διαθέσιμη για συνεχιζόμενες δραστηριότητες	
ΤΣ			
κανένας		Η χρηματοδότηση δεν είναι διαθέσιμη για συνεχιζόμενες δραστηριότητες	

²³ Η χρηματοδότηση του ΕΤΠΑ έχει στόχο τις παραγωγικές επενδύσεις (π.χ. υποδομή). Επομένως, οι δραστηριότητες που σχετίζονται με το δίκτυο Natura 2000/ περιοχές Natura πρέπει να ενσωματωθούν σε ένα ευρύτερο πλαίσιο ανάπτυξης.

Δραστηριότητα 10: ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΚΟΙΝΟ – ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΚΑΙ ΧΡΗΣΗ ΠΕΡΙΟΧΩΝ

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 10: ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΚΟΙΝΟ – ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΚΑΙ ΧΡΗΣΗ ΠΕΡΙΟΧΩΝ

Πόρος	Περιγραφή	Ομάδες στόχου	Τύποι γαιών	Περιορισμοί περιοχής	Σημειώσεις/άλλοι περιορισμοί	Παραδείγματα
ΕΓΤΑΑ						
36(α)(iv)	γεωργοπεριβαλλοντικές ενισχύσεις	γεωργοί, διαχειριστές γαιών	γεωργικές εκτάσεις	κανένας	Ανατρέξτε στο Άρθ. 39 και Άρθ. 51. Ο παραλήπτης πρέπει να σεβαστεί τη διασταυρούμενη συμμόρφωση και ορισμένα υποχρεωτικά πρότυπα στην εθνική νομοθεσία.	Η προώθηση της δημόσιας πρόσβασης μπορεί να περιληφθεί στα αγροπεριβαλλοντικά μέτρα, η αποζημίωση μπορεί να περιλαμβάνει ποσά, π.χ. για τη διασφάλιση της απαγόρευσης καλλιέργειας σε δημόσια μονοπάτια σε κράτη-μέλη, όπου αυτό δεν είναι απαίτηση πολλαπλής συμμόρφωσης.
36(β)(v)	δασοπεριβαλλοντικές ενισχύσεις	ιδιωτικοί δασοκτήμονες, δήμοι	δάση	Η επιλεξιμότητα διαφέρει ανάλογα με την περιοχή: ανατρέξτε στο άρθρο 42.	Ανατρέξτε στο Άρθ. 47 και στο Άρθ. 51. Ο παραλήπτης πρέπει να σεβαστεί τη διασταυρούμενη συμμόρφωση.	Η προώθηση της δημόσιας πρόσβασης μπορεί να περιληφθεί στα δασοπεριβαλλοντικά μέτρα, οι αποζημιώσεις μπορεί να περιλαμβάνουν ποσά για τη συντήρηση μονοπατιών, γεφυρών κ.λπ.
52(β)(iii)	διατήρηση και αναβάθμιση της αγροτικής κληρονομιάς	όλες οι πιθανές	το μέτρο δεν αφορά συγκεκριμένο τύπο γαιών	Κανένας	57: Η στήριξη που αναφέρεται στο Άρθρο 52(β)(iii) θα καλύψει: (α) την εκπόνηση σχεδίων προστασίας και διαχείρισης σχετικά με περιοχές του Natura 2000 και άλλες τοποθεσίες με υψηλή φυσική αξία, ενέργειες και επενδύσεις περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης που σχετίζονται με τη συντήρηση, την αποκατάσταση και την αναβάθμιση της φυσικής κληρονομιάς και με την ανάπτυξη περιοχών υψηλής φυσικής αξίας	
63	Leader	Όλες οι πιθανές (μέσα σε αγροτικές περιοχές)	Όλες οι επιλεγμένες αγροτικές περιοχές	Κανένας	Ανατρέξτε στα Άρθ. 61-65.	Στο πλαίσιο μιας στρατηγικής τοπικής ανάπτυξης, οι εγκαταστάσεις δημόσιας πρόσβασης θα μπορούσαν να συντηρούνται με στόχο τη διευκόλυνση της εκπαίδευσης, του οικοτουρισμού ή του περιβαλλοντικού οφέλους.
ΕΤΑ						
41(1)(β)	αναδιάρθρωση και προώθηση σε άλλη κατεύθυνση οικονομικών δραστηριοτήτων, ιδιαίτερα με προώθηση του οικοτουρισμού, υπό τον όρο ότι αυτές οι δράσεις δεν συνεπάγονται αύξηση των αλιευτικών προσπαθειών,	εργαζόμενοι στον αλιευτικό τομέα ή σε σχετικούς με αυτόν	το μέτρο δεν αφορά συγκεκριμένο τύπο γαιών	Άρθ. Αναφ. 40(3),(4)	Αναφ.: Άρθρα 40(3),(4) και 41(4) για λεπτομέρειες σχετικά με τις απαιτήσεις για περιοχές και δικαιούχους.	Θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί για τη συντήρηση ή τη βελτίωση εγκαταστάσεων πρόσβασης του κοινού για χρήση σε παράκτιες περιοχές, για διευκόλυνση της ανάπτυξης του οικοτουρισμού.
41(1)(ε)	στήριξη υποδομής που σχετίζεται με μικρές αλιευτικές περιοχές και τον τουρισμό, προς όφελος των κοινοτήτων μικρών αλιευτικών περιοχών	Υπεύθυνοι δημοσίας διοίκησης, ΜΜΕ, άλλοι	το μέτρο δεν αφορά συγκεκριμένο τύπο γαιών	Άρθ. Αναφ. 40(3),(4)	Αναφ.: Άρθρα 40(3),(4) και 41(4) για λεπτομέρειες σχετικά με τις απαιτήσεις για περιοχές και δικαιούχους.	Θα μπορούσε να χρηματοδοτήσει υποδομή πρόσβασης του κοινού που σχετίζεται με τον τουρισμό σε οποιαδήποτε περιοχή Natura όπου η πρόσβαση θα μπορούσε να ωφελήσει τις κοινότητες στόχους (π.χ. με συνεχιζόμενες ή αυξανόμενες δραστηριότητες οικοτουρισμού).

Πόρος	Περιγραφή	Ομάδες στόχου	Τύποι γαιών	Περιορισμοί περιοχής	Σημειώσεις/άλλοι περιορισμοί	Παραδείγματα
LIFE+						
κανένας						
ΠΠ7						
κανένας						

Πόρος	Περιγραφή	Περιορισμοί περιοχής	Σημειώσεις/άλλοι περιορισμοί	Παραδείγματα
ΕΤΠΑ ²⁴				
4(3)	Υποστήριξη του εκσυγχρονισμού και της διαφοροποίησης των περιφερειακών οικονομικών δομών. Προτεραιότητα: Περιβάλλον, που περιλαμβάνει την προώθηση της βιοποικιλότητας και της προστασίας της φύσης	Περιφέρειες στόχου σύγκλισης		Θα μπορούσε να χρηματοδοτήσει τη συντήρηση/εκσυγχρονισμό υποδομής για πρόσβαση του κοινού, π.χ. αναβάθμιση μονοπατιών [άνθη]
5(2)α	Περιβάλλον και πρόληψη κινδύνων: ενθάρρυνση επενδύσεων για την εξουγίανση μολυσμένων χώρων και γης και προώθηση της ανάπτυξης υποδομών που συνδέονται με τη βιοποικιλότητα και τους χώρους Natura 2000 και συμβάλουν στη βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη και τη διαφοροποίηση των αγροτικών περιοχών.	Περιφέρειες στόχου περιφερειακής ανταγωνιστικότητας και απασχόλησης		
6(1)β	Ενισχύσεις για την ανάπτυξη διασυνοριακών οικονομικών και κοινωνικών δραστηριοτήτων μέσω κοινών στρατηγικών για βιώσιμη εδαφική ανάπτυξη, κυρίως: ενθάρρυνση της προστασίας και της κοινής διαχείρισης του περιβάλλοντος	Ευρωπαϊκή εδαφική συνεργασία για διασυνοριακή συνεργασία (βλ. Άρθ. 19)		
ΕΚΤ				
κανένας				
ΤΣ				
κανένας				

²⁴ Η χρηματοδότηση του ΕΤΠΑ έχει στόχο τις παραγωγικές επενδύσεις (π.χ. υποδομή). Επομένως, οι δραστηριότητες που σχετίζονται με το δίκτυο Natura 2000/περιοχές Natura πρέπει να ενσωματωθούν σε ένα ευρύτερο πλαίσιο ανάπτυξης.

Δραστηριότητα 11: ΤΡΕΧΟΥΣΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 11: ΤΡΕΧΟΥΣΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ

Πόρος	Περιγραφή	Ομάδες στόχου	Τύποι γαιών	Περιορισμοί περιοχής	Σημειώσεις/άλλοι περιορισμοί	Παραδείγματα
ΕΓΤΑΑ						
ΕΤΑ						
κανένας						
LIFE+						
3	Κριτήρια επιλογής	όλες οι πιθανές	όλοι οι πιθανοί	κανένας	Το LIFE+ δεν θα χρηματοδοτήσει μέτρα που υπόκεινται στα κριτήρια επιλογής άλλων Κοινοτικών χρηματοδοτικών μέσων ή λαμβάνουν συνδρομή για τον ίδιο σκοπό από αυτά (βλ. Άρθ. 10). Επιλέξιμο μόνο στις περιπτώσεις που προβλέπονται στο Άρθρο 5(5)(β) και τότε μόνο αν οι δραστηριότητες πληρούν τα κριτήρια προστιθέμενης αξίας της ΕΕ στο άρθρο 3.	
ΠΠ7						
κανένας						

Πόρος	Περιγραφή	Περιορισμοί περιοχής	Σημειώσεις/άλλοι περιορισμοί	Παραδείγματα
ΕΤΠΑ²⁵				
κανένας			Η χρηματοδότηση δεν είναι διαθέσιμη για συνεχιζόμενες δραστηριότητες	
ΕΚΤ				
κανένας			Η χρηματοδότηση δεν είναι διαθέσιμη για συνεχιζόμενες δραστηριότητες	
ΤΣ				
κανένας			Η χρηματοδότηση δεν είναι διαθέσιμη για συνεχιζόμενες δραστηριότητες	

²⁵ Η χρηματοδότηση του ΕΤΠΑ έχει στόχο τις παραγωγικές επενδύσεις (π.χ. υποδομή). Επομένως, οι δραστηριότητες που σχετίζονται με το δίκτυο Natura 2000/ περιοχές Natura πρέπει να ενσωματωθούν σε ένα ευρύτερο πλαίσιο ανάπτυξης.

Δραστηριότητα 12: ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ – ΟΙΚΟΤΟΠΟΙ

Πόρος	Περιγραφή	Ομάδες στόχου	Τύποι γαιών	Περιορισμός περιοχής	Σημειώσεις/άλλοι περιορισμοί	Παραδείγματα
ΕΓΤΑΑ						
36(α)(i)	Ενισχύσεις για φυσικά μειονεκτήματα στους γεωργούς ορεινών περιοχών	γεωργοί	γεωργικές εκτάσεις	Οι εκτάσεις πρέπει να οριστούν – ανατρέξτε στο Άρθ. 50.	Ανατρέξτε στο Άρθ. 37. Ισχύει μόνο για τις Χρησιμοποιούμενες Γεωργικές Εκτάσεις (ΧΓΕ). Ανατρέξτε στο Άρθ. 51 στον Καν. 1782/2003. Πρόκειται για ενίσχυση και δεν επιβάλλονται κριτήρια περιβαλλοντικής συμμόρφωσης, εκτός από εκείνα που ορίζονται στις θεσμικές απαιτήσεις διαχείρισης (που περιλαμβάνουν τις Οδηγίες για τα Άγρια Πουλιά και τους Οικότοπους) και τα πρότυπα Καλής Γεωργικής και Περιβαλλοντικής Κατάστασης (ΚΓΠΚ) που μπορεί να περιλαμβάνουν πρότυπα που σχετίζονται με ένα ελάχιστο επίπεδο συντήρησης) αναφορικά με τις αποζημιώσεις του Πυλώνα 1. Οι μόνες άλλες απαιτήσεις για τους παραλήπτες είναι να συνεχίσουν την καλλιέργεια για τουλάχιστον 5 έτη. Επομένως, η διαχείριση της προστασίας θα εξαρτάται από τον τύπο δραστηριότητας καλλιέργειας στην οποία επιδιόεται ο γεωργός.	Οι ενισχύσεις θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν για τη στήριξη της παραδοσιακής εκτεταμένης βιώσιμης γεωργικής πρακτικής σε περιοχές όπου αυτό είναι απαραίτητο για τη διατήρηση πολύτιμων οικότοπων – π.χ. βόσκηση αλπικών λειμώνων ή στεπών χωρίς σύνορα. Σημειώστε ότι δεν επιβάλλονται κριτήρια περιβαλλοντικής συμμόρφωσης, εκτός από εκείνα που αφορούν την πολλαπλή συμμόρφωση. Συνεπώς, είναι σημαντικό να ενσωματωθεί αυτή η ενίσχυση στα αγροπεριβαλλοντικά σχέδια ή στη συμβουλευτική δραστηριότητα, προκειμένου να διασφαλιστεί ότι εκτελείται η καταλληλότερη δραστηριότητα διαχείρισης γαιών. [άνθη]
36(α)(ii)	Ενισχύσεις στους γεωργούς περιοχών με μειονεκτήματα εκτός των ορεινών περιοχών	γεωργοί	γεωργικές εκτάσεις	Οι εκτάσεις πρέπει να οριστούν – ανατρέξτε στο Άρθ. 50.	Ανατρέξτε στο Άρθ. 37. Ισχύει μόνο για τις ΧΓΕ. Ανατρέξτε στο Άρθ. 51 στον Καν. 1782/2003 και στην παραπάνω σημείωση για την περιβαλλοντική συμμόρφωση.	
36(α)(iii)	Ενισχύσεις Natura 2000 και ενισχύσεις που συνδέονται με την οδηγία 2000/60/ΕΚ	γεωργοί	γεωργικές εκτάσεις	Οι εκτάσεις πρέπει να οριστούν – ανατρέξτε στο Άρθ. 50.	Ανατρέξτε στο Άρθ. 38. Ισχύει μόνο για τις υποχρεωτικές ενέργειες και τις ΧΓΕ. Ενισχύσεις για έξοδα επιβάρυνσης και απαίτηση από έσοδα. Ανατρέξτε στο Άρθ. 51 στον Καν. 1782/2003.	Πολλές πιθανές χρήσεις: π.χ. θερισμός σε φάσεις, περιορισμοί στα νέα συστήματα αποστράγγισης, απαιτήσεις σε σχέση με τη διαχείριση δεντροστοιχιών. Οι δράσεις που λαμβάνονται εξαρτώνται από το σχέδιο διαχείρισης περιοχών, όπως υλοποιείται από τον εθνικό φορέα με ευθύνη για τη διαχείριση των Οδηγιών για τα Άγρια Πουλιά και τους Οικότοπους σε εθνικό επίπεδο. Η ενίσχυση που λαμβάνει ο γεωργός/ γαιοκτήμονας είναι για τα έξοδα με τα οποία έχει επιβαρυνθεί, π.χ. το κόστος μειωμένης παραγωγής ως αποτέλεσμα της απαίτησης για χαμηλότερη πυκνότητα βόσκησης. Επομένως, τα περιβαλλοντικά οφέλη εξαρτώνται από το σχέδιο διαχείρισης της περιοχής όσον αφορά τη συγκεκριμένη ενίσχυση του Natura 2000. [αγροδασο, αγρο-υδάτινα].

Πόρος	Περιγραφή	Ομάδες στόχου	Τύποι γαιών	Περιορισμός περιοχής	Σημειώσεις/άλλοι περιορισμοί	Παραδείγματα
36(α)(iv)	Αγροπεριβαλλοντικές ενισχύσεις	γεωργοί, διαχειριστές γαιών	γεωργικές εκτάσεις	κανένας	Ανατρέξτε στο Άρθ. 39 και Άρθ. 51. Ο παραλήπτης πρέπει να σεβαστεί την πολλαπλή συμμόρφωση και ορισμένα υποχρεωτικά πρότυπα στην εθνική νομοθεσία. Οι ενισχύσεις πρέπει να προορίζονται για μέτρα που υπερβαίνουν τις απαιτήσεις της πολλαπλής συμμόρφωσης. Οι ενισχύσεις προορίζονται για παραίτηση από έσοδα και για έξοδα επιβάρυνσης, δηλαδή δεν περιλαμβάνεται κίνητρο στην ενίσχυση.	Ενισχύσεις για τη διατήρηση εκτάσεων βρώσιμων φυτών για τις αρκούδες κοντά στα όρια του δασικού οικότοπου. [αρκούδα] Υπάρχουν πολλές επιλογές διαθέσιμες για τα Κράτη-Μέλη και τα αγροπεριβαλλοντικά σχέδια μπορούν να σχεδιαστούν ώστε να προσαρμόζονται σε διαφορετικές περιφερειακές απαιτήσεις. Εφόσον οι αγροπεριβαλλοντικές ενισχύσεις έχουν σχεδιαστεί για την επίτευξη περιβαλλοντικών στόχων, θα μπορούσαν να προωθηθούν σε εκείνους που λαμβάνουν αποζημιώσεις μέσω των Άρθρων 36 (α) I, 36 (β) ii και 36 (α) iii. Τα αγροπεριβαλλοντικά σχέδια θα μπορούσαν να προορίζονται για γεωργικές εκτάσεις ανάμεσα σε βασικές περιοχές Natura 2000, προκειμένου να αναπτυχθούν διάδρομοι άγριας πανίδας που συνδέουν σημαντικούς οικότοπους. [αγροδασο, αγρο-υδάτινα]
36(α)(vi)	στήριξη για μη παραγωγικές επενδύσεις [γεωργικές εκτάσεις]	γεωργοί, διαχειριστές γαιών	γεωργικές εκτάσεις	κανένας	Ανατρέξτε στο Άρθ. 41.	Προσωρινή περιφραγή για τη διαχείριση της βόσκησης, περιορισμός της δημόσιας πρόσβασης ή άλλων γεωργικών δραστηριοτήτων, κατασκευή στάβλου για τις αίγες [άνθη], Περιφραγή για τη διατήρηση των κτηνοτροφικών ζώων μακριά από υδάτινες οδούς [αγρο-υδάτινα]
36(β)(i)	πρώτη δάσωση γεωργικών εκτάσεων	Όλες οι πιθανές	γεωργικές εκτάσεις	Οι εκτάσεις πρέπει να οριστούν – ανατρέξτε στο Άρθ. 50.	Τα καταβλητέα ποσά εξαρτώνται από την κατηγορία του δικαιούχου – ανατρέξτε στο Άρθ. 43. Καλύπτει τις δαπάνες σύστασης, δαπάνες συντήρησης για 5 έτη και ενίσχυση για παραίτηση από έσοδα για έως και 15 έτη. Όταν αναδασωθεί η έκταση, εύλογα δεν είναι πλέον επιλέξιμη για την Ενιαία Ενίσχυση ανά Εκμετάλλευση. Ανατρέξτε στο Άρθ. 51 – ο παραλήπτης πρέπει να σεβαστεί την πολλαπλή συμμόρφωση.	Θα μπορούσε να χρηματοδοτήσει την αποκατάσταση των αυτοφυών δασών, εκεί όπου αυτά δεν διατηρούνται πλέον. Θα μπορούσε να συνδεθεί με άλλα έργα αποκατάστασης, για να διευκολύνει τη δημιουργία ενός συνεκτικού δικτύου περιοχών Natura 2000 (άρθ. 10 της Οδηγίας των Οικότοπων). Το θέμα της βιοποικιλότητας πρέπει να εξεταστεί προσεκτικά σε περιπτώσεις αναδάσωσης, επειδή η αξία βιοποικιλότητας μιας έκτασης θα μπορούσε να μειωθεί μετά την αναδάσωση, ανάλογα με το είδος που αντικαταστάθηκε. Η αναδασωμένη έκταση θα μπορούσε να είναι επιλέξιμη για μια δασοπεριβαλλοντική ενίσχυση, προκειμένου να διασφαλιστεί η βιώσιμη διαχείριση του δάσους. Η αναδασωμένη έκταση θα μπορούσε να συμβάλει στην ανάπτυξη διαδρόμων άγριας πανίδας ανάμεσα στις περιοχές Natura.

Πόρος	Περιγραφή	Ομάδες στόχου	Τύποι γαιών	Περιορισμός περιοχής	Σημειώσεις/άλλοι περιορισμοί	Παραδείγματα
36(β)(ii)	πρώτη εγκατάσταση αγροδασοκομικών συστημάτων σε γεωργική γη	Γεωργοί	γεωργικές εκτάσεις	Η επιλεξιμότητα διαφέρει ανάλογα με την περιοχή: ανατρέξτε στο άρθρο 42.	Ανατρέξτε στο Άρθ. 44. Καλύπτει μόνο τις δαπάνες σύστασης. Επομένως, χρειάζεται να διασφαλιστεί η συνεχής συντήρηση μέσω ενός γεωργοπεριβαλλοντικού σχεδίου, για παράδειγμα. Είναι ζήτημα κατά πόσο τα γεωργοδασοκομικά συστήματα πρέπει να είναι επιλέξιμα και για την Ενιαία Ενίσχυση ανά Εκμετάλλευση. Για το σκοπό αυτόν, τα Κράτη-Μέλη πρέπει να διασφαλίσουν τη συνέχιση της γεωργικής χρήσης της έκτασης (μέγιστος αριθμός δέντρων που φυτεύονται ανά εκτάριο...)	Θα μπορούσε να επιτρέψει την αποκατάσταση παραδοσιακών αγροδασοκομικών συστημάτων, όπως οι δασικοί σχηματισμοί dehesa/montado, σε εκτάσεις όπου αυτά δεν διατηρούνται πλέον. ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Το θέμα της βιοποικιλότητας πρέπει να εξεταστεί προσεκτικά σε περιπτώσεις αναδάσωσης, επειδή η αξία της βιοποικιλότητας μιας έκτασης θα μπορούσε να μειωθεί μετά την αναδάσωση, ανάλογα με το είδος που αντικαταστάθηκε.
36(β)(iii)	Πρώτη δάσωση μη γεωργικών γαιών	όλες οι πιθανές	άλλες χερσαίες εκτάσεις	Οι εκτάσεις πρέπει να οριστούν – ανατρέξτε στο Άρθ. 50. Το Άρθ. 45 επίσης αναφέρεται στις εγκαταλελειμμένες γεωργικές εκτάσεις.	Ανατρέξτε στο Άρθ. 45, η στήριξη ποικίλλει ανάλογα με τον τύπο γαιών και την κατηγορία του δικαιούχου.	Θα μπορούσε να διευκολύνει την αποκατάσταση των αυτοφύων δασών σε περιοχές όπου αυτά έχουν αποψιλωθεί – πρέπει να σημειωθεί ότι η αναδάσωση ορισμένων τύπων γαιών (π.χ. τύρφες) ενδέχεται να μην είναι επιθυμητή για την προστασία της φύσης.
36(β)(iv)	ενισχύσεις Natura 2000 [δάση]	ιδιωτικοί δασοκτήμονες και οι σύνδεσμοί τους	δάση	Η επιλεξιμότητα διαφέρει ανάλογα με την περιοχή: ανατρέξτε στο άρθρο 42. Οι εκτάσεις πρέπει να οριστούν – ανατρέξτε στο Άρθ. 50.	Ανατρέξτε στο Άρθ. 46 και στο Άρθ. 51 - ο παραλήπτης πρέπει να σεβαστεί την πολλαπλή συμμόρφωση. Ενίσχυση για έξοδα επιβάρυνσης και παραίτηση από έσοδα.	Αποκατάσταση δάσους παλαιάς ανάπτυξης: δημιουργία και διαχείριση μεγάλων καταφυγίων (άνω των 50 εκταρίων) χωρίς δασική διαχείριση.
36(β)(v)	δασοπεριβαλλοντικές ενισχύσεις	ιδιωτικοί δασοκτήμονες, δήμοι	δάση	Η επιλεξιμότητα διαφέρει ανάλογα με την περιοχή: ανατρέξτε στο άρθρο 42.	Ανατρέξτε στο Άρθ. 47 και στο Άρθ. 51 - ο παραλήπτης πρέπει να σεβαστεί την πολλαπλή συμμόρφωση.	Διατήρηση παλαιών δέντρων / δέντρων που πεθαίνουν σε επιλεκτικά υλοτομημένα δάση, με ρυθμό 10% ανά εκτάριο, μεγάλη απόσταση ανάμεσα στα δέντρα, ανάμειξη ειδών που θα φυτευτούν [ποταμός, αγροδασο]
36(β)(vi)	αποκατάσταση δασοκομικού δυναμικού και εισαγωγή δράσεων πρόληψης	όλες οι πιθανές	δάση	Οι εκτάσεις πρέπει να οριστούν – ανατρέξτε στο Άρθ. 50.	Ανατρέξτε στο Άρθ. 48.	Οι προληπτικές δράσεις θα μπορούσαν να περιλαμβάνουν τη φύτευση τοπικών ειδών δέντρων, όπου αυτά είναι ανθεκτικά στη φωτιά.

Πόρος	Περιγραφή	Ομάδες στόχου	Τύποι γαιών	Περιορισμός περιοχής	Σημειώσεις/άλλοι περιορισμοί	Παραδείγματα
36(β)(vii)	στήριξη για μη παραγωγικές επενδύσεις [δάση]	όλες οι πιθανές	δάση	Κανένας	Ανατρέξτε στο Άρθ. 49. Πρέπει να συνδεθεί με δασοπεριβαλλοντικές ενισχύσεις.	Στήριξη της δημιουργίας μικρών λιμνών με βλάστηση σε δασικές εκτάσεις
52(β)(iii)	διατήρηση και αναβάθμιση της αγροτικής κληρονομιάς	όλες οι πιθανές	το μέτρο δεν αφορά συγκεκριμένο τύπο γαιών	Κανένας	Ανατρέξτε στο Άρθ. 57. Αναφέρεται στις επενδύσεις που αφορούν στη συντήρηση, την αποκατάσταση και την αναβάθμιση της φυσικής κληρονομιάς, καθώς και την ανάπτυξη περιοχών με υψηλή φυσική αξία.	Αποκατάσταση τοπικών υγρότοπων με τροποποίηση των πλωτών οδών και επανορθωτική φύτευση. [αγρο-υδάτινα]
63	Leader	Όλες οι πιθανές (μέσα σε αγροτικές περιοχές)	Όλες οι επιλεγμένες αγροτικές περιοχές	Κανένας	Ανατρέξτε στα Άρθ. 61-65.	Διαχείριση τοπικών οικότοπων, για διευκόλυνση των στόχων του σχεδίου τοπικής ανάπτυξης, π.χ. καθαρισμός των ποταμών για διευκόλυνση των ενεργειών επανεισαγωγής της βίδρας ως μέρος μιας εκστρατείας «πράσινοι δρόμοι νερού». [αγρο-υδάτινα]
ΕΤΑ						
28(1)(β)	υλοποίηση μεθόδων υδατοκαλλιέργειας που μειώνουν σημαντικά τον αρνητικό αντίκτυπο ή ενισχύουν τον θετικό αντίκτυπο στο περιβάλλον, σε σύγκριση με τη συνήθη πρακτική στον τομέα της υδατοκαλλιέργειας,	MME	παράκτιες, θαλάσσιες, εσωτερικά ύδατα, υγρότοποι	κανένας	28(2) Η ενίσχυση των επενδύσεων θα διατίθεται μόνο σε [πολύ μικρές και μικρές] επιχειρήσεις.	Χρηματοδότηση που θα επιτρέψει στους υδατοκαλλιεργητές να στηρίξουν τεχνικές με χαμηλή/μηδενική χρήση χημικών, οδηγώντας σε καθαρότερα ποτάμια και υψηλότερες φυσικές αξίες στα κατάντη της λεκάνης. [αγρο-υδάτινα]
28(1)(γ)	στήριξη παραδοσιακών δραστηριοτήτων υδατοκαλλιέργειας, που είναι σημαντικές για τη διατήρηση και την ανάπτυξη του οικονομικού και κοινωνικού πλέγματος και του περιβάλλοντος,	MME	παράκτιες, θαλάσσιες, εσωτερικά ύδατα, υγρότοποι	κανένας	28(2) Η ενίσχυση των επενδύσεων θα διατίθεται μόνο σε [πολύ μικρές και μικρές] επιχειρήσεις.	Στήριξη για τη διατήρηση παραδοσιακών αλιευτικών λιμνών, που μπορεί να αποτελούν σημαντικό οικότοπο. [αγρο-υδάτινα]
29(2)(α)	μορφές υδατοκαλλιέργειας που συνίστανται στην προστασία και τη βελτίωση του περιβάλλοντος, των φυσικών πόρων, της γενετικής ποικιλίας, καθώς και στη διαχείριση των περιοχών και των παραδοσιακών χαρακτηριστικών τοπίου και ζωνών υδατοκαλλιέργειας,	αλιείς	παράκτιες, θαλάσσιες, εσωτερικά ύδατα, υγρότοποι	κανένας	μόνο περιοχές υδατοκαλλιέργειας, μπορεί να χρησιμοποιηθεί αντισταθμιστικά για την περιοχή Natura – βλ. (4)(δ)	
29(2)(δ)	βιώσιμη υδατοκαλλιέργεια, συμβατή με συγκεκριμένους περιβαλλοντικούς περιορισμούς, που προκύπτουν από το χαρακτηρισμό των περιοχών του Natura 2000 σύμφωνα με την Οδηγία 92/43/ΕΟΚ	αλιείς	παράκτιες, θαλάσσιες, εσωτερικά ύδατα, υγρότοποι	κανένας	μόνο περιοχές υδατοκαλλιέργειας, μπορεί να χρησιμοποιηθεί αντισταθμιστικά για την περιοχή Natura – βλ. (4)(δ)	Εισαγωγή βιολογικών προτύπων, προέρχονται από τις περιοχές του δικτύου Natura (όπου η βιολογική υδατοκαλλιέργεια είναι συμβατή με τους στόχους της περιοχής).
34(α)	βιώσιμη συμβολή στην καλύτερη διαχείριση ή προστασία των πόρων,	αλιείς, άλλοι	παράκτιες, θαλάσσιες, εσωτερικά ύδατα, υγρότοποι	κανένας	Άρθ. 29(2)(γ)	

Πόρος	Περιγραφή	Ομάδες στόχου	Τύποι γαιών	Περιορισμός περιοχής	Σημειώσεις/άλλοι περιορισμοί	Παραδείγματα
34(γ)	απομάκρυνση απολεσθέντων αλιευτικών εργαλείων από τον θαλάσσιο βυθό, προκειμένου να αντιμετωπιστεί το πρόβλημα των εγκαταλελειμμένων δίχτυων,	αλιείς, άλλοι	παράκτιες, θαλάσσιες, εσωτερικά ύδατα	κανένας	Άρθ. 34: Συλλογικές δράσεις: πρέπει να υλοποιηθούν με την ενεργή στήριξη των ιδίων των επιχειρηματιών ή από οργανώσεις που δρουν για λογαριασμό των παραγωγών ή άλλων οργανώσεων που αναγνωρίζονται από το κράτος-μέλος...	Απομάκρυνση αλιευτικών εργαλείων από θαλάσσια προστατευόμενη περιοχή, δράση που οδηγεί σε βελτιωμένη ποιότητα οικότοπου.
34(ζ)	ανάπτυξη, αναδιάρθρωση ή βελτίωση των περιοχών υδατοκαλλιέργειας,	αλιείς, άλλοι	παράκτιες, θαλάσσιες, εσωτερικά ύδατα, υγρότοποι	κανένας	Άρθ. 34: Συλλογικές δράσεις: πρέπει να υλοποιηθούν με την ενεργή στήριξη των ιδίων των επιχειρηματιών ή από οργανώσεις που δρουν για λογαριασμό των παραγωγών ή άλλων οργανώσεων που αναγνωρίζονται από το κράτος-μέλος...	Βελτίωση υφιστάμενων οικότοπων με βελτιώσεις στις περιοχές υδατοκαλλιέργειας – π.χ. φύτευση υδρόβιας βλάστησης.
34(ι)	προώθηση συνεργασιών μεταξύ επιστημόνων και επιχειρηματιών στον αλιευτικό τομέα,	αλιείς, άλλοι	παράκτιες, θαλάσσιες, εσωτερικά ύδατα, υγρότοποι	κανένας	Άρθ. 34: Συλλογικές δράσεις: πρέπει να υλοποιηθούν με την ενεργή στήριξη των ιδίων των επιχειρηματιών ή από οργανώσεις που δρουν για λογαριασμό των παραγωγών ή άλλων οργανώσεων που αναγνωρίζονται από το κράτος-μέλος...	Θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί για τη διευκόλυνση της ανάπτυξης νέων μέτρων διαχείρισης οικότοπων, βοηθούμενο από επιστημονικά στοιχεία (ειδικότερα, αυτό θα μπορούσε να εφαρμοστεί στην ανάπτυξη μέτρων για τη διαχείριση θαλάσσιων περιοχών).
35(2)(α)	ανέγερση ή τοποθέτηση σταθερών ή κινητών εγκαταστάσεων, με στόχο την προστασία και την ανάπτυξη της υδρόβιας πανίδας και χλωρίδας	αλιείς, άλλοι	παράκτιες, θαλάσσιες, εσωτερικά ύδατα, υγρότοποι	κανένας	Άρθ. 35(3) Οι ενέργειες πρέπει να υλοποιούνται από δημόσιους ή ημιδημόσιους οργανισμούς, αναγνωρισμένες εμπορικές οργανώσεις ή άλλους οργανισμούς που διορίζονται για το σκοπό αυτόν από το Κράτος-Μέλος.	Εγκατάσταση «κλωβών» για την προστασία ευπαθών βενθικών ειδών και οικότοπων (π.χ. υποθαλάσσια λιβάδια, γοργονίες).
35(2)(β)	Αποκατάσταση των εσωτερικών υδάτων, περιλαμβανομένων των ζωνών ωτοκίας και των μεταναστευτικών οδών για τα αποδημητικά είδη	αλιείς, άλλοι	εσωτερικά ύδατα	κανένας	Άρθ. 35(3) Οι ενέργειες πρέπει να υλοποιούνται από δημόσιους ή ημιδημόσιους οργανισμούς, αναγνωρισμένες εμπορικές οργανώσεις ή άλλους οργανισμούς που διορίζονται για το σκοπό αυτόν από το Κράτος-Μέλος.	Η διαχείριση της ποιότητας των υδάτων θα μπορούσε να επιτρέψει την αποκατάσταση/επιστροφή των ασπόνδυλων των εσωτερικών νερών. Η αναφύτευση της παραποτάμιας βλάστησης θα μπορούσε να αυξήσει τα ποσοστά επιτυχίας της ωτοκίας.
35(2)(γ)	όπου αφορούν άμεσα τις αλιευτικές δραστηριότητες, για την προστασία και τη βελτίωση του περιβάλλοντος στο πλαίσιο του δικτύου Natura, χωρίς να περιλαμβάνονται τα λειτουργικά έξοδα	αλιείς, άλλοι	παράκτιες, θαλάσσιες, εσωτερικά ύδατα, υγρότοποι	κανένας	Άρθ. 35(3) Οι ενέργειες πρέπει να υλοποιούνται από δημόσιους ή ημιδημόσιους οργανισμούς, αναγνωρισμένες εμπορικές οργανώσεις ή άλλους οργανισμούς που διορίζονται για το σκοπό αυτόν από το Κράτος-Μέλος.	Βελτίωση των περιοχών Natura 2000, που περιλαμβάνουν ζώνες ωτοκίας ή οικότοπους για ψάρια/οστρακόδερμα.
38(2)(β)	Πιλοτικά έργα: δυνατότητα εκτέλεσης δοκιμών στα σχέδια διαχείρισης και στα σχέδια κατανομής αλιευτικών προσπαθειών, που περιλαμβάνουν, αν είναι αναγκαίο, τη θέσπιση ζωνών απαγόρευσης αλιείας, για την αξιολόγηση των βιολογικών και οικονομικών συνεπειών, και τον πειραματικό τεχνητό εμπλουτισμό του αποθέματος	αλιείς, άλλοι, ΜΜΕ	παράκτιες, θαλάσσιες, εσωτερικά ύδατα, υγρότοποι	κανένας	38(1) πιλοτικά έργα που διεξάγονται από έναν οικονομικό φορέα, μία αναγνωρισμένη εμπορική ένωση ή άλλον αρμόδιο οργανισμό που έχει διοριστεί για το σκοπό αυτόν από το Κράτος-Μέλος, σε συνεργασία με έναν επιστημονικό ή τεχνικό οργανισμό.	Θέσπιση ζωνών απαγόρευσης αλιείας μέσα στις περιοχές Natura 2000, που θα επιτρέψει την παρακολούθηση των συνεπειών της απαγόρευσης αλιείας σε οικότοπους και είδη. [φώκαινα]
38(2)(γ)	Πιλοτικά έργα: ανάπτυξη και δοκιμή μεθόδων για βελτίωση της επιλεκτικότητας των εργαλείων, μείωση των παρεμπιπτόντων αλιευμάτων, των απορριπτόμενων αλιευμάτων ή του αντίκτυπου στο περιβάλλον, ειδικά στον θαλάσσιο βυθό	αλιείς, άλλοι, ΜΜΕ	παράκτιες, θαλάσσιες, εσωτερικά ύδατα	κανένας	38(1) πιλοτικά έργα που διεξάγονται από έναν οικονομικό φορέα, μία αναγνωρισμένη εμπορική ένωση ή άλλον αρμόδιο οργανισμό που έχει διοριστεί για το σκοπό αυτόν από το Κράτος-Μέλος, σε συνεργασία με έναν επιστημονικό ή τεχνικό οργανισμό.	Πιλοτικό έργο για την ανάπτυξη και δοκιμή αλιευτικής μεθόδου με χαμηλό αντίκτυπο στον θαλάσσιο βυθό (π.χ. αλιεία χωρίς καταστροφή των υποθαλάσσιων λιβαδιών).

Πόρος	Περιγραφή	Ομάδες στόχου	Τύποι γαιών	Περιορισμός περιοχής	Σημειώσεις/άλλοι περιορισμοί	Παραδείγματα
41(1)(γ)	διαφοροποίηση δραστηριοτήτων μέσω της προώθησης πολλαπλής απασχόλησης για τους αλιείς, με τη δημιουργία θέσεων απασχόλησης εκτός του αλιευτικού τομέα	Εργαζόμενοι στον αλιευτικό τομέα ή σε σχετικούς με αυτόν	το μέτρο δεν αφορά συγκεκριμένο τύπο γαιών	Άρθ. Αναφ. 40(3),(4)	Αναφ.: Άρθρα 40(3),(4) και 41(4) για λεπτομέρειες σχετικά με τις απαιτήσεις για περιοχές και δικαιούχους.	Δημιουργία θέσεων απασχόλησης στον τομέα της βελτίωσης των οικότοπων (π.χ. αναβάσταση παραποτάμιων οικότοπων και εκβολών).
41(1)(στ)	προστασία του περιβάλλοντος στις αλιευτικές περιοχές για τη διατήρηση της ελκυστικότητάς τους, ανάπτυξη και ανάπτυξη παράκτιων κωμοπόλεων και χωριών με αλιευτικές δραστηριότητες και προστασία και βελτίωση της φυσικής και αρχιτεκτονικής κληρονομιάς	υπεύθυνοι δημόσιας διοίκησης, ΜΜΕ, άλλοι	το μέτρο δεν αφορά συγκεκριμένο τύπο γαιών	Άρθ. Αναφ. 40(3),(4)	Αναφ.: Άρθρα 40(3),(4) και 41(4) για λεπτομέρειες σχετικά με τις απαιτήσεις για περιοχές και δικαιούχους.	Βελτίωση του περιβάλλοντος μέσω της αποκατάστασης των παράκτιων οικότοπων.
LIFE+						
3	Κριτήρια επιλογής	όλες οι πιθανές	όλοι οι πιθανοί	κανένας	Το LIFE+ δεν θα χρηματοδοτήσει μέτρα που υπόκεινται στα κριτήρια επιλογής άλλων Κοινοτικών χρηματοδοτικών μέσων ή λαμβάνουν συνδρομή για τον ίδιο σκοπό από αυτά (βλ. Άρθ. 10). Επιλέξιμο, αν πληροί τα κριτήρια προστιθέμενης αξίας του άρθρου 3, τα μέτρα του παραρτήματος 1 και δεν είναι "επαναλαμβανόμενο".	
ΠΠ7						
2(2) f	Θέμα: Περιβάλλον, π.χ. αλλαγή του κλίματος, ρύπανση και κίνδυνοι, προστασία και βιώσιμη διαχείριση φυσικών και τεχνητών πόρων (π.χ. προστασία και διαχείριση της βιοποικιλότητας), περιβάλλον και τεχνολογίες (π.χ. περιβαλλοντική αποκατάσταση)	όλες οι πιθανές	το μέτρο δεν αφορά συγκεκριμένο τύπο γαιών	Διεθνική συνεργασία	Πλαίσιο: έρευνα	Το ερευνητικό έργο θα μπορούσε να οδηγήσει στην ανάπτυξη αποτελεσματικότερων μέτρων διαχείρισης για συγκεκριμένες περιοχές ή βιότοπους.

Πόρος	Περιγραφή	Περιορισμός περιοχής	Σημειώσεις/άλλοι περιορισμοί	Παραδείγματα
ΕΤΠΑ ²⁶				
4(3)	Στήριξη του εκσυγχρονισμού και της διαφοροποίησης των περιφερειακών οικονομικών δομών. Προτεραιότητα: Περιβάλλον, που περιλαμβάνει προώθηση της βιοποικιλότητας και προστασία της φύσης	Περιφέρειες στόχου σύγκλισης		Θα μπορούσε να χρηματοδοτήσει την εφάπαξ απομάκρυνση ιζημάτων και την εκβάθυνσή ενός δέλτα ενός ποταμού, για να επιτρέψει τη μακροπρόθεσμη αποκατάσταση των οικότοπων και τον οικουρισμό.
4(4)	Πρόληψη κινδύνων , που περιλαμβάνουν την ανάπτυξη και υλοποίηση σχεδίων για την πρόληψη και την αντιμετώπιση φυσικών και τεχνολογικών κινδύνων	Περιφέρειες στόχου σύγκλισης	Πλαίσιο: ανάπτυξη σχεδίων και μέτρων για τη διαχείριση κινδύνων	Δεντροφύτευση με τοπικά είδη χαμηλού κινδύνου πυρκαγιάς, σε μεγάλη κλίμακα.
4(6)	Επενδύσεις στις μεταφορές, που περιλαμβάνουν διευρωπαϊκά δίκτυα και ενιαίες στρατηγικές αστικών περιοχών για καθαρές αστικές συγκοινωνίες , οι οποίες συμβάλλουν στη μείωση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων.	Περιφέρειες στόχου σύγκλισης	Πλαίσιο: προσαρμογή/βελτίωση της υποδομής μεταφορών, για το μετριασμό της επίδρασης στις περιοχές Natura	Εκεί όπου υπάρχει ήδη υποδομή μεταφορών (π.χ. δρόμοι, σιδηροδρομικοί άξονες), θα μπορούσαν να γίνουν βελτιώσεις για να μειωθούν οι συνέπειες του κατακερματισμού (π.χ. μέσω υπέργειων/υπόγειων διαβάσεων).
5(2)α	Προτεραιότητα στο περιβάλλον και πρόληψη κινδύνων: ενθάρρυνση επενδύσεων για την εξυγίανση μολυσμένων χώρων και γης και προώθηση της ανάπτυξης υποδομών που συνδέονται με τη βιοποικιλότητα και τους χώρους Natura 2000 , και συμβάλουν στη βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη και τη διαφοροποίηση των αγροτικών περιοχών.	Περιφέρειες στόχου περιφερειακής ανταγωνιστικότητας και απασχόλησης		Θα μπορούσε να χρηματοδοτήσει την εφάπαξ απομάκρυνση ιζημάτων από την περιοχή του δέλτα ενός ποταμού και την εκβάθυνσή του, για να επιτρέψει τη μακροπρόθεσμη αποκατάσταση οικότοπων και τον οικουρισμό.
5(2)δ	Περιβάλλον και πρόληψη κινδύνων : ανάπτυξη σχεδίων και μέτρων για την πρόληψη και την αντιμετώπιση φυσικών και τεχνολογικών κινδύνων.	Περιφέρειες στόχου περιφερειακής ανταγωνιστικότητας και απασχόλησης	Πλαίσιο: ανάπτυξη σχεδίων και μέτρων για τη διαχείριση κινδύνων	Δεντροφύτευση τοπικών ειδών με χαμηλό κίνδυνο πυρκαγιάς, σε μεγάλη κλίμακα.
5(3)α	Υπηρεσίες μεταφορών και τηλεπικοινωνιών γενικού οικονομικού ενδιαφέροντος, ειδικότερα ενίσχυση των δευτερευόντων δικτύων	Περιφέρειες στόχου περιφερειακής ανταγωνιστικότητας και απασχόλησης	Πλαίσιο: προσαρμογή/βελτίωση της υποδομής μεταφορών, για το μετριασμό της επίδρασης στις περιοχές Natura	Εκεί όπου υπάρχει ήδη υποδομή μεταφορών ή τηλεπικοινωνιών (π.χ. δρόμοι, σιδηροδρομικοί άξονες), θα μπορούσαν να γίνουν βελτιώσεις για να περιοριστεί ο κατακερματισμός (π.χ. μέσω υπέργειων/υπόγειων διαβάσεων).

²⁶ Η χρηματοδότηση του ΕΤΠΑ έχει στόχο τις παραγωγικές επενδύσεις (π.χ. υποδομή). Επομένως, οι δραστηριότητες που σχετίζονται με το δίκτυο Natura 2000/περιοχές Natura πρέπει να ενσωματωθούν σε ένα ευρύτερο πλαίσιο ανάπτυξης.

Πόρος	Περιγραφή	Περιορισμός περιοχής	Σημειώσεις/άλλοι περιορισμοί	Παραδείγματα
6(1)β	Ενίσχυση για την ανάπτυξη διασυνοριακών οικονομικών και κοινωνικών δραστηριοτήτων μέσω κοινών στρατηγικών για τη βιώσιμη εδαφική ανάπτυξη, κυρίως: ενθάρρυνση της προστασίας και της κοινής διαχείρισης του περιβάλλοντος	Ευρωπαϊκή εδαφική συνεργασία για διασυνοριακή συνεργασία (βλ. Άρθ. 19)		
6(2)α	Διμερής συνεργασία μεταξύ θαλάσσιων περιφερειών, μέσω της χρηματοδότησης δικτύων και δράσεων που οδηγούν σε ενοποιημένη ανάπτυξη του εδάφους, με τις ακόλουθες προτεραιότητες: διαχείριση των υδάτων, με σαφή διεθνική διάσταση, περιλαμβανομένης της προστασίας και διαχείρισης λεκανών απορροής, παράκτιων ζωνών, θαλάσσιων πόρων, υπηρεσιών υδροδότησης και υγροβιότοπων	Ευρωπαϊκή εδαφική συνεργασία για διασυνοριακή συνεργασία (βλ. Άρθ. 19)	Οι περιοχές πρέπει να συνδέονται με λεκάνες απορροής ποταμών/υγρότοπους/θαλάσσιες/παράκτιες περιοχές	Θα μπορούσε να χρηματοδοτήσει διασυνοριακές πρωτοβουλίες, όπως η αποκατάσταση λεκανών απορροής ποταμών, περιλαμβανομένης της απομάκρυνσης του ιζήματος και της απομάκρυνσης μεγάλων υποδομών, όπως τα φράγματα. Θα μπορούσε επίσης να συμπεριλάβει την ανάπτυξη σχεδίων ποιότητας υδάτων, περιλαμβανομένης της επεξεργασίας βιομηχανικών ρύπων. [ποταμός, αγρο-υδάτινα]
6(2)γ	Πρόληψη κινδύνων θαλάσσιων περιφερειών , συμπεριλαμβανομένης της προώθησης της θαλάσσιας ασφάλειας και της προστασίας από τις πλημμύρες, της θαλάσσιας ρύπανσης και της ρύπανσης εσωτερικών υδάτων, καθώς και της πρόληψης και προστασίας από τη διάβρωση, τους σεισμούς και τις χιονοστιβάδες.	Ευρωπαϊκή εδαφική συνεργασία για διασυνοριακή συνεργασία (βλ. Άρθ. 19)	Οι περιοχές πρέπει να συνδέονται με λεκάνες απορροής ποταμών/υγρότοπους/θαλάσσιες/παράκτιες περιοχές	
8	Αποκατάσταση του φυσικού περιβάλλοντος , π.χ. διατήρηση και ανάπτυξη της ιστορικής και πολιτιστικής κληρονομιάς με μέτρα προώθησης της επιχειρηματικότητας, της τοπικής απασχόλησης και της ανάπτυξης των τοπικών κοινοτήτων		Απαιτήση: Αστικές διαστάσεις. Πλαίσιο: ιστορική/πολιτιστική κληρονομιά	Εντός αστικών περιοχών, θα μπορούσε να στηρίξει την ανάπτυξη περιοχών Natura, για να προωθήσει την τοπική χρήση και ανάπτυξη.
ΕΚΤ				
κανένας				
ΤΣ ²⁷				
2(2)	Επίτευξη των στόχων του άρθρου 174 της συνθήκης, που εμπίπτουν στις προτεραιότητες που ορίζονται για την κοινοτική πολιτική προστασίας του περιβάλλοντος στα πλαίσια της πολιτικής του προγράμματος δράσης για το περιβάλλον.	Περιφέρειες στόχου σύγκλισης		Κατασκευή μονάδας επεξεργασίας νερού, με αποτέλεσμα τη βελτιωμένη ποιότητα των υδάτων σε μια περιοχή Natura. [φώκαινα]

²⁷ Οι δραστηριότητες που σχετίζονται με το δίκτυο Natura 2000/περιοχές Natura πρέπει συχνά να ενσωματώνονται σε ένα ευρύτερο πλαίσιο ανάπτυξης.

Δραστηριότητα 13: ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ - ΕΙΔΗ

Πόρος	Περιγραφή	Ομάδες στόχου	Τύποι γαιών	Περιορισμοί περιοχής	Σημειώσεις/άλλοι περιορισμοί	Παραδείγματα
ΕΓΤΑΑ						
36(a)(i)	Ενισχύσεις για φυσικά μειονεκτήματα στους γεωργούς ορεινών περιοχών	γεωργοί	γεωργικές εκτάσεις	Οι εκτάσεις πρέπει να οριστούν – ανατρέξτε στο Άρθ. 50.	Ανατρέξτε στο Άρθ. 37. Ισχύει μόνο για τις Χρησιμοποιούμενες Γεωργικές Εκτάσεις. Ανατρέξτε στο Άρθ. 51 στον Καν. 1782/2003. Πρόκειται για ενίσχυση και δεν επιβάλλονται κριτήρια περιβαλλοντικής συμμόρφωσης, εκτός από εκείνα που ορίζονται στις θεσμικές απαιτήσεις διαχείρισης (που περιλαμβάνουν τις Οδηγίες για τα Άγρια Πουλιά και τους Οικότοπους) και τα πρότυπα Καλής Γεωργικής και Περιβαλλοντικής Κατάστασης (ΚΓΠΚ) (που μπορεί να περιλαμβάνουν πρότυπα που σχετίζονται με ένα ελάχιστο επίπεδο συντήρησης) αναφορικά με τις αποζημιώσεις του Πυλώνα 1. Οι μόνες άλλες απαιτήσεις για τους παραλήπτες είναι να συνεχίσουν την καλλιέργεια επί τουλάχιστον 5 έτη. Επομένως, η διαχείριση της προστασίας θα εξαρτάται από τον τύπο δραστηριότητας καλλιέργειας στην οποία επιδίδεται ο γεωργός.	Ενισχύσεις για τη στήριξη της συνεχιζόμενης καλλιέργειας, που διατηρεί ανοιχτές εκτάσεις, οι οποίες με τη σειρά τους επιτρέπουν την αναπαραγωγή αλπικών πεταλούδων [άνθη].
36(a)(ii)	Ενισχύσεις στους γεωργούς περιοχών με μειονεκτήματα εκτός των ορεινών περιοχών	γεωργοί	γεωργικές εκτάσεις	Οι εκτάσεις πρέπει να οριστούν – ανατρέξτε στο Άρθ. 50.	Ανατρέξτε στο Άρθ. 37. Ισχύει μόνο για τις ΧΓΕ.	Διατήρηση λιβαδιών σε πλημμυρική κατάσταση, για την ενθάρρυνση των καλοβατικών πτηνών.
36(a)(iii)	Ενισχύσεις Natura 2000 και ενισχύσεις που συνδέονται με την οδηγία 2000/60/ΕΚ,	γεωργοί	γεωργικές εκτάσεις	Οι εκτάσεις πρέπει να οριστούν – ανατρέξτε στο Άρθ. 50.	Ανατρέξτε στο Άρθ. 38. Ισχύει μόνο για τις υποχρεωτικές δράσεις και τις ΧΓΕ.	Απαγόρευση χορτοκοπής και θερισμού σε μια προστατευόμενη ζώνη φωλιών, έκτασης 50 μέτρων. Κίνητρο για την ετήσια κοπή των τμημάτων της χορτολιβαδικής έκτασης που δεν υφίστανται βόσκηση [άνθη]
36(a)(iv)	αγροπεριβαλλοντικές ενισχύσεις	γεωργοί, διαχειριστές γαιών	γεωργικές εκτάσεις	κανένας	Ανατρέξτε στο Άρθ. 39.	Προώθηση παραδοσιακών ζωικών ειδών με χαμηλό κτηνοτροφικό φόρτο σε μόνιμες χορτολιβαδικές εκτάσεις [άνθη]
36(a)(vi)	στήριξη για μη παραγωγικές επενδύσεις [γεωργικές εκτάσεις]	γεωργοί, διαχειριστές γαιών	γεωργικές εκτάσεις	κανένας	Ανατρέξτε στο Άρθ. 41.	Τεχνητές φωλιές και εγκατάσταση τεχνητών φωλιών, εγκατάσταση στύλων κOURΝΙΔΙΣΜΑΤΟΣ.

Πόρος	Περιγραφή	Ομάδες στόχου	Τύποι γαιών	Περιορισμοί περιοχής	Σημειώσεις/άλλοι περιορισμοί	Παραδείγματα
36(β)(i)	πρώτη δάσωση μη γεωργικών γαιών	Όλες οι πιθανές	γεωργικές εκτάσεις	Οι εκτάσεις πρέπει να οριστούν – ανατρέξτε στο Άρθ. 50.	Τα καταβλητέα ποσά εξαρτώνται από την κατηγορία του δικαιούχου – ανατρέξτε στο Άρθ. 43. Καλύπτει τις δαπάνες σύστασης, δαπάνες συντήρησης για 5 έτη και ενίσχυση για παραίτηση από έσοδα για έως και 15 έτη. Όταν αναδασωθεί η έκταση, εύλογα δεν είναι πλέον επιλέξιμη για την Ενιαία Ενίσχυση ανά Εκμετάλλευση. Ανατρέξτε στο Άρθ. 51 – ο παραλήπτης πρέπει να σεβαστεί την πολλαπλή συμμόρφωση.	Αναφύτευση με τοπικά είδη δέντρων για αποκατάσταση χαμένων δασικών οικοσυστημάτων και τελικά την ενθάρρυνση της επιστροφής σπάνιων ειδών. [αρκούδα]
36(β)(ii)	πρώτη εγκατάσταση αγροδασοκομικών συστημάτων σε γεωργική γη	Γεωργοί	γεωργικές εκτάσεις	Η επιλεξιμότητα διαφέρει ανάλογα με την περιοχή: ανατρέξτε στο άρθρο 42.	Ανατρέξτε στο Άρθ. 44. Καλύπτει μόνο τις δαπάνες σύστασης. Επομένως, χρειάζεται να διασφαλιστεί η συνεχής συντήρηση μέσω ενός αγροπεριβαλλοντικού σχεδίου, για παράδειγμα. Είναι ζήτημα κατά πόσο τα αγροδασοκομικά συστήματα πρέπει να είναι επιλέξιμα και για την Ενιαία Ενίσχυση ανά Εκμετάλλευση. Για το σκοπό αυτόν, τα Κράτη-Μέλη πρέπει να διασφαλίσουν τη συνέχιση της γεωργικής χρήσης της έκτασης (μέγιστος αριθμός δέντρων που φυτεύονται ανά εκτάριο...)	Θα μπορούσε να επιτρέψει την αποκατάσταση παραδοσιακών αγροδασοκομικών συστημάτων, όπως οι δασικοί σχηματισμοί dehesa/montado, σε εκτάσεις όπου αυτά δεν διατηρούνται πλέον.
36(β)(iii)	πρώτη δάσωση μη γεωργικών γαιών	όλες οι πιθανές	άλλες χερσαίες εκτάσεις	Οι εκτάσεις πρέπει να οριστούν – ανατρέξτε στο Άρθ. 50. Το Άρθ. 45 επίσης αναφέρεται στις εγκαταλελειμμένες γεωργικές εκτάσεις.	Ανατρέξτε στο Άρθ. 45, η στήριξη ποικίλλει ανάλογα με τον τύπο γαιών και την κατηγορία του δικαιούχου.	
36(β)(iv)	Ενισχύσεις Natura 2000 [δάση]	ιδιωτικοί δασοκτήμονες και οι σύνδεσμοί τους	δάση	Η επιλεξιμότητα διαφέρει ανάλογα με την περιοχή: ανατρέξτε στο άρθρο 42. Οι εκτάσεις πρέπει να οριστούν – ανατρέξτε στο Άρθ. 50.	Ανατρέξτε στο Άρθ. 46 και στο Άρθ. 51 - ο παραλήπτης πρέπει να σεβαστεί την πολλαπλή συμμόρφωση. Ενίσχυση για έσοδα επιβάρυνσης και παραίτηση από έσοδα.	Εγκατάσταση τεχνητών φωλιών για μικρά θηλαστικά του δάσους.
36(β)(v)	δασοπεριβαλλοντικές ενισχύσεις	ιδιωτικοί δασοκτήμονες, δήμοι	δάση	Η επιλεξιμότητα διαφέρει ανάλογα με την περιοχή: ανατρέξτε στο άρθρο 42.	Ανατρέξτε στο Άρθ. 47 και στο Άρθ. 51 - ο παραλήπτης πρέπει να σεβαστεί την πολλαπλή συμμόρφωση.	Διατήρηση παλαιών δέντρων / δέντρων που πεθαίνουν σε επιλεκτικά υλοτομημένα δάση, με ρυθμό 10% ανά εκτάριο [άνθη].

Πόρος	Περιγραφή	Ομάδες στόχου	Τύποι γαιών	Περιορισμοί περιοχής	Σημειώσεις/άλλοι περιορισμοί	Παραδείγματα
36(β)(vi)	αποκατάσταση δασοκομικού δυναμικού και εισαγωγή δράσεων πρόληψης	όλες οι πιθανές	δάση	Οι εκτάσεις πρέπει να οριστούν – ανατρέξτε στο Άρθ. 50.	Ανατρέξτε στο Άρθ. 48.	Οι προληπτικές δράσεις θα μπορούσαν να περιλαμβάνουν τη φύτευση τοπικών ειδών δέντρων, όπου αυτά που είναι ανθεκτικά στη φωτιά.
36(β)(vii)	στήριξη για μη παραγωγικές επενδύσεις [δάση]	όλες οι πιθανές	δάση	Κανένας	Ανατρέξτε στο Άρθ. 49. Πρέπει να συνδεθεί με δασοπεριβαλλοντικές ενισχύσεις.	Στήριξη της δημιουργίας μικρών λιμνών με βλάστηση σε δασικές εκτάσεις
52(β)(iii)	διατήρηση και αναβάθμιση της αγροτικής κληρονομιάς	όλες οι πιθανές	το μέτρο δεν αφορά συγκεκριμένο τύπο γαιών	Κανένας	Ανατρέξτε στο Άρθ. 57.	Αποκατάσταση τοπικών παραποτάμιων ειδών με απομάκρυνση των τροποποιήσεων στις πλωτές οδούς και επανορθωτική φύτευση.
63	Leader	Όλες οι πιθανές (μέσα σε αγροτικές περιοχές)	Όλες οι επιλεγμένες αγροτικές περιοχές	Κανένας	Ανατρέξτε στα Άρθ. 61-65.	Διαχείριση ειδών για τη διευκόλυνση των στόχων του σχεδίου τοπικής ανάπτυξης, π.χ. επανεισαγωγή νεροαρουραίων σε συστήματα ποταμών, για την εκπλήρωση του στόχου για οικοτουρισμό κατά μήκος των ποταμών.
ETA						
26(1)(α)	διαφοροποίηση δραστηριοτήτων με σκοπό την προώθηση πολλαπλών θέσεων απασχόλησης για τους αλιείς,	αλιείς	το μέτρο δεν αφορά συγκεκριμένο τύπο γαιών	κανένας	κανένας	Ανάπτυξη ενός μικρής κλίμακας προγράμματος απασχόλησης για πρώην αλιείς σχετικά με μέτρα διαχείρισης ειδών – σήμανση και απελευθέρωση ειδών ψαριών για να καταστεί δυνατή η παρακολούθηση.
26(1)(γ)	σχέδια για επανεκπαίδευση σε επαγγέλματα εκτός της θαλάσσιας αλιείας,	αλιείς	το μέτρο δεν αφορά συγκεκριμένο τύπο γαιών	κανένας	κανένας	Σχέδια επανεκπαίδευσης, με στόχο την παροχή κατάρτισης σε πρώην αλιείς όσον αφορά στη διαχείριση ειδών.
28(1)(β)	υλοποίηση μεθόδων υδατοκαλλιέργειας που μειώνουν σημαντικά τον αρνητικό αντίκτυπο ή ενισχύουν τον θετικό αντίκτυπο στο περιβάλλον, σε σύγκριση με τη συνήθη πρακτική στον τομέα της υδατοκαλλιέργειας,	MME	παράκτιες, θαλάσσιες, εσωτερικά ύδατα, υγρότοποι	κανένας	28(2) Η ενίσχυση των επενδύσεων θα διατίθεται μόνο σε [πολύ μικρές και μικρές] επιχειρήσεις.	Στήριξη για τεχνικές υδατοκαλλιέργειας που σκοπεύουν στη χρήση τοπικών ειδών.
28(1)(γ)	στήριξη παραδοσιακών δραστηριοτήτων υδατοκαλλιέργειας, που είναι σημαντικές για τη διατήρηση και την ανάπτυξη του οικονομικού και κοινωνικού πλέγματος και του περιβάλλοντος,	MME	παράκτιες, θαλάσσιες, εσωτερικά ύδατα, υγρότοποι	κανένας	28(2) Η ενίσχυση των επενδύσεων θα διατίθεται μόνο σε [πολύ μικρές και μικρές] επιχειρήσεις.	Στήριξη για τη διατήρηση τοπικών ιστορικών αλιευτικών λιμνών, που μπορεί να είναι σημαντικές για τα αποδημητικά πτηνά ή/και τα αμφίβια και ερπετά. [αγρο-υδάτινα]
29(2)(α)	μορφές υδατοκαλλιέργειας που συνίστανται στην προστασία και τη βελτίωση του περιβάλλοντος, των φυσικών πόρων, της γενετικής ποικιλίας, καθώς και στη διαχείριση των περιοχών και των παραδοσιακών χαρακτηριστικών τοπίου και ζωνών υδατοκαλλιέργειας,	αλιείς	παράκτιες, θαλάσσιες, εσωτερικά ύδατα, υγρότοποι	κανένας	μόνο περιοχές υδατοκαλλιέργειας, μπορεί να χρησιμοποιηθεί αντισταθμιστικά για την περιοχή του Natura – βλ. (4)(δ)	

Πόρος	Περιγραφή	Ομάδες στόχου	Τύποι γαιών	Περιορισμοί περιοχής	Σημειώσεις/άλλοι περιορισμοί	Παραδείγματα
29(2)(δ)	βιώσιμη υδατοκαλλιέργεια, συμβατή με συγκεκριμένους περιβαλλοντικούς περιορισμούς, που προκύπτουν από το χαρακτηρισμό των περιοχών του Natura 2000 σύμφωνα με την Οδηγία 92/43/ΕΟΚ	αλιείς	παράκτιες, θαλάσσιες, εσωτερικά ύδατα, υγρότοποι	κανένας	μόνο περιοχές υδατοκαλλιέργειας, μπορεί να χρησιμοποιηθεί αντισταθμιστικά για την περιοχή του Natura – βλ. (4)(δ)	Κίνητρα για τη διατήρηση των υδάτων σε επίπεδα κατάλληλα για τα αποδημητικά/ αναπαραγόμενα είδη πτηνών.
34(α)	βιώσιμη συμβολή στην καλύτερη διαχείριση ή προστασία των πόρων,	αλιείς, άλλοι	παράκτιες, θαλάσσιες, εσωτερικά ύδατα, υγρότοποι	κανένας	ρθ. 34: Συλλογικές δράσεις: πρέπει να υλοποιηθούν με την ενεργή στήριξη των ίδιων των επιχειρηματιών ή από οργανώσεις που δρουν για λογαριασμό των παραγωγών ή άλλων οργανώσεων που αναγνωρίζονται από το Κράτος-Μέλος...	Θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί για συμβολή στη βιώσιμη διαχείριση ειδών των θαλάσσιων και των εσωτερικών υδάτων, π.χ. βελτίωση των περιοχών ωστοκίας, για την αύξηση των αποθεμάτων.
34(β)	προώθηση επιλεκτικών αλιευτικών μεθόδων ή εργαλείων και μείωση των παρεμπιπτόντων αλιευμάτων,	αλιείς, άλλοι	παράκτιες, θαλάσσιες, εσωτερικά ύδατα	κανένας	Άρθ. 34: Συλλογικές δράσεις: πρέπει να υλοποιηθούν με την ενεργή στήριξη των ίδιων των επιχειρηματιών ή από οργανώσεις που δρουν για λογαριασμό των παραγωγών ή άλλων οργανώσεων που αναγνωρίζονται από το Κράτος-Μέλος...	Για παράδειγμα, προώθηση της χρήσης εργαλείων που μειώνουν τα παρεμπιπτόντα αλιεύματα [φώκαινα].
34(ζ)	ανάπτυξη, αναδιάρθρωση ή βελτίωση των περιοχών υδατοκαλλιέργειας,	αλιείς, άλλοι	παράκτιες, θαλάσσιες, εσωτερικά ύδατα, υγρότοποι	κανένας	Άρθ. 34: Συλλογικές δράσεις: πρέπει να υλοποιηθούν με την ενεργή στήριξη των ίδιων των επιχειρηματιών ή από οργανώσεις που δρουν για λογαριασμό των παραγωγών ή άλλων οργανώσεων που αναγνωρίζονται από το Κράτος-Μέλος...	Βελτίωση των περιοχών υδατοκαλλιέργειας, με αναφύτευση παραποτάμιας βλάστησης, π.χ. καλαμιές και βούρλα, για τη δημιουργία ενός νέου οικοτόπου για ασπόνδυλα, μικρά θηλαστικά και ερπετά. [αγρο-υδάτινα]
34(ι)	προώθηση συνεργασιών μεταξύ επιστημόνων και επιχειρηματιών στον αλιευτικό τομέα,	αλιείς, άλλοι	παράκτιες, θαλάσσιες, εσωτερικά ύδατα, υγρότοποι	κανένας	Άρθ. 34: Συλλογικές δράσεις: πρέπει να υλοποιηθούν με την ενεργή στήριξη των ίδιων των επιχειρηματιών ή από οργανώσεις που δρουν για λογαριασμό των παραγωγών ή άλλων οργανώσεων που αναγνωρίζονται από το Κράτος-Μέλος...	Θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί για τη διευκόλυνση της ανάπτυξης νέων μέτρων διαχείρισης οικοτόπων, βοηθούμενο από επιστημονικά στοιχεία (ειδικότερα, αυτό θα μπορούσε να εφαρμοστεί στην ανάπτυξη μέτρων για τη διαχείριση θαλάσσιων ειδών).
35(2)(α)	ανέγερση ή τοποθέτηση σταθερών ή κινητών εγκαταστάσεων, με στόχο την προστασία και την ανάπτυξη της υδρόβιας πανίδας και χλωρίδας	αλιείς, άλλοι	παράκτιες, θαλάσσιες, εσωτερικά ύδατα, υγρότοποι	κανένας	Άρθ. 35(3) Οι ενέργειες πρέπει να υλοποιούνται από δημόσιους ή ημιδημόσιους οργανισμούς, αναγνωρισμένες εμπορικές οργανώσεις ή άλλους οργανισμούς που διορίζονται για το σκοπό αυτόν από το Κράτος-Μέλος.	Εγκατάσταση «κλωβών» για την προστασία ευπαθών βενθικών ειδών και οικοτόπων (π.χ. υποθαλάσσια λιβάδια, γοργονίες).
35(2)(γ)	όπου αφορούν άμεσα τις αλιευτικές δραστηριότητες, για την προστασία και τη βελτίωση του περιβάλλοντος στο πλαίσιο του δικτύου Natura, χωρίς να περιλαμβάνονται τα λειτουργικά έξοδα	αλιείς, άλλοι	παράκτιες, θαλάσσιες, εσωτερικά ύδατα, υγρότοποι	κανένας	Άρθ. 35(3) Οι ενέργειες πρέπει να υλοποιούνται από δημόσιους ή ημιδημόσιους οργανισμούς, αναγνωρισμένες εμπορικές οργανώσεις ή άλλους οργανισμούς που διορίζονται για το σκοπό αυτόν από το Κράτος-Μέλος.	Συγκεκριμένες ενέργειες διαχείρισης που επηρεάζουν είδη εμπορικής αλιείας και που σχετίζονται με το Natura – π.χ. αποκατάσταση περιοχών ωστοκίας για το σολομό.

Πόρος	Περιγραφή	Ομάδες στόχου	Τύποι γαιών	Περιορισμοί περιοχής	Σημειώσεις/άλλοι περιορισμοί	
					Σημειώσεις/άλλοι περιορισμοί	Παραδείγματα
38(2)(β)	Πιλοτικά έργα: δυνατότητα εκτέλεσης δοκιμών στα σχέδια διαχείρισης και στα σχέδια κατανομής αλιευτικών προσπαθειών, που περιλαμβάνουν, αν είναι αναγκαίο, τη θέσπιση ζωνών απαγόρευσης αλιείας, για την αξιολόγηση των βιολογικών και οικονομικών συνεπειών, και τον πειραματικό τεχνητό εμπλουτισμό του αποθέματος	αλιείς, άλλοι, ΜΜΕ	παράκτιες, θαλάσσιες, εσωτερικά ύδατα, υγρότοποι	κανένας	38(1) πιλοτικά έργα που διεξάγονται από έναν οικονομικό φορέα, μία αναγνωρισμένη εμπορική ένωση ή άλλον αρμόδιο οργανισμό που έχει διοριστεί για το σκοπό αυτόν από το Κράτος-Μέλος, σε συνεργασία με έναν επιστημονικό ή τεχνικό οργανισμό.	Θέσπιση ζωνών απαγόρευσης αλιείας μέσα στις περιοχές Natura 2000, που θα επιτρέψει την παρακολούθηση των συνεπειών της απαγόρευσης αλιείας σε οικότοπους και είδη.
41(1)(γ)	διαφοροποίηση δραστηριοτήτων μέσω της προώθησης πολλαπλής απασχόλησης για τους αλιείς, με τη δημιουργία θέσεων απασχόλησης εκτός του αλιευτικού τομέα	Εργαζόμενοι στον αλιευτικό τομέα ή σε σχετικούς με αυτόν	το μέτρο δεν αφορά συγκεκριμένο τύπο γαιών	Άρθ. Αναφ. 40(3),(4)	Αναφ.: Άρθρα 40(3),(4) και 41(4) για λεπτομέρειες σχετικά με τις απαιτήσεις για περιοχές και δικαιούχους.	Δημιουργία θέσεων απασχόλησης στη διαχείριση ειδών (π.χ. παρακολούθηση, προστασία και εκτροφή ιχθύων των γλυκών υδάτων, όπως ο σολομός και ο οξύρυγχος).

LIFE+						
3	Κριτήρια επιλογής	όλες οι πιθανές	όλοι οι πιθανοί	κανένας	Μη επιλέξιμο λόγω αρχής, εκτός από τις περιπτώσεις που προβλέπονται στα άρθρα 5(5) (β) και τότε μόνο αν τέτοιες δραστηριότητες συναινούν με τα κριτήρια προστιθέμενης αξίας της ΕΕ του άρθρου 3 και συγκεκριμένα, αναφορικά στις "επαναλαμβανόμενες δραστηριότητες".	Για παράδειγμα, σχέδιο επανεισαγωγής για ενδημικές ποταμοκαραβίδες σε ποταμό υπό αποκατάσταση. [ποταμός]
ΠΠ7						
2(2) f	Θέμα: Περιβάλλον, π.χ. αλλαγή του κλίματος, ρύπανση και κίνδυνοι, προστασία και βιώσιμη διαχείριση φυσικών και τεχνητών πόρων (π.χ. προστασία και διαχείριση της βιοποικιλότητας), περιβάλλον και τεχνολογίες (π.χ. περιβαλλοντική αποκατάσταση)	όλες οι πιθανές	το μέτρο δεν αφορά συγκεκριμένο τύπο γαιών	Διεθνική συνεργασία	Πλαίσιο: έρευνα	Το ερευνητικό έργο θα μπορούσε να οδηγήσει στην ανάπτυξη αποτελεσματικότερων μέτρων διαχείρισης για συγκεκριμένα είδη. [φώκαινα]

Πόρος	Περιγραφή	Περιορισμοί περιοχής	Σημειώσεις/άλλοι περιορισμοί	Παραδείγματα
ΕΤΠΑ ²⁸				
4(3)	Στήριξη του εκσυγχρονισμού και της διαφοροποίησης των περιφερειακών οικονομικών δομών. Προτεραιότητα: Περιβάλλον, που περιλαμβάνει προώθηση της βιοποικιλότητας και προστασία της φύσης	Περιφέρειες στόχου σύγκλισης		Θα μπορούσε να χρηματοδοτήσει την εφάπαξ επανεισαγωγή απειλούμενων ειδών στο πλαίσιο του μελλοντικού σχεδιασμού οικότουρισμού σε σχέση με αυτά τα είδη.
4(6)	Επενδύσεις στις μεταφορές, που περιλαμβάνουν διευρωπαϊκά δίκτυα και ενιαίες στρατηγικές αστικών περιοχών για καθαρές αστικές συγκοινωνίες , οι οποίες συμβάλλουν στη μείωση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων.	Περιφέρειες στόχου σύγκλισης	Πλαίσιο: προσαρμογή/βελτίωση της υποδομής μεταφορών, για το μετριασμό της επίδρασης στις περιοχές Natura	Εκεί όπου υπάρχει ήδη υποδομή μεταφορών ή τηλεπικοινωνιών (π.χ. δρόμοι, σιδηροδρομικοί άξονες), θα μπορούσαν να γίνουν βελτιώσεις για να μειωθούν οι συνέπειές τους σε ορισμένα είδη που επηρεάζονται από τον κατακερματισμό (π.χ. μέσω της προσθήκης υπέργειων/υπόγειων διαβάσεων). [αρκούδα]
5(3)α	Υπηρεσίες μεταφορών και τηλεπικοινωνιών γενικού οικονομικού ενδιαφέροντος, ειδικότερα ενίσχυση των δευτερευόντων δικτύων	Περιφέρειες στόχου περιφερειακής ανταγωνιστικότητας και απασχόλησης	Πλαίσιο: προσαρμογή/βελτίωση της υποδομής μεταφορών, για το μετριασμό της επίδρασης στις περιοχές Natura	
6(1)β	Ενίσχυση για την ανάπτυξη διασυνοριακών οικονομικών και κοινωνικών δραστηριοτήτων μέσω κοινών στρατηγικών για τη βιώσιμη εδαφική ανάπτυξη, κυρίως: ενθάρρυνση της προστασίας και της κοινής διαχείρισης του περιβάλλοντος	Ευρωπαϊκή εδαφική συνεργασία για διασυνοριακή συνεργασία (βλ. Άρθ. 19)		Θα μπορούσε να χρηματοδοτήσει ένα εφάπαξ διαμεθοριακό πρόγραμμα επανεισαγωγής για απειλούμενα είδη.
8	Αποκατάσταση του φυσικού περιβάλλοντος , π.χ. διατήρηση και ανάπτυξη της ιστορικής και πολιτιστικής κληρονομιάς με μέτρα προώθησης της επιχειρηματικότητας, της τοπικής απασχόλησης και της ανάπτυξης των τοπικών κοινοτήτων		Απαιτήση: Αστικές διαστάσεις. Πλαίσιο: ιστορική/πολιτιστική κληρονομιά	Θα μπορούσε να χρηματοδοτήσει μέτρα σε σχέση με χαρακτηριστικά είδη μέσα σε αστικές περιοχές ή σε εκτάσεις που συνορεύουν με αυτές, για την ενίσχυση της συμμετοχής της κοινότητας στην προστασία. Θα έπρεπε να είναι μέρος μιας ευρύτερης πρωτοβουλίας για τα περιφερειακά είδη.
ΕΚΤ				
κανένας				
ΤΣ ²⁹				
κανένας				

²⁸ Η χρηματοδότηση του ΕΤΠΑ έχει στόχο τις παραγωγικές επενδύσεις (π.χ. υποδομή). Επομένως, οι δραστηριότητες που σχετίζονται με το δίκτυο Natura 2000/ περιοχές Natura πρέπει να ενσωματωθούν σε ένα ευρύτερο πλαίσιο ανάπτυξης.

²⁹ Οι δραστηριότητες που σχετίζονται με το δίκτυο Natura 2000/περιοχές Natura πρέπει συχνά να ενσωματώνονται σε ένα ευρύτερο πλαίσιο ανάπτυξης.

Δραστηριότητα 14: ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ- Εισβάλλοντα ξένα είδη

Πόρος	Περιγραφή	Ομάδες στόχου	Τύποι γαιών	Περιορισμοί περιοχής	Σημειώσεις/άλλοι περιορισμοί	Παραδείγματα
ΕΓΤΑΑ						
36(α)(iii)	Ενισχύσεις Natura 2000 και ενισχύσεις που συνδέονται με την οδηγία 2000/60/ΕΚ,	γεωργοί	γεωργικές εκτάσεις	Οι εκτάσεις πρέπει να οριστούν – ανατρέξτε στο Άρθ. 50.	Ανατρέξτε στο Άρθ. 38. Ισχύει μόνο για τις Χρησιμοποιούμενες Γεωργικές Εκτάσεις.	Απομάκρυνση εισβαλλόντων υδρόβιων φυτών από τις πλωτές οδούς. [αγρο-υδάτινα]
36(α)(iv)	γεωργοπεριβαλλοντικές ενισχύσεις	γεωργοί, διαχειριστές γαιών	γεωργικές εκτάσεις	κανένας	Ανατρέξτε στο Άρθ. 39.	
36(α)(vi)	στήριξη για μη παραγωγικές επενδύσεις [γεωργικές εκτάσεις]	γεωργοί, διαχειριστές γαιών	γεωργικές εκτάσεις	κανένας	Ανατρέξτε στο Άρθ. 41.	Έλεγχος εισβαλλόντων φυτών (π.χ. αμβροσία η αρτεμισίφυλλος, ηράκλειο το σφονδύλιο), για την πρόληψη περαιτέρω εξάπλωσης.
36(β)(iv)	Ενισχύσεις Natura 2000 [δάση]	ιδιωτικοί δασοκτήμονες και οι σύνδεσμοί τους	δάση	Η επιλεξιμότητα διαφέρει ανάλογα με την περιοχή: ανατρέξτε στο άρθρο 42. Οι εκτάσεις πρέπει να οριστούν – ανατρέξτε στο Άρθ. 50.	Ανατρέξτε στο Άρθ. 46 και στο Άρθ. 51 - ο παραλήπτης πρέπει να σεβαστεί την πολλαπλή συμμόρφωση. Ενίσχυση για έξοδα επιβάρυνσης και παραίτηση από έσοδα.	Έλεγχος, εξάλειψη ή πρόληψη της εξάπλωσης εισβαλλόντων δασικών παρασίτων (π.χ. σκαθάρι που τρυπάνε το ξύλο).
36(β)(v)	δασοπεριβαλλοντικές ενισχύσεις	ιδιωτικοί δασοκτήμονες, δήμοι	δάση	Η επιλεξιμότητα διαφέρει ανάλογα με την περιοχή: ανατρέξτε στο άρθρο 42.	Ανατρέξτε στο Άρθ. 47 και στο Άρθ. 51 - ο παραλήπτης πρέπει να σεβαστεί την πολλαπλή συμμόρφωση.	Απομάκρυνση εισβαλλόντων φυτικών ειδών που υποβαθμίζουν τα αυτοφυή φυτά και τη δομή του δάσους. [αγροδασο]
36(β)(vii)	στήριξη για μη παραγωγικές επενδύσεις [δάση]	όλες οι πιθανές	δάση	Κανένας	Ανατρέξτε στο Άρθ. 49. Πρέπει να συνδεθεί με δασοπεριβαλλοντικές ενισχύσεις.	Σύσταση σχεδίου πρόληψης και εντοπισμού δασικών παρασίτων (π.χ. σύστημα παρακολούθησης που χρησιμοποιεί παγίδες σκώρων). [αγροδασο]
52(β)(iii)	διατήρηση και αναβάθμιση της αγροτικής κληρονομιάς	όλες οι πιθανές	το μέτρο δεν αφορά συγκεκριμένο τύπο γαιών	Κανένας	Ανατρέξτε στο Άρθ. 57.	Απομάκρυνση εισβαλλόντων υδρόβιων φυτών από τις πλωτές οδούς, στο πλαίσιο ευρύτερων προγραμμάτων περιβαλλοντικής αποκατάστασης.
63	Leader	Όλες οι πιθανές (μέσα σε αγροτικές περιοχές)	Όλες οι επιλεγμένες αγροτικές περιοχές	Κανένας	Ανατρέξτε στα Άρθ. 61-65.	Διαχείριση εισβαλλόντων ειδών για διευκόλυνση των στόχων του σχεδίου τοπικής ανάπτυξης, π.χ. απομάκρυνση εισβαλλόντων ξενικών υδρόβιων φυτών και ψαριών από τα συστήματα ποταμών, για την εκπλήρωση των στόχων του οικοτουρισμού (με έμφαση στην ενδημική άγρια πανίδα) κατά μήκος των ποταμών.

Πόρος	Περιγραφή	Ομάδες στόχου	Τύποι γαιών	Περιορισμοί περιοχής	Σημειώσεις/άλλοι περιορισμοί	Παραδείγματα
ETA						
26(1)(γ)	σχέδια για επανεκπαίδευση σε επαγγέλματα εκτός της θαλάσσιας αλιείας,	αλιείς	το μέτρο δεν αφορά συγκεκριμένο τύπο γαιών	κανένας	Κανένας	Επανεκπαίδευση στην περιβαλλοντική αποκατάσταση/ στην απασχόληση ως δασικών υπαλλήλων στις περιοχές Natura, περιλαμβανομένης της διαχείρισης εισβαλλόντων ξένων ειδών.
29(2)(α)	μορφές υδατοκαλλιέργειας που συνίστανται στην προστασία και τη βελτίωση του περιβάλλοντος, των φυσικών πόρων, της γενετικής ποικιλίας, καθώς και στη διαχείριση των περιοχών και των παραδοσιακών χαρακτηριστικών τοπίου και ζωνών υδατοκαλλιέργειας,	αλιείς	παράκτιες, θαλάσσιες, εσωτερικά ύδατα, υγρότοποι	κανένας	μόνο περιοχές υδατοκαλλιέργειας, μπορεί να χρησιμοποιηθεί αντισταθμιστικά για την περιοχή του Natura – βλ. (4)(δ)	Χρηματοδότηση για υδατοκαλλιέργεια, που περιλαμβάνει διατήρηση της ενδημικής αναδυόμενης βλάστησης στις αλιευτικές λίμνες και έλεγχο των εισβαλλόντων ξένων φυτικών ειδών.
29(2)(δ)	βιώσιμη υδατοκαλλιέργεια, συμβατή με συγκεκριμένους περιβαλλοντικούς περιορισμούς, που προκύπτουν από το χαρακτηρισμό των περιοχών του Natura 2000 σύμφωνα με την Οδηγία 92/43/ΕΟΚ	αλιείς	παράκτιες, θαλάσσιες, εσωτερικά, υγρότοποι	κανένας	μόνο περιοχές υδατοκαλλιέργειας, μπορεί να χρησιμοποιηθεί αντισταθμιστικά για την περιοχή του Natura – βλ. (4)(δ)	Αποζημίωση σε αγρότες για επιπρόσθετα κόστη εξαιτίας περιορισμών.
34(ζ)	ανάπτυξη, αναδιάρθρωση ή βελτίωση των περιοχών υδατοκαλλιέργειας,	αλιείς, άλλοι	παράκτιες, θαλάσσιες, εσωτερικά ύδατα, υγρότοποι	κανένας	Άρθ. 34: Συλλογικές δράσεις: πρέπει να υλοποιηθούν με την ενεργή στήριξη των ίδιων των επιχειρηματιών ή από οργανώσεις που δρουν για λογαριασμό των παραγωγών ή άλλων οργανώσεων που αναγνωρίζονται από το Κράτος-Μέλος...	Χρηματοδότηση για την απομάκρυνση εισβαλλόντων υδρόβιων φυτών από λίμνες υδατοκαλλιέργειας.
34(ι)	προώθηση συνεργασιών μεταξύ επιστημόνων και επιχειρηματιών στον αλιευτικό τομέα,	αλιείς, άλλοι	παράκτιες, θαλάσσιες, εσωτερικά ύδατα, υγρότοποι	κανένας	Άρθ. 34: Συλλογικές δράσεις: πρέπει να υλοποιηθούν με την ενεργή στήριξη των ίδιων των επιχειρηματιών ή από οργανώσεις που δρουν για λογαριασμό των παραγωγών ή άλλων οργανώσεων που αναγνωρίζονται από το Κράτος-Μέλος...	Προώθηση συνεργασιών μεταξύ επιστημόνων και φορέων, όσον αφορά στην έρευνα για την πρόληψη της εξάπλωσης ή/και την απομάκρυνση και τον έλεγχο των εισβαλλόντων ξένων ειδών.
35(2)(α)	ανέγερση ή τοποθέτηση σταθερών ή κινητών εγκαταστάσεων, με στόχο την προστασία και την ανάπτυξη της υδρόβιας πανίδας και χλωρίδας	αλιείς, άλλοι	παράκτιες, θαλάσσιες, εσωτερικά ύδατα, υγρότοποι	κανένας	Άρθ. 35(3) Οι ενέργειες πρέπει να υλοποιούνται από δημόσιους ή ημιδημόσιους οργανισμούς, αναγνωρισμένες εμπορικές οργανώσεις ή άλλους οργανισμούς που διορίζονται για το σκοπό αυτόν από το Κράτος-Μέλος.	Κατασκευή τεχνητών υφάλων.
35(2)(β)	Αποκατάσταση των εσωτερικών υδάτων, περιλαμβανομένων των ζωνών ωτοκίας και των μεταναστευτικών οδών για τα αποδημητικά είδη	αλιείς, άλλοι	εσωτερικά ύδατα	κανένας	Άρθ. 35(3) Οι ενέργειες πρέπει να υλοποιούνται από δημόσιους ή ημιδημόσιους οργανισμούς, αναγνωρισμένες εμπορικές οργανώσεις ή άλλους οργανισμούς που διορίζονται για το σκοπό αυτόν από το Κράτος-Μέλος.	Αποκατάσταση των εσωτερικών υδάτων, περιλαμβανομένων των εμποδίων της μετανάστευσης των ψαριών.
35(2)(γ)	όπου αφορούν άμεσα τις αλιευτικές δραστηριότητες, για την προστασία και τη βελτίωση του περιβάλλοντος στο πλαίσιο του δικτύου Natura, χωρίς να περιλαμβάνονται τα λειτουργικά έξοδα	αλιείς, άλλοι	παράκτιες, θαλάσσιες, εσωτερικά ύδατα, υγρότοποι	κανένας	Άρθ. 35(3) Οι ενέργειες πρέπει να υλοποιούνται από δημόσιους ή ημιδημόσιους οργανισμούς, αναγνωρισμένες εμπορικές οργανώσεις ή άλλους οργανισμούς που διορίζονται για το σκοπό αυτόν από το Κράτος-Μέλος.	Βελτίωση περιοχών Natura σε θαλάσσιες περιοχές.

Πόρος	Περιγραφή	Ομάδες στόχου	Τύποι γαιών	Περιορισμοί περιοχής	Σημειώσεις/άλλοι περιορισμοί	Παραδείγματα
41(1)(γ)	διαφοροποίηση δραστηριοτήτων μέσω της προώθησης πολλαπλής απασχόλησης για τους αλιείς, με τη δημιουργία θέσεων απασχόλησης εκτός του αλιευτικού τομέα	εργαζόμενοι στον αλιευτικό τομέα ή σε σχετικούς με αυτόν	το μέτρο δεν αφορά συγκεκριμένο τύπο γαιών	Άρθ. Αναφ. 40(3),(4)	Αναφ.: Άρθρα 40(3),(4) και 41(4) για λεπτομέρειες σχετικά με τις απαιτήσεις για περιοχές και δικαιούχους.	Διαφοροποίηση απασχόλησης με τη δημιουργία θέσεων απασχόλησης στη διαχείριση καταφυγίων, περιλαμβανομένου του ελέγχου των εισβαλλόντων ξένων ειδών.
41(1)(στ)	προστασία του περιβάλλοντος στις αλιευτικές περιοχές για τη διατήρηση της ελκυστικότητάς τους, ανάπλαση και ανάπτυξη παράκτιων κωμοπόλεων και χωριών με αλιευτικές δραστηριότητες και προστασία και βελτίωση της φυσικής και αρχιτεκτονικής κληρονομιάς	υπεύθυνοι δημόσιας διοίκησης, ΜΜΕ, άλλοι	το μέτρο δεν αφορά συγκεκριμένο τύπο γαιών	Άρθ. Αναφ. 40(3),(4)	Αναφ.: Άρθρα 40(3),(4) και 41(4) για λεπτομέρειες σχετικά με τις απαιτήσεις για περιοχές και δικαιούχους.	Προστασία και βελτίωση του περιβάλλοντος με έλεγχο των εισβαλλόντων ξένων ειδών, π.χ. αποκατάσταση των παράκτιων αμμόλοφων μέσω απομάκρυνσης εισβαλλόντων ξένων φυτών, αποκατάσταση των υδρόβιων οικοσυστημάτων με απομάκρυνση των εισβαλλόντων ξένων ειδών.

LIFE+						
3	Κριτήρια επιλογής	όλες οι πιθανές	όλοι οι πιθανοί	κανένας	Μη επιλέξιμο αυτό καθαυτό, αλλά μπορεί να είναι μερικά επιλέξιμα, αν μέρος του ανήκει σε έργο διαχείρισης προστασίας και πληροί τα σημεία 12 και 13 και ικανοποιεί τα κριτήρια προστιθέμενης αξίας του άρθρου 3 και δεν είναι "επαναλαμβανόμενο".	
ΠΠ7						
2(2) f	Θέμα: Περιβάλλον, π.χ. αλλαγή του κλίματος, ρύπανση και κίνδυνοι, προστασία και βιώσιμη διαχείριση φυσικών και τεχνητών πόρων (π.χ. προστασία και διαχείριση της βιοποικιλότητας), περιβάλλον και τεχνολογίες (π.χ. περιβαλλοντική αποκατάσταση)	όλες οι πιθανές	το μέτρο δεν αφορά συγκεκριμένο τύπο γαιών	Διεθνική συνεργασία	Πλαίσιο: έρευνα	Ανάπτυξη νέων μέτρων ελέγχου/διαχείρισης/εξάλειψης των εισβαλλόντων ξένων ειδών, ειδικά σε σχέση με περιοχές Natura 2000.
2(2)g	Θέμα: μεταφορές (π.χ. χερσαίες μεταφορές με σεβασμό στο περιβάλλον)	όλες οι πιθανές,	το μέτρο δεν αφορά συγκεκριμένο τύπο γαιών	Διεθνική συνεργασία	Πλαίσιο: έρευνα για την προσαρμογή/βελτίωση της υποδομής μεταφορών, για το μετριασμό της επίδρασης στις περιοχές Natura	Ανάπτυξη νέων μέτρων πρόληψης της εξάπλωσης των εισβαλλόντων ξένων ειδών μέσω των δικτύων μεταφορών.

Πόρος	Περιγραφή	Περιορισμοί περιοχής	Σημειώσεις/άλλοι περιορισμοί	Παραδείγματα
ΕΤΠΑ ³⁰				
4(3)	Στήριξη του εκσυγχρονισμού και της διαφοροποίησης των περιφερειακών οικονομικών δομών. Προτεραιότητα: Περιβάλλον, που περιλαμβάνει προώθηση της βιοποικιλότητας και προστασία της φύσης	Περιφέρειες στόχου σύγκλισης		Θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί για τη χρηματοδότηση ενός εφάπαξ προγράμματος εξάλειψης ή ελέγχου για ένα εισβάλλον ξενικό είδος με σημαντικές αρνητικές οικονομικές/κοινωνικές /περιβαλλοντικές συνέπειες.
4(4)	Πρόληψη κινδύνων , που περιλαμβάνουν την ανάπτυξη και υλοποίηση σχεδίων για την πρόληψη και την αντιμετώπιση φυσικών και τεχνολογικών κινδύνων	Περιφέρειες στόχου σύγκλισης	Πλαίσιο: ανάπτυξη σχεδίων και μέτρων για τη διαχείριση κινδύνων από τα εισβάλλοντα ξένα είδη	Ανάπτυξη σχεδίων διαχείρισης κινδύνων από τα εισβάλλοντα ξένα είδη για όλες τις περιοχές του Natura μέσα σε μια περιφέρεια (ως μέρος μιας ευρύτερης περιφερειακής διαχείρισης κινδύνων).
4(6)	Επενδύσεις στις μεταφορές, που περιλαμβάνουν διευρωπαϊκά δίκτυα και ενιαίες στρατηγικές αστικών περιοχών για καθαρές αστικές συγκοινωνίες , οι οποίες συμβάλλουν στη μείωση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων.	Περιφέρειες στόχου σύγκλισης	Πλαίσιο: προσαρμογή/βελτίωση της υποδομής μεταφορών, για το μετριασμό της επίδρασης των εισβάλλοντα ξένα είδη στις περιοχές Natura	Σύσταση περιφερειακών συστημάτων παρακολούθησης/διαχείρισης για τα εισβάλλοντα ξένα είδη, π.χ. συστήματα έγκαιρου εντοπισμού στα λιμάνια, κατά μήκος των μεταφορικών αξόνων, στους αερολιμένες.
5(2)δ	Περιβάλλον και πρόληψη κινδύνων : ανάπτυξη σχεδίων και μέτρων για την πρόληψη και την αντιμετώπιση φυσικών και τεχνολογικών κινδύνων.	Περιφέρειες στόχου περιφερειακής ανταγωνιστικότητας και απασχόλησης	Πλαίσιο: ανάπτυξη σχεδίων και μέτρων για τη διαχείριση κινδύνων από τα εισβάλλοντα ξένα είδη	Ανάπτυξη σχεδίων διαχείρισης κινδύνων από τα εισβάλλοντα ξένα είδη για όλες τις περιοχές Natura μέσα σε μια περιφέρεια (ως μέρος μιας ευρύτερης περιφερειακής διαχείρισης κινδύνων).
5(3)α	Υπηρεσίες μεταφορών και τηλεπικοινωνιών γενικού οικονομικού ενδιαφέροντος, ειδικότερα ενίσχυση των δευτερευόντων δικτύων	Περιφέρειες στόχου περιφερειακής ανταγωνιστικότητας και απασχόλησης	Πλαίσιο: προσαρμογή/βελτίωση της υποδομής μεταφορών, για το μετριασμό της επίδρασης των εισβαλόντων ξένων ειδών στις περιοχές του Natura	Σύσταση περιφερειακών συστημάτων παρακολούθησης/διαχείρισης για τα εισβάλλοντα ξένα είδη, π.χ. συστήματα έγκαιρου εντοπισμού στα λιμάνια, κατά μήκος των μεταφορικών αξόνων, στους αερολιμένες.
6(1)β	Ενίσχυση για την ανάπτυξη διασυνοριακών οικονομικών και κοινωνικών δραστηριοτήτων μέσω κοινών στρατηγικών για τη βιώσιμη εδαφική ανάπτυξη, κυρίως: ενθάρρυνση της προστασίας και της κοινής διαχείρισης του περιβάλλοντος	Ευρωπαϊκή εδαφική συνεργασία για διασυνοριακή συνεργασία (βλ. Άρθ. 19)		
6(2)α	Διμερής συνεργασία μεταξύ θαλάσσιων περιφερειών, μέσω της χρηματοδότησης δικτύων και δράσεων που οδηγούν σε ενοποιημένη ανάπτυξη του εδάφους, με τις ακόλουθες προτεραιότητες: διαχείριση των υδάτων, με σαφή διεθνική διάσταση, περιλαμβανομένης της προστασίας και διαχείρισης λεκανών απορροής, παράκτιων ζωνών, θαλάσσιων πόρων, υπηρεσιών υδροδότησης και υγροβιότοπων	Ευρωπαϊκή εδαφική συνεργασία για διασυνοριακή συνεργασία (βλ. Άρθ. 19)	Οι περιοχές πρέπει να συνδέονται με λεκάνες απορροής ποταμών/υγρότοπους/θαλάσσιες/ παράκτιες περιοχές	Θα μπορούσε να χρηματοδοτήσει διαμεθοριακά προγράμματα για τον έλεγχο ή την εξάλειψη των εισβαλλόντων ξένων ειδών, περιλαμβανομένης της ανάπτυξης μέτρων πρόληψης της εξάπλωσης.
6(2)γ	Πρόληψη κινδύνων θαλάσσιων περιφερειών , συμπεριλαμβανομένης της προώθησης της θαλάσσιας ασφάλειας και της προστασίας από πλημμύρες, θαλάσσια ρύπανση και ρύπανση εσωτερικών υδάτων, καθώς και της πρόληψης και προστασίας από τη διάβρωση, τους σεισμούς και τις χιονοστιβάδες.	Ευρωπαϊκή εδαφική συνεργασία για διασυνοριακή συνεργασία (βλ. Άρθ. 19)	Οι περιοχές πρέπει να συνδέονται με λεκάνες απορροής ποταμών/υγρότοπους/θαλάσσιες/ παράκτιες περιοχές	Θα μπορούσε να χρηματοδοτήσει την εξάλειψη ή τον έλεγχο των εισβαλλόντων ξένων ειδών, όπου αυτά αυξάνουν τον κίνδυνο πλημμύρων (π.χ. αυξάνοντας την εναπόθεση ιλύος ή δημιουργώντας κανάλια στις πλωτές οδούς).

³⁰ Η χρηματοδότηση του ΕΤΠΑ έχει στόχο τις παραγωγικές επενδύσεις (π.χ. υποδομή). Επομένως, οι δραστηριότητες που σχετίζονται με το δίκτυο Natura 2000/περιοχές Natura πρέπει να ενσωματωθούν σε ένα ευρύτερο πλαίσιο ανάπτυξης.

Πόρος	Περιγραφή	Περιορισμοί περιοχής	Σημειώσεις/άλλοι περιορισμοί	Παραδείγματα
8	Αποκατάσταση του φυσικού περιβάλλοντος , π.χ. διατήρηση και ανάπτυξη της ιστορικής και πολιτιστικής κληρονομιάς με μέτρα προώθησης της επιχειρηματικότητας, της τοπικής απασχόλησης και της ανάπτυξης των τοπικών κοινοτήτων		Απαίτηση: Αστικές διαστάσεις. Πλαίσιο: ιστορική/πολιτιστική κληρονομιά	Εντός αστικών περιοχών, θα μπορούσε να στηρίξει την ανάπλαση περιοχών Natura (περιλαμβανομένης της εξάλειψης των εισβαλλόντων ξένων ειδών), για να προωθήσει την τοπική χρήση και την ανάπτυξη της κοινότητας.
ΕΚΤ				
κανένας				
ΤΣ³¹				
κανένας				

³¹ Οι δραστηριότητες που σχετίζονται με το δίκτυο Natura 2000/περιοχές Natura πρέπει συχνά να ενσωματώνονται σε ένα ευρύτερο πλαίσιο ανάπτυξης.

Δραστηριότητα 15: ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΣΧΕΔΙΩΝ ΚΑΙ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 15: ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΣΧΕΔΙΩΝ ΚΑΙ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Πόρος	Περιγραφή	Ομάδες στόχου	Τύποι γαιών	Περιορισμοί περιοχής	Σημειώσεις/άλλοι περιορισμοί	Παραδείγματα
ΕΓΤΑΑ						
36(α)(i)	Ενισχύσεις για φυσικά μειονεκτήματα στους γεωργούς ορεινών περιοχών	γεωργοί	γεωργικές εκτάσεις	Οι εκτάσεις πρέπει να οριστούν – ανατρέξτε στο Άρθ. 50.	Ανατρέξτε στο Άρθ. 37. Ισχύει μόνο για τις Χρησιμοποιούμενες Γεωργικές Εκτάσεις. Ανατρέξτε στο Άρθ. 51 στον Καν. 1782/2003. Πρόκειται για ενίσχυση και δεν επιβάλλονται κριτήρια περιβαλλοντικής συμμόρφωσης, εκτός από εκείνα που ορίζονται στις θεσμικές απαιτήσεις διαχείρισης (που περιλαμβάνουν τις Οδηγίες για τα Άγρια Πουλιά και τους Οικότοπους) και τα πρότυπα της Καλής Γεωργικής και Περιβαλλοντικής Κατάστασης (ΚΓΠΚ) (που μπορεί να περιλαμβάνουν πρότυπα που σχετίζονται με ένα ελάχιστο επίπεδο συντήρησης) αναφορικά με τις αποζημιώσεις του Πυλώνα 1. Οι μόνες άλλες απαιτήσεις για τους παραλήπτες είναι να συνεχίσουν την καλλιέργεια επί τουλάχιστον 5 έτη. Επομένως, η διαχείριση της προστασίας θα εξαρτάται από τον τύπο δραστηριότητας καλλιέργειας στην οποία επιδίδεται ο γεωργός.	Ενισχύσεις για τη διατήρηση παραδοσιακών καλλιεργητικών πρακτικών που οδηγούν στη διατήρηση των αλπικών λειμώνων.
36(α)(ii)	Ενισχύσεις στους γεωργούς περιοχών με μειονεκτήματα εκτός των ορεινών περιοχών	γεωργοί	γεωργικές εκτάσεις	Οι εκτάσεις πρέπει να οριστούν – ανατρέξτε στο Άρθ. 50.	Ανατρέξτε στο Άρθ. 37. Ισχύει μόνο για τις ΧΓΕ.	Στήριξη για τη διατήρηση παραδοσιακών καλλιεργητικών πρακτικών που οδηγούν στη διατήρηση πεδινών υγρών λιβαδιών, π.χ. μέσω της βόσκησης βοοειδών.
36(α)(iii)	Ενισχύσεις Natura 2000 και ενισχύσεις που συνδέονται με την οδηγία 2000/60/ΕΚ,	γεωργοί	γεωργικές εκτάσεις	Οι εκτάσεις πρέπει να οριστούν – ανατρέξτε στο Άρθ. 50.	Ανατρέξτε στο Άρθ. 38. Ισχύει μόνο για τις ΧΓΕ.	Ενισχύσεις για τη διατήρηση ορεινών σκύλων φύλαξης των εκτρεφόμενων ζώων από μεγάλους θηρευτές. [αρκούδα]
36(α)(iv)	αγροπεριβαλλοντικές ενισχύσεις	γεωργοί, διαχειριστές γαιών	γεωργικές εκτάσεις	Κανένας	Ανατρέξτε στο Άρθ. 39.	Διατήρηση τοπικών φυτικών ειδών με τροφική αξία για την ενδημική άγρια πανίδα, ιδιαίτερα στην περιφερειακή ζώνη γύρω από μια περιοχή Natura. [αρκούδα]
36(β)(iv)	Ενισχύσεις Natura 2000 [δάση]	ιδιωτικοί δασοκτήμονες και οι σύνδεσμοί τους	δάση	Η επιλεξιμότητα διαφέρει ανάλογα με την περιοχή: ανατρέξτε στο άρθρο 42. Οι εκτάσεις πρέπει να οριστούν – ανατρέξτε στο Άρθ. 50.	Ανατρέξτε στο Άρθ. 46 και στο Άρθ. 51 - ο παραλήπτης πρέπει να σεβαστεί την πολλαπλή συμμόρφωση. Ενίσχυση για έσοδα επιβάρυνσης και παραίτηση από έσοδα.	Ενισχύσεις που αφορούν τη διατήρηση του νεκρού ξύλου στα δάση, τόσο αυτού που βρίσκεται στο έδαφος όσο και αυτού που βρίσκεται επάνω στα δέντρα – αποζημίωση για απώλεια εσόδων.

Πόρος	Περιγραφή	Ομάδες στόχου	Τύποι γαιών	Περιορισμοί περιοχής	Σημειώσεις/άλλοι περιορισμοί	Παραδείγματα
36(β)(ν)	δασοπεριβαλλοντικές ενισχύσεις	ιδιωτικοί δασοκτήμονες, δήμοι	δάση	Η επιλεξιμότητα διαφέρει ανάλογα με την περιοχή: ανατρέξτε στο άρθρο 42.	Ανατρέξτε στο Άρθ. 47 και στο Άρθ. 51 - ο παραλήπτης πρέπει να σεβαστεί την πολλαπλή συμμόρφωση.	Βελτίωση δασικών οικοτόπων με φύτευση ειδών υπο-ορόφου ή με την επανεισαγωγή ειδών δασικού τύπου. [αρκούδα]
63	Leader	Όλες οι πιθανές (μέσα σε αγροτικές περιοχές)	Όλες οι αγροτικές περιοχές	Κανένας	Ανατρέξτε στα Άρθ. 61-65.	Συνεχιζόμενη διαχείριση για τη διευκόλυνση των στόχων του σχεδίου τοπικής ανάπτυξης, π.χ. ανάπτυξη και πώληση προϊόντων φιλικών προς την άγρια πανίδα. [αρκούδα]
ΕΤΑ						
28(1)(β)	υλοποίηση μεθόδων υδατοκαλλιέργειας που μειώνουν σημαντικά τον αρνητικό αντίκτυπο ή ενισχύουν τον θετικό αντίκτυπο στο περιβάλλον, σε σύγκριση με τη συνήθη πρακτική στον τομέα της υδατοκαλλιέργειας,	MME	παράκτιες, θαλάσσιες, εσωτερικά ύδατα, υγρότοποι	κανένας	28(2) Η ενίσχυση των επενδύσεων θα διατίθεται μόνο σε [πολύ μικρές και μικρές] επιχειρήσεις.	Αποκατάσταση εγκαταλελειμμένων αλιευτικών λιμνών.
29(2)(α)	μορφές υδατοκαλλιέργειας που συνίστανται στην προστασία και τη βελτίωση του περιβάλλοντος, των φυσικών πόρων, της γενετικής ποικιλίας, καθώς και στη διαχείριση των περιοχών και των παραδοσιακών χαρακτηριστικών τοπίου και ζωνών υδατοκαλλιέργειας,	αλιείς	παράκτιες, θαλάσσιες, εσωτερικά ύδατα, υγρότοποι	κανένας	μόνο περιοχές υδατοκαλλιέργειας, μπορεί να χρησιμοποιηθεί αντισταθμιστικά για την περιοχή του Natura – βλ. (4)(δ)	Θέσπιση χρονικών ή/και χωρικών περιορισμών για τις μεταβολές στη στάθμη των υδάτων. Οι αποζημιώσεις μπορούν να αντισταθμίσουν τις οικονομικές απώλειες, λόγω παρατεταμένης ξηρασίας ή πλημμύρας.
29(2)(δ)	βιώσιμη υδατοκαλλιέργεια, συμβατή με συγκεκριμένους περιβαλλοντικούς περιορισμούς, που προκύπτουν από το χαρακτηρισμό των περιοχών του Natura 2000 σύμφωνα με την Οδηγία 92/43/ΕΟΚ	αλιείς	παράκτιες, θαλάσσιες, εσωτερικά ύδατα, υγρότοποι	κανένας	μόνο περιοχές υδατοκαλλιέργειας, μπορεί να χρησιμοποιηθεί αντισταθμιστικά για την περιοχή του Natura – βλ. (4)(δ)	Περιορισμός της απομάκρυνσης δέντρων/θάμνων, εκτός από τις περιπτώσεις που είναι απαραίτητο για τη διατήρηση της υποδομής, χρονικοί περιορισμοί στον στοιχειώδη θερισμό.
34(α)	βιώσιμη συμβολή στην καλύτερη διαχείριση ή προστασία των πόρων,	αλιείς, άλλοι	παράκτιες, θαλάσσιες, εσωτερικά ύδατα, υγρότοποι	κανένας	Άρθ. 34: Συλλογικές δράσεις: πρέπει να υλοποιηθούν με την ενεργή στήριξη των ίδιων των επιχειρηματιών ή από οργανώσεις που δρουν για λογαριασμό των παραγωγών ή άλλων οργανώσεων που αναγνωρίζονται από το Κράτος-Μέλος...	Θέσπιση ελάχιστων όρων για τη διατήρηση και τη διαχείριση της αναδυόμενης βλάστησης και άλλων σχετικών χαρακτηριστικών.
34(β)	προώθηση επιλεκτικών αλιευτικών μεθόδων ή εργαλείων και μείωση των παραλιευμάτων,	αλιείς, άλλοι	παράκτιες, θαλάσσιες, εσωτερικά ύδατα	κανένας	Άρθ. 34: Συλλογικές δράσεις: πρέπει να υλοποιηθούν με την ενεργή στήριξη των ίδιων των επιχειρηματιών ή από οργανώσεις που δρουν για λογαριασμό των παραγωγών ή άλλων οργανώσεων που αναγνωρίζονται από το Κράτος-Μέλος...	Προώθηση της χρήσης ορισμένων εργαλείων μέσα στις περιοχές Natura 2000, με παροχή οικονομικών κινήτρων.

Πόρος	Περιγραφή	Ομάδες στόχου	Τύποι γαιών	Περιορισμοί περιοχής	Σημειώσεις/άλλοι περιορισμοί	Παραδείγματα
34(γ)	απομάκρυνση απολεσθέντων αλιευτικών εργαλείων από τον θαλάσσιο βυθό, προκειμένου να αντιμετωπιστεί το πρόβλημα των εγκαταλελειμμένων διχτύων,	αλιείς, άλλοι	παράκτιες, θαλάσσιες, εσωτερικά ύδατα	κανένας	Άρθ. 34: Συλλογικές δράσεις: πρέπει να υλοποιηθούν με την ενεργή στήριξη των ίδιων των επιχειρηματιών ή από οργανώσεις που δρουν για λογαριασμό των παραγωγών ή άλλων οργανώσεων που αναγνωρίζονται από το Κράτος-Μέλος...	Συνεχιζόμενο πρόγραμμα απομάκρυνσης εργαλείων μέσα στις περιοχές Natura 2000 – π.χ. απομάκρυνση χαμένων κιούρτων.
34(ζ)	ανάπτυξη, αναδιάρθρωση ή βελτίωση των περιοχών υδατοκαλλιέργειας,	αλιείς, άλλοι	παράκτιες, θαλάσσιες, εσωτερικά ύδατα, υγρότοποι	κανένας	Άρθ. 34: Συλλογικές δράσεις: πρέπει να υλοποιηθούν με την ενεργή στήριξη των ίδιων των επιχειρηματιών ή από οργανώσεις που δρουν για λογαριασμό των παραγωγών ή άλλων οργανώσεων που αναγνωρίζονται από το Κράτος-Μέλος...	Αποκατάσταση ή νέα δημιουργία αναδυόμενης βλάστησης.
35(2)(β)	Αποκατάσταση των εσωτερικών υδάτων, περιλαμβανομένων των ζωνών ωτοκίας και των μεταναστευτικών οδών για τα αποδημητικά είδη	αλιείς, άλλοι	εσωτερικά ύδατα	κανένας	Άρθ. 35(3) Οι ενέργειες πρέπει να υλοποιούνται από δημόσιους ή ημιδημόσιους οργανισμούς, αναγνωρισμένες εμπορικές οργανώσεις ή άλλους οργανισμούς που διορίζονται για το σκοπό αυτόν από το Κράτος-Μέλος.	

LIFE+						
κανένας						
ΠΠ7						
2(2) στ	Περιβάλλον, π.χ. κλιματική αλλαγή, ρύπανση και κίνδυνοι, προστασία και βιώσιμη διαχείριση φυσικών και τεχνητών πόρων (π.χ. προστασία και διαχείριση της βιοποικιλότητας), περιβάλλον και τεχνολογίες (π.χ. περιβαλλοντική αποκατάσταση)	όλες οι πιθανές	το μέτρο δεν αφορά συγκεκριμένο τύπο γαιών	Υπερεθνική συνεργασία	Πλαίσιο: έρευνα	Θα μπορούσε να χρηματοδοτήσει την έρευνα της αποτελεσματικότητας των συμβάσεων διαχείρισης με γαιοκτήμονες/κατόχους πόρων, καθώς και τον τρόπο βελτίωσης αυτών των συμβάσεων στο μέλλον.

Πόρος	Περιγραφή	Ομάδες στόχου	Τύποι γαιών	Περιορισμοί περιοχής	Σημειώσεις/άλλοι περιορισμοί	Παραδείγματα
36(β)(iv)	Ενισχύσεις Natura 2000 [δάση]	ιδιωτικοί δασοκτήμονες και οι σύνδεσμοί τους	δάση	Η επιλεξιμότητα διαφέρει ανάλογα με την περιοχή: ανατρέξτε στο άρθρο 42. Οι εκτάσεις πρέπει να οριστούν – ανατρέξτε στο Άρθ. 50.	Ανατρέξτε στο Άρθ. 46 και στο Άρθ. 51 - ο παραλήπτης πρέπει να σεβαστεί την πολλαπλή συμμόρφωση. Ενίσχυση για έξοδα επιβάρυνσης και παραίτηση από έσοδα.	Ενισχύσεις που αφορούν τη διατήρηση του νεκρού ξύλου στα δάση, τόσο αυτού που βρίσκεται στο έδαφος όσο και αυτού που βρίσκεται επάνω στα δέντρα – αποζημίωση για απώλεια εσόδων.
36(β)(v)	δασοπεριβαλλοντικές ενισχύσεις	ιδιωτικοί δασοκτήμονες, δήμοι	δάση	Η επιλεξιμότητα διαφέρει ανάλογα με την περιοχή: ανατρέξτε στο άρθρο 42.	Ανατρέξτε στο Άρθ. 47 και στο Άρθ. 51 - ο παραλήπτης πρέπει να σεβαστεί την πολλαπλή συμμόρφωση.	Βελτίωση δασικών οικοτόπων με φύτευση ειδών υπο-ορόφου ή με την επανεισαγωγή ειδών δασικού τύπου. [αρκούδα]
63	Leader	Όλες οι πιθανές (μέσα σε αγροτικές περιοχές)	Όλες οι αγροτικές περιοχές	Κανένας	Ανατρέξτε στα Άρθ. 61-65.	Συνεχιζόμενη διαχείριση για τη διευκόλυνση των στόχων του σχεδίου τοπικής ανάπτυξης, π.χ. ανάπτυξη και πώληση προϊόντων φιλικών προς την άγρια πανίδα. [αρκούδα]
ETA						
28(1)(β)	υλοποίηση μεθόδων υδατοκαλλιέργειας που μειώνουν σημαντικά τον αρνητικό αντίκτυπο ή ενισχύουν τον θετικό αντίκτυπο στο περιβάλλον, σε σύγκριση με τη συνήθη πρακτική στον τομέα της υδατοκαλλιέργειας,	MME	παράκτιες, θαλάσσιες, εσωτερικά ύδατα, υγρότοποι	κανένας	28(2) Η ενίσχυση των επενδύσεων θα διατίθεται μόνο σε [πολύ μικρές και μικρές] επιχειρήσεις.	Αποκατάσταση εγκαταλελειμμένων αλιευτικών λιμνών.
29(2)(α)	μορφές υδατοκαλλιέργειας που συνίστανται στην προστασία και τη βελτίωση του περιβάλλοντος, των φυσικών πόρων, της γενετικής ποικιλίας, καθώς και στη διαχείριση των περιοχών και των παραδοσιακών χαρακτηριστικών τοπίου και ζωνών υδατοκαλλιέργειας,	αλιείς	παράκτιες, θαλάσσιες, εσωτερικά ύδατα, υγρότοποι	κανένας	μόνο περιοχές υδατοκαλλιέργειας, μπορεί να χρησιμοποιηθεί αντισταθμιστικά για την περιοχή του Natura – βλ. (4)(δ)	Θέσπιση χρονικών ή/και χωρικών περιορισμών για τις μεταβολές στη στάθμη των υδάτων. Οι αποζημιώσεις μπορούν να αντισταθμίσουν τις οικονομικές απώλειες, λόγω παρατεταμένης ξηρασίας ή πλημμύρας.
29(2)(δ)	βιώσιμη υδατοκαλλιέργεια, συμβατή με συγκεκριμένους περιβαλλοντικούς περιορισμούς, που προκύπτουν από το χαρακτηρισμό των περιοχών του Natura 2000 σύμφωνα με την Οδηγία 92/43/ΕΟΚ	αλιείς	παράκτιες, θαλάσσιες, εσωτερικά ύδατα, υγρότοποι	κανένας	μόνο περιοχές υδατοκαλλιέργειας, μπορεί να χρησιμοποιηθεί αντισταθμιστικά για την περιοχή του Natura – βλ. (4)(δ)	Περιορισμός της απομάκρυνσης δέντρων/θάμνων, εκτός από τις περιπτώσεις που είναι απαραίτητο για τη διατήρηση της υποδομής, χρονικοί περιορισμοί στον στοιχειώδη θερισμό.
34(α)	βιώσιμη συμβολή στην καλύτερη διαχείριση ή προστασία των πόρων,	αλιείς, άλλοι	παράκτιες, θαλάσσιες, εσωτερικά ύδατα, υγρότοποι	κανένας	Άρθ. 34: Συλλογικές δράσεις: πρέπει να υλοποιηθούν με την ενεργή στήριξη των ίδιων των επιχειρηματιών ή από οργανώσεις που δρουν για λογαριασμό των παραγωγών ή άλλων οργανώσεων που αναγνωρίζονται από το Κράτος-Μέλος...	Θέσπιση ελάχιστων όρων για τη διατήρηση και τη διαχείριση της αναδυόμενης βλάστησης και άλλων σχετικών χαρακτηριστικών.

Πόρος	Περιγραφή	Ομάδες στόχου	Τύποι γαιών	Περιορισμοί περιοχής	Σημειώσεις/άλλοι περιορισμοί	Παραδείγματα
34(β)	προώθηση επιλεκτικών αλιευτικών μεθόδων ή εργαλείων και μείωση των παρεμπιπτόντων αλιευμάτων,	αλιείς, άλλοι	παράκτιες, θαλάσσιες, εσωτερικά ύδατα	κανένας	Άρθ. 34: Συλλογικές δράσεις: πρέπει να υλοποιηθούν με την ενεργή στήριξη των ίδιων των επιχειρηματιών ή από οργανώσεις που δρουν για λογαριασμό των παραγωγών ή άλλων οργανώσεων που αναγνωρίζονται από το Κράτος-Μέλος...	Προώθηση της χρήσης ορισμένων εργαλείων μέσα στις περιοχές Natura 2000, με παροχή οικονομικών κινήτρων.
34(γ)	απομάκρυνση απολεσθέντων αλιευτικών εργαλείων από τον θαλάσσιο βυθό, προκειμένου να αντιμετωπιστεί το πρόβλημα των εγκαταλελειμμένων δικτύων,	αλιείς, άλλοι	παράκτιες, θαλάσσιες, εσωτερικά ύδατα	κανένας	Άρθ. 34: Συλλογικές δράσεις: πρέπει να υλοποιηθούν με την ενεργή στήριξη των ίδιων των επιχειρηματιών ή από οργανώσεις που δρουν για λογαριασμό των παραγωγών ή άλλων οργανώσεων που αναγνωρίζονται από το Κράτος-Μέλος...	Συνεχιζόμενο πρόγραμμα απομάκρυνσης αλιευτικών εργαλείων μέσα στις περιοχές Natura 2000 – π.χ. απομάκρυνση χαμένων κιούρτων.
34(ζ)	ανάπτυξη, αναδιάρθρωση ή βελτίωση των περιοχών υδατοκαλλιέργειας,	αλιείς, άλλοι	παράκτιες, θαλάσσιες, εσωτερικά ύδατα, υγρότοποι	κανένας	Άρθ. 34: Συλλογικές δράσεις: πρέπει να υλοποιηθούν με την ενεργή στήριξη των ίδιων των επιχειρηματιών ή από οργανώσεις που δρουν για λογαριασμό των παραγωγών ή άλλων οργανώσεων που αναγνωρίζονται από το Κράτος-Μέλος...	Αποκατάσταση ή νέα δημιουργία αναδυόμενης βλάστησης.
35(2)(β)	Αποκατάσταση των εσωτερικών υδάτων, περιλαμβανομένων των ζωνών ωτοκίας και των μεταναστευτικών οδών για τα αποδημητικά είδη	αλιείς, άλλοι	εσωτερικά ύδατα	κανένας	Άρθ. 35(3) Οι ενέργειες πρέπει να υλοποιούνται από δημόσιους ή ημιδημόσιους οργανισμούς, αναγνωρισμένες εμπορικές οργανώσεις ή άλλους οργανισμούς που διορίζονται για το σκοπό αυτόν από το Κράτος-Μέλος.	

LIFE+						
κανένας						
ΠΠ7						
2(2) στ	Περιβάλλον, π.χ. κλιματική αλλαγή, ρύπανση και κίνδυνοι, προστασία και βιώσιμη διαχείριση φυσικών και τεχνητών πόρων (π.χ. προστασία και διαχείριση της βιοποικιλότητας), περιβάλλον και τεχνολογίες (π.χ. περιβαλλοντική αποκατάσταση)	όλες οι πιθανές	το μέτρο δεν αφορά συγκεκριμένο τύπο γαιών	Υπερεθνική συνεργασία	Πλαίσιο: έρευνα	Θα μπορούσε να χρηματοδοτήσει την έρευνα της αποτελεσματικότητας των συμβάσεων διαχείρισης με κατόχους γης ή φυσικών πόρων, καθώς και τον τρόπο βελτίωσης αυτών των συμβάσεων στο μέλλον.

Πόρος	Περιγραφή	Περιορισμοί περιοχής	Σημειώσεις/άλλοι περιορισμοί	Παραδείγματα
ΕΤΠΑ				
κανένας				
ΕΚΤ				
κανένας				
ΤΣ				
κανένας				

Δραστηριότητα 16: ΠΑΡΟΧΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ, ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΗ ΓΙΑ ΠΑΡΑΙΤΗΣΗ ΑΠΟ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΚΑΙ ΑΠΩΛΕΙΑ ΕΣΟΔΩΝ

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 16: ΠΑΡΟΧΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ, ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΗ ΓΙΑ ΠΑΡΑΙΤΗΣΗ ΑΠΟ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΚΑΙ ΑΠΩΛΕΙΑ ΕΣΟΔΩΝ

Πόρος	Περιγραφή	Ομάδες στόχου	Τύποι γαιών	Περιορισμοί περιοχής	Σημειώσεις/άλλοι περιορισμοί	Παραδείγματα
ΕΓΤΑΑ						
36(α)(iii)	Ενισχύσεις Natura 2000 και ενισχύσεις που συνδέονται με την οδηγία 2000/60/ΕΚ,	γεωργοί	γεωργικές εκτάσεις	Οι εκτάσεις πρέπει να οριστούν – ανατρέξτε στο Άρθ. 50.	Ανατρέξτε στο Άρθ. 38. Ισχύει μόνο για τις Χρησιμοποιούμενες Γεωργικές Εκτάσεις.	Ενίσχυση για απώλεια εσόδων εξαιτίας της μειωμένης χρήσης λιπασμάτων και παρασιτοκτόνων, ενίσχυση της προώθησης προϊόντων και υπηρεσιών φιλικών προς το δίκτυο Natura [αρκούδα].
36(α)(iv)	αγροπεριβαλλοντικές ενισχύσεις	γεωργοί, διαχειριστές γαιών	γεωργικές εκτάσεις	κανένας	Ανατρέξτε στο Άρθ. 39.	Ενίσχυση για απώλεια εσόδων αναφορικά με τη διατήρηση βλάστησης φιλικής προς την άγρια πανίδα στην περιφερειακή ζώνη μιας περιοχής Natura, π.χ. βρώσιμα φυτά για την άγρια πανίδα. [αρκούδα]
36(β)(iv)	Ενισχύσεις Natura 2000 [δάση]	ιδιωτικοί δασοκτήμονες και οι σύνδεσμοί τους	δάση	Η επιλεξιμότητα διαφέρει ανάλογα με την περιοχή: ανατρέξτε στο άρθρο 42. Οι εκτάσεις πρέπει να οριστούν – ανατρέξτε στο Άρθ. 50.	Ανατρέξτε στο Άρθ. 46 και στο Άρθ. 51 - ο παραλήπτης πρέπει να σεβαστεί την πολλαπλή συμμόρφωση. Ενισχύσεις για έξοδα επιβάρυνσης και παραίτηση από έσοδα.	Ενισχύσεις για τη διατήρηση εκτάσεων χωρίς εκμετάλλευση στα δάση ή για τη διαχείριση εισβαλλόντων ειδών που οδηγούν σε πλήρη δασοκάλυψη και σε αλλαγές του οικοσυστήματος
36(β)(v)	δασοπεριβαλλοντικές ενισχύσεις	ιδιωτικοί δασοκτήμονες, δήμοι	δάση	Η επιλεξιμότητα διαφέρει ανάλογα με την περιοχή: ανατρέξτε στο άρθρο 42.	Ανατρέξτε στο Άρθ. 47 και στο Άρθ. 51 - ο παραλήπτης πρέπει να σεβαστεί την πολλαπλή συμμόρφωση.	Ενισχύσεις για τη διατήρηση συγκεκριμένης ποσότητας νεκρού ξύλου στα δάση.
63	Leader	Όλες οι πιθανές (μέσα σε αγροτικές περιοχές)	Όλες οι επιλεγμένες αγροτικές περιοχές	Κανένας	Ανατρέξτε στα Άρθ. 61-65.	Αποζημίωση για παραίτηση από δικαιώματα, για την επίτευξη των στόχων και την παρακολούθηση της προόδου του σχεδίου τοπικής ανάπτυξης.
ΕΤΑ						
29(2)(α)	μορφές υδατοκαλλιέργειας που συνίστανται στην προστασία και τη βελτίωση του περιβάλλοντος, των φυσικών πόρων, της γενετικής ποικιλίας, καθώς και στη διαχείριση των περιοχών και των παραδοσιακών χαρακτηριστικών τοπίου και ζωνών υδατοκαλλιέργειας,	αλιείς	παράκτιες, θαλάσσιες, εσωτερικά ύδατα, υγρότοποι	κανένας	μόνο περιοχές υδατοκαλλιέργειας, μπορεί να χρησιμοποιηθεί αντισταθμιστικά για μια περιοχή Natura – βλ. (4)(δ)	Περιορισμός της πυκνότητας βόσκησης, θέσπιση περιτροπής κατά την οποία ένα ποσοστό των αλιευτικών λιμνών πρέπει να χρησιμοποιείται εκτενώς για ένα καθορισμένο χρονικό διάστημα (π.χ. 2 έτη).
29(2)(δ)	βιώσιμη υδατοκαλλιέργεια, συμβατή με συγκεκριμένους περιβαλλοντικούς περιορισμούς, που προκύπτουν από το χαρακτηρισμό των περιοχών Natura 2000 σύμφωνα με την Οδηγία 92/43/ΕΟΚ	αλιείς	παράκτιες, θαλάσσιες, εσωτερικά ύδατα, υγρότοποι	κανένας	μόνο περιοχές υδατοκαλλιέργειας, μπορεί να χρησιμοποιηθεί αντισταθμιστικά για μια περιοχή Natura – βλ. (4)(δ)	Ορισμός της βέλτιστης δομής και σύνθεσης των ιχθυοπληθυσμών.

Πόρος	Περιγραφή	Ομάδες στόχου	Τύποι γαιών	Περιορισμοί περιοχής	Σημειώσεις/άλλοι περιορισμοί	Παραδείγματα
LIFE+						
κανένας						
ΠΠ7						
κανένας						

Πόρος	Περιγραφή	Περιορισμοί περιοχής	Σημειώσεις/άλλοι περιορισμοί	Παραδείγματα
ΕΤΠΑ				
κανένας				
ΕΚΤ				
κανένας				
ΤΣ				
κανένας				

Δραστηριότητα 17: ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΚΑΙ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 17: ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΚΑΙ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ

Πόρος	Περιγραφή	Ομάδες στόχου	Τύποι γαιών	Περιορισμοί περιοχής	Σημειώσεις/άλλοι περιορισμοί	Παραδείγματα
ΕΓΤΑΑ						
52(δ)	ένα μέτρο απόκτησης δεξιοτήτων και συντονισμού με στόχο την προπαρασκευή και υλοποίηση μιας στρατηγικής τοπικής ανάπτυξης	Όλες οι πιθανές	το μέτρο δεν αφορά συγκεκριμένο τύπο γαιών		Ανατρέξτε στο Άρθ. 59.	Ανάληψη μελέτης ορισμού κριτηρίων, για τον καθορισμό και την υλοποίηση της στρατηγικής τοπικής ανάπτυξης.
63	Leader	Όλες οι πιθανές (μέσα σε αγροτικές περιοχές)	Όλες οι επιλεγμένες αγροτικές περιοχές	Κανένας	Ανατρέξτε στα Άρθ. 61-65.	Θα μπορούσαν να αναπτυχθούν έργα που περιλαμβάνουν ένα στοιχείο παρακολούθησης βιοποικιλότητας παράλληλα με την υπόλοιπη δραστηριότητα του έργου. Ανάπτυξη συστημάτων παρακολούθησης της βιοποικιλότητας, για την εκπλήρωση των στόχων και την παρακολούθηση της προόδου του σχεδίου τοπικής ανάπτυξης.
ΕΤΑ						
34(i)	προώθηση συνεργασιών μεταξύ επιστημόνων και επιχειρηματιών στον αλιευτικό τομέα,	αλιείς, άλλοι	παράκτιες, θαλάσσιες, εσωτερικά ύδατα, υγρότοποι	κανένας	Άρθ. 34: Συλλογικές δράσεις: πρέπει να υλοποιηθούν με την ενεργή στήριξη των ίδιων των επιχειρηματιών ή από οργανώσεις που δρουν για λογαριασμό των παραγωγών ή άλλων οργανώσεων που αναγνωρίζονται από το Κράτος-Μέλος...	Έρευνα των μεθόδων παρακολούθησης για τα υδρόβια είδη, που διεξάγεται με τη συνεργασία μεταξύ αλιέων και επιστημόνων (π.χ. προγράμματα σήμανσης και απελευθέρωσης) [φώκαινα]
LIFE+						
3	Κριτήρια επιλογής	όλες οι πιθανές	όλοι οι πιθανοί	κανένας	Το LIFE+ δεν θα χρηματοδοτήσει μέτρα που υπόκεινται στα κριτήρια επιλογής άλλων Κοινοτικών χρηματοδοτικών μέσων ή λαμβάνουν συνδρομή για τον ίδιο σκοπό από αυτά (βλ. Άρθ. 10). Επιλέξιμο, αν πληροί τα κριτήρια προστιθέμενης αξίας του άρθρου 3, τα μέτρα του παραρτήματος 1 και δεν είναι "επαναλαμβανόμενα".	
ΠΠ7						
2(2) στ	Θέμα: Περιβάλλον, π.χ. κλιματική αλλαγή, ρύπανση και κίνδυνοι, προστασία και βιώσιμη διαχείριση φυσικών και τεχνητών πόρων (π.χ. προστασία και διαχείριση της βιοποικιλότητας), περιβάλλον και τεχνολογίες (π.χ. περιβαλλοντική αποκατάσταση)	όλες οι πιθανές	το μέτρο δεν αφορά συγκεκριμένο τύπο γαιών	Υπερεθνική συνεργασία	Πλαίσιο: έρευνα	Έρευνα για την ανάπτυξη νέων μεθόδων παρακολούθησης και επισκόπησης. [αρκούδα, ποταμός]

Πόρος	Περιγραφή	Περιορισμοί περιοχής	Σημειώσεις/άλλοι περιορισμοί	Παραδείγματα
ΕΤΠΑ³²				
4(3)	Στήριξη του εκσυγχρονισμού και της διαφοροποίησης των περιφερειακών οικονομικών δομών. Προτεραιότητα: Περιβάλλον, που περιλαμβάνει προώθηση της βιοποικιλότητας και προστασία της φύσης	Περιφέρειες στόχου σύγκλισης	Πλαίσιο: χρηματοδότηση της ανάπτυξης δραστηριοτήτων/ μεθόδων/εξοπλισμού παρακολούθησης	Θα μπορούσε να στηρίξει την ανάπτυξη σχεδίων παρακολούθησης περιοχών, μέσα στο ευρύτερο πλαίσιο της περιφερειακής περιβαλλοντικής παρακολούθησης, π.χ. για την υποβολή εκθέσεων προόδου αναφορικά με τους δείκτες προόδου για την εκπλήρωση του στόχου της ανάσχεσης της απώλειας βιοποικιλότητας μέχρι το 2010.
4(4)	Πρόληψη κινδύνων , που περιλαμβάνουν την ανάπτυξη και υλοποίηση σχεδίων για την πρόληψη και την αντιμετώπιση φυσικών και τεχνολογικών κινδύνων	Περιφέρειες στόχου σύγκλισης	Πλαίσιο: χρηματοδότηση της ανάπτυξης δραστηριοτήτων/ μεθόδων/εξοπλισμού παρακολούθησης (διαχείριση κινδύνων)	Ανάπτυξη σχεδίων για την αντιμετώπιση κινδύνων, όπως η διαρροή πετρελαίου ή χημικών, που θα μπορούσαν να επηρεάσουν περιοχές Natura. [αγρο-υδάτινα]
5(2)α	Προτεραιότητα στο περιβάλλον και πρόληψη κινδύνων: ενθάρρυνση επενδύσεων για την εξυγίανση μολυσμένων χώρων και γης και προώθηση της ανάπτυξης υποδομών που συνδέονται με τη βιοποικιλότητα και τους χώρους Natura 2000 , και συμβάλουν στη βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη και τη διαφοροποίηση των αγροτικών περιοχών.	Περιφέρειες στόχου περιφερειακής ανταγωνιστικότητας και απασχόλησης	Πλαίσιο: χρηματοδότηση της ανάπτυξης δραστηριοτήτων/ μεθόδων/εξοπλισμού παρακολούθησης	Θα μπορούσε να περιλαμβάνει επενδύσεις στην υποδομή παρακολούθησης, π.χ. εξοπλισμός τηλεανίχνευσης, όπως σταθεροί πύργοι για ραδιοτηλεμετρία, ανάπτυξη βάσης δεδομένων για την αποθήκευση δεδομένων.
5(2)δ	Περιβάλλον και πρόληψη κινδύνων : ανάπτυξη σχεδίων και μέτρων για την πρόληψη και την αντιμετώπιση φυσικών και τεχνολογικών κινδύνων.	Περιφέρειες στόχου περιφερειακής ανταγωνιστικότητας και απασχόλησης	Πλαίσιο: χρηματοδότηση της ανάπτυξης δραστηριοτήτων/ μεθόδων/εξοπλισμού παρακολούθησης (διαχείριση κινδύνων)	Ανάπτυξη σχεδίων για την αντιμετώπιση κινδύνων, όπως η διαρροή πετρελαίου ή χημικών, που θα μπορούσαν να επηρεάσουν περιοχές Natura.
6(1)β	Ενίσχυση για την ανάπτυξη διασυνοριακών οικονομικών και κοινωνικών δραστηριοτήτων μέσω κοινών στρατηγικών για τη βιώσιμη εδαφική ανάπτυξη, κυρίως: ενθάρρυνση της προστασίας και της κοινής διαχείρισης του περιβάλλοντος	Ευρωπαϊκή εδαφική συνεργασία για διασυνοριακή συνεργασία (βλ. Άρθ. 19)	Πλαίσιο: ανάπτυξη στρατηγικών/μεθόδων παρακολούθησης και επισκόπησης	Ανάπτυξη διασυνοριακών σχεδίων και συστημάτων παρακολούθησης αναφορικά με το Natura 2000, π.χ. στρατηγικές παρακολούθησης για ρύπανση/ευτροφισμό πλωτών οδών ή παράκτιων ζωνών. [αγρο-υδάτινα]
6(2)α	Διμερής συνεργασία μεταξύ θαλάσσιων περιφερειών, μέσω της χρηματοδότησης δικτύων και δράσεων που οδηγούν σε ενοποιημένη ανάπτυξη του εδάφους, με τις ακόλουθες προτεραιότητες: διαχείριση των υδάτων, με σαφή διεθνική διάσταση, περιλαμβανομένης της προστασίας και διαχείρισης λεκανών απορροής, παράκτιων ζωνών, θαλάσσιων πόρων, υπηρεσιών υδροδότησης και υγροβιότοπων	Ευρωπαϊκή εδαφική συνεργασία για διασυνοριακή συνεργασία (βλ. Άρθ. 19)	Οι περιοχές πρέπει να συνδέονται με λεκάνες απορροής ποταμών/ υγρότοπους/θαλάσσιες/ παράκτιες περιοχές	

³² Η χρηματοδότηση του ΕΤΠΑ έχει στόχο τις παραγωγικές επενδύσεις (π.χ. υποδομή). Επομένως, οι δραστηριότητες που σχετίζονται με το δίκτυο Natura 2000/περιοχές Natura πρέπει να ενσωματωθούν σε ένα ευρύτερο πλαίσιο ανάπτυξης.

Πόρος	Περιγραφή	Περιορισμοί περιοχής	Σημειώσεις/άλλοι περιορισμοί	Παραδείγματα
6(2)γ	Πρόληψη κινδύνων θαλάσσιων περιφερειών, συμπεριλαμβανομένης της προώθησης της θαλάσσιας ασφάλειας και της προστασίας από πλημμύρες, θαλάσσια ρύπανση και ρύπανση εσωτερικών υδάτων, καθώς και της πρόληψης και προστασίας από τη διάβρωση, τους σεισμούς και τις χιονοστιβάδες.	Ευρωπαϊκή εδαφική συνεργασία για διασυνοριακή συνεργασία (βλ. Άρθ. 19)	Οι περιοχές πρέπει να συνδέονται με λεκάνες απορροής ποταμών/υγρότοπους/θαλάσσιες/παράκτιες περιοχές	
6(3)	Προώθηση της δικτύωσης και της ανταλλαγής εμπειριών μεταξύ περιφερειακών και τοπικών αρχών και με εστίαση στη βιοποικιλότητα και το Natura 2000, συμπεριλαμβανομένων των προγραμμάτων για δίκτυα συνεργασίας και δράσεις που περιλαμβάνουν μελέτες, συλλογή δεδομένων και παρακολούθηση και ανάλυση των αναπτυξιακών τάσεων στην Κοινότητα.	Ευρωπαϊκή εδαφική συνεργασία για διασυνοριακή συνεργασία (βλ. Άρθ. 19)	Πλαίσιο: συλλογή δεδομένων και παρακολούθηση τάσεων	Πρόγραμμα συνεργασίας για τη διευκόλυνση ανάπτυξης περιφερειακών δικτύων αναφορικά με την ανάπτυξη περιφερειακών σχεδίων και δραστηριοτήτων παρακολούθησης ή επισκόπησης.
ΕΚΤ				
3(2)βi	Ενίσχυση των θεσμικών δυνατοτήτων και της αποτελεσματικότητας των δημόσιων διοικήσεων και των δημόσιων υπηρεσιών για τον καλό σχεδιασμό, παρακολούθηση και αξιολόγηση πολιτικής και προγραμμάτων, μέσω μελετών, στατιστικών και ειδίκευσης, στήριξη του πολυκλαδικού συντονισμού και του διαλόγου μεταξύ των σχετικών δημόσιων και ιδιωτικών φορέων	Περιφέρειες στόχου σύγκλισης	Πλαίσιο: επιμόρφωση	Κατάρτιση δημόσιων φορέων αναφορικά με την παρακολούθηση και την επισκόπηση – π.χ. ανάπτυξη σχεδίων παρακολούθησης μέσω διατμηματικών διαδικασιών.
3(2)βii	Ενίσχυση των θεσμικών δυνατοτήτων και της αποτελεσματικότητας των δημόσιων διοικήσεων και των δημόσιων υπηρεσιών στην ανάπτυξη ικανοτήτων για την υλοποίηση πολιτικών και προγραμμάτων	Περιφέρειες στόχου σύγκλισης	Πλαίσιο: επιμόρφωση	Κατάρτιση δημόσιων φορέων σχετικά με την εκτέλεση παρακολούθησης και επισκόπησης περιοχών Natura 2000.
ΤΣ³³				
2(2)	Επίτευξη των στόχων του άρθρου 174 της συνθήκης, που εμπίπτουν στις προτεραιότητες που ορίζονται για την κοινοτική πολιτική προστασίας του περιβάλλοντος στα πλαίσια της πολιτικής του προγράμματος δράσης για το περιβάλλον.	Περιφέρειες στόχου σύγκλισης		Ανάπτυξη περιφερειακού σχεδίου περιβαλλοντικής παρακολούθησης/επισκόπησης, περιλαμβανομένης της παρακολούθησης περιοχών Natura 2000. Ως μέρος ευρύτερων περιφερειακών σχεδίων βιωσιμότητας.

³³ Οι δραστηριότητες που σχετίζονται με το δίκτυο Natura 2000/περιοχές Natura πρέπει συχνά να ενσωματώνονται σε ένα ευρύτερο πλαίσιο ανάπτυξης.

Δραστηριότητα 18: ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΙΝΔΥΝΩΝ

Πόρος	Περιγραφή	Ομάδες στόχου	Τύποι γαιών	Περιορισμοί περιοχής	Σημειώσεις/άλλοι περιορισμοί	Παραδείγματα
ΕΓΤΑΑ						
20(β)(ii)	βελτίωση της οικονομικής αξίας των δασών	ιδιωτικοί δασοκτήμονες, δήμοι	δάση	Η επιλεξιμότητα διαφέρει ανάλογα με την περιοχή: ανατρέξτε στο άρθρο 27.	Ανατρέξτε στο Άρθ. 27 για λεπτομέρειες των περιορισμών.	Βελτίωση της οικονομικής αξίας μέσω της καλύτερης διαχείρισης κινδύνων – επιτυγχάνεται με τη φύτευση τοπικών ειδών δέντρων με μεγαλύτερη ανθεκτικότητα στις φωτιές – π.χ. αειθαλείς βελανιδιές.
20(β)(vi)	αποκατάσταση του γεωργικού παραγωγικού δυναμικού που έχει πληγεί από φυσικές καταστροφές και εισαγωγή των κατάλληλων δράσεων πρόληψης	γεωργοί	γεωργικές εκτάσεις	κανένας	κανένας	Καθιέρωση προληπτικών δράσεων για τις πλημμύρες μέσω της αποκατάστασης και διαχείρισης υγρότοπων.
36(α)(iii)	Ενισχύσεις Natura 2000 και ενισχύσεις που συνδέονται με την οδηγία 2000/60/ΕΚ,	γεωργοί	γεωργικές εκτάσεις	Οι εκτάσεις πρέπει να οριστούν – ανατρέξτε στο Άρθ. 50.	Ανατρέξτε στο Άρθ. 38. Ισχύει μόνο για τις ΧΓΕ.	Ενισχύσεις για τη χρήση καθεστώτος διαχείρισης υδάτων που μειώνει τον κίνδυνο πλημμύρων στις περιοχές Natura.
36(α)(iv)	αγροπεριβαλλοντικές ενισχύσεις	γεωργοί, διαχειριστές γαιών	γεωργικές εκτάσεις	κανένας	Ανατρέξτε στο Άρθ. 39.	Αγροπεριβαλλοντικές ενισχύσεις για την ενθάρρυνση της εποχικής μετακίνησης ή της βόσκησης στο δάσος, μειώνοντας τον κίνδυνο πυρκαγιάς με μείωση της ανάπτυξης αποξηραμένης χαμηλής βλάστησης.
36(α)(vi)	στήριξη για μη παραγωγικές επενδύσεις [γεωργικές εκτάσεις]	γεωργοί, διαχειριστές γαιών	γεωργικές εκτάσεις	κανένας	Ανατρέξτε στο Άρθ. 41.	Στήριξη επενδύσεων στην αποκατάσταση υγρότοπων για την αντιμετώπιση του κινδύνου πλημμύρων.
36(β)(vi)	αποκατάσταση δασοκομικού δυναμικού και εισαγωγή δράσεων πρόληψης	όλες οι πιθανές	δάση	Οι εκτάσεις πρέπει να οριστούν – ανατρέξτε στο Άρθ. 50.	Ανατρέξτε στο Άρθ. 48.	
36(β)(vii)	στήριξη για μη παραγωγικές επενδύσεις [δάση]	όλες οι πιθανές	δάση	Κανένας	Ανατρέξτε στο Άρθ. 49. Πρέπει να συνδεθεί με δασοπεριβαλλοντικές ενισχύσεις.	
63	Leader	Όλες οι πιθανές (μέσα σε αγροτικές περιοχές)	Όλες οι επιλεγμένες αγροτικές περιοχές	Κανένας	Ανατρέξτε στα Άρθ. 61-65.	Ανάπτυξη συστημάτων διαχείρισης κινδύνων φιλικών για τη βιοποικιλότητα, προκειμένου να εκπληρωθούν οι στόχοι και να επιβλέπεται η πρόοδος του σχεδίου τοπικής ανάπτυξης.
ΕΤΑ						
κανένας						

Πόρος	Περιγραφή	Ομάδες στόχου	Τύποι γαιών	Περιορισμοί περιοχής	Σημειώσεις/άλλοι περιορισμοί	Παραδείγματα
LIFE+						
3	Κριτήρια επιλογής	όλες οι πιθανές	όλοι οι πιθανοί	κανένας	Το LIFE+ δεν θα χρηματοδοτήσει μέτρα που υπόκεινται στα κριτήρια επιλογής άλλων Κοινοτικών χρηματοδοτικών μέσων ή λαμβάνουν συνδρομή για τον ίδιο σκοπό από αυτά (βλ. Άρθ. 10). Επιλέξιμο, αν πληροί τα κριτήρια προστιθέμενης αξίας του άρθρου 3, δεν είναι "επαναλαμβανόμενο" και είναι μέρος ενός έργου διαχείρισης προστασίας οικότοπων ή ειδών.	
ΠΠ7						
2(2) στ	Θέμα: Περιβάλλον, π.χ. κλιματική αλλαγή, ρύπανση και κίνδυνοι, προστασία και βιώσιμη διαχείριση φυσικών και τεχνητών πόρων (π.χ. προστασία και διαχείριση της βιοποικιλότητας), περιβάλλον και τεχνολογίες (π.χ. περιβαλλοντική αποκατάσταση)	όλες οι πιθανές	το μέτρο δεν αφορά συγκεκριμένο τύπο γαιών	Διεθνική συνεργασία	Πλαίσιο: έρευνα	Έρευνα για νέα και βελτιωμένα σχέδια, μεθόδους και μέτρα διαχείρισης κινδύνων, ιδιαίτερα σε σχέση με τις απαιτήσεις των περιοχών Natura 2000.
2(2)ζ	Θέμα: μεταφορές (π.χ. χερσαίες μεταφορές με σεβασμό στο περιβάλλον)	όλες οι πιθανές, ωστόσο	το μέτρο δεν αφορά συγκεκριμένο τύπο γαιών	Διεθνική συνεργασία	Πλαίσιο: έρευνα για την προσαρμογή/βελτίωση της υποδομής μεταφορών, για το μετριασμό των κινδύνων στις περιοχές του Natura	Έρευνα για μεθόδους μείωσης των κινδύνων από τις μεταφορές στο περιβάλλον, ειδικότερα στις περιοχές Natura 2000 (π.χ. μείωση του κινδύνου εξάπλωσης εισβαλλόντων ξένων ειδών).

Πόρος	Περιγραφή	Περιορισμοί περιοχής	Σημειώσεις/άλλοι περιορισμοί	Παραδείγματα
ΕΤΠΑ ³⁴				
4(4)	Πρόληψη κινδύνων , που περιλαμβάνουν την ανάπτυξη και υλοποίηση σχεδίων για την πρόληψη και την αντιμετώπιση φυσικών και τεχνολογικών κινδύνων	Περιφέρειες στόχου σύγκλισης		Θα μπορούσε να παρέχει βοήθεια για την ανάπτυξη σχεδίων και μέτρων για την αποτροπή κινδύνων σε περιοχές, όπως καταστροφικές πυρκαγιές, κίνδυνοι από τις μεταφορές, π.χ. διαρροή πετρελαίου κ.λπ.
4(6)	Επενδύσεις στις μεταφορές, που περιλαμβάνουν διευρωπαϊκά δίκτυα και ενιαίες στρατηγικές αστικών περιοχών για καθαρές αστικές συγκοινωνίες , οι οποίες συμβάλλουν στη μείωση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων.	Περιφέρειες στόχου σύγκλισης	Πλαίσιο: προσαρμογή/βελτίωση της υποδομής μεταφορών, για τον περιορισμό των κινδύνων στις περιοχές του Natura	Θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί ειδικά για την ανάπτυξη σχεδίων σε σχέση με τους κινδύνους από τις μεταφορές (όπως η ρύπανση των γλυκών υδάτων, διαρροές πετρελαίου, εισαγωγή ξένων ειδών κ.λπ.).

³⁴ Η χρηματοδότηση του ΕΤΠΑ έχει στόχο τις παραγωγικές επενδύσεις (π.χ. υποδομή). Επομένως, οι δραστηριότητες που σχετίζονται με το δίκτυο Natura 2000/ περιοχές Natura πρέπει να ενσωματωθούν σε ένα ευρύτερο πλαίσιο ανάπτυξης.

Πόρος	Περιγραφή	Περιορισμοί περιοχής	Σημειώσεις/άλλοι περιορισμοί	Παραδείγματα
5(2)α	Προτεραιότητα στο περιβάλλον και πρόληψη κινδύνων: ενθάρρυνση επενδύσεων για την εξυγίανση μολυσμένων χώρων και γης και προώθηση της ανάπτυξης υποδομών που συνδέονται με τη βιοποικιλότητα και τους χώρους Natura 2000 , και συμβάλουν στη βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη και τη διαφοροποίηση των αγροτικών περιοχών.	Περιφέρειες στόχου περιφερειακής ανταγωνιστικότητας και απασχόλησης		Ανάπτυξη υποδομής για τη διαχείριση κινδύνων – π.χ. για τον καθαρισμό των σκαφών όσον αφορά στην απομάκρυνση των εισβαλλόντων ξένων ειδών, για γρήγορη αντίδραση σε διαρροές χημικών ή πετρελαίου ή σε καταστροφικές πυρκαγιές.
5(2)δ	Περιβάλλον και πρόληψη κινδύνων: ανάπτυξη σχεδίων και μέτρων για την πρόληψη και την αντιμετώπιση φυσικών και τεχνολογικών κινδύνων.	Περιφέρειες στόχου περιφερειακής ανταγωνιστικότητας και απασχόλησης		Θα μπορούσε να παρέχει βοήθεια για την ανάπτυξη σχεδίων και μέτρων για την αποτροπή κινδύνων σε περιοχές, όπως καταστροφικές πυρκαγιές, κίνδυνοι από τις μεταφορές, π.χ. διαρροή πετρελαίου κ.λπ.
6(1)β	Ενίσχυση για την ανάπτυξη διασυνοριακών οικονομικών και κοινωνικών δραστηριοτήτων μέσω κοινών στρατηγικών για τη βιώσιμη εδαφική ανάπτυξη, κυρίως: ενθάρρυνση της προστασίας και της κοινής διαχείρισης του περιβάλλοντος	Ευρωπαϊκή εδαφική συνεργασία για διασυνοριακή συνεργασία (βλ. Άρθ. 19)		Θα μπορούσε να παρέχει βοήθεια για την ανάπτυξη διασυνοριακών σχεδίων και μέτρων για την αποτροπή κινδύνων σε περιοχές, όπως οι καταστροφικές πυρκαγιές και η διάβρωση κ.λπ.
6(2)γ ΕΚΤ	Πρόληψη κινδύνων θαλάσσιων περιφερειών, συμπεριλαμβανομένης της προώθησης της θαλάσσιας ασφάλειας και της προστασίας από πλημμύρες, θαλάσσια ρύπανση και ρύπανση εσωτερικών υδάτων, καθώς και της πρόληψης και προστασίας από τη διάβρωση, τους σεισμούς και τις χιονοστιβάδες.	Ευρωπαϊκή εδαφική συνεργασία για διασυνοριακή συνεργασία (βλ. Άρθ. 19)	Οι περιοχές πρέπει να συνδέονται με λεκάνες απορροής ποταμών/ υγράτους/θαλάσσιες/ παράκτιες περιοχές	Θα μπορούσε να παρέχει βοήθεια για την ανάπτυξη σχεδίων και μέτρων αποτροπής των κινδύνων από τις μεταφορές, όπως οι διαρροές πετρελαίου κ.λπ.
3(2)βι	Ενίσχυση των θεσμικών δυνατοτήτων και της αποτελεσματικότητας των δημόσιων διοικήσεων και των δημόσιων υπηρεσιών για τον καλό σχεδιασμό, παρακολούθηση και αξιολόγηση πολιτικής και προγραμμάτων , μέσω μελετών, στατιστικών και ειδίκευσης, στήριξη του πολυκλαδικού συντονισμού και του διαλόγου μεταξύ των σχετικών δημόσιων και ιδιωτικών φορέων	Περιφέρειες στόχου σύγκλισης	Πλαίσιο: επιμόρφωση	Κατάρτιση δημόσιων ιδρυμάτων αναφορικά με την ανάπτυξη σχεδίων διαχείρισης κινδύνων.
3(2)βii ΤΣ ³⁵	Ενίσχυση των θεσμικών δυνατοτήτων και της αποτελεσματικότητας των δημόσιων διοικήσεων και των δημόσιων υπηρεσιών στην ανάπτυξη ικανοτήτων για την υλοποίηση πολιτικών και προγραμμάτων	Περιφέρειες στόχου σύγκλισης	Πλαίσιο: επιμόρφωση	Κατάρτιση δημόσιων ιδρυμάτων αναφορικά με την εκτέλεση δραστηριοτήτων διαχείρισης περιφερειακών κινδύνων.
2(2)	Επίτευξη των στόχων του Άρθρου 174 της Συνθήκης που εμπίπτουν στις προτεραιότητες που ορίζονται για την Κοινωνική πολιτική περιβαλλοντικής προστασίας σύμφωνα με το πρόγραμμα πολιτικής και ενεργειών για το περιβάλλον.	Περιφέρειες στόχου σύγκλισης		Ανάπτυξη περιφερειακής κατάρτισης για ταχεία αντίδραση σε περιβαλλοντικούς κινδύνους που επηρεάζουν περιοχές Natura 2000, π.χ. διαρροές χημικών, πλημμύρες, δασικές πυρκαγιές, χιονοστιβάδες κ.λπ.

³⁵ Οι δραστηριότητες που σχετίζονται με το δίκτυο Natura 2000/ περιοχές Natura πρέπει συχνά να ενσωματώνονται σε ένα ευρύτερο πλαίσιο ανάπτυξης.

Δραστηριότητα 19: (ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΗ) ΕΠΙΤΗΡΗΣΗ ΠΕΡΙΟΧΩΝ

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 19: (ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΗ) ΕΠΙΤΗΡΗΣΗ ΠΕΡΙΟΧΩΝ

Πόρος	Περιγραφή	Ομάδες στόχου	Τύποι γαιών	Περιορισμοί περιοχής	Σημειώσεις/άλλοι περιορισμοί	Παραδείγματα
ΕΓΤΑΑ						
63	Leader	Όλες οι πιθανές (μέσα σε αγροτικές περιοχές)	Όλες οι επιλεγμένες αγροτικές περιοχές	Κανένας	Ανατρέξτε στα Άρθ. 61-65.	Συνεχιζόμενη επιτήρηση στις περιοχές που απαιτείται, για την εκπλήρωση των στόχων και την παρακολούθηση της προόδου του σχεδίου τοπικής ανάπτυξης.
ΕΤΑ						
κανένας						
LIFE+						
κανένας						
ΠΠ7						
2(2) στ	Θέμα: Περιβάλλον, π.χ. κλιματική αλλαγή, ρύπανση και κίνδυνοι, προστασία και βιώσιμη διαχείριση φυσικών και τεχνητών πόρων (π.χ. προστασία και διαχείριση της βιοποικιλότητας), περιβάλλον και τεχνολογίες (π.χ. περιβαλλοντική αποκατάσταση)	όλες οι πιθανές	το μέτρο δεν αφορά συγκεκριμένο τύπο γαιών	Υπερεθνική συνεργασία	Πλαίσιο: έρευνα/ως μέρος ενός ερευνητικού έργου	Το ερευνητικό έργο θα μπορούσε να περιλαμβάνει συνεχιζόμενη επιτήρηση περιοχών για μια καθορισμένη περίοδο, ανάλογα με τους στόχους. [αρκούδα]

Πόρος	Περιγραφή	Περιορισμοί περιοχής	Σημειώσεις/άλλοι περιορισμοί	Παραδείγματα
ΕΤΠΑ				
κανένας			Η χρηματοδότηση δεν είναι διαθέσιμη για συνεχιζόμενες δραστηριότητες	
ΕΚΤ				
κανένας			Η χρηματοδότηση δεν είναι διαθέσιμη για συνεχιζόμενες δραστηριότητες	
ΤΣ				
κανένας			Η χρηματοδότηση δεν είναι διαθέσιμη για συνεχιζόμενες δραστηριότητες	

Δραστηριότητα 20: ΠΑΡΟΧΗ ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟΥ ΚΑΙ ΔΙΑΦΗΜΙΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 20: ΠΑΡΟΧΗ ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟΥ ΚΑΙ ΔΙΑΦΗΜΙΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ

Πόρος	Περιγραφή	Ομάδες στόχου	Τύποι γαιών	Περιορισμοί περιοχής	Σημειώσεις/άλλοι περιορισμοί	Παραδείγματα
ΕΓΤΑΑ						
20(α)(i)	δράσεις επαγγελματικής κατάρτισης και ενημέρωσης, συμπεριλαμβανομένης της διάδοσης επιστημονικών γνώσεων και καινοτόμων πρακτικών, για τα άτομα που απασχολούνται στους τομείς της γεωργίας, των τροφίμων και της δασοκομίας	Γεωργοί, δασοκόμοι	το μέτρο δεν αφορά συγκεκριμένο τύπο γαιών	Κανένας	Άρθ. 21: Η στήριξη δεν θα περιλαμβάνει μαθήματα που αποτελούν μέρος παιδαγωγικών προγραμμάτων ή συστημάτων εκπαίδευσης γεωργίας και δασοκομίας σε δευτεροβάθμιο ή ανώτερο επίπεδο.	Παραγωγή επιμορφωτικού υλικού για γεωργούς και δασοκόμους, που περιγράφουν μεθόδους γεωργίας και δασοκομίας φιλικές για την αρκούδα [αρκούδα].
52(α)(iii)	ενθάρρυνση τουριστικών δραστηριοτήτων	όλες οι πιθανές	το μέτρο δεν αφορά συγκεκριμένο τύπο γαιών	Κανένας	Ανατρέξτε στο Άρθ. 55.	Οι περιοχές Natura 2000 θα μπορούσαν να διαφημιστούν μέσω φυλλαδίων προώθησης τουρισμού. [άνθη]
52(β)(iii)	διατήρηση και αναβάθμιση της αγροτικής κληρονομιάς	όλες οι πιθανές	το μέτρο δεν αφορά συγκεκριμένο τύπο γαιών	Κανένας	Ανατρέξτε στο Άρθ. 57.	
52(δ)	ένα μέτρο απόκτησης δεξιοτήτων και συντονισμού με στόχο την προπαρασκευή και υλοποίηση μιας στρατηγικής τοπικής ανάπτυξης	Όλες οι πιθανές	το μέτρο δεν αφορά συγκεκριμένο τύπο γαιών		Ανατρέξτε στο Άρθ. 59.	Παροχή επιμορφωτικού υλικού για κατάρτιση. [άνθη, αγρο-υδάτινα]
63	Leader	Όλες οι πιθανές (μέσα σε αγροτικές περιοχές)	Όλες οι επιλεγμένες αγροτικές περιοχές	Κανένας	Ανατρέξτε στα Άρθ. 61-65.	Ανάπτυξη της απαραίτητης ενημέρωσης για την υλοποίηση της στρατηγικής τοπικής ανάπτυξης (π.χ. περιφερειακή προώθηση σε σχέση με το Natura 2000). [αγροδασο]
ΕΤΑ						
34(θ)	αναβάθμιση επαγγελματικών ικανοτήτων ή ανάπτυξη νέων μεθόδων και εργαλείων επιμόρφωσης,	αλιείς, άλλοι	το μέτρο δεν αφορά συγκεκριμένο τύπο γαιών	κανένας	Άρθ. 34: Συλλογικές δράσεις: πρέπει να υλοποιηθούν με την ενεργή στήριξη των ίδιων των επιχειρηματιών ή από οργανώσεις που δρουν για λογαριασμό των παραγωγών ή άλλων οργανώσεων που αναγνωρίζονται από το Κράτος-Μέλος...	Ανάπτυξη επιμορφωτικού υλικού για αλιείς αναφορικά με το Natura 2000. [φώκαινα]
41(1)(β)	αναδιάρθρωση και ανακατεύθυνση οικονομικών δραστηριοτήτων, με ιδιαίτερη έμφαση στον οικοτουρισμό, υπό τον όρο ότι αυτές οι δράσεις δεν συνεπάγονται αύξηση των αλιευτικών προσπαθειών,	Εργαζόμενοι στον αλιευτικό τομέα ή σε σχετικούς με αυτόν	το μέτρο δεν αφορά συγκεκριμένο τύπο γαιών	Άρθ. Αναφ. 40(3),(4)	Αναφ.: Άρθρα 40(3),(4) και 41(4) για λεπτομέρειες σχετικά με τις απαιτήσεις για περιοχές και δικαιούχους.	Προώθηση και ανάπτυξη περιβαλλοντικά φιλικών προϊόντων σε σχέση με περιοχές Natura 2000.
41(1)(γ)	διαφοροποίηση δραστηριοτήτων μέσω της προώθησης πολλαπλής απασχόλησης για τους αλιείς, με τη δημιουργία θέσεων απασχόλησης εκτός του αλιευτικού τομέα	Εργαζόμενοι στον αλιευτικό τομέα ή σε σχετικούς με αυτόν	το μέτρο δεν αφορά συγκεκριμένο τύπο γαιών	Άρθ. Αναφ. 40(3),(4)	Αναφ.: Άρθρα 40(3),(4) και 41(4) για λεπτομέρειες σχετικά με τις απαιτήσεις για περιοχές και δικαιούχους.	Παραγωγή ενημέρωσης για την επιμόρφωση, καθώς και για τις δυνατότητες απασχόλησης αναφορικά με το Natura 2000.

Πόρος	Περιγραφή	Ομάδες στόχου	Τύποι γαιών	Περιορισμοί περιοχής	Σημειώσεις/άλλοι περιορισμοί	Παραδείγματα
41(1)(η)	προώθηση της διαπεριφερειακής και της διεθνικής συνεργασίας μεταξύ φορέων στις αλιευτικές περιοχές, κυρίως μέσω της δικτύωσης και της διάδοσης βέλτιστων πρακτικών	υπεύθυνοι δημόσιας διοίκησης, ΜΜΕ, άλλοι	το μέτρο δεν αφορά συγκεκριμένο τύπο γαιών	Άρθ. Αναφ. 40(3),(4)	Αναφ.: Άρθρα 40(3),(4) και 41(4) για λεπτομέρειες σχετικά με τις απαιτήσεις για περιοχές και δικαιούχους.	Χρηματοδότηση δικτύων για τη διεξαγωγή συζητήσεων σχετικά με βέλτιστες πρακτικές όσον αφορά σε δραστηριότητες υδατοκαλλιέργειας και αλιείας φιλικές προς το Natura 2000. [αγρο-υδάτινα]
41(1)(θ)	κατάρτιση και διευκόλυνση της προετοιμασίας και της υλοποίησης της στρατηγικής τοπικής ανάπτυξης.	υπεύθυνοι δημόσιας διοίκησης, ΜΜΕ, άλλοι	το μέτρο δεν αφορά συγκεκριμένο τύπο γαιών	Άρθ. Αναφ. 40(3),(4)	Αναφ.: Άρθρα 40(3),(4) και 41(4) για λεπτομέρειες σχετικά με τις απαιτήσεις για περιοχές και δικαιούχους.	Προετοιμασία ενημέρωσης για εισαγωγή στη στρατηγική τοπικής ανάπτυξης.

LIFE+						
3	Κριτήρια επιλογής	όλες οι πιθανές	όλοι οι πιθανοί	κανένας	Το LIFE+ δεν θα χρηματοδοτήσει μέτρα που υπόκεινται στα κριτήρια επιλογής άλλων Κοινοτικών χρηματοδοτικών μέσων ή λαμβάνουν συνδρομή για τον ίδιο σκοπό από αυτά (βλ. Άρθ. 10). Επιλέξιμο, αν πληροί τα κριτήρια προστιθέμενης αξίας του άρθρου 3, τα μέτρα του παραρτήματος 1 και δεν είναι "επαναλαμβανόμενο".	
ΠΠ7						
2(2) στ	Θέμα: Περιβάλλον, π.χ. κλιματική αλλαγή, ρύπανση και κίνδυνοι, προστασία και βιώσιμη διαχείριση φυσικών και τεχνητών πόρων (π.χ. προστασία και διαχείριση της βιοποικιλότητας), περιβάλλον και τεχνολογίες (π.χ. περιβαλλοντική αποκατάσταση)	όλες οι πιθανές	το μέτρο δεν αφορά συγκεκριμένο τύπο γαιών	Υπερεθνική συνεργασία	Πλαίσιο: έρευνα	Τα ερευνητικά έργα θα μπορούσαν να οδηγήσουν στην ανάπτυξη ενημερωτικών υλικών και το σχεδιασμό νέων και αποτελεσματικότερων μεθόδων επικοινωνίας (π.χ. φόρουμ αλληλεπίδρασης για την εκπαίδευση).
2(2)ζ	Θέμα: μεταφορές (π.χ. χερσαίες μεταφορές με σεβασμό στο περιβάλλον)	όλες οι πιθανές, ωστόσο	το μέτρο δεν αφορά συγκεκριμένο τύπο γαιών	Υπερεθνική συνεργασία	Πλαίσιο: έρευνα για την προσαρμογή/βελτίωση της υποδομής μεταφορών, για το μετριασμό των κινδύνων στις περιοχές Natura	Το ερευνητικό έργο θα μπορούσε να οδηγήσει στην ανάπτυξη ενημέρωσης για δίκτυα μεταφορών με περισσότερο σεβασμό στο περιβάλλον, περιλαμβανομένων συνδέσεων στο δίκτυο Natura .

Πόρος	Περιγραφή	Περιορισμοί περιοχής	Σημειώσεις/άλλοι περιορισμοί	Παραδείγματα
ΕΤΠΑ ³⁶				
4(2)	Θέμα: κοινωνία της πληροφορίας, που περιλαμβάνει την ανάπτυξη τοπικού περιεχομένου, υπηρεσιών και εφαρμογών, τη βελτίωση της πρόσβασης στις ηλεκτρονικές δημόσιες υπηρεσίες και την ανάπτυξή τους, τη βοήθεια και τις υπηρεσίες προς τις ΜΜΕ για την υιοθέτηση και την αποτελεσματική χρήση των τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών (ΤΠΕ)	Περιφέρειες στόχου σύγκλισης	Πλαίσιο: συστήματα/εξοπλισμός μεταφοράς πληροφοριών για το Natura 2000/περιοχές	Θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί για την αγορά εξοπλισμού τεχνολογίας πληροφορικής και την οργάνωση/λειτουργία βάσεων δεδομένων και διαύλων πληροφόρησης Διαδικτύου.
4(5)	Τουρισμός , που περιλαμβάνει προώθηση φυσικών και πολιτιστικών πόρων ως δυνατότητα για την ανάπτυξη βιώσιμου τουρισμού, προστασία και ενίσχυση της πολιτιστικής κληρονομιάς ως μέσου υποστήριξης της οικονομικής ανάπτυξης, ενισχύσεις για τη βελτίωση της παροχής τουριστικών υπηρεσιών μέσω παροχής νέων υπηρεσιών υψηλότερης προστιθέμενης αξίας	Περιφέρειες στόχου σύγκλισης	Πλαίσιο: προώθηση/ανάπτυξη τουρισμού	Ανάπτυξη ενημερωτικού υλικού που απαιτείται για την προώθηση του οικότουρισμού στην περιοχή. [αγροδασο]
4(8)	Επενδύσεις στην εκπαίδευση , που συμβάλλουν στην αύξηση της ελκυστικότητας και της ποιότητας ζωής στις περιφέρειες	Περιφέρειες στόχου σύγκλισης	Πλαίσιο: εκπαίδευση	Ανάπτυξη ενημερωτικών πόρων που απαιτούνται για τη συμμετοχή της περιοχής στα περιφερειακά προγράμματα εκπαίδευσης. [αρκούδα]
4(10)	Άμεση ενίσχυση των επενδύσεων στις ΜΜΕ, που συμβάλλουν στη δημιουργία και τη διαφύλαξη θέσεων εργασίας	Περιφέρειες στόχου σύγκλισης	Πλαίσιο: δημιουργία θέσεων εργασίας	Ανάπτυξη ενημερωτικού υλικού που απαιτείται για την προώθηση του οικότουρισμού στην περιοχή από τις ΜΜΕ [αγρο-υδάτινα].
6(1)α	Ενθάρρυνση της επιχειρηματικότητας και, ιδίως της ανάπτυξη ΜΜΕ, στους τομείς του τουρισμού, των πολιτιστικών δραστηριοτήτων και του διασυνοριακού εμπορίου	Ευρωπαϊκή εδαφική συνεργασία για διασυνοριακή συνεργασία (βλ. Άρθ. 19)	Πλαίσιο: δημιουργία θέσεων εργασίας (π.χ. τουρισμός)	Ανάπτυξη ενημέρωσης σε σχέση με διασυνοριακά δίκτυα περιοχών, για την προώθηση του ευρύτερου οικότουρισμού. [αρκούδα]
6(1)β	Βοήθεια για την ανάπτυξη διασυνοριακών οικονομικών και κοινωνικών δραστηριοτήτων μέσω κοινών στρατηγικών για τη βιώσιμη εδαφική ανάπτυξη, κυρίως: ενθάρρυνση της προστασίας και της κοινής διαχείρισης του περιβάλλοντος	Ευρωπαϊκή εδαφική συνεργασία για διασυνοριακή συνεργασία (βλ. Άρθ. 19)	Πλαίσιο: ανάπτυξη πρωτοβουλιών απασχόλησης και επιμόρφωσης	

³⁶ Η χρηματοδότηση του ΕΤΠΑ έχει στόχο τις παραγωγικές επενδύσεις (π.χ. υποδομή). Επομένως, οι δραστηριότητες που σχετίζονται με το δίκτυο Natura 2000/ περιοχές Natura πρέπει να ενσωματωθούν σε ένα ευρύτερο πλαίσιο ανάπτυξης.

Πόρος	Περιγραφή	Περιορισμοί περιοχής	Σημειώσεις/άλλοι περιορισμοί	Παραδείγματα
6(1) τέλος	Επιπλέον, προώθηση της ενοποίησης των διασυνοριακών αγορών εργασίας, των τοπικών πρωτοβουλιών απασχόλησης, των ίσων ευκαιριών, της εκπαίδευσης και της κοινωνικής ένταξης και της κοινής χρήσης ανθρωπίνων πόρων και εγκαταστάσεων για την Ε& ΤΑ.	Ευρωπαϊκή εδαφική συνεργασία για διασυνοριακή συνεργασία (βλ. Αρθ. 19)	Πλαίσιο: ανάπτυξη πρωτοβουλιών απασχόλησης και επιμόρφωσης	Ανάπτυξη ενημερωτικών πόρων που απαιτούνται για τη συμμετοχή της περιοχής στα περιφερειακά προγράμματα επιμόρφωσης. [αγρο-υδάτινα]
6(1)δ	Ανάπτυξη διασυνοριακών οικονομικών και κοινωνικών δραστηριοτήτων μέσω κοινών στρατηγικών για τη βιώσιμη εδαφική συνεργασία: ανάπτυξη της συνεργασίας, των δυνατοτήτων και της κοινής χρήσης υποδομών, ειδικότερα σε τομείς όπως η υγεία, ο πολιτισμός και η εκπαίδευση.	Ευρωπαϊκή εδαφική συνεργασία για διασυνοριακή συνεργασία (βλ. Αρθ. 19)	Πλαίσιο: ευρείες πρωτοβουλίες διαμεθοριακής εκπαίδευσης (εκπαίδευση)	Ανάπτυξη ενημερωτικών πόρων που απαιτούνται για τη συμμετοχή της περιοχής στα περιφερειακά προγράμματα υγείας, πολιτισμού και εκπαίδευσης. [ποταμός]
10	Χρηματοδότηση επενδύσεων που στοχεύουν στη βελτίωση της πρόσβασης, στην προώθηση και ανάπτυξη οικονομικών δραστηριοτήτων που σχετίζονται με την πολιτιστική κληρονομιά, στην προώθηση της βιώσιμης χρήσης των φυσικών πόρων και στην τόνωση του τουριστικού τομέα.	Μόνο περιοχές με φυσικά μείονεκρήματα.		Ανάπτυξη ενημερωτικού υλικού που απαιτείται για την προώθηση του οικοτουρισμού στην περιοχή. [ποταμός]
ΕΚΤ				
3(2)βi	Ενίσχυση των θεσμικών δυνατοτήτων και της αποτελεσματικότητας των δημόσιων διοικήσεων και των δημόσιων υπηρεσιών για τον καλό σχεδιασμό, παρακολούθηση και αξιολόγηση πολιτικής και προγραμμάτων , μέσω μελετών, στατιστικών και ειδίκευσης, στήριξη του πολυκλαδικού συντονισμού και του διαλόγου μεταξύ των σχετικών δημόσιων και ιδιωτικών φορέων	Περιφέρειες στόχου σύγκλισης	Πλαίσιο: επιμόρφωση	Παραγωγή ενημέρωσης για προγράμματα κατάρτισης/επιμόρφωσης για τις δημόσιες διοικήσεις.
3(2)βii	Ενίσχυση των θεσμικών δυνατοτήτων και της αποτελεσματικότητας των δημόσιων διοικήσεων και των δημόσιων υπηρεσιών στην ανάπτυξη ικανοτήτων για την υλοποίηση πολιτικών και προγραμμάτων	Περιφέρειες στόχου σύγκλισης	Πλαίσιο: επιμόρφωση	
ΤΣ				
κανένας				

Δραστηριότητα 21: ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 21: ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Πόρος	Περιγραφή	Ομάδες στόχου	Τύποι γαιών	Περιορισμοί περιοχής	Σημειώσεις/άλλοι περιορισμοί	Παραδείγματα
ΕΓΤΑΑ						
20(α)(i)	δράσεις επαγγελματικής κατάρτισης και ενημέρωσης, συμπεριλαμβανομένης της διάδοσης επιστημονικών γνώσεων και καινοτόμων πρακτικών, για τα άτομα που απασχολούνται στους τομείς της γεωργίας, των τροφίμων και της δασοκομίας	γεωργοί, δασοκόμοι	το μέτρο δεν αφορά συγκεκριμένο τύπο γαιών	κανένας	Άρθ. 21: Η στήριξη δεν θα περιλαμβάνει μαθήματα που αποτελούν μέρος παιδαγωγικών προγραμμάτων ή συστημάτων εκπαίδευσης γεωργίας και δασοκομίας σε δευτεροβάθμιο ή ανώτερο επίπεδο.	Επιμόρφωση και εκπαίδευση σε σχέση με καινοτόμο πρακτική όσον αφορά στην καλλιέργεια που είναι φιλική προς τη φύση, την προώθηση προϊόντων από περιοχές Natura κ.λπ.
52(β)(iii)	διατήρηση και αναβάθμιση της αγροτικής κληρονομιάς	όλες οι πιθανές	το μέτρο δεν αφορά συγκεκριμένο τύπο γαιών	Κανένας	Ανατρέξτε στο Άρθ. 57.	Επιμόρφωση για τη διευκόλυνση της προστασίας και της διατήρησης της αγροτικής κληρονομιάς.
52(γ)	ένα μέτρο κατάρτισης και ενημέρωσης για οικονομικούς φορείς που δραστηριοποιούνται στους τομείς που καλύπτονται από τον άξονα 3	όλες οι πιθανές (μέσα σε αγροτικές περιοχές)	το μέτρο δεν αφορά συγκεκριμένο τύπο γαιών	Κανένας	Ανατρέξτε στο Άρθ. 58. Μπορεί να χρησιμοποιηθεί μόνο για τα μέτρα του Άξονα 3.	Κατάρτιση για την ενθάρρυνση της ανάπτυξης μιας βιομηχανίας οικοτουρισμού [αγροδασο]
52(δ)	ένα μέτρο απόκτησης δεξιοτήτων και συντονισμού με στόχο την προπαρασκευή και υλοποίηση μιας στρατηγικής τοπικής ανάπτυξης	Όλες οι πιθανές	το μέτρο δεν αφορά συγκεκριμένο τύπο γαιών		Ανατρέξτε στο Άρθ. 59.	Επιμόρφωση για την υλοποίηση στρατηγικής τοπικής ανάπτυξης – π.χ. στην προώθηση προϊόντων του Natura ή για την ανάπτυξη μιας βιομηχανίας οικοτουρισμού. [άνθη]
63	Leader	Όλες οι πιθανές (μέσα σε αγροτικές περιοχές)	Όλες οι επιλεγμένες αγροτικές περιοχές	Κανένας	Ανατρέξτε στα Άρθ. 61-65.	Οποιαδήποτε επιμόρφωση είναι απαραίτητη για την υλοποίηση της στρατηγικής τοπικής ανάπτυξης (π.χ. περιφερειακή προώθηση σε σχέση με το δίκτυο Natura). [αρκούδα]
ΕΤΑ						
26(1)(α)	διαφοροποίηση δραστηριοτήτων με σκοπό την προώθηση πολλαπλών θέσεων απασχόλησης για τους αλιείς,	αλιείς	το μέτρο δεν αφορά συγκεκριμένο τύπο γαιών	κανένας	κανένας	Επιμόρφωση για τη διευκόλυνση της διαφοροποίησης δραστηριοτήτων – π.χ. επιμόρφωση στη διοίκηση μικρών επιχειρήσεων για τη διευκόλυνση του οικοτουρισμού ή κατάρτιση στη διαχείριση περιοχών.
26(1)(γ)	σχέδια για επανεκπαίδευση σε επαγγέλματα εκτός της θαλάσσιας αλιείας,	αλιείς	το μέτρο δεν αφορά συγκεκριμένο τύπο γαιών	κανένας	κανένας	Επιμόρφωση για τη διευκόλυνση της διαφοροποίησης δραστηριοτήτων – π.χ. επιμόρφωση στη διοίκηση μικρών επιχειρήσεων για τη διευκόλυνση του οικοτουρισμού ή κατάρτιση στη διαχείριση περιοχών.

Πόρος	Περιγραφή	Ομάδες στόχου	Τύποι γαιών	Περιορισμοί περιοχής	Σημειώσεις/άλλοι περιορισμοί	Παραδείγματα
34(θ)	αναβάθμιση επαγγελματικών ικανοτήτων ή ανάπτυξη νέων μεθόδων και εργαλείων επιμόρφωσης,	αλιείς, άλλοι	το μέτρο δεν αφορά συγκεκριμένο τύπο γαιών	κανένας	Άρθ. 34: Συλλογικές δράσεις: πρέπει να υλοποιηθούν με την ενεργή στήριξη των ιδίων των επιχειρηματιών ή από οργανώσεις που δρουν για λογαριασμό των παραγωγών ή άλλων οργανώσεων που αναγνωρίζονται από το κράτος-μέλος...	Επιμόρφωση για τη διευκόλυνση της διαφοροποίησης δραστηριοτήτων – π.χ. επιμόρφωση στη διοίκηση μικρών επιχειρήσεων για τη διευκόλυνση του οικοτουρισμού ή κατάρτιση στη διαχείριση περιοχών. Επιμορφωτικά προγράμματα σε συνεργασία μεταξύ επιστημόνων και φορέων –π.χ. προγράμματα για τον προσδιορισμό ιχθύων και πτηνών, για την προώθηση του οικοτουρισμού με παράλληλη βοήθεια της επιστημονικής παρακολούθησης.
41(1)(β)	αναδιάρθρωση και ανακατεύθυνση οικονομικών δραστηριοτήτων, με ιδιαίτερη έμφαση στον οικοτουρισμό, υπό τον όρο ότι αυτές οι ενέργειες δεν συνεπάγονται αύξηση των αλιευτικών προσπαθειών,	εργαζόμενο I στον αλιευτικό τομέα ή σε σχετικούς με αυτόν	το μέτρο δεν αφορά συγκεκριμένο τύπο γαιών	Άρθ. Αναφ. 40(3),(4)	Αναφ.: Άρθρα 40(3),(4) και 41(4) για λεπτομέρειες σχετικά με τις απαιτήσεις για περιοχές και δικαιούχους.	Επιμόρφωση των αλιέων, προκειμένου να μπορέσουν να μετακινηθούν στη βιομηχανία του οικοτουρισμού στις περιοχές Natura.
41(1)(γ)	διαφοροποίηση δραστηριοτήτων μέσω της προώθησης πολλαπλής απασχόλησης για τους αλιείς, με τη δημιουργία θέσεων απασχόλησης εκτός του αλιευτικού τομέα	εργαζόμενο I στον αλιευτικό τομέα ή σε σχετικούς με αυτόν	το μέτρο δεν αφορά συγκεκριμένο τύπο γαιών	Άρθ. Αναφ. 40(3),(4)	Αναφ.: Άρθρα 40(3),(4) και 41(4) για λεπτομέρειες σχετικά με τις απαιτήσεις για περιοχές και δικαιούχους.	Δημιουργία θέσεων απασχόλησης στη διαχείριση των περιοχών Natura, με στήριξη από επαρκή επιμόρφωση και εκπαίδευση [φώκαινα].
41(1)(θ)	κατάρτιση και διευκόλυνση της προετοιμασίας και της υλοποίησης της στρατηγικής τοπικής ανάπτυξης,	υπεύθυνοι δημόσιας διοίκησης, ΜΜΕ, άλλοι	το μέτρο δεν αφορά συγκεκριμένο τύπο γαιών	Άρθ. Αναφ. 40(3),(4)	Αναφ.: Άρθρα 40(3),(4) και 41(4) για λεπτομέρειες σχετικά με τις απαιτήσεις για περιοχές και δικαιούχους.	Επιμόρφωση και εκπαίδευση για την προετοιμασία και υλοποίηση της στρατηγικής ανάπτυξης.
LIFE+						
3	Κριτήρια επιλογής	Όλες	Το μέτρο δεν αφορά συγκεκριμένο τύπο γαιών.	κανένας	Το LIFE+ δεν θα χρηματοδοτήσει μέτρα που υπόκεινται στα κριτήρια επιλογής άλλων Κοινοτικών χρηματοδοτικών μέσων ή λαμβάνουν συνδρομή για τον ίδιο σκοπό από αυτά (βλ. Άρθ. 10). Επιλέξιμο, αν πληροί τα κριτήρια προστιθέμενης αξίας του άρθρου 3 και δεν είναι "επαναλαμβανόμενο".	
ΠΠ7						
κανένας						

Πόρος	Περιγραφή	Περιορισμοί περιοχής	Σημειώσεις/άλλοι περιορισμοί	Παραδείγματα
ΕΤΠΑ ³⁷				
4(5)	Τουρισμός , που περιλαμβάνει προώθηση φυσικών και πολιτιστικών πόρων ως δυνατότητας για την ανάπτυξη βιώσιμου τουρισμού, προστασία και ενίσχυση της πολιτιστικής κληρονομιάς ως μέσου υποστήριξης της οικονομικής ανάπτυξης, ενισχύσεις για τη βελτίωση της παροχής τουριστικών υπηρεσιών μέσω παροχής νέων υπηρεσιών υψηλότερης προστιθέμενης αξίας	Περιφέρειες στόχου σύγκλισης	Πλαίσιο: προώθηση/ανάπτυξη τουρισμού	Επιμορφωτικά προγράμματα για τη στήριξη της σύστασης βιομηχανίας τουρισμού σε περιοχές όπου αυτή είναι ανύπαρκτη (π.χ. στις περιοχές που εξαρτώνται σε μεγάλο βαθμό από βιομηχανίες που βρίσκονται σε ύφεση). Η επιμόρφωση θα μπορούσε να απευθύνεται σε υποψήφιους παροχής τουριστικών υπηρεσιών ανώτερου επιπέδου.
4(8)	Επενδύσεις στην εκπαίδευση , που συμβάλλουν στην αύξηση της ελκυστικότητας και της ποιότητας ζωής στις περιφέρειες	Περιφέρειες στόχου σύγκλισης		Εκπαίδευση για τη βιώσιμη διαχείριση, που θα συμβάλει στη βελτίωση της ποιότητας ζωής και του περιβάλλοντος.
6(1)α	Ενθάρρυνση της επιχειρηματικότητας και ιδίως της ανάπτυξης ΜΜΕ, στους τομείς του τουρισμού, των πολιτιστικών δραστηριοτήτων και του διασυνοριακού εμπορίου	Ευρωπαϊκή εδαφική συνεργασία για διασυνοριακή συνεργασία (βλ. Άρθ. 19)	Πλαίσιο: δημιουργία θέσεων εργασίας (π.χ. τουρισμός)	Ανάπτυξη διασυνοριακών προγραμμάτων επιμόρφωσης και εκπαίδευσης που βασίζονται στην ανταλλαγή εμπειριών, ειδικά όσον αφορά τον οικότουρισμό στις περιοχές Natura. [αρκούδα, αγροδασο]
6(1)β	Ενίσχυση για την ανάπτυξη διασυνοριακών οικονομικών και κοινωνικών δραστηριοτήτων μέσω κοινών στρατηγικών για τη βιώσιμη εδαφική ανάπτυξη, κυρίως: ενθάρρυνση της προστασίας και της κοινής διαχείρισης του περιβάλλοντος	Ευρωπαϊκή εδαφική συνεργασία για διασυνοριακή συνεργασία (βλ. Άρθ. 19)		
6(1) τέλος	Επιπλέον, προώθηση της ενοποίησης των διασυνοριακών αγορών εργασίας, των τοπικών πρωτοβουλιών απασχόλησης, των ίσων ευκαιριών, της εκπαίδευσης και της κοινωνικής ένταξης και της κοινής χρήσης ανθρωπίνων πόρων και εγκαταστάσεων για την Ε& ΤΑ.	Ευρωπαϊκή εδαφική συνεργασία για διασυνοριακή συνεργασία (βλ. Άρθ. 19)		Παροχή επιμόρφωσης για την προώθηση διασυνοριακών αγορών εργασίας όσον αφορά στη διαχείριση του δικτύου Natura, π.χ. επιμόρφωση σε πρακτικές δασοκομίας φιλικές προς τη φύση.
6(2)α	Διμερής συνεργασία μεταξύ θαλάσσιων περιφερειών, μέσω της χρηματοδότησης δικτύων και δράσεων που οδηγούν σε ενοποιημένη ανάπτυξη του εδάφους, με τις ακόλουθες προτεραιότητες: διαχείριση των υδάτων, με σαφή διεθνική διάσταση, περιλαμβανομένης της προστασίας και διαχείρισης λεκανών απορροής, παράκτιων ζωνών, θαλάσσιων πόρων, υπηρεσιών υδροδότησης και υγροβιότοπων	Ευρωπαϊκή εδαφική συνεργασία για διασυνοριακή συνεργασία (βλ. Άρθ. 19)	Οι περιοχές πρέπει να συνδέονται με λεκάνες απορροής ποταμών/ υγρότοπους/θαλάσσιες/παράκτιες περιοχές	Επιμόρφωση για την υπερεθνική διαχείριση λεκανών απορροής ποταμών και θαλάσσιων πόρων (σε σχέση με τη διαχείριση των περιοχών Natura).

³⁷ Η χρηματοδότηση του ΕΤΠΑ έχει στόχο τις παραγωγικές επενδύσεις (π.χ. υποδομή). Επομένως, οι δραστηριότητες που σχετίζονται με το δίκτυο Natura 2000/ περιοχές Natura πρέπει να ενσωματωθούν σε ένα ευρύτερο πλαίσιο ανάπτυξης.

Πόρος	Περιγραφή	Περιορισμοί περιοχής	Σημειώσεις/άλλοι περιορισμοί	Παραδείγματα
6(3)	Πρώθηση της δικτύωσης και της ανταλλαγής εμπειριών μεταξύ περιφερειακών και τοπικών αρχών και με εστίαση στη βιοποικιλότητα και το Natura 2000, συμπεριλαμβανομένων των προγραμμάτων για δίκτυα συνεργασίας και δράσεις που περιλαμβάνουν μελέτες, συλλογή δεδομένων και παρακολούθηση και ανάλυση των αναπτυξιακών τάσεων στην Κοινότητα.	Ευρωπαϊκή εδαφική συνεργασία για διασυνοριακή συνεργασία (βλ. Άρθ. 19)		Επιμορφωτικά προγράμματα για περιφερειακούς και τοπικούς φορείς, τα οποία εστιάζουν στην ανταλλαγή εμπειριών και βέλτιστης πρακτικής όσον αφορά τη βιοποικιλότητα και το Natura 2000.
ΕΚΤ				
3(1)aii	Αύξηση της προσαρμοστικότητας των εργαζόμενων και των επιχειρήσεων, π.χ. ανάπτυξη ειδικών υπηρεσιών απασχόλησης, εκπαίδευσης και υποστήριξης για εργαζόμενους στα πλαίσια της αναδιάρθρωσης εταιριών και διαφόρων τομέων.		Πλαίσιο: Δημιουργία θέσεων εργασίας (π.χ. στην περίπτωση της αναδιάρθρωσης τομέα)	Παροχή επιμόρφωσης προς εργαζόμενους σε τομείς που υφίστανται αναδιάρθρωση, για την παροχή προοπτικών εναλλακτικής απασχόλησης σε βιώσιμες επιχειρήσεις που συνδέονται με το Natura (π.χ. παραγωγή προϊόντων φιλικών προς το Natura).
3(2)βi	Ενίσχυση των θεσμικών δυνατοτήτων και της αποτελεσματικότητας των δημόσιων διοικήσεων και των δημόσιων υπηρεσιών για τον καλό σχεδιασμό, παρακολούθηση και αξιολόγηση πολιτικής και προγραμμάτων , μέσω μελετών, στατιστικών και εμπειρογνωμοσύνης, στήριξη του πολυκλαδικού συντονισμού και του διαλόγου μεταξύ των σχετικών δημόσιων και ιδιωτικών φορέων	Περιφέρειες στόχου σύγκλισης		Επιμόρφωση για δημόσιες διοικήσεις όσον αφορά στην καλή διαχείριση του Natura 2000 – θα μπορούσε να περιλαμβάνει την ανταλλαγή εμπειριών και βέλτιστης πρακτικής μεταξύ των Κρατών Μελών. [φώκαινα]
3(2)βii	Ενίσχυση των θεσμικών δυνατοτήτων και της αποτελεσματικότητας των δημόσιων διοικήσεων και των δημόσιων υπηρεσιών στην ανάπτυξη ικανοτήτων για την υλοποίηση πολιτικών και προγραμμάτων	Περιφέρειες στόχου σύγκλισης		Επιμόρφωση του προσωπικού των δημόσιων διοικήσεων για ενασχόληση με έργα που αφορούν στην άγρια πανίδα. [αρκούδα]
ΤΣ³⁸				
2(2)	Επίτευξη των στόχων του άρθρου 174 της συνθήκης, που εμπίπτουν στις προτεραιότητες που ορίζονται για την κοινωνική πολιτική προστασίας του περιβάλλοντος στα πλαίσια της πολιτικής του προγράμματος δράσης για το περιβάλλον.	Περιφέρειες στόχου σύγκλισης		Επιμόρφωση ως επιμέρους στοιχείο των έργων επενδύσεων υποδομής – π.χ. επιμόρφωση των τοπικών πληθυσμών όσον αφορά στην αποτελεσματική χρήση των υδάτων για συμπλήρωση της κατασκευής υποδομής που σχετίζεται με τα ύδατα.

³⁸ Οι δραστηριότητες που σχετίζονται με το δίκτυο Natura 2000/ περιοχές Natura πρέπει συχνά να ενσωματώνονται σε ένα ευρύτερο πλαίσιο ανάπτυξης.

Δραστηριότητα 22: ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΘΑΡΡΥΝΣΗ ΤΗΣ ΧΡΗΣΗΣ ΕΠΙΣΚΕΠΤΩΝ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΠΕΡΙΟΧΩΝ NATURA 2000

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 22: ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΘΑΡΡΥΝΣΗ ΤΗΣ ΧΡΗΣΗΣ ΕΠΙΣΚΕΠΤΩΝ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΠΕΡΙΟΧΩΝ NATURA 2000

Πόρος	Περιγραφή	Ομάδες στόχου	Τύποι γαιών	Περιορισμοί περιοχής	Σημειώσεις/άλλοι περιορισμοί	Παραδείγματα
ΕΓΤΑΑ						
36(α)(vi)	στήριξη για μη παραγωγικές επενδύσεις [γεωργικές εκτάσεις]	γεωργοί, διαχειριστές γαιών	γεωργικές εκτάσεις	κανένας	Ανατρέξτε στο Άρθ. 41.	
36(β)(vii)	στήριξη για μη παραγωγικές επενδύσεις [δάση]	όλες οι πιθανές	δάση	Κανένας	Ανατρέξτε στο Άρθ. 49. Πρέπει να συνδεθεί με δασοπεριβαλλοντικές αποζημιώσεις.	Κατασκευή και τοποθέτηση επεξηγηματικών πινακίδων στις περιοχές Natura. [αγροδασο]
52(α)(i)	διαφοροποίηση προς μη γεωργικές δραστηριότητες	γεωργοί και μέλη νοικοκυριών	το μέτρο δεν αφορά συγκεκριμένο τύπο γαιών	Κανένας	Ανατρέξτε στο Άρθ. 53.	Στήριξη της βελτίωσης των τουριστικών εγκαταστάσεων σε γεωργικές περιοχές Natura, για την ενθάρρυνση του οικοτουρισμού.
52(α)(iii)	ενθάρρυνση τουριστικών δραστηριοτήτων	όλες οι πιθανές	το μέτρο δεν αφορά συγκεκριμένο τύπο γαιών	Κανένας	Ανατρέξτε στο Άρθ. 55.	Κατασκευή εγκαταστάσεων για την ενθάρρυνση της χρήσης των περιοχών Natura από τους επισκέπτες, π.χ. μονοπάτια και πινακίδες. [αρκούδα, αγροδασο]
63	Leader	Όλες οι πιθανές (μέσα σε αγροτικές περιοχές)	Όλες οι επιλεγμένες αγροτικές περιοχές	Κανένας	Ανατρέξτε στα Άρθ. 61-65.	Ανέγερση εγκαταστάσεων για χρήση των περιοχών Natura από τους επισκέπτες, προκειμένου να ενθαρρυνθεί η χρήση των επισκεπτών και να επιτευχθούν οι στόχοι της στρατηγικής τοπικής ανάπτυξης.
ΕΤΑ						
41(1)(β)	αναδιάρθρωση και ανακατεύθυνση οικονομικών δραστηριοτήτων, με ιδιαίτερη έμφαση στον οικοτουρισμό, υπό τον όρο ότι αυτές οι ενέργειες δεν συνεπάγονται αύξηση των αλιευτικών προσπαθειών,	εργαζόμενοι στον αλιευτικό τομέα ή σε σχετικούς με αυτόν	το μέτρο δεν αφορά συγκεκριμένο τύπο γαιών	Άρθ. Αναφ. 40(3),(4)	Αναφ.: Άρθρα 40(3),(4) και 41(4) για λεπτομέρειες σχετικά με τις απαιτήσεις για περιοχές και δικαιούχους.	Πρωώθηση του οικοτουρισμού, μέσω της παροχής τουριστικών εγκαταστάσεων στις περιοχές Natura – π.χ. επεξηγηματική πληροφόρηση, καθίσματα, μονοπάτια.
41(1)(ε)	στήριξη υποδομής που σχετίζεται με μικρές αλιευτικές περιοχές και τον τουρισμό, προς όφελος των κοινοτήτων μικρών αλιευτικών περιοχών	υπεύθυνοι δημόσιας διοίκησης, ΜΜΕ, άλλοι	το μέτρο δεν αφορά συγκεκριμένο τύπο γαιών	Άρθ. Αναφ. 40(3),(4)	Αναφ.: Άρθρα 40(3),(4) και 41(4) για λεπτομέρειες σχετικά με τις απαιτήσεις για περιοχές και δικαιούχους.	Παροχή εγκαταστάσεων για θαλάσσιο και παρόχθιο οικοτουρισμό, π.χ. πινακίδες, χάρτες, καταφύγια, προβλήτες κ.λπ.
LIFE+						
3	Κριτήρια επιλογής	όλες οι πιθανές	όλοι οι πιθανοί	κανένας	Το LIFE+ δεν θα χρηματοδοτήσει μέτρα που υπόκεινται στα κριτήρια επιλογής άλλων Κοινοτικών χρηματοδοτικών μέσων ή λαμβάνουν συνδρομή για τον ίδιο σκοπό από αυτά (βλ. Άρθ. 10). Επιλέξιμο αν πληροί τα κριτήρια προστιθέμενης αξίας του άρθρου 3 και δεν αφορά έργα βαριάς υποδομής (ΕΤΠΑ) ή τη συντήρηση εγκαταστάσεων.	
ΠΠ7						
κανένας						

Πόρος	Περιγραφή	Περιορισμοί περιοχής	Σημειώσεις/άλλοι περιορισμοί	Παραδείγματα
ΕΤΠΑ³⁹				
4(2)	Θέμα: κοινωνία των πληροφοριών, που περιλαμβάνει την ανάπτυξη υπηρεσιών και εφαρμογών τοπικού περιεχομένου, τη βελτίωση της πρόσβασης και την ανάπτυξη δημόσιων διαδικτυακών υπηρεσιών, την ενίσχυση και παροχή υπηρεσιών σε ΜΜΕ για την υιοθέτηση και την αποτελεσματική χρήση των τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών	Περιφέρειες στόχου σύγκλισης	Πλαίσιο: συστήματα/εξοπλισμός μεταφοράς πληροφοριών για το δίκτυο/περιοχές Natura	Ανάπτυξη ιστοσελίδων και βάσεων δεδομένων που θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν για την προώθηση του τουρισμού που βασίζεται στο Natura.
4(3)	Στήριξη του εκσυγχρονισμού και της διαφοροποίησης των περιφερειακών οικονομικών δομών. Προτεραιότητα: Περιβάλλον, που περιλαμβάνει προώθηση της βιοποικιλότητας και προστασία της φύσης	Περιφέρειες στόχου σύγκλισης		
4(5)	Τουρισμός , που περιλαμβάνει προώθηση φυσικών και πολιτιστικών πόρων ως δυνατότητας για την ανάπτυξη βιώσιμου τουρισμού, προστασία και ενίσχυση της πολιτιστικής κληρονομιάς ως μέσου υποστήριξης της οικονομικής ανάπτυξης, ενισχύσεις για τη βελτίωση της παροχής τουριστικών υπηρεσιών μέσω παροχής νέων υπηρεσιών υψηλότερης προστιθέμενης αξίας	Περιφέρειες στόχου σύγκλισης	Πλαίσιο: προώθηση/ανάπτυξη τουρισμού	Κατασκευή τουριστικών εγκαταστάσεων, π.χ. χώροι στάθμευσης αυτοκινήτων, δίκτυα μονοπατιών, προβλήτες, κέντρα επισκεπτών. [ποταμός, αγρο-υδάτινα]
5(2)α	Προτεραιότητα στο περιβάλλον και πρόληψη κινδύνων: ενθάρρυνση επενδύσεων για την εξυγίανση μολυσμένων χώρων και γης και προώθηση της ανάπτυξης υποδομών που συνδέονται με τη βιοποικιλότητα και τους χώρους Natura 2000 , και συμβάλουν στη βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη και τη διαφοροποίηση των αγροτικών περιοχών.	Περιφέρειες στόχου περιφερειακής ανταγωνιστικότητας και απασχόλησης		
6(1)α	Ενθάρρυνση της επιχειρηματικότητας και, ιδίως της ανάπτυξη ΜΜΕ, στους τομείς του τουρισμού, των πολιτιστικών δραστηριοτήτων και του διασυνοριακού εμπορίου	Ευρωπαϊκή εδαφική συνεργασία για διασυνοριακή συνεργασία (βλ. Άρθ. 19)	Πλαίσιο: δημιουργία θέσεων απασχόλησης (π.χ. τουρισμός)	
9	Οικονομική διαφοροποίηση των αγροτικών περιοχών και περιοχών που εξαρτώνται από την αλιεία, και περιλαμβάνει: ανάπτυξη νέων οικονομικών δραστηριοτήτων εκτός από τους τομείς της γεωργίας και της αλιείας, ανάπτυξη του τουρισμού και των διευκολύνσεων σε αγροτικές περιοχές	Μόνο αγροτικές περιοχές και περιοχές που εξαρτώνται από την αλιεία.	Πλαίσιο: οικονομική διαφοροποίηση	Βελτίωση των τουριστικών εγκαταστάσεων, για συμβολή στη διαφοροποίηση των αγροτικών περιοχών μέσω βελτιωμένων ευκαιριών για οικότουρισμό. [αρκούδα]
10	Χρηματοδότηση επενδύσεων που στοχεύουν στη βελτίωση της πρόσβασης, στην προώθηση και ανάπτυξη οικονομικών δραστηριοτήτων που σχετίζονται με την πολιτιστική κληρονομιά, στην προώθηση της βιώσιμης χρήσης των φυσικών πόρων και στην τόνωση του τουριστικού τομέα.	Μόνο περιοχές με φυσικά μειονεκτήματα.		Επενδύσεις που στοχεύουν στη βελτίωση της πρόσβασης των τουριστών στις περιοχές Natura, π.χ. τοποθέτηση κεκλιμένων επιπέδων και μονοπατιών για πρόσβαση των αναπηρικών αμαξιδίων. [αγρο-υδάτινα]
ΕΚΤ				
κανένας				
ΤΣ⁴⁰				
2(2)	Επίτευξη των στόχων του άρθρου 174 της συνθήκης, που εμπίπτουν στις προτεραιότητες που ορίζονται για την κοινωνική πολιτική προστασίας του περιβάλλοντος στα πλαίσια της πολιτικής του προγράμματος δράσης για το περιβάλλον.	Περιφέρειες στόχου σύγκλισης		Ανάπτυξη τουριστικών εγκαταστάσεων/ συγκροτημάτων σε σχέση με το Natura – π.χ. περιφερειακό κέντρο περιβάλλοντος με εκπαιδευτικά υλικά που αφορούν στο δίκτυο Natura 2000. [αγρο-υδάτινα]

³⁹ Η χρηματοδότηση του ΕΤΠΑ έχει στόχο τις παραγωγικές επενδύσεις (π.χ. υποδομή). Επομένως, οι δραστηριότητες που σχετίζονται με το δίκτυο Natura 2000/ περιοχές Natura πρέπει να ενσωματωθούν σε ένα ευρύτερο πλαίσιο ανάπτυξης.

⁴⁰ Οι δραστηριότητες που σχετίζονται με το δίκτυο Natura 2000/ περιοχές Natura πρέπει συχνά να ενσωματώνονται σε ένα ευρύτερο πλαίσιο ανάπτυξης.

Δραστηριότητα 23: ΑΓΟΡΑ ΓΑΙΩΝ, ΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΟΜΕΝΗΣ ΤΗΣ ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΗΣ ΓΙΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 23: ΑΓΟΡΑ ΓΑΙΩΝ, ΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΟΜΕΝΗΣ ΤΗΣ ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΗΣ ΓΙΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Πόρος	Περιγραφή	Ομάδες στόχου	Τύποι γαιών	Περιορισμοί περιοχής	Σημειώσεις/άλλοι περιορισμοί	Παραδείγματα
ΕΓΤΑΑ						
	Θεωρητικά, εφικτό σε σχέση με δραστηριότητες οποιουδήποτε Άρθρου, υπόκειται σε περιορισμούς στο Άρθρο 71(3)(γ)	εξαρτάται από το συγκεκριμένο Άρθρο	εξαρτάται από το συγκεκριμένο Άρθρο		Η αγορά γης είναι συνήθως επιλέξιμη μόνο όπου αυτή δεν υπερβαίνει το 10% των συνολικών δαπανών στην εν λόγω επιχείρηση. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις, μπορεί να οριστεί υψηλότερο ποσοστό για επιχειρήσεις που αφορούν στην περιβαλλοντική προστασία. Βλ. Άρθ. 71(3)(γ).	
ΕΤΑ						
κανένας						
LIFE+						
3	Κριτήρια επιλογής	όλοι οι πιθανοί	όλοι		Το LIFE+ δεν θα χρηματοδοτήσει μέτρα που υπόκεινται στα κριτήρια επιλογής άλλων Κοινοτικών χρηματοδοτικών μέσων ή λαμβάνουν συνδρομή για τον ίδιο σκοπό από αυτά (βλ. Άρθ. 10). Επιλέξιμο αν πληροί τα κριτήρια προστιθέμενης αξίας του άρθρου 3 και ενίσχυση για μεταβολή στη χρήση γαιών (με εξαίρεση την αγροτική ανάπτυξη) και όχι για δικαιώματα ανάπτυξης. Για τους όρους της αγοράς γαιών, βλ. Παράρτημα 1, 2(ζ)(ν).	Για παράδειγμα, αγορά γης για την αποκατάσταση των λεκανών απορροής ποταμών [ποταμός]
ΠΠ7						
Κανένας						

Πόρος	Περιγραφή	Περιορισμοί περιοχής	Σημειώσεις/άλλοι περιορισμοί	Παραδείγματα
ΕΤΠΑ⁴¹				
	Θεωρητικά, εφικτό σε σχέση με δραστηριότητες οποιουδήποτε Άρθρου, υπόκειται σε γενικούς περιορισμούς στον Κανονισμό και συγκεκριμένα όρια στο Άρθρο 7(γ).			
ΕΚΤ				
κανένας				
ΤΣ⁴²				
2(2)	Επίτευξη των στόχων του άρθρου 174 της συνθήκης, που εμπίπτουν στις προτεραιότητες που ορίζονται για την κοινωνική πολιτική προστασίας του περιβάλλοντος στα πλαίσια της πολιτικής του προγράμματος δράσης για το περιβάλλον.	Περιφέρειες στόχου σύγκλισης		
2(3)	Τομείς που ευνοούν την αειφόρο ανάπτυξη και παρουσιάζουν σαφή περιβαλλοντική διάσταση, όπως ενεργειακή αποδοτικότητα, ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και τομείς μεταφορών	Περιφέρειες στόχου σύγκλισης	Πλαίσιο: ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και μεταφορές	

⁴¹ Η χρηματοδότηση του ΕΤΠΑ έχει στόχο τις παραγωγικές επενδύσεις (π.χ. υποδομή). Επομένως, οι δραστηριότητες που σχετίζονται με το δίκτυο Natura 2000/ περιοχές Natura πρέπει να ενσωματωθούν σε ένα ευρύτερο πλαίσιο ανάπτυξης. Η αγορά δεν μπορεί να υπερβαίνει το 10% των συνολικών επιλέξιμων δαπανών για την εν λόγω επιχείρηση.

⁴² Οι δραστηριότητες που σχετίζονται με το δίκτυο Natura 2000/ περιοχές Natura πρέπει συχνά να ενσωματώνονται σε ένα ευρύτερο πλαίσιο ανάπτυξης. Η αγορά δεν μπορεί να υπερβαίνει το 10% των συνολικών επιλέξιμων δαπανών για την εν λόγω επιχείρηση.

Δραστηριότητα 24: ΥΠΟΔΟΜΗ ΠΟΥ ΑΠΑΙΤΕΙΤΑΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΟΙΚΟΤΟΠΩΝ Ή ΕΙΔΩΝ

	Περιγραφή	Ομάδες στόχου	Τύποι γαιών	Περιορισμοί περιοχής	Σημειώσεις/άλλοι περιορισμοί	Παραδείγματα
ΕΓΤΑΑ						
36(α)(vi)	στήριξη για μη παραγωγικές επενδύσεις [γεωργικές εκτάσεις]	γεωργοί, διαχειριστές γαιών	γεωργικές εκτάσεις	κανένας	Ανατρέξτε στο Άρθ. 41.	Στήριξη για την υποδομή προστασίας των εκτεφόμενων ζώων από μεγάλους θηρευτές, π.χ. ηλεκτρικοί φράκτες, [αρκούδα]
36(β)(vii)	στήριξη για μη παραγωγικές επενδύσεις [δάση]	όλοι οι πιθανοί	δάση	Κανένας	Ανατρέξτε στο Άρθ. 49. Πρέπει να συνδεθεί με δασοπεριβαλλοντικές ενισχύσεις.	Στήριξη για την υποδομή αποκατάστασης οικοτόπων, π.χ. κατασκευή φυτωρίου για την καλλιέργεια τοπικών ειδών φυτών στα πλαίσια του έργου αποκατάστασης.
52(β)(iii)	διατήρηση και αναβάθμιση της αγροτικής κληρονομιάς	όλες οι πιθανές	το μέτρο δεν αφορά συγκεκριμένο τύπο γαιών	Κανένας	Ανατρέξτε στο Άρθ. 57.	Στήριξη για την εγκατάσταση υποδομής για την ενθάρρυνση της επαναποίκισης από σπάνια είδη, π.χ. τεχνητές φωλιές, κούρνιες για νυχτερίδες κ.λπ.
63	Leader	Όλες οι πιθανές (μέσα σε αγροτικές περιοχές)	Όλες οι επιλεγμένες περιοχές	Κανένας	Ανατρέξτε στα Άρθ. 61-65.	Ανάπτυξη υποδομής για την αποκατάσταση οικοτόπων και ειδών, προκειμένου να επιτευχθούν οι στόχοι τοπικής ανάπτυξης.
ΕΤΑ						
34(ζ)	ανάπτυξη, αναδιάρθρωση ή βελτίωση των περιοχών υδατοκαλλιέργειας,	αλιείς, άλλοι	παράκτιες, θαλάσσιες, εσωτερικά ύδατα, υγρότοποι	κανένας	Άρθ. 34: Συλλογικές δράσεις: πρέπει να υλοποιηθούν με την ενεργή στήριξη των ίδιων των επιχειρηματιών ή από οργανώσεις που δρουν για λογαριασμό των παραγωγών ή άλλων οργανώσεων που αναγνωρίζονται από το Κράτος-Μέλος...	Εισαγωγή υποδομών για τη μείωση της όχλησης των τοπικών ειδών αναφορικά με περιοχές υδατοκαλλιέργειας (π.χ. μείωση της όχλησης των πτηνών).
35(2)(β)	Αποκατάσταση των εσωτερικών υδάτων, περιλαμβανομένων των ζωνών ωτοκίας και των μεταναστευτικών οδών για τα αποδημητικά είδη	αλιείς, άλλοι	εσωτερικά ύδατα	κανένας	Άρθ. 35(3) Οι ενέργειες πρέπει να υλοποιούνται από δημόσιους ή ημιδημόσιους οργανισμούς, αναγνωρισμένες εμπορικές οργανώσεις ή άλλους οργανισμούς που διορίζονται για το σκοπό αυτόν από το Κράτος-Μέλος.	Τροποποίηση πλωτών οδών με εγκατάσταση υποδομής για τη μεταβολή της ροής των υδάτων ή για τη δυνατότητα μετακινήσεων των ιχθύων προς όφελος των υδρόβιων οικοσυστημάτων [ποταμός].
35(2)(γ)	όπου αφορούν άμεσα τις αλιευτικές δραστηριότητες, για την προστασία και τη βελτίωση του περιβάλλοντος στο πλαίσιο του δικτύου Natura, χωρίς να περιλαμβάνονται τα λειτουργικά έξοδα	αλιείς, άλλοι	παράκτιες, θαλάσσιες, εσωτερικά ύδατα, υγρότοποι	κανένας	Άρθ. 35(3) Οι ενέργειες πρέπει να υλοποιούνται από δημόσιους ή ημιδημόσιους οργανισμούς, αναγνωρισμένες εμπορικές οργανώσεις ή άλλους οργανισμούς που διορίζονται για το σκοπό αυτόν από το Κράτος-Μέλος.	

	Περιγραφή	Ομάδες στόχου	Τύποι γαιών	Περιορισμοί περιοχής	Σημειώσεις/άλλοι περιορισμοί	Παραδείγματα
LIFE+						
3	Κριτήρια επιλογής	όλες οι πιθανές	όλοι οι πιθανοί	κανένας	Το LIFE+ δεν θα χρηματοδοτήσει μέτρα που υπόκεινται στα κριτήρια επιλογής άλλων Κοινοτικών χρηματοδοτικών μέσων ή λαμβάνουν συνδρομή για τον ίδιο σκοπό από αυτά (βλ. Άρθ. 10). Επιλέξιμο, αν πληροί τα κριτήρια προστιθέμενης αξίας του άρθρου 3 και είναι μέρος ενός έργου διαχείρισης προστασίας οικότοπων ή ειδών.	
ΠΠ7						
2(2) f	Θέμα: Περιβάλλον, π.χ. αλλαγή του κλίματος, ρύπανση και κίνδυνοι, προστασία και βιώσιμη διαχείριση φυσικών και τεχνητών πόρων (π.χ. προστασία και διαχείριση της βιοποικιλότητας), περιβάλλον και τεχνολογίες (π.χ. περιβαλλοντική αποκατάσταση)	όλες οι πιθανές	το μέτρο δεν αφορά συγκεκριμένο τύπο γαιών	Διεθνική συνεργασία	Πλαίσιο: ως μέρος ερευνητικών διατάξεων/εγκαταστάσεων	

	Περιγραφή	Περιορισμοί περιοχής	Σημειώσεις/άλλοι περιορισμοί	Παραδείγματα
ΕΤΠΑ ⁴³				
4(3)	Στήριξη του εκσυγχρονισμού και της διαφοροποίησης των περιφερειακών οικονομικών δομών. Προτεραιότητα: Περιβάλλον, που περιλαμβάνει προώθηση της βιοποικιλότητας και προστασία της φύσης	Περιφέρειες στόχου σύγκλισης		Διαφοροποίηση των περιφερειακών οικονομιών μέσω της κατασκευής εγκαταστάσεων για βελτίωση της εμπορικής χρήσης συγκεκριμένων περιοχών Natura – π.χ. κέντρα αναπαραγωγής ή/και κέντρα αποκατάστασης για είδη σε κίνδυνο, που μπορούν να λειτουργήσουν ως σημεία έλξης του οικότουρισμού. [αρκούδα]
5(2)α	Προτεραιότητα στο περιβάλλον και πρόληψη κινδύνων: ενθάρρυνση επενδύσεων για την εξυγίανση μολυσμένων χώρων και γης και προώθηση της ανάπτυξης υποδομών που συνδέονται με τη βιοποικιλότητα και τους χώρους Natura 2000 , και συμβάλουν στη βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη και τη διαφοροποίηση των αγροτικών περιοχών.	Περιφέρειες στόχου περιφερειακής ανταγωνιστικότητας και απασχόλησης		Θα μπορούσε να περιλαμβάνει την ανάπτυξη εγκαταστάσεων επεξεργασίας υδάτων έρματος σε λιμάνια, για την αποφυγή της εισαγωγής ΕΞΕ μέσω των μεταφορών, καθώς και την εισαγωγή φυσικών φραγμών στα εσωτερικά ύδατα, για την πρόληψη της εξάπλωσης των ΕΞΕ από ένα υδάτινο σώμα σε άλλο.
6(1)β	Ενίσχυση για την ανάπτυξη διασυνοριακών οικονομικών και κοινωνικών δραστηριοτήτων μέσω κοινών στρατηγικών για τη βιώσιμη εδαφική ανάπτυξη, κυρίως: ενθάρρυνση της προστασίας και της κοινής διαχείρισης του περιβάλλοντος			Κατασκευή υποδομής υδατικών διεργασιών, προκειμένου να βελτιωθεί η ποιότητα των υδάτων (και, επομένως, η ποιότητα των οικότοπων) στις περιοχές Natura 2000. [αγρο-υδάτινα]

⁴³ Η χρηματοδότηση του ΕΤΠΑ έχει στόχο τις παραγωγικές επενδύσεις (π.χ. υποδομή). Επομένως, οι δραστηριότητες που σχετίζονται με το δίκτυο Natura 2000/ περιοχές Natura πρέπει να ενσωματωθούν σε ένα ευρύτερο πλαίσιο ανάπτυξης.

	Περιγραφή	Περιορισμοί περιοχής	Σημειώσεις/άλλοι περιορισμοί	Παραδείγματα
8	Αποκατάσταση του φυσικού περιβάλλοντος, π.χ. διατήρηση και ανάπτυξη της ιστορικής και πολιτιστικής κληρονομιάς με μέτρα προώθησης της επιχειρηματικότητας, της τοπικής απασχόλησης και της ανάπτυξης των τοπικών κοινοτήτων		Απαίτηση: Αστικές διαστάσεις. Πλαίσιο: ιστορική/πολιτιστική κληρονομιά	Κατασκευή υποδομής υδατικών διεργασιών, προκειμένου να βελτιωθεί η ποιότητα των υδάτων (και, επομένως, η ποιότητα των οικότοπων) στις περιοχές Natura 2000.
ΕΚΤ				
κανένας				
ΤΣ⁴⁴				
2(2)	Επίτευξη των στόχων του άρθρου 174 της συνθήκης, που εμπίπτουν στις προτεραιότητες που ορίζονται για την κοινοτική πολιτική προστασίας του περιβάλλοντος στα πλαίσια της πολιτικής του προγράμματος δράσης για το περιβάλλον.	Περιφέρειες στόχου σύγκλισης		Κατασκευή υποδομής υδατικών διεργασιών, προκειμένου να βελτιωθεί η ποιότητα των υδάτων (και, επομένως, η ποιότητα των οικότοπων) στις περιοχές Natura 2000.

⁴⁴ Οι δραστηριότητες που σχετίζονται με το δίκτυο Natura 2000/ περιοχές Natura πρέπει συχνά να ενσωματώνονται σε ένα ευρύτερο πλαίσιο ανάπτυξης.

Δραστηριότητα 25: ΥΠΟΔΟΜΗ ΓΙΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΠΡΟΣΒΑΣΗ

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 25: ΥΠΟΔΟΜΗ ΓΙΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΠΡΟΣΒΑΣΗ

Πόρος	Περιγραφή	Ομάδες στόχου	Τύποι γαιών	Περιορισμοί περιοχής	Σημειώσεις/άλλοι περιορισμοί	Παραδείγματα
ΕΓΤΑΑ						
36(α)(vi)	στήριξη για μη παραγωγικές επενδύσεις [γεωργικές εκτάσεις]	γεωργοί, διαχειριστές γαιών	γεωργικές εκτάσεις	κανένας	Ανατρέξτε στο Άρθ. 41.	
36(β)(vii)	στήριξη για μη παραγωγικές επενδύσεις [δάση]	όλες οι πιθανές	δάση	Κανένας	Ανατρέξτε στο Άρθ. 49. Πρέπει να συνδεθεί με δασοπεριβαλλοντικές ενισχύσεις.	Στήριξη των επενδύσεων στη σήμανση, τους χάρτες, τα καταφύγια. [αρκούδα]
52(α)(i)	διαφοροποίηση προς μη γεωργικές δραστηριότητες	γεωργοί και μέλη νοικοκυριών	το μέτρο δεν αφορά συγκεκριμένο τύπο γαιών	Κανένας	Ανατρέξτε στο Άρθ. 53.	Επενδύσεις στην υποδομή για διαφοροποίηση του τουρισμού, π.χ. κατασκευή τουριστικών καταλυμάτων, ενημερωτικών κέντρων κ.λπ.
52(α)(iii)	ενθάρρυνση τουριστικών δραστηριοτήτων	όλες οι πιθανές	το μέτρο δεν αφορά συγκεκριμένο τύπο γαιών	Κανένας	Ανατρέξτε στο Άρθ. 55.	
63	Leader	Όλες οι πιθανές (μέσα σε αγροτικές περιοχές)	Όλες οι επιλεγμένες αγροτικές περιοχές	Κανένας	Ανατρέξτε στα Άρθ. 61-65.	Ανάπτυξη υποδομής για δημόσια πρόσβαση, προκειμένου να επιτευχθούν οι στόχοι τοπικής ανάπτυξης.
ΕΤΑ						
41(1)(β)	αναδιάρθρωση και ανακατεύθυνση οικονομικών δραστηριοτήτων, με ιδιαίτερη έμφαση στον οικότουρισμό, υπό τον όρο ότι αυτές οι ενέργειες δεν συνεπάγονται αύξηση των αλιευτικών προσπαθειών,	εργαζόμενοι στον αλιευτικό τομέα ή σε σχετικούς με αυτόν	το μέτρο δεν αφορά συγκεκριμένο τύπο γαιών	Άρθ. Αναφ. 40(3),(4)	Αναφ.: Άρθρα 40(3),(4) και 41(4) για λεπτομέρειες σχετικά με τις απαιτήσεις για περιοχές και δικαιούχους.	Ανάπτυξη υποδομής για δημόσια πρόσβαση και τουρισμό, π.χ. προβλήτες για τουριστικά σκάφη.
41(1)(γ)	διαφοροποίηση δραστηριοτήτων μέσω της προώθησης πολλαπλής απασχόλησης για τους αλιείς, με τη δημιουργία θέσεων απασχόλησης εκτός του αλιευτικού τομέα	εργαζόμενοι στον αλιευτικό τομέα ή σε σχετικούς με αυτόν	το μέτρο δεν αφορά συγκεκριμένο τύπο γαιών	Άρθ. Αναφ. 40(3),(4)	Αναφ.: Άρθρα 40(3),(4) και 41(4) για λεπτομέρειες σχετικά με τις απαιτήσεις για περιοχές και δικαιούχους.	Κατασκευή κέντρων/συγκροτημάτων για τους επισκέπτες στις περιοχές Natura, προκειμένου να αυξηθούν οι ευκαιρίες για εμπορικές δραστηριότητες στις περιοχές Natura 2000. [φώκαινα]
41(1)(ε)	στήριξη υποδομής που σχετίζεται με μικρές αλιευτικές περιοχές και τον τουρισμό, προς όφελος των κοινοτήτων μικρών αλιευτικών περιοχών	υπεύθυνοι δημόσιας διοίκησης, ΜΜΕ, άλλοι	το μέτρο δεν αφορά συγκεκριμένο τύπο γαιών	Άρθ. Αναφ. 40(3),(4)	Αναφ.: Άρθρα 40(3),(4) και 41(4) για λεπτομέρειες σχετικά με τις απαιτήσεις για περιοχές και δικαιούχους.	Κατασκευή τουριστικής υποδομής, όπως πινακίδες, δρόμοι για περπατητές και ποδηλάτες, κέντρα επισκεπτών κ.λπ.
LIFE+						
3	Κριτήρια επιλογής	όλες οι πιθανές	όλοι	κανένας	Το LIFE+ δεν θα χρηματοδοτήσει μέτρα που υπόκεινται στα κριτήρια επιλογής άλλων Κοινοτικών χρηματοδοτικών μέσων ή λαμβάνουν συνδρομή για τον ίδιο σκοπό από αυτά (βλ. Άρθ. 10). Μόνο για τη δημιουργία μικρής υποδομής και αναβαθμίσεις της υπάρχουσας υποδομής, αν είναι μέρος ενός διαχειριστικού έργου προστασίας οικότοπων ή ειδών.	

Πόρος	Περιγραφή	Ομάδες στόχου	Τύποι γαιών	Περιορισμοί περιοχής	Σημειώσεις/άλλοι περιορισμοί	Παραδείγματα
ΠΠ7						
Κανένας						

Πόρος	Περιγραφή	Περιορισμοί περιοχής	Σημειώσεις/άλλοι περιορισμοί	Παραδείγματα
ΕΤΠΑ ⁴⁵				
4(3)	Στήριξη του εκσυγχρονισμού και της διαφοροποίησης των περιφερειακών οικονομικών δομών. Προτεραιότητα: Περιβάλλον, που περιλαμβάνει προώθηση της βιοποικιλότητας και προστασία της φύσης	Περιφέρειες στόχου σύγκλισης		
4(5)	Τουρισμός , που περιλαμβάνει προώθηση φυσικών και πολιτιστικών πόρων ως δυνατότητας για την ανάπτυξη βιώσιμου τουρισμού, προστασία και ενίσχυση της πολιτιστικής κληρονομιάς ως μέσου υποστήριξης της οικονομικής ανάπτυξης, ενισχύσεις για τη βελτίωση της παροχής τουριστικών υπηρεσιών μέσω παροχής νέων υπηρεσιών υψηλότερης προστιθέμενης αξίας	Περιφέρειες στόχου σύγκλισης	Πλαίσιο: προώθηση/ανάπτυξη τουρισμού	Στήριξη της διαφοροποίησης των οικονομικών δομών μέσω της κατασκευής υποδομών για τη διευκόλυνση και την προώθηση της δραστηριότητας οικοτουρισμού.
4(10)	Άμεση ενίσχυση των επενδύσεων στις ΜΜΕ, που συμβάλλουν στη δημιουργία και τη διαφύλαξη θέσεων εργασίας	Περιφέρειες στόχου 'σύγκλισης'	Πλαίσιο: δημιουργία θέσεων εργασίας (π.χ. τουρισμός)	
5(2)α	Προτεραιότητα στο περιβάλλον και πρόληψη κινδύνων: ενθάρρυνση επενδύσεων για την εξυγίανση μολυσμένων χώρων και γης και προώθηση της ανάπτυξης υποδομών που συνδέονται με τη βιοποικιλότητα και τους χώρους Natura 2000 , και συμβάλλουν στη βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη και τη διαφοροποίηση των αγροτικών περιοχών.	Περιφέρειες στόχου περιφερειακής ανταγωνιστικότητας και απασχόλησης		Θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί για την ανάπτυξη κέντρων στάθμευσης, οδών πρόσβασης, κέντρων επισκεπτών, περιφράξης και εκπαιδευτικών διαδρομών μέσα στις περιοχές. Διευκόλυνση της συνεργασίας με γειτονικές περιφέρειες. [αρκούδα, αγροδασο]
6(1)α	Ενθάρρυνση της επιχειρηματικότητας και, ιδίως της ανάπτυξη ΜΜΕ, στους τομείς του τουρισμού, των πολιτιστικών δραστηριοτήτων και του διασυνοριακού εμπορίου	Ευρωπαϊκή εδαφική συνεργασία για διασυνοριακή συνεργασία (βλ. Άρθ. 19)	Πλαίσιο: δημιουργία θέσεων εργασίας (π.χ. τουρισμός)	Ανάπτυξη υποδομής για την προώθηση του διασυνοριακού φυσιολατρικού τουρισμού, π.χ. σήμανση, κέντρα επισκεπτών και καταφύγια, δρόμοι περιπάτου και ποδηλασίας.

⁴⁵ Η χρηματοδότηση του ΕΤΠΑ έχει στόχο τις παραγωγικές επενδύσεις (π.χ. υποδομή). Επομένως, οι δραστηριότητες που σχετίζονται με τις περιοχές Natura 2000/Natura πρέπει να ενσωματωθούν σε ένα ευρύτερο πλαίσιο ανάπτυξης.

Πόρος	Περιγραφή	Περιορισμοί περιοχής	Σημειώσεις/άλλοι περιορισμοί	Παραδείγματα
6(1)β	Ενίσχυση για την ανάπτυξη διασυνοριακών οικονομικών και κοινωνικών δραστηριοτήτων μέσω κοινών στρατηγικών για τη βιώσιμη εδαφική ανάπτυξη, κυρίως: ενθάρρυνση της προστασίας και της κοινής διαχείρισης του περιβάλλοντος			
6(1)δ	Εδραίωση και ανάπτυξη της υπερεθνικής συνεργασίας, μέσω της χρηματοδότησης δικτύων και ενεργειών που συντελούν στην ενοποιημένη εδαφική ανάπτυξη, όσον αφορά στα εξής: ανάπτυξη της συνεργασίας, της κατάρτισης και της κοινής χρήσης υποδομών ειδικότερα σε τομείς όπως η υγεία, ο πολιτισμός και η εκπαίδευση.	Ευρωπαϊκή εδαφική συνεργασία για διασυνοριακή συνεργασία (βλ. Άρθ. 19)	Πλαίσιο: ευρείες διαμεθοριακές πρωτοβουλίες εκπαίδευσης	Δημιουργία κοινών υποδομών για την προώθηση διαμεθοριακών περιοχών του δικτύου Natura, π.χ. κέντρα επισκεπτών και ενημερωτικά κέντρα που βρίσκονται κοντά σε περιφερειακά ή εθνικά σύνορα.
9	Οικονομική διαφοροποίηση των αγροτικών περιοχών και περιοχών που εξαρτώνται από την αλιεία, και περιλαμβάνει: ανάπτυξη νέων οικονομικών δραστηριοτήτων εκτός από τους τομείς της γεωργίας και της αλιείας, ανάπτυξη του τουρισμού και των διευκολύνσεων σε αγροτικές περιοχές	Μόνο αγροτικές περιοχές και περιοχές που εξαρτώνται από την αλιεία.	Πλαίσιο: οικονομική διαφοροποίηση	Ανάπτυξη κέντρων στάθμευσης, οδών πρόσβασης, κέντρων επισκεπτών, περιφράξης, εκπαιδευτικών διαδρομών μέσα στις περιοχές. Διευκόλυνση της συνεργασίας με γειτονικές περιφέρειες. [αρκούδα]
10	Χρηματοδότηση επενδύσεων που στοχεύουν στη βελτίωση της δυνατότητας πρόσβασης, προώθηση και ανάπτυξη οικονομικών δραστηριοτήτων που σχετίζονται με την πολιτιστική κληρονομιά, προώθηση της βιώσιμης χρήσης των φυσικών πόρων και τόνωση του τουριστικού τομέα.	Μόνο περιοχές με φυσικά μειονεκτήματα.		Ανάπτυξη υποδομής για δυνατότητα πρόσβασης, π.χ. μονοπάτια και ποδηλατόδρομοι, τροποποίηση κτηρίων για διευκόλυνση της πρόσβασης από τα εμποδιζόμενα άτομα.
ΕΚΤ				
κανένας				
ΤΣ⁴⁶				
2(2)	Επίτευξη των στόχων του άρθρου 174 της συνθήκης, που εμπίπτουν στις προτεραιότητες που ορίζονται για την κοινοτική πολιτική προστασίας του περιβάλλοντος στα πλαίσια της πολιτικής του προγράμματος δράσης για το περιβάλλον.	Περιφέρειες στόχου σύγκλισης		Ανάπτυξη υποδομής δημόσιας πρόσβασης, όπως χώροι στάθμευσης αυτοκινήτων, μονοπάτια. [ποταμός]

⁴⁶ Οι δραστηριότητες που σχετίζονται με τις περιοχές του Natura 2000/ το δίκτυο Natura πρέπει συχνά να ενσωματώνονται σε ένα ευρύτερο πλαίσιο ανάπτυξης.

7. ΑΝΑΦΟΡΕΣ, ΒΑΣΙΚΕΣ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΕΙΣ, ΒΑΣΙΚΕΣ ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΕΣ

Για περαιτέρω πληροφορίες, ανατρέξτε στα ακόλουθα έγγραφα και ιστοσελίδες:

Σε σχέση με συγκεκριμένα Ευρωπαϊκά Ταμεία

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Για τους περισσότερους από τους πόρους, οι κανονισμοί δεν έχουν οριστικοποιηθεί κατά την έκδοση αυτού του τεχνικού οδηγού.

Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο για την Αγροτική Ανάπτυξη

Κανονισμός Συμβουλίου (ΕΚ) Αρ. 1698/2005 της 20ης Σεπτεμβρίου για τη στήριξη της αγροτικής ανάπτυξης από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο για την Αγροτική Ανάπτυξη European (ΕΓΤΑΑ). Επίσημη Εφημερίδα L 277/2 21.10.2005, Στρατηγικές Κατευθυντήριες Γραμμές της Κοινότητας για την Αγροτική Ανάπτυξη. Επίσημη Εφημερίδα L.55/20 25.02.2006

Δείτε επίσης την ιστοσελίδα της ΓΔ Γεωργία: http://europa.eu.int/comm/agriculture/index_en.htm

Ευρωπαϊκό Ταμείο Αλιείας

Δεν έχει δημοσιευτεί νομικά δεσμευτική έκδοση. Δείτε την ιστοσελίδα της ΓΔ Αλιείας και Θαλασσίων Θεμάτων για τις τελευταίες ενημερώσεις: http://europa.eu.int/comm/fisheries/policy_en.htm

Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, και Ταμείο Συνοχής.

Δεν έχουν δημοσιευτεί ακόμη νομικά δεσμευτικές εκδόσεις. Δείτε την ιστοσελίδα της ΓΔ Περιφερειακής Πολιτικής για τις τελευταίες ενημερώσεις: http://europa.eu.int/comm/regional_policy/sources/docoffic/official/regulation/newregl0713_en.htm

Χρηματοδοτικό Μέσο για το Περιβάλλον LIFE+

Δεν έχει δημοσιευτεί νομικά δεσμευτική έκδοση. Δείτε την ιστοσελίδα της ΓΔ Περιβάλλον για τις τελευταίες ενημερώσεις: <http://europa.eu.int/comm/environment/life/home.htm>

7° Πρόγραμμα Πλαίσιο Έρευνας (ΠΠ7)

Δεν έχει δημοσιευτεί νομικά δεσμευτική έκδοση. Δείτε την ιστοσελίδα Cordis για τις τελευταίες ενημερώσεις: <http://www.cordis.lu/fp7/>

Πρόσθετες πηγές

CEC (2005) Εγχειρίδιο για τη Χρηματοδότηση Περιβαλλοντικών Έργων. Γενική Διεύθυνση Περιβάλλοντος) Διαθέσιμο στη διεύθυνση: http://www.europa.eu.int/comm/environment/funding/pdf/handbook_funding.pdf

(WWF (2005) Χρηματοδότηση της ΕΕ για το Περιβάλλον. Ένα εγχειρίδιο για την περίοδο προγραμματισμού 2007-2013) Διαθέσιμο στη διεύθυνση: <http://assets.panda.org/downloads/eufundingforenvironmentweb.pdf>

WWF, Natuur en Milieu και LUPG (2005) Κατευθυντήριες Γραμμές Περιβαλλοντικού Προγραμματισμού για την Αγροτική Ανάπτυξη: Ένα εγχειρίδιο που βασίζεται στα ευρήματα του έργου για τη ζωντανή ύπαιθρο της Ευρώπης). Διαθέσιμο στη διεύθυνση: http://www.panda.org/about_wwf/where_we_work/europe/what_we_do/epo/initiatives/agriculture/common_ag_policy/publications/index.cfm?uNewsID=23855

European Network of Environmental Authorities (ENEA) (2006): Κάνοντας τα Διαρθρωτικά Ταμεία και το Ταμείο Συνοχής φιλικά προς τα νερά. Διαθέσιμο στη διεύθυνση: http://ec.europa.eu/comm/environment/integration/pdf/final_handbook.pdf

**„Financing Natura 2000
Guidance and Workshops“**

Reference
ENV.B.2/SER/2005/0020

Official Journal reference
S 73 -070009

Contract realised by:
WWF (World Wide Fund for Nature)
Institute for European Environmental Policy
nova-Institut

ISBN 92-79-01436-6

© Ευρωπαϊκές Κοινότητες, 2006
Επιτρέπεται η αναπαραγωγή με
αναφορά της πηγής.

Online version, July 2006

